

LIETUVOS RESPUBLIKOS
**AKADEMINĖS ETIKOS
IR PROCEDŪRŲ**
KONTROLIERIAUS TARNYBA

Lietuvos akademinės bendruomenės apklausa apie etikos patirtis: požiūriai ir nuomonės

- pasitikėjimas mokslu ir požiūris į dirbtinį intelektą
- situacijų apie akademinės etikos pažeidimus vertinimas
- akademinė ir žodžio laisvė
- vadovų rinkimų skaidrumas
- etikos komitetų veikla ir pasitikėjimas jų darbu
- publikacijų rengimas ir autorystė

Vilnius, 2025

Šioje ataskaitoje pateikiami 2024 m. gruodžio – 2025 m. vasario mėnesiais atlikto internetinio kiekybinio tyrimo rezultatai. Tyrime dalyvavo akademinės bendruomenės nariai: dėstytojai (asistentai, docentai, lektoriai, profesorai), mokslo darbuotojai, doktorantai ir kiti tyrėjai. Duomenų analizė parengta remiantis 725 respondentų atsakymais.

Tyrėja nuoširdžiai dėkoja visiems asmenims, atsiliepusiems į kvietimą dalyvauti šiame tyrime ir skyrusiems tam laiko.

Duomenų analizę atliko ir ataskaitą parengė

dr. Rima Sinickė

rima.sinicke@etikostarnyba.lt

Redagavo ir maketavo

LJ „Kriventa“

Leidžiama naudoti švietimo ir nekomerciniais tikslais nurodant šaltinį.

Turinys

Paveikslų sąrašas	4
.....	
Priedų sąrašas	6
.....	
1. Tyrimo metodika, organizavimas ir atlikimas	8
.....	
2. Tyrimo rezultatai	9
2.1. Duomenys apie respondentus	9
2.2. Pasitikėjimas mokslu ir santykis su dirbtiniu intelektu	11
2.3. Požiūris į įvairius akademinės etikos pažeidimus ir situacijas	15
2.4. Akademinė ir žodžio laisvė	22
2.5. Padalinio / institucijos vadovo rinkimų skaidrumas	31
2.6. Etikos komitetų veikla ir pasitikėjimas jų darbu	33
2.7. Publikacijų rengimas ir autorystė	39
2.8. Atvirų klausimų suvestinė	45
.....	
Išvados	46
.....	
Priedai	49
.....	

Paveikslų sąrašas

1 pav.	Sociodemografiniai respondentų požymiai (n = 725)	9
2 pav.	Respondentų nuomonė apie visuomenės pasitikėjimą mokslu	11
3 pav.	Ar COVID-19 pandemija prisidėjo prie žmonių pasitikėjimo mokslu ir mokslininkais?	11
4 pav.	Ar COVID-19 pandemija prisidėjo prie žmonių pasitikėjimo mokslu ir mokslininkais? (Palyginimai tarp grupių: amžius, universitetai / kolegijos vs. mokslo institutai, mokslo sritys)	12
5 pav.	Respondentų pasitikėjimas dirbtiniu intelektu	13
6 pav.	Kiek „ChatGPT“ ar kiti dirbtinio intelekto įrankiai palengvino dabartinį darbą?	13
7 pav.	Pasitikėjimas dirbtinį intelektą kuriančiomis įmonėmis, tokių įmonių reguliavimas ir atvirojo kodo būtinumas	13
8 pav.	Požiūris į studentų naudojamą dirbtinio intelekto įrankiais	14
9 pav.	Ar laikomasi etinių normų naudojant dirbtinį intelektą studijose ir akademiniame darbe?	14
10 pav.	Įvairių situacijų vertinimas etiniu požiūriu	15
11 pav.	Situacijos, kai publikacijos pirmu autoriumi įrašomas darbo vadovas, vertinimas	16
12 pav.	Situacijos, kai duomenys sufalsifikuojami ir išspausdinami, vertinimas	17
13 pav.	Situacijų, kai studentas „atsidėjo“ už egzaminą, vertinimas	18
14 pav.	Situacijos, kai studentas pagaunamas nusirašinėjant egzamino metu, vertinimas	20
15 pav.	Situacijos, kai respondentai šalintų studentą iš studijų, o dėstytoją / tyrėją – iš darbo (išvestinis 1–5 situacijų vertinimo grafikas)	21
16 pav.	Ar respondentai savo studijų metu yra nusirašinėję arba kitu nesąžiningu būdu laikę egzaminą?	21
17 pav.	Ar jaučiatės akademiškai laisvas?	22
18 pav.	Ar jaučiatės akademiškai laisvas? (Palyginimai tarp grupių: mokslo sritys, vadovaujamas / nevadovaujamas darbas)	22
19 pav.	Ar jaučiate spaudimą dėl akademinio darbo rezultatų?	23
20 pav.	Ar jaučiate spaudimą dėl akademinio darbo rezultatų? (Palyginimai pagal grupes: universitetai / kolegijos vs. mokslo institutai, privati / valstybės institucija, mokslo sritys)	24
21 pav.	Santykio su kitomis Lietuvos institucijomis vertinimas: bendradarbiavimas ar konkurencija	25
22 pav.	Santykio su kitomis Lietuvos institucijomis vertinimas: bendradarbiavimas ar konkurencija (palyginimai tarp grupių: universitetai / kolegijos vs. mokslo institutai, valstybinė vs. privati įstaiga, vadovaujamas / nevadovaujamas darbas, mokslo sritys)	26
23 pav.	Studentų ir darbuotojų žodžio laisvė	27
24 pav.	Studentų žodžio laisvė (palyginimai pagal grupes: universitetai / kolegijos vs. mokslo institutai, vadovai / ne vadovai, mokslo sritys)	28
25 pav.	Darbuotojų žodžio laisvė (palyginimai pagal grupes: universitetai / kolegijos vs. mokslo institutai, vadovai / ne vadovai, mokslo sritys)	28
26 pav.	Ar galimybė apie akademinės etikos pažeidimus pranešti anonimiškai	30
27 pav.	Padalinio / institucijos vadovo rinkimų vertinimas	31
28 pav.	Vadovų rotacijos vertinimas	31

29 pav.	Padalinio / institucijos vadovo rinkimų vertinimas (palyginimai tarp grupių: universitetai / kolegijos vs. mokslo institutai, privati / valstybės institucija, vadovaujamas / nevadovaujamas darbas, mokslo sritys)	32
30 pav.	Bendras institucijos vertinimas akademinės etikos požiūriu	33
31 pav.	Pasitikėjimas savo institucijos etikos komitetais	33
32 pav.	Ar sudėtinga gauti tyrimams atlikti būtinus etikos leidimus?	34
33 pav.	Ar bioetikos komitetų reikalavimai yra pertekliniai?	35
34 pav.	Ar sudėtinga gauti tyrimams atlikti būtinus etikos leidimus? (Palyginimai pagal mokslo sritis)	35
35 pav.	Ar bioetikos komitetų reikalavimai yra pertekliniai? (Palyginimai pagal mokslo sritis)	36
36 pav.	Ar institucijoje sukurta aiški sistema, kaip pranešti apie galimus akademinės etikos pažeidimus?	36
37 pav.	Ar jaučiamasi saugiai pranešant apie etikos pažeidimus savo institucijoje?	37
38 pav.	Ar jaučiamasi saugiai pranešant apie etikos pažeidimus savo institucijoje? (Palyginimai pagal grupes: universitetai / kolegijos vs. mokslo institutai, privati / valstybės institucija, mokslo sritys)	38
39 pav.	Ar publikacijoms rengti naudoja dirbtinio intelekto įrankius, pvz., „ChatGPT“?	39
40 pav.	Ar publikacijoms rengti naudoja dirbtinio intelekto įrankius, pvz., „ChatGPT“? (Pagal amžių)	39
41 pav.	Kaip dažnai pastebėjo, kad autorius neteisingai įtraukiamas į publikacijas?	39
42 pav.	Kaip dažnai pastebėjo, kad autorius neteisingai įtraukiamas į publikacijas? (Pagal mokslo sritis) [„Labai dažnai“ ir visi respondentai]	39
43 pav.	Kaip dažnai pastebėjo, kad publikacijos autoriai nurodomi netinkamu eiliškumu?	40
44 pav.	Kaip dažnai pastebėjo, kad publikacijos autoriai nurodomi netinkamu eiliškumu? (Pagal mokslo sritis) [„Labai dažnai“ ir visi respondentai]	40
45 pav.	Kiek mokslo publikacijų optimalu parengti respondento atstovaujamos mokslo krypties mokslininkui per 5 metus?	41
46 pav.	Kiek mokslo publikacijų optimalu parengti respondento atstovaujamos mokslo krypties mokslininkui per 5 metus (atskirai Q1, Q2 ir Q3, Q4 žurnaluose)?	41
47 pav.	Kiek mokslo publikacijų optimalu parengti respondento atstovaujamos mokslo krypties mokslininkui per 5 metus (atskirai Q1, Q2 ir Q3, Q4 žurnaluose)? Boxplot diagrama	42
48 pav.	Kiek mokslo publikacijų optimalu parengti respondento atstovaujamos mokslo krypties mokslininkui per 5 metus? (Pagal mokslo sritis) Boxplot	42
49 pav.	Kiek mokslo publikacijų optimalu parengti respondento atstovaujamos mokslo krypties mokslininkui per 5 metus? Min. reikšmė, mediana, maks. reikšmė, išskirtys (Pagal mokslo sritis)	43
50 pav.	Atvirų komentarų skaičius pagal atitinkamą klausimą	45

Priedų sąrašas

1 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar COVID-19 pandemija prisidėjo prie žmonių pasitikėjimo mokslu ir mokslininkais?“ 49
2 priedas.	Autentiški respondentų komentarai vertinant situaciją, kai darbo vadovas nurodo studentui įrašyti jį į publikaciją pirmu autoriumi, nors prie jos rengimo neprisidėjo 53
3 priedas.	Autentiški respondentų komentarai vertinant situaciją, kai tyrėjas sufalsifikavo savo tyrimo duomenis ir paskelbė mokslo publikaciją 56
4 priedas.	Autentiški respondentų komentarai vertinant situaciją, kai dėstytojas prieš egzaminą iš studento priima „padėką“ – saldinių dėžutę ir gėlių, kad šis teigiamu balu išlaikytų egzaminą 58
5 priedas.	Autentiški respondentų komentarai vertinant situaciją, kai dėstytojas prieš egzaminą iš studento priima „padėką“ – 500 eurų, kad šis teigiamu balu išlaikytų egzaminą 61
6 priedas.	Autentiški respondentų komentarai vertinant situaciją, kai dėstytojas pagauna studentą nusirašinėjant egzamino metu 63
7 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar savo studijų metu Jūs pats esate nusirašinėjęs ar kitu nesąžiningu būdu laikęs egzaminą?“ 65
8 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar jaučiatės akademiškai laisvas?“ 66
9 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar Jūs jaučiate savo institucijos spaudimą dėl akademinio darbo rezultatų?“ 75
10 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Kaip apibūdintumėte savo institucijos santykius su kitomis Lietuvos aukštojo mokslo ir studijų institucijomis: daugiau bendradarbiavimo ar konkurencijos?“ 83
11 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar Jūsų institucijoje studentai gali atvirai reikšti savo nuomonę akademinėse diskusijose be baimės dėl pasekmių?“ 87
12 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar Jūs pats galite laisvai ir atvirai reikšti savo asmeninę nuomonę dėstydamas studentams, taip pat akademinėse diskusijose, savo padalinio ar organizacijos susirinkimuose be baimės dėl pasekmių?“ 90
13 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Kaip manote, ar galimybė apie akademinės etikos pažeidimus pranešti anonimiškai paskatintų daugiau žmonių tai padaryti?“ 94
14 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Kiek skaidriai vyksta Jūsų padalinio / institucijos vadovo rinkimai?“ 97
15 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar Jus tenkina esama vadovų rotacijos tvarka Jūsų padalinyje / institucijoje...?“ 101

16 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar pasitikite savo institucijos etikos komisija / atstovais / komitetais?“	103
17 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar sudėtinga gauti tyrimams atlikti būtinus etikos leidimus (pvz., etikos, bioetikos komiteto)?“	106
18 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar etikos, bioetikos komitetų reikalavimai dėl tyrimų atlikimo yra pertekliniai?“	108
19 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar institucijoje sukurta aiški sistema, kaip pranešti apie galimus akademinės etikos pažeidimus?“	110
20 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar Jūs jaustumėtės saugiai pranešdami apie etikos pažeidimus savo institucijoje?“	112
21 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Kiek mokslo publikacijų optimalu parengti respondento atstovaujamos mokslo krypties mokslininkui per 5 metus?“	114
22 priedas.	Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Galbūt kažko svarbaus nepamirėjome ar pamiršome paklausti, tai galite padaryti čia“	123

1. Tyrimo metodika, organizavimas ir atlikimas

Tyrimo tikslas – nustatyti, kaip Lietuvos akademinė bendruomenė vertina įvairius etinius aspektus.

Respondentai. Tyrime dalyvavo 725 akademinės bendruomenės nariai – dėstytojai (asistentai, docentai, lektoriai, profesoriai), mokslo darbuotojai, doktorantai ir kiti tyrėjai, aukštojo mokslo institucijų administracijos darbuotojai.

Tyrimo metodas – kiekybinė apklausa internetu (savipildos būdu).

Tyrimo instrumentas. Tyrimui atlikti naudotas klausimynas, kurį sudaro 48 klausimai apie požiūrį į įvairius su etika susijusius dalykus.

Tyrimo dizainas, t. y. visi tyrimo klausimai, išskyrus tris apie visuomenės pasitikėjimą mokslu (nurodyta analizės dalyje), yra sukurtas dr. Rimos Sinickės, nenaudojant informacinių šaltinių, literatūros analizės ar dirbtinio intelekto įrankių. Toks autorės pasirinktas klausimų formulavimo būdas buvo praktinis ir patirtinis. Apskritai kalbant, šio tyrimo idėja – išsiaiškinti ir įvertinti, kaip akademinis pasaulis pastebi ir vertina įvairius etinius aspektus Lietuvoje.

Daugeliui vertinamųjų teiginių naudojama penkių („visiškai nepritariu“, „nepritariu“, „nei pritariu, nei nepritariu“, „pritariu“, „visiškai pritariu“) arba keturių („tikrai sutinku“, „greičiau sutinku“, „greičiau nesutinku“, „visiškai nesutinku“) balų skalės. Respondentai taip pat turėjo galimybę savo atsakymus pakomentuoti, tam buvo skirta atviro teksto įrašymo grafa „Savo atsakymą galite pakomentuoti“.

Apklausos klausimai suformuluoti lietuvių kalba, juose bendrai vartojama vyriškoji giminė.

Socialiniai demografiniai klausimai apėmė respondento amžių, lytį, darbovietės (pagrindinės) tipą, mokslo / meno tyrimų sritį, aukščiausią įgytą kvalifikaciją, pedagoginę kvalifikaciją, pareigas (vadovaujamos / nevadovaujamos).

Duomenų rinkimas ir tyrimo eiga. Kvietimas dalyvauti apklausoje buvo išsiųstas bendraisiais mokslo ir studijų institucijų elektroninio pašto adresais. Laiške buvo prašoma persiųsti kvietimą savo akademinės bendruomenės nariams. Apklausa vykdyta internetu, naudojant „Microsoft“ formą.

Dalyvavimas apklausoje buvo anonimiškas (siunčiama bendra nuoroda į tyrimą, o ne unikalios nuorodos kiekvienam respondentui) ir savanoriškas – respondentai patys sprendė, ar dalyvauti apklausoje. Jie taip pat galėjo praleisti klausimą, į kurį nenorėjo atsakyti (nebuvo privalomų klausimų), ar bet kuriuo metu baigti apklausą. Tai nuomonių apklausa – respondentų klausama apie jų nuomones ir patirtis, požiūrį į situacijas. Ataskaita parengta remiantis 725 respondentų atsakymais.

Duomenų analizės metodai. Tyrimo rezultatai ataskaitoje pateikiami ne nuosekliai pagal klausimų tvarką klausimyne, o pagal temines grupes. Rezultatai analizuoti taikant aprašomosios ir lyginamosios statistikos metodus.

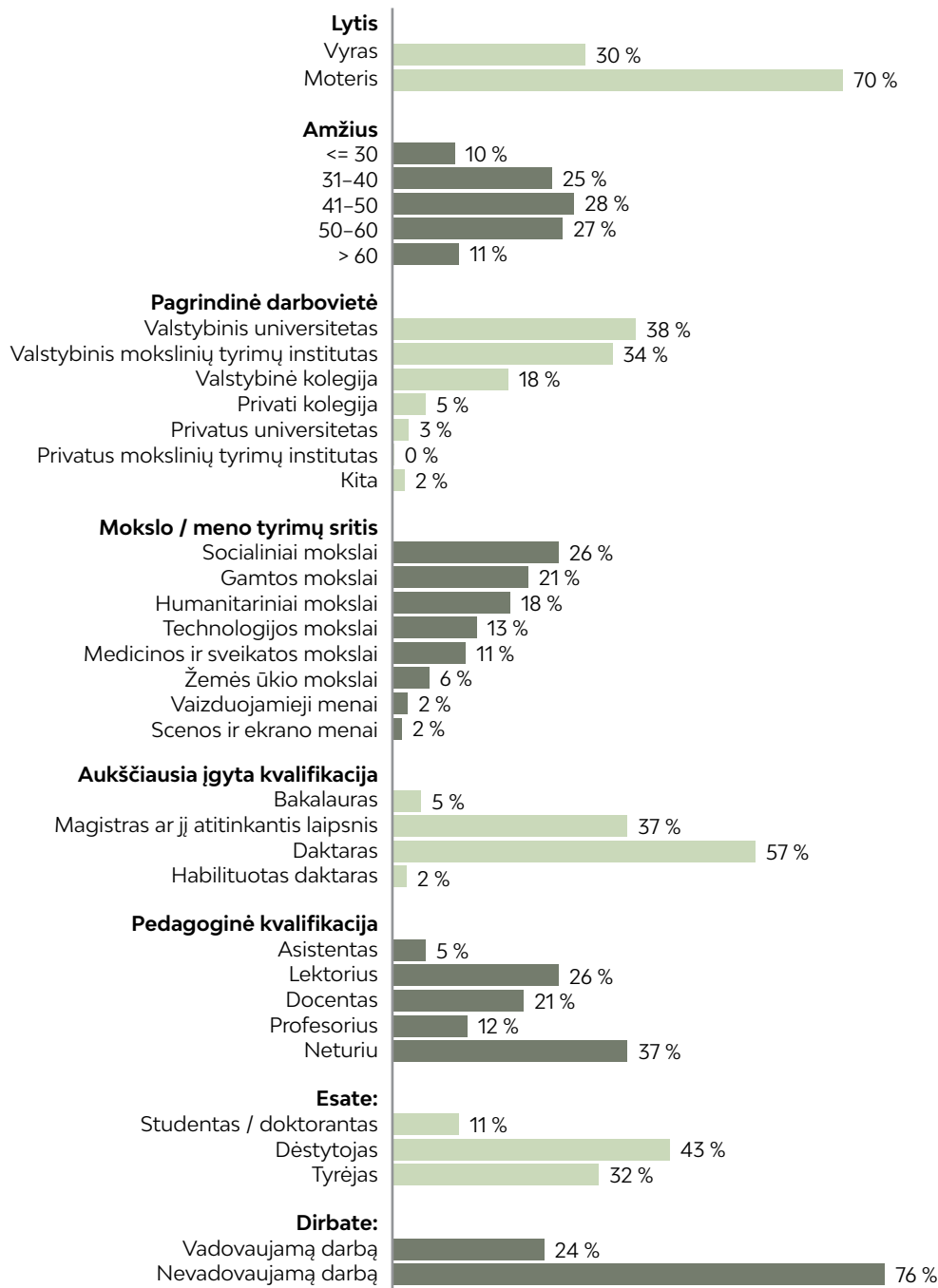
Dėl kalbos lakoniškumo ir siekiant užtikrinti atvirų atsakymų anonimiškumą, autentiški tyrimo dalyvių atsakymai pateikiami vyriškąja gimine (pvz., „nesu girdėjusi“ pakeista į „nesu girdėjęs“).

Ataskaitos prieduose rasite autentiškus respondentų atsakymus, susijusius su apklausoje pateiktais klausimais. Atvirų respondentų atsakymų kalba neredaguota, pataisytos tik reikšmingos įvesties, rašybos ir skyrybos klaidos.

Tikimės, ataskaita bus įdomi ir paskatins pamąstyti, o gal ir aktyviau diskutuoti, dalyvauti ateities apklausose išsakant savo nuomonę. Nuoširdžiai dėkojame tiems, kurie atsiliepė į kvietimą dalyvauti šiame tyrime ir skyrė tam laiko. Gero skaitymo!

2. Tyrimo rezultatai

2.1. Duomenys apie respondentus

1 pav. Sociodemografiniai respondentų požymiai (n = 725)

1 pav. pateikiami respondentų sociodemografiniai duomenys.

Apklausoje dalyvavo 70 proc. moterų ir 30 proc. vyrų.

Amžiaus pasiskirstymas rodo, kad didžiausia dalis respondentų yra 41–60 metų (55 proc.). Taip pat apklausoje dalyvavo 10 proc. respondentų iki 30 metų, ketvirtadalis – 31–40 metų amžiaus.

Dauguma respondentų savo pagrindine darbovieta nurodė valstybinius universitetus (38 proc.) ir valstybinius mokslinių tyrimų institutus (34 proc.). Mažesnę dalis apklausos dalyvių buvo iš privačių institucijų. Apklausoje nedalyvavo nė vienas respondentas, kuris dirbtų privačiame mokslo institute, nors prašymai dalyvauti apklausoje jiems buvo siųsti, o vėliau išsiųsti ir priminimai. Prie „kita“ nurodyta: *gydymo įstaiga (2); įmonė; valstybinė įmonė; valstybinė įstaiga; imsiu ir pasakysiu; private.*

Kalbant apie mokslinių tyrimų kryptis, daugiausia respondentų atstovauja socialinių mokslų sričiai (26 proc.) ir gamtos (21 proc.) bei humanitariniams (18 proc.) mokslams. Prie „kita“ nurodyta: *fiziniai mokslai (2); tyrimų nevykdu; technologijos ir gamtos; nesu tyrėjas; neakademini darbuotojas; gamtos mokslų, bet ne tikslųjų; administracijos darbuotojai; administracija; nesakysiu; nenoriu nurodyti.*

Aukščiausias įgytas kvalifikacinis laipsnis dažniausiai yra daktaro laipsnis (57 proc.), magistras ir jiems prilygstantys specialistai sudarė 37 proc. respondentų. Taip pat 2 proc. apklausos dalyvių turėjo habilituoto daktaro laipsnį.

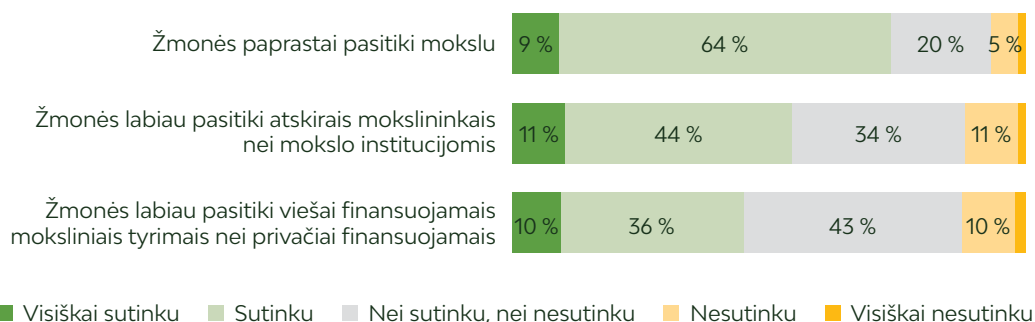
37 proc. respondentų nurodė neturį pedagoginės kvalifikacijos, 21 proc. apklausos dalyvių ėjo docento, 12 proc. – profesoriaus pareigas. Prie „kita“ nurodyta: *mokslo darbuotojas (3), dėstytojas praktikas (2), ėjau profesoriaus pareigas kitame universitete; galiu dirbti pedagoginį darbą; metodininkas; nenoriu nurodyti; specialistas praktiniam studentų mokymui; stažuotojas; sakėt iš pradžių, kad neketinate rinkti duomenų, taigi tokie klausimai neetiški.*

Apklausoje dalyvavo 43 proc. dėstytojų ir 32 proc. tyrėjų, studentų ir doktorantų dalis sudarė 11 proc. respondentų.

Vadovaujamas pareigas ėjo 24 proc. respondentų. Prie „kita“ nurodyta: *mišrų, nelygu, kieno atžvilgiu vertinsime; turiu neoficialią grupę; vadovaujamą studentams; neetiškas klausimas; nenoriu nurodyti.*

2.2. Pasitikėjimas mokslu ir santykis su dirbtiniu intelektu

Pritariate ar nepritariate toliau išvardytiems teiginiams?*

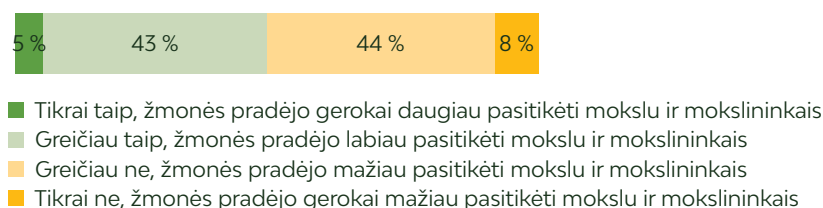
* Šie trys klausimai yra adaptuoti iš kito klausimyno, tačiau tikslaus šaltinio ataskaitos autorė nepamena.

2 pav. Respondentų nuomonė apie visuomenės pasitikėjimą mokslu

Kaip rodo apklausos rezultatai (2 pav.), didžioji dalis (73 proc.) akademinės bendruomenės narių mano, kad visuomenė ir atskiri žmonės paprastai pasitiki mokslu. Taip pat daugiau nei pusė respondentų (55 proc.) nurodo, jog visuomenė labiau pasitiki atskirais mokslininkais nei mokslo institucijomis. Nuomonės labiau išsiskiria vertinant teiginį dėl tyrimų finansavimo – 46 proc. respondentų pritaria, kad žmonės labiau pasitiki moksliniais tyrimais, finansuojamais iš viešų šaltinių. 43 proc. tyrimo dalyvių tuo klausimu neturi nuomonės ir pasirinko vidurinę vertinimo variantą „nei taip, nei ne“.

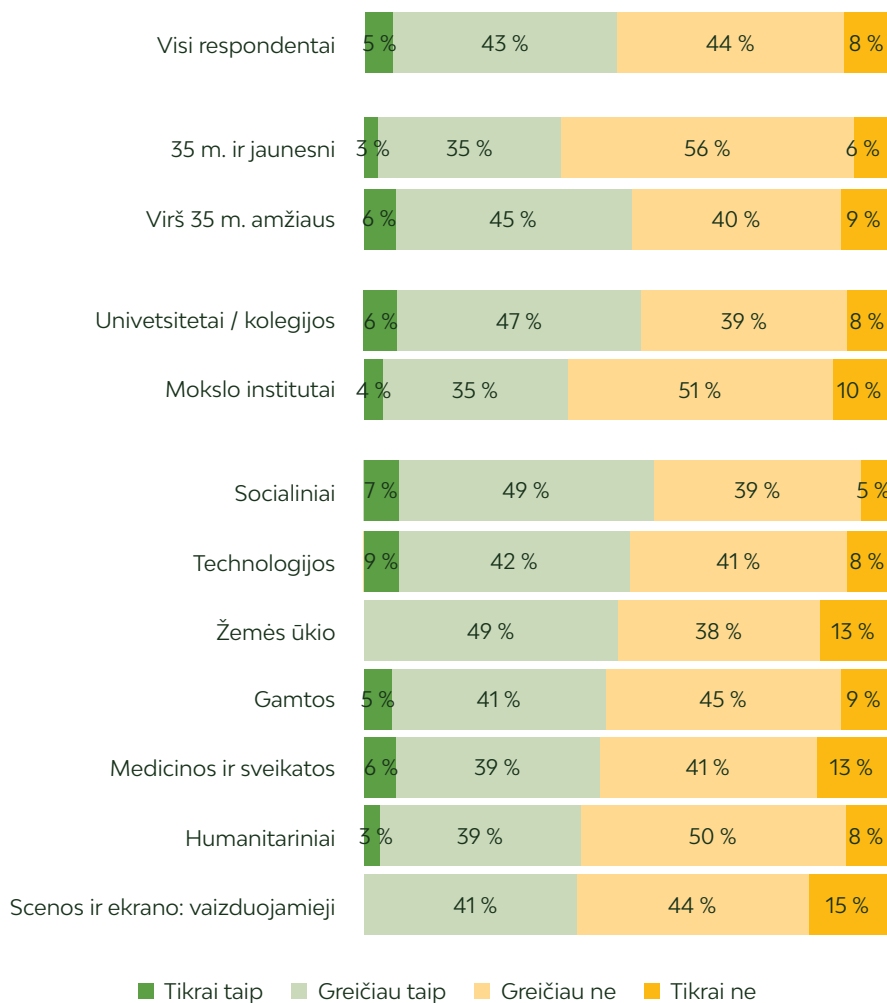
Nuomonės dėl COVID-19 pandemijos poveikio pasitikėjimui mokslu pasiskirstė į dvi dalis. 48 proc. respondentų mano, kad COVID-19 pandemija turėjo teigiamos įtakos, – žmonės pradėjo labiau pasitikėti mokslu ir mokslininkais. Net 52 proc. apklausos dalyvių nurodo priešingai – pandemija turėjo neigiamą poveikį kalbant apie pasitikėjimą mokslu (3 pav.).

Kaip manote, ar pasaulinė COVID-19 pandemija prisidėjo prie žmonių pasitikėjimo mokslu ir mokslininkais?

3 pav. Ar COVID-19 pandemija prisidėjo prie žmonių pasitikėjimo mokslu ir mokslininkais?

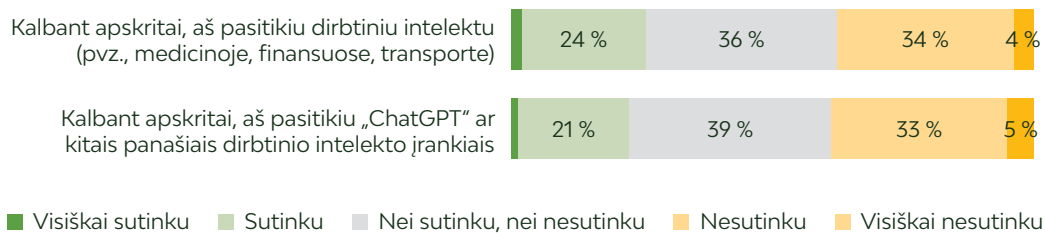
Kaip manote, ar pasaulinė COVID-19 pandemija prisidėjo prie žmonių pasitikėjimo mokslu ir mokslininkais?

4 pav. Ar COVID-19 pandemija prisidėjo prie žmonių pasitikėjimo mokslu ir mokslininkais? (Palyginimai tarp grupių: amžius, universitetai / kolegijos vs. mokslo institutai, mokslo sritys)

Nagrinėjant atsakymus į klausimą apie COVID-19 pandemijos poveikį pasitikėjimui mokslu, nenustatyta reikšmingų skirtumų tarp lyčių ar respondentų, dirbančių vadovaujamą ir nevadovaujamą darbą, taip pat tarp privačių ir valstybės institucijų. Vis dėlto jaunesnio amžiaus apklausos dalyviai labiau linkę manyti, kad COVID-19 pandemija neigiamai paveikė žmonių pasitikėjimą mokslu ir mokslininkais, lyginant su vyresniais respondентаis. Socialinių, technologijos ir žemės ūkio mokslų atstovai sąlyginai pozityviau vertino COVID-19 pandemijos įtaką pasitikėjimui mokslu, palyginti su gamtos, medicinos ar humanitariniams mokslams atstovaujančiais asmenimis (4 pav.).

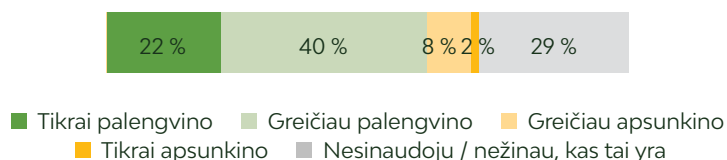
Respondentai turėjo galimybę atvirai pakomentuoti, kodėl pasirinko tokį atsakymą. Nuomonių būta įvairių. Vieni kalbėjo apie visuomenės susiskaidymą (pvz., *tai suskaldė visuomenę į tikinčius mokslu ir juo netikinčius arba Visuomenė susipriešino į kelias stovyklas, tuos kurie apie mokslą savo nuomonės nepakeitė, dirbo ir dirba jame. Tada atsirado fanatikai tikintys mokslu: a) mokslas mus išgelbės, b) mokslininkai kuria virusus ir vakcinas kad mus pražudytų; neigiantys mokslą, kurie teigia kad mokslininkai meluoja ir grobsto biudžeto pinigus*), kiti – pasitikėjimo sumažėjimą dėl netinkamos politikų ar medijų veiklos, dezinformacijos skleidimo, „ekspertų“ atsiradimo ir kt. (pvz., *Mokslas nespėjo apginti savo nuomonės nuo lengvo, greitai plintančio internetinio melo ir propagandos. Tai ypač atsiskleidė apie covid-19 vakcinų naudą ir potencialą žalą ir t. t. arba mokslo filosofijos kurso metu apie tai kalbėjome, „privisę“ mokslininkais prisistatančių asmenų su konspiracijos teorijomis situaciją pasitikėjimo mokslu pablogino*). Visi 62 respondentų atsakymai ir komentarai pateikiami **1 priede**.

5 pav. Respondentų pasitikėjimas dirbtiniu intelektu

Kiek daugiau nei ketvirtadalis (26 proc.) respondentų nurodo pasitikintys dirbtinio intelekto sprendimais, nepasitikinčiųjų – 38 proc. Apklausoje 36 proc. asmenų nei pritaria, nei nepritaria šiam teiginiui. Panašus nuomonių pasiskirstymas ir dėl „ChatGPT“ ar kitų dirbtinio intelekto įrankių. Atkreiptinas dėmesys, kad „visiškai sutinku“ pasirinko tik nedidelė dalis respondentų. Pasitikėti dirbtiniu intelektu, „ChatGPT“ ir panašiais produktais labiau linkę vyrai nei moterys.

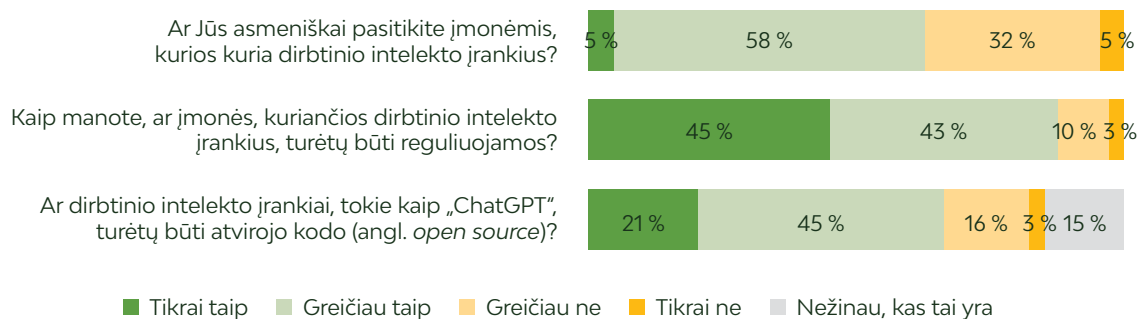
„ChatGPT“ ar kiti dirbtinio intelekto įrankiai Jūsų darbą palengvino ar apsunkino?

6 pav. Kiek „ChatGPT“ ar kiti dirbtinio intelekto įrankiai palengvino dabartinį darbą?

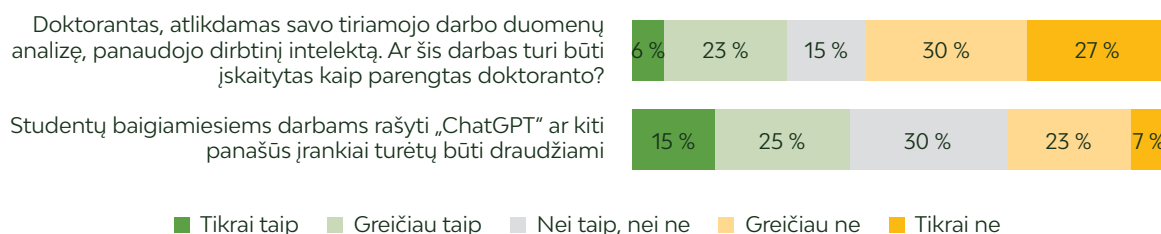
Beveik du trečdaliai (62 proc.) respondentų nurodo, kad dirbtinio intelekto įrankiai palengvino jų darbą, dar dešimtadalis su tuo nesutinka, o 29 proc. apklausos dalyvių nežino, kas tai yra, ar tiesiog nesinaudoja dirbtinio intelekto įrankiais (6 pav.).

Pritariate ar nepritariate toliau išvardytiems teiginiams?*

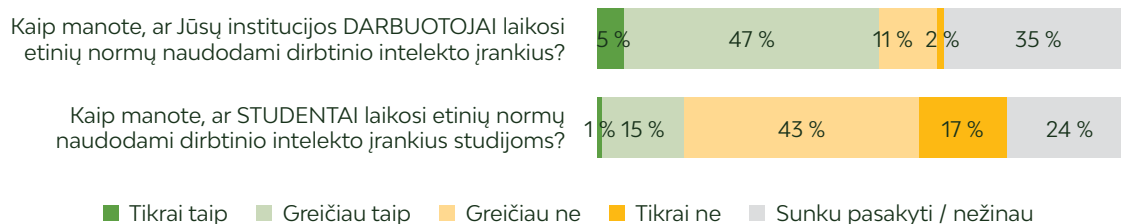
7 pav. Pasitikėjimas dirbtinį intelektą kuriančiomis įmonėmis, tokių įmonių reguliavimas ir atvirojo kodo būtinumas

Apklausoje dalyvavę asmenys vertino keletą teiginių apie įmones, kuriančias dirbtinio intelekto įrankius (7 pav.). Kaip rodo apklausos rezultatai, 63 proc. respondentų pasitiki dirbtinį intelektą kuriančiomis įmonėmis. Taip pat didesnę dalis jos dalyvių (88 proc.) mano, jog dirbtinį intelektą kuriančios įmonės turėtų būti reguliuojamos. Į klausimą, ar dirbtinio intelekto įrankiai turėtų būti atvirojo kodo, du trečdaliai respondentų atsakė teigiamai (15 proc. asmenų nežino, kas yra „atvirasis kodas“).

8 pav. Požiūris į studentų naudojimąsi dirbtinio intelekto įrankiais

Daugiau nei pusė (57 proc.) respondentų neįskaitytų doktoranto darbo, jei jis naudotų dirbtinį intelektą duomenų analizei atlikti. Be to, 40 proc. apklausos dalyvių draustų naudoti „ChatGPT“ ar panašius įrankius studentų baigiamiesiems darbams rašyti (8 pav.).

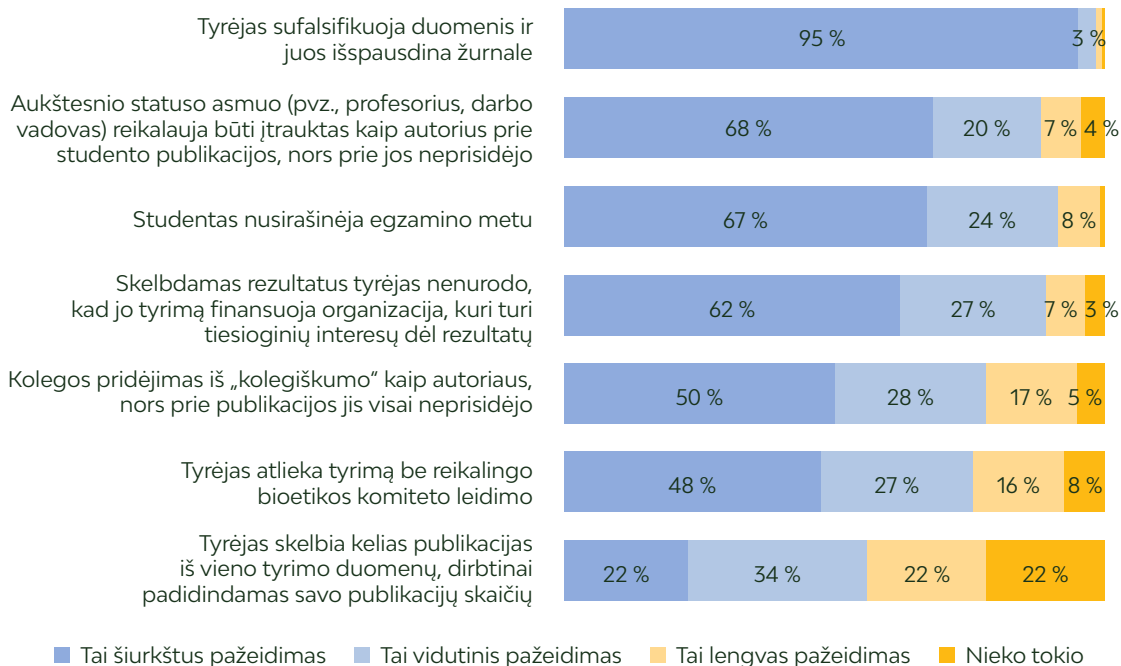
9 pav. Ar laikomasi etinių normų naudojant dirbtinį intelektą studijose ir akademiniam darbe?

Etiškumo požiūriu respondentai darbuotojų naudojimąsi dirbtinio intelekto įrankiais linkę vertinti pozityviau (52 proc.) nei studentų (16 proc.) (9 pav.).

2.3. Požiūris į įvairius akademinės etikos pažeidimus ir situacijas

Respondentams buvo pateikti septyni teiginiai, kuriuos jie turėjo įvertinti etiniu požiūriu nuo „nieko tokio“ iki „šiurkštus pažeidimas“. Respondentų pasirinkimai vaizduojami grafike.

Jūsų nuomone, kaip turėtų būti vertinamos žemiau pateiktos situacijos etiniu požiūriu?

10 pav. Įvairių situacijų vertinimas etiniu požiūriu

Kaip rodo apklausos rezultatai, absoliuti dauguma respondentų tokią situaciją, kai „tyrėjas sufalsifikuoja tyrimo duomenis ir juos išspausdina žurnale“ vertina kaip šiurkštų etikos pažeidimą (95 proc. – šiurkštus, 3 proc. – vidutinis). Situaciją, kai aukštesnio statuso asmuo reikalauja, kad būtų įtrauktas kaip autorius, nors rengiant publikaciją neprisidėjo, 68 proc. respondentų vertina kaip šiurkštų pažeidimą, dar 20 proc. apklausos dalyvių laiko tai vidutiniu etikos pažeidimu.

Studentų nusirašinėjimą egzaminų metu šiurkščiu etikos pažeidimu laiko 67 proc. respondentų, 24 proc. – vidutinio sunkumo pažeidimu.

Vertinant teiginį apie „dovanotąją autorystę“, kai kolegos prideda vieni kitus prie publikacijų dėl kolegiškumo, tokią situaciją šiurkščiu etikos pažeidimu laiko pusė respondentų, lengvu – 17 proc., o 5 proc. apklausos dalyvių tokį veiksmažodį įvardija kaip nereikšmingą etiniu požiūriu („Nieko tokio“).

Tai, kad tyrėjas atlieka tyrimą neturėdamas reikalingo bioetikos komiteto leidimo, 48 proc. respondentų laiko šiurkščiu etikos pažeidimu, beveik ketvirtadalis nelaiko rimtu nusižengimu (16 proc. – lengvas, 8 proc. – nereikšmingas pažeidimas).

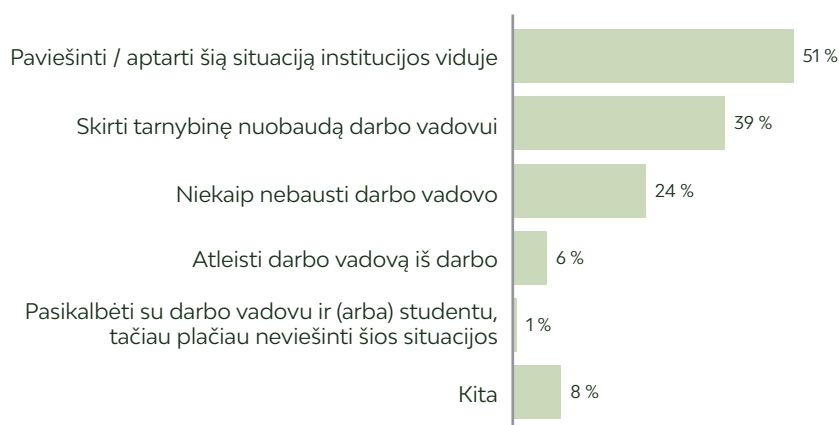
Etikos požiūriu mažiausiai problemišku dalyku respondentai laiko situaciją, kai tyrimo duomenys publikuojami keliose skirtingose publikacijose. 44 proc. apklausos dalyvių tai laiko nedideliu etiniu nusižengimu (pusė jų – visai nereikšmingu). Šiurkščiu pažeidimu tokį elgesį laiko 22 proc. respondentų, 34 proc. – vidutiniu.

Penkių hipotetinių situacijų vertinimas

Pirmoji situacija

Apklausoje buvo pateiktos penkios situacijos. Respondentų prašyta pareikšti savo nuomonę, kaip tose situacijose turėtų būti elgiamasi, pasirenkant vieną iš pateiktų atsakymo variantų arba įrašant savąjį.

Įsivaizduokite situaciją, jog darbo vadovas nurodo studentui įrašyti save į publikaciją pirmu autoriumi, nors prie jos neprisidėjo. Publikacija yra išspausdinama. Paaiškėjus šiai situacijai, kokių veiksmų turėtų imtis institucija dėl darbo vadovo poelgio

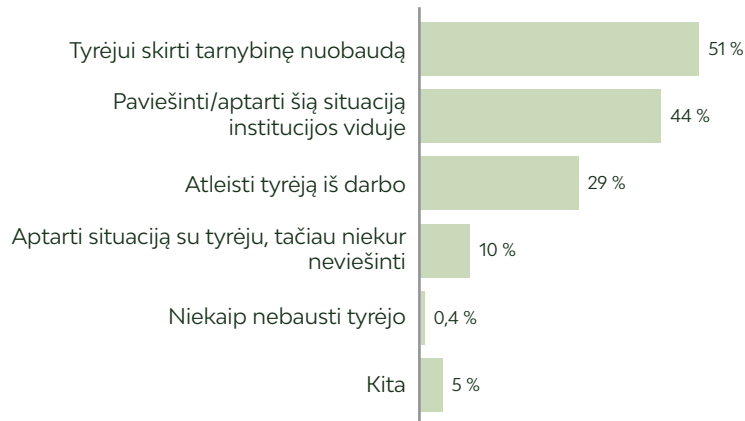

11 pav. Situacijos, kai publikacijos pirmu autoriumi įrašomas darbo vadovas, vertinimas

Vertindami situaciją, kai vadovas nurodo studentui įrašyti jį į publikaciją pirmu autoriumi, nors ją rengiant neprisidėjo, daugelis respondentų mano, kad tokia situacija turėtų būti aptarta ir paviešinta institucijos viduje (51 proc.), o tokiam darbo vadovui turėtų būti skirta tarnybinė nuobauda (39 proc.). 24 proc. apklausos dalyvių nurodo, kad šioje situacijoje vadovas neturėtų būti baudžiamas, 6 proc. respondentų nuomone, už šį poelgį darbo vadovas turėtų būti atleistas. Kaip „kita“ respondentai pateikė įvairių nuomonių dėl darbo vadovo indėlio ir veiksmų tokioje situacijoje. Kai kurie jų nurodo, kad pirmiausia būtina išsiaiškinti darbo vadovo indėlį į publikacijos rengimo darbą, nes pagal tai turėtų būti taikomos sankcijos ar priimami sprendimai. Kiti mano, kad jei vadovo indėlis minimalus, reikėtų atlikti vidinį tyrimą ir taikyti nuobaudas. Dar kiti respondentai nurodo, jog būtina nustatyti aiškas taisykles dėl autorystės ir vadovavimo, kad būtų išvengta tokių situacijų ateityje. Kai kurie apklausos dalyviai taip pat pabrėžia, kad institucija turėtų aiškiai išdėstyti, jog tokie veiksmai pažeidžia mokslo etikos principus. Iš viso gauti 58 atsakymai „Kita“. Visi jie pateikiami **2 priede**.

Antroji situacija

Įsivaizduokite situaciją: tyrėjas sufalsifikavo savo tyrimo duomenis ir paskelbė mokslo publikaciją. Paaiškėjus šiai situacijai, kokių veiksmų turėtų imtis institucija dėl tokio tyrėjo poelgio

12 pav. Situacijos, kai duomenys sufalsifikuojami ir išspausdinami, vertinimas

Kitoje situacijoje respondentai turėjo nurodyti, kokių veiksmų turėtų imtis institucija, sužinojusi, kad tyrėjas sufalsifikavo tyrimo duomenis ir paskelbė mokslo publikaciją. Trys respondentai teigia, kad tokiu atveju reikėtų „niekaip nebausti tyrėjo“. Kaip pagrindinius sprendimo būdus, respondentai rinkosi atsakymus „Tyrėjui skirti tarnybinę nuobaudą“ (51 proc.) ir „Paviešinti / aptarti šią situaciją institucijos viduje“ (44 proc.). 29 proc. apklausos dalyvių mano, kad už tokį poelgį tyrėją reikėtų atleisti iš darbo. Dešimtadalis nurodo, jog situacijos nereikėtų kelti į viešumą, bet apie tai būtina pasikalbėti su pačiu tyrėju.

Atviri atsakymai papildė uždarus atsakymų pasirinkimus. Dauguma respondentų pirmiausia pabrėžia būtinybę privačiai aptarti situaciją su tyrėju ir imtis veiksmų, kad publikacija būtų atšaukta. Kai kurie apklausos dalyviai siūlo atleisti iš darbo tuo atveju, jei tai pasikartojantis elgesys. Be to, siūloma išsiaiškinti tyrėjo motyvus, įvertinti jo galimybes eiti atitinkamas pareigas ir imtis prevencinių priemonių, kad tokios situacijos nesikartotų. Respondentai taip pat mini etikos komiteto įtraukimą į situacijos analizę, griežtesnės kontrolės taikymą ateityje. Vienas respondentas nurodo, kad svarbu peržiūrėti ankstesnius tyrimus ir imtis veiksmų, jog būtų užtikrintas mokslinių duomenų patikimumas. Visi 37 atviri respondentų atsakymai pateikiami **3 priede**.

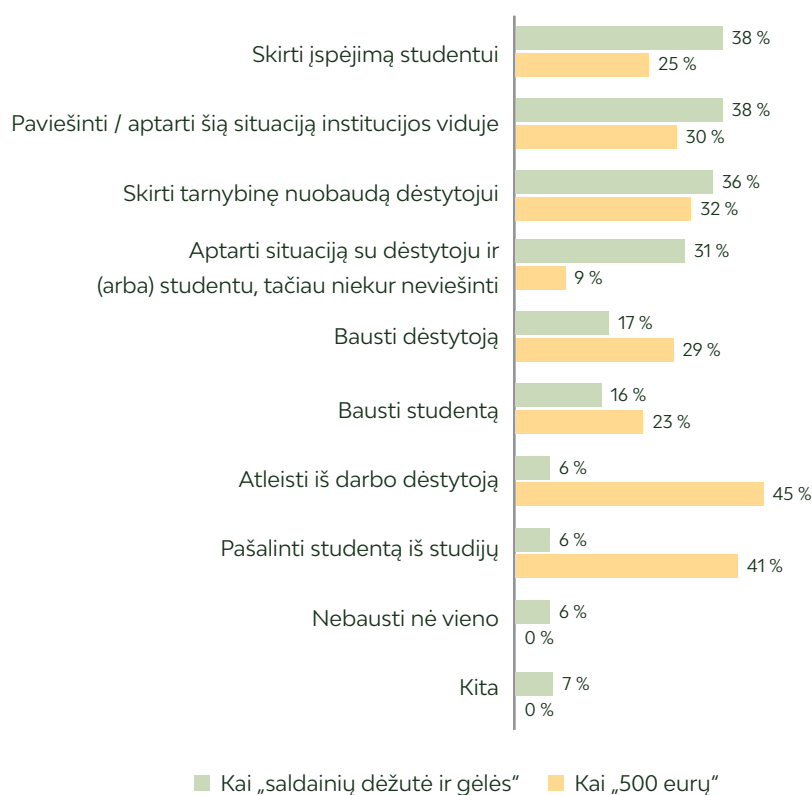
Trečioji ir ketvirtoji situacijos

Apklausos dalyviams buvo pateiktos dvi situacijos, susijusios su egzaminų laikymu. Jos skiriasi tik tuo, kad vienu atveju studentas dėstytojui įteikia saldinių dėžutę ir gėlių, kitu – 500 eurų.

- Šis klausimas yra apie NUOMONĘ, o ne apie galiojančias tvarkas. Įsivaizduokite situaciją: dėstytojas prieš egzaminą priima „padėką“ – saldinių dėžutę ir gėlių iš studento, kad šis teigiamu balu išlaikytų egzaminą. Paaiškėjus šiai situacijai, kokių veiksmų turėtų imtis institucija dėl tokio dėstytojo poelgio?
- Šis klausimas yra apie NUOMONĘ, o ne apie galiojančias tvarkas. Įsivaizduokite situaciją: dėstytojas prieš egzaminą priima „padėką“ – 500 eurų iš studento, kad šis teigiamu balu išlaikytų egzaminą. Paaiškėjus šiai situacijai, kokių veiksmų turėtų imtis institucija dėl tokio dėstytojo poelgio?

Aukštosios mokyklos galimai yra nusistačiusios tvarkas, kaip elgtis vienu ar kitu atveju, be to, kyšio davimą reglamentuoja Lietuvos įstatymai. Vis dėlto šio, kaip ir kitų šioje apklausoje, klausimų tikslas buvo sužinoti respondentų nuomonę apie tai, kokios baudmės jiems atrodytų teisingos ir tinkamos. Toliau grafike pateikiami respondentų atsakymai, susiję su šiomis dviem situacijomis.

**Šis klausimas yra apie NUOMONĘ, o ne apie galiojančias tvarkas.
Dėstytojas prieš egzaminą priima „padėką“ iš studento, kad šis teigiamu balu išlaikytų egzaminą.
Paaiškėjus šiai situacijai, kokių veiksmų turėtų imtis institucija dėl tokio dėstytojo poelgio?**

13 pav. Situacijų, kai studentas „atsidėkoja“ už egzaminą, vertinimas

Ši hipotetinė situacija rodo, kad respondentai griežčiau vertino atvejį, kai už egzaminą „atsidėkojama“ 500 eurų, nei „saldainių dėžutę ir gėlėmis“. Toliau pateikiami atviri atsakymai taip pat atskleidžia, kad gėlės ir saldainiai gali būti laikomi tiesiog padėka ir neįvardijami kaip neetiškas dalykas.

Jei pirmuoju atveju (kai studentas dėstytojui įteikia saldainių dėžutę ir gėlių) respondentai labiausiai linkę bausti tiek studentą (skirti įspėjimą – 38 proc.), tiek dėstytoją (skirti tarnybinę nuobaudą – 36 proc.) ir pavišinti / aptarti šią situaciją institucijos viduje (38 proc.), tai antruoju atveju, kai įteikiamas 500 eurų kyšis, respondentai linkę bausti griežčiau – atleisti iš darbo (45 proc.) ir pašalinti iš studijų (41 proc.). Pastebima, kad šioje situacijoje abu dalyviai, respondentų akimis, turėtų vienodai priimti atsakomybę.

Remiantis respondentų atvira atsakymais (jie visi pateikiami **4 priede**) apie situaciją, kai studentas įteikia gėlių ir saldainių, galima teigti, kad situacija vertinama nevienareikšmiškai. Kai kurie respondentai pabrėžia prevencijos svarbą nurodydami, kad svarbu iš anksto supažindinti su tvarka ir taisyklėmis. Dalis apklausos dalyvių situaciją siūlo nagrinėti nuodugniau, dar kiti tokios dovanos kaip gėlės ir saldainiai nelaiko kyšiu. Kalbant apskritai, siūloma tokio tipo situacijas vertinti individualiai ir atsižvelgti į visas aplinkybes, o atsakomybė tenka abiem situacijos dalyviams.

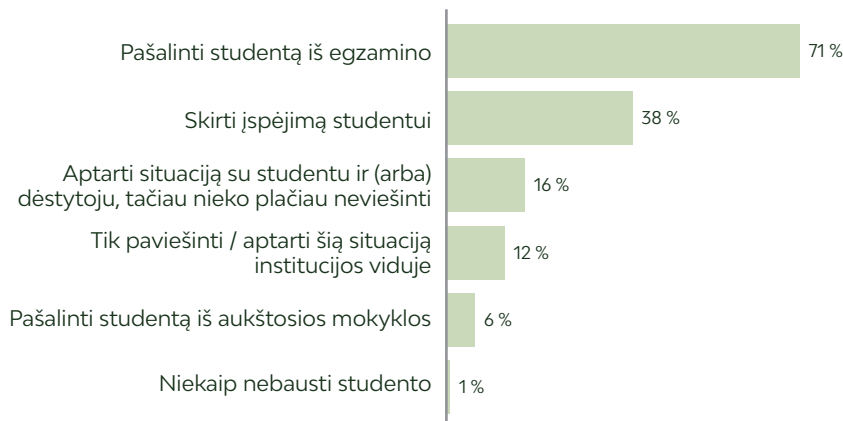
Visų respondentų atviri komentarai prie klausimo „*Įsivaizduokite situaciją: dėstytojas prieš egzaminą priima „padėką“ – saldainių dėžutę ir gėlių iš studento, kad šis teigiamu balu išlaikytų egzaminą. Paaiškinę šią situaciją, kokių veiksmų turėtų imtis institucija dėl tokio dėstytojo poelgio?*“ **4 priede**.

Atviruose atsakymuose situacija, kai studentas už sėkmingą egzaminą išlaikymą dėstytojui įteikia 500 eurų, vertinama griežčiau. Respondentai siūlo situaciją išsiaiškinti ir bausti griežtai tiek dėstytoją, tiek studentą (kai kurie iš jų teigia, kad reikėtų bausti tik studentą). Dalis apklausos dalyvių siūlo švelniau reaguoti į situaciją, t. y. išsiaiškinti aplinkybes, suteikti galimybę perlaikyti egzaminą. Taip pat yra nuomonių, kad tokia situacija realiai negali būti ar kad reikia atsižvelgti, kas buvo iniciatorius, ar dėstytojas pats reikalavo atlygio, ar studentas pasiūlė kyšį. Apskritai atviri atsakymai atspindi įvairius vertybinius ir praktinius požiūrius į akademinį sąžiningumą ir kovos su nesąžiningu elgesiu priemones. Visi 40 atsakymų pateikiami **5 priede**.

Penktoji situacija

Respondentų prašyta įvertinti situaciją, kai egzamino metu studentas nusirašinėja. Kaip turėtų elgtis dėstytojas? Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus. Didžioji jų dauguma (71 proc.) mano, kad studentas turi būti pašalintas iš egzamino, 38 proc. apklausos dalyvių nurodo, jog studentui turėtų būti skirtas įspėjimas.

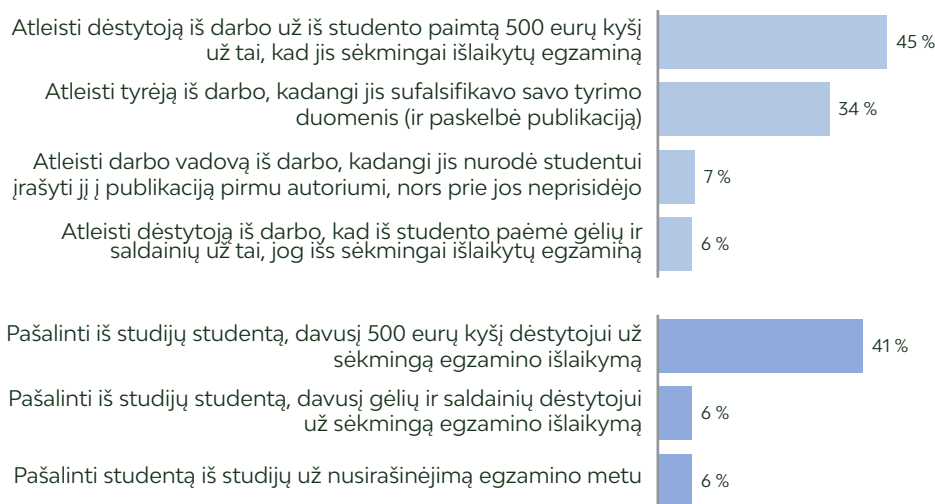
**Šis klausimas yra apie NUOMONĘ, o ne apie galiojančias tvarkas.
Įsivaizduokite situaciją: dėstytojas pagauna studentą nusirašinėjant egzamino metu.
Kokie veiksmai, Jūsų manymu, būtų tinkami?**

14 pav. Situacijos, kai studentas pagaunamas nusirašinėjant egzamino metu, vertinimas

28 proc. respondentų siūlo rinktis galimybę aptarti situaciją institucijos viduje ir nieko neviešinti. 6 proc. apklausos dalyvių nurodo, jog studentą už nusirašinėjimą egzamino metu reikėtų pašalinti iš aukštosios mokyklos. Trys respondentai teigia, kad tokioje situacijoje studento niekaip nereikėtų bausti.

Atviruose respondentų komentaruose išsakomos įvairios nuomonės. Kai kurie apklausos dalyviai siūlo griežtas priemones – pašalinti studentą iš studijų ar net drausti mokytis aukštosiose mokyklose. Kiti pasisako už situacijos įvertinimą atsižvelgiant į aplinkybes ir į tai, ar tai pasikartojantis veiksmas. Taip pat teigiama, kad turėtų būti aiškiai nurodomos taisyklės dėl sąžiningumo. Kelių respondentų nuomone, jei studentai gamina egzaminų paruoštukus „špurges“, tai jie jau mokėsi ruošdamiesi, ir į tai reikėtų atsižvelgti. **6 priede** pateikiami visi respondentų atsakymai.

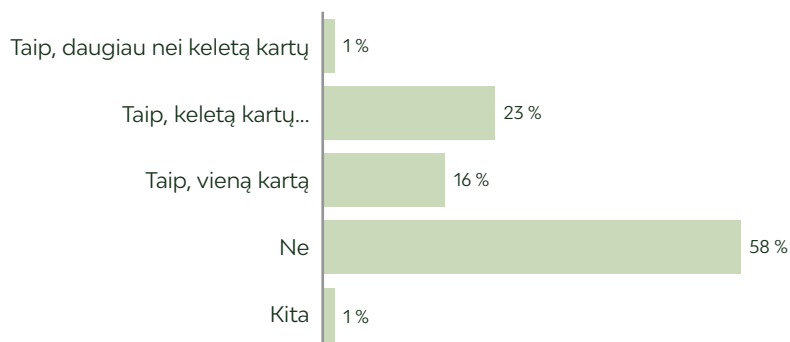

15 pav. Situacijos, kai respondentai šalintų studentą iš studijų, o dėstytoją / tyrėją – iš darbo (išvestinis 1–5 situacijų vertinimo grafikas)

15 grafike pateikiamos įvairios situacijos su respondentų pasirinkimais atleisti iš darbo / pašalinti iš studijų. Visgi situacija, kai egzamino metu nusirašinėjama, sulaukė daugiausia nuomonių, kad studentas turi būti pašalintas iš studijų, taip pat ir hipotetinė situacija, kai studentas duoda 500 eurų kyšį, siekdamas išlaikyti egzaminą. Kalbant apie dėstytojų ar tyrėjų vertinimą, daugiausia (45 proc.) respondentų siektų atleidimo iš darbo tuo atveju, jeigu dėstytojas būtų paėmęs 500 eurų kyšį už studento egzamino išlaikymą, o, pvz., už duomenų falsifikavimą siūlymą atleisti tyrėją iš pareigų pasirinko mažesnis apklausos dalyvių skaičius (34 proc.).

Patiems respondentams taip pat uždavėme klausimą, ar jie savo studijų metu yra nusirašinėję arba laikę egzaminą nesąžiningu būdu. Atsakymai pateikiami grafike.

Ar savo studijų metu Jūs pats esate nusirašinėję ar kitu nesąžiningu būdu laikę egzaminą?

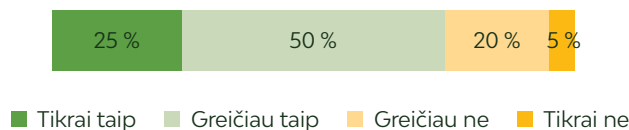

16 pav. Ar respondentai savo studijų metu yra nusirašinėję arba kitu nesąžiningu būdu laikę egzaminą?

Apklausos rezultatai rodo, kad daugiau kaip pusė respondentų (58 proc.) savo studijų metu nėra laikę egzamino nesąžiningu būdu. 16 proc. apklausos dalyvių teko nusirašinėti „1 kartą“, 23 proc. – „keletą kartų“. 9 respondentai nurodo, jog egzaminus nesąžiningai yra laikę „daugiau nei keletą kartų“. Atsakant į šį klausimą taip pat buvo galima jį ir savo atsakymų pasirinkimą pakomentuoti (visi atsakymai pateikiami **7 priede**). Atviri atsakymai rodo įvairias patirtis ir požiūrius į nusirašinėjamą. Dalis respondentų teigia, kad nusirašinėjimas nebuvo praktikuojamas dėl egzaminų pobūdžio, sąžiningumo ar tiesiog negebėjimo, kiti pripažįsta, kad buvo pavienių nusirašinėjimo atvejų. Kai kurie apklausos dalyviai nusirašinėjamą pateisina kaip nereikšmingą dalyką arba galimą tik laikant tam tikrus egzaminus.

2.4. Akademinė ir žodžio laisvė

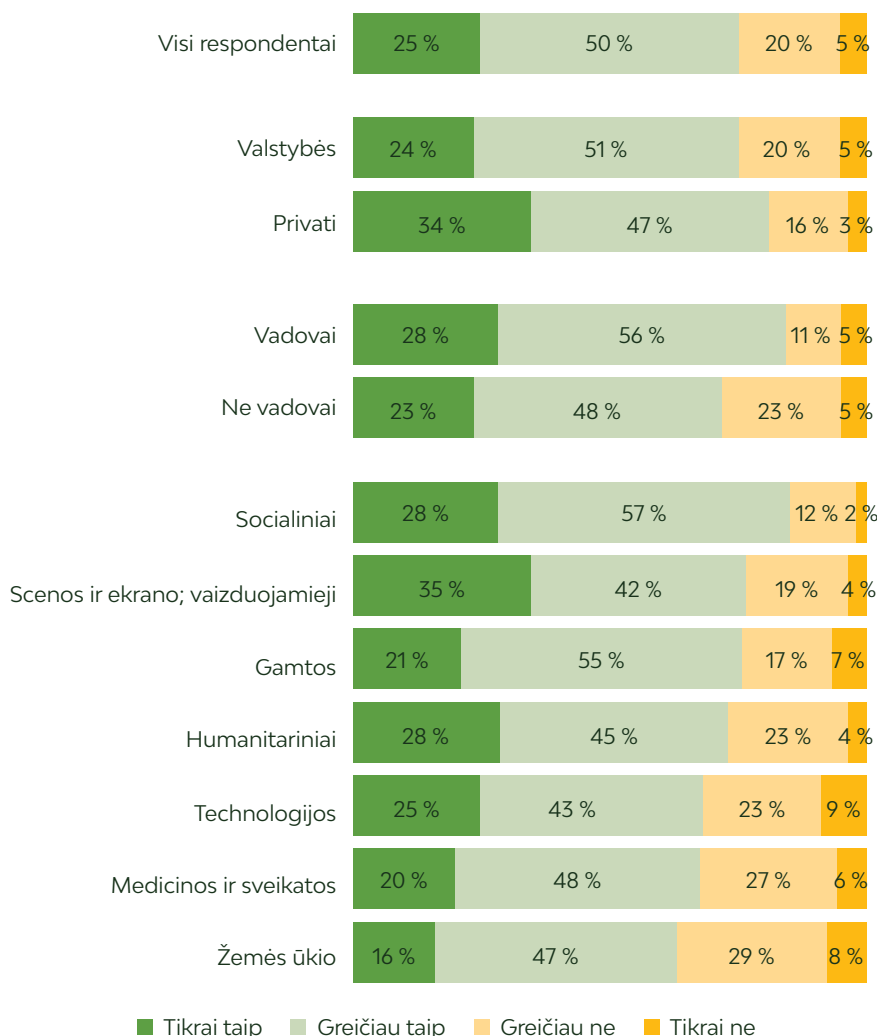
Ar jaučiatės akademiškai laisvas? (n = 670)

17 pav. Ar jaučiatės akademiškai laisvas?

75 proc. respondentų nurodė esą akademiškai laisvi. Moterys linkusios jausti šiek tiek daugiau akademinės laisvės nei vyrai, taip pat ir jaunesnio amžiaus darbuotojai. Nenustatyta reikšmingų skirtumų tarp universitetų / kolegijų ir mokslo institutų. Vadovai linkę labiau pritarti nuomonei, kad turi akademinės laisvės, palyginti su vadovaujamo darbo nedarbančiais asmenimis. Pagal mokslo sritis daugiausia akademinės laisvės jaučia socialinių mokslų, mažiausiai – žemės ūkio ir medicinos bei sveikatos mokslų respondentai (18 pav.).

Ar Jūs jaučiatės akademiškai laisvas?

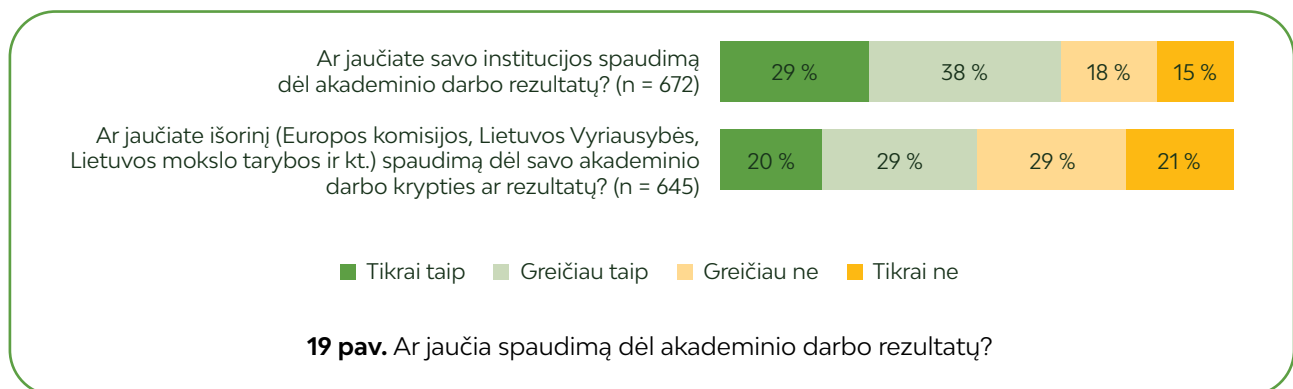

18 pav. Ar jaučiatės akademiškai laisvas?

(Palyginimai tarp grupių: mokslo sritys, vadovaujamas / nevadovaujamas darbas)

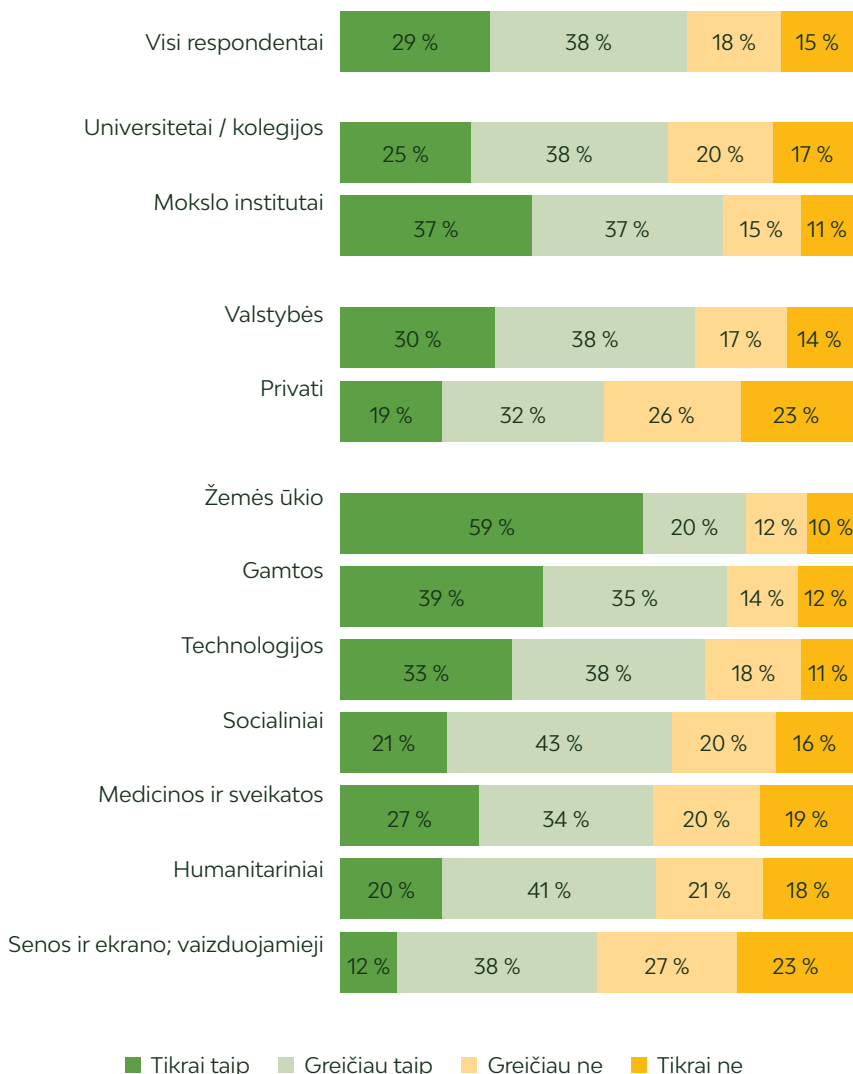
Gauta 150 atviro pobūdžio su šiuo klausimu susijusių komentarų, visi jie pateikiami **8 priede**. Apibendrinant galima pasakyti, kad dalis respondentų akademinės laisvės trūkumą sieja su išoriniu spaudimu, ypač su finansavimo pritraukimu, rodikliais, „madingomis“ tyrimų kryptimis (pvz., *Kryptys reguliuojamos lėšomis vienam ar kitam vajui finansuoti. Tai verčia daugelį tyrėjų „persidažyti“ pagal diktuojamas madas, kurios labai dažnai yra visiškai neadekvačios mokslo definicijai ir tikslams. To rezultatas – beprasmiškie, bet „madingi“ tyrimai. Kita blogybė – institucijų finansavimas pagal „mokslinės“ produkcijos kiekį, o ne kokybę. Taip eksponentiškai didinamas publikacijų srautas su praktiškai nuliniais rezultatais arba Kvietimai projektams dažnai labai reglamentuoti ir skiriamos lėšos tik tam tikroms kryptims, kas ne visai galbūt daliai tyrėjų tinka ar įdomu*). Kiti apklausos dalyviai pažymi, kad akademinės kryptys formuojamos pagal finansavimo prioritetus, o ne pagal tyrėjo asmeninius ar mokslinius interesus (pvz., *Nacionaliniai ar ES strateginiai dokumentai, finansavimo prioritetai, arba teminės programos (pvz., Horizon Europe, Lietuvos MTEP politika) formuoja akademinių tyrimų kryptis. Taip mes esame skatinami dirbti su tam tikromis temomis, kurios atitinka politinius ar ekonominius prioritetus, galbūt atsisakant kitų interesų*).

Respondentai taip pat kritikuoja reikalavimą publikuoti kuo daugiau mokslo publikacijų (pvz., *Mokslininkams yra keliami tam tikri konkretūs kvalifikaciniai reikalavimai (pvz. publikacijų skaičius per penkis metus aukšto reitingo žurnaluose), todėl norint atitikti tuos reikalavimus, mokslininkas kartais yra priverstas ne visai etiškai pasielgti, pvz., vieno tyrimo rezultatus padalinti į kelis straipsnius arba Reikalavimas atestacijai turėti tam tikrą kiekį publikacijų verčia dalinai užsiimti veikla, kuri yra mažiau įdomi, tačiau gali generuoti gausesnius rezultatus. Biurokratiškas požiūris į projektų ir jų rezultatų vertinimą verčia prieš rašant projektą jau turėti dalinius rezultatus, kad būtų užtikrintas dėl projekto sėkmės. Tokiu būdu rečiau rašomi išties inovatyvūs, tačiau didesnės rizikos projektai. Pagal LMT išvis neleistina tokia rizika, kad projektas nepavyks, pvz., nepavykus įgyvendinti postdoko projektą, postdokai turi grąžinti pinigus iš asmeninių lėšų (LMT išsireikalauja pinigus iš mokslo institucijų, institucijos savo nustatyta tvarka – iš postdokų)*). Bendrai vertinant, dominuoja kritinis požiūris – pozityvių ar neutralių atsakymų tarp atvirų komentarų buvo nedaug.

67 proc. respondentų pritaria teiginiui, kad „jaučia savo institucijos spaudimą dėl akademinio darbo rezultatų“, 49 proc. apklausos dalyvių sutinka su teiginiu, jog jaučia išorinių organizacijų, pvz., Europos Komisijos, Lietuvos mokslo tarybos ir kt., spaudimą.

Ar Jūs jaučiatės akademiškai laisvas?

20 pav. Ar jaučiate spaudimą dėl akademinio darbo rezultatų?
(Palyginimai pagal grupes: universitetai / kolegijos vs. mokslo institutai,
privati / valstybės institucija, mokslo sritys)

Vertinant palyginimus tarp grupių, nenustatyta reikšmingų skirtumų tarp vyrų ir moterų, jaunesnio ar vyresnio amžiaus respondentų. Mokslo institutuose dirbantys darbuotojai yra linkę nurodyti patiriantys daugiau spaudimo iš institucijų dėl akademinio darbo rezultatų nei valstybinių įstaigų respondentai. Skirtumai stebimi ir tarp mokslo sričių – daugiausia spaudimo iš savo institucijų nurodė patiriantys žemės ūkio, gamtos, technologijos mokslų atstovai, mažiausiai – scenos ir ekrano, vaizduojamųjų menų respondentai.

Šį klausimą respondentai taip pat buvo linkę komentuoti (visi 147 atsakymai pateikiami **9 priede**). Kai kurie apklausos dalyviai nurodo patiriantys stiprų institucijos spaudimą dėl akademinio darbo rezultatų:

- *Kur moksliniai straipsniai? Kur moksliniai tyrimai? Pastovūs klausimai. Nėra kada ruošti paskaitoms ir dėstyti. Pastoviai apie tai galvoji ir nervies.*
- *Jei tu esi praktikas, vis tiek reikalaujama vykdyti mokslinę veiklą, rengti mokslines publikacijas. Kai tuo tarpi ne visi mokslininkai tai daro arba daro minimaliai.*

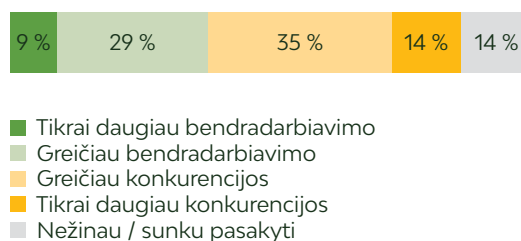
- *Jstaigoje įdiegtas naujas mokslininko produkcijos vertinimas. Nors iš pažiūros atrodo kas čia tokio, bet buvo pristatyta ir „motyvavimo“ sistema, kuri labai abstrakčiai nusako, kad jei mokslininkas produkuos daugiau akademinės produkcijos, tuomet jam bus skiriamas priedas prie atlyginimo. Deja, bet tas priedas nėra nei motyvuojantis, nei teisingas, nes tai vis vien yra administracijos (direktorius) galios parodymas. Tuo yra manipuliuojama, kaip katinui lašiniaus prieš akis mosuojant. Skirtą priedą atsiimama per pridedamas naujas atsakomybes, tad gaunasi, dirbi daug, kad dirbtum dar daugiau. Deja, bet administracijos produkcijos vertinimo sistemos nėra).*

Dalis respondentų prisipažįsta patiriantys ne institucijos, o išorinį spaudimą (pvz., Džiaugiuos, kad mano įstaiga kol kas nespaudžia ir obsesyviai nekontroliuoja, bet požymių, kad tai gresia yra, nes spaudimas yra iš išorės. Kaip gali LMT atstovai vertindami mokslą nepripažinti publikacijos aukšto lygio žurnale tik todėl, kad tikrinančiam asmeniui ji atrodo neverta to žurnalo, mano supratimu, tai neetiška, tai naudojimas tarnybine padėtimi, galios pozicija, lobinimas tam tikrų universitetų...) arba nejaučiantys jokio (pvz., Aš džiaugiuosi, kad mano darbo vadovė pasitiki manimi ir drąsina dalyvauti konferencijose, rašyti straipsnius. Jokio spaudimo, tik draugiški siūlymai. Iš tų siūlymų gimsta gražus judėjimas į priekį. Manau, požiūris į „spaudimą“ priklauso nuo santykio su vadovu).

Kaip ir kitų klausimų atveju, susiduriama su problema dėl spaudimo publikuoti kuo daugiau mokslo publikacijų:

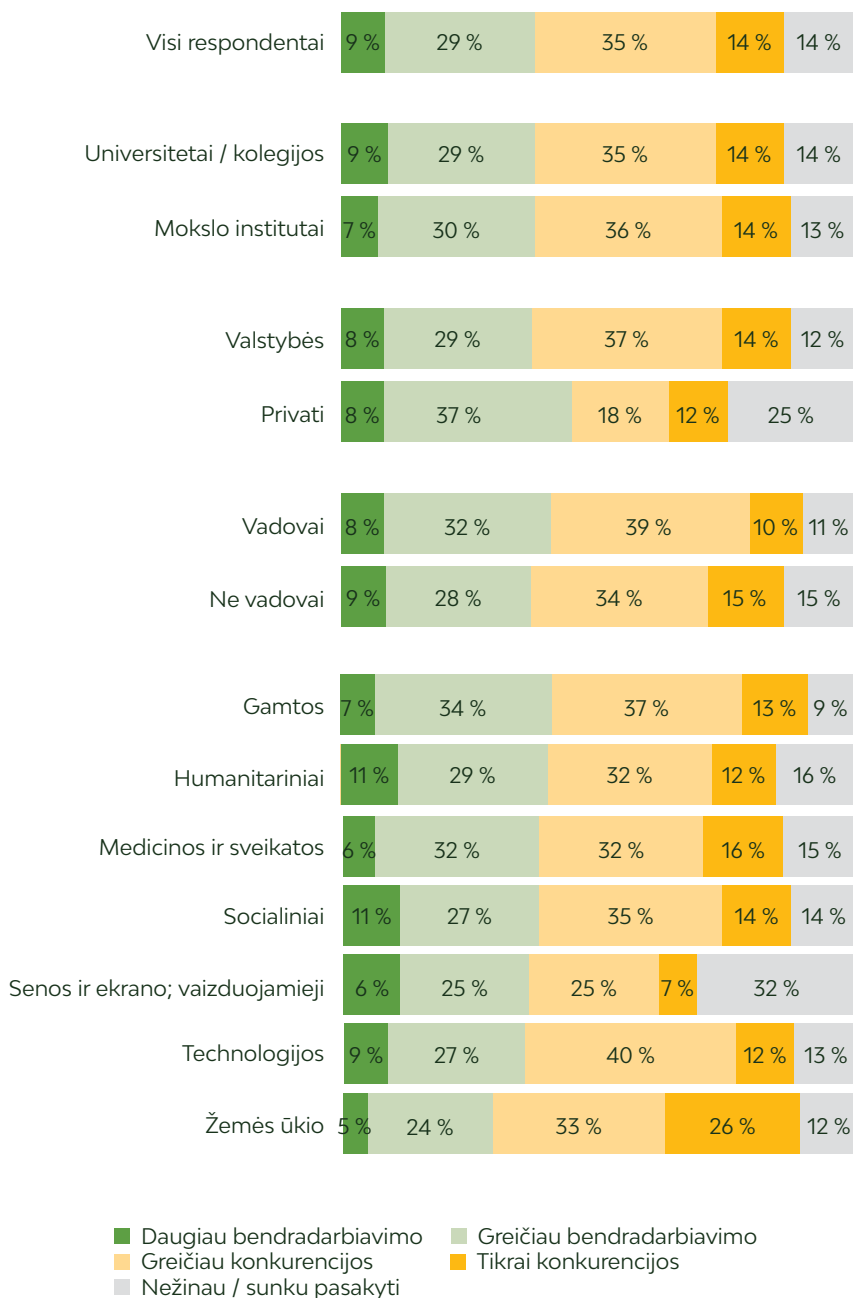
- *Pagal naują tvarką, negausiu mokslinio etato jei neapsiginsiu ne metus, t. y. man naudingiau parašyti 3 prastos kokybės straipsnius į prastus kintietiškus žurnalus, negu pasistengti dėl vieno Nature žurnalo straipsnį.*
- *Dėstytojai yra atestuojami kas penkerius metus, jeigu išrinkti penkių metų kadencijai. Ir jų atestavimo rezultatai priklauso nuo atspausdintų ISI Web of Science publikacijų kiekio ir svarbos, o ne nuo dėstytojų kokybės. Tokia tvarka nemotyvuoja būti geru dėstytoju ir geriems dėstytojams užkerta karjeros kelius.*
- *Turiu spausdinti žurnalą tik ten ir parašyti būtent tiek, laisvai negaliu rašyti į kur norėčiau).*

Kaip apibūdintumėte savo institucijos santykius su kitomis Lietuvos institucijomis: daugiau bendradarbiavimo ar konkurencijos?

21 pav. Santykio su kitomis Lietuvos institucijomis vertinimas: bendradarbiavimas ar konkurencija

**Kaip apibūdintumėte savo institucijos santykius su kitomis Lietuvos institucijomis:
daugiau bendradarbiavimo ar konkurencijos?**

22 pav. Santykio su kitomis Lietuvos institucijomis vertinimas: bendradarbiavimas ar konkurencija (palyginimai tarp grupių: universitetai / kolegijos vs. mokslo institutai, valstybinė vs. privati įstaiga, vadovaujamas / nevadovaujamas darbas, mokslo sritys)

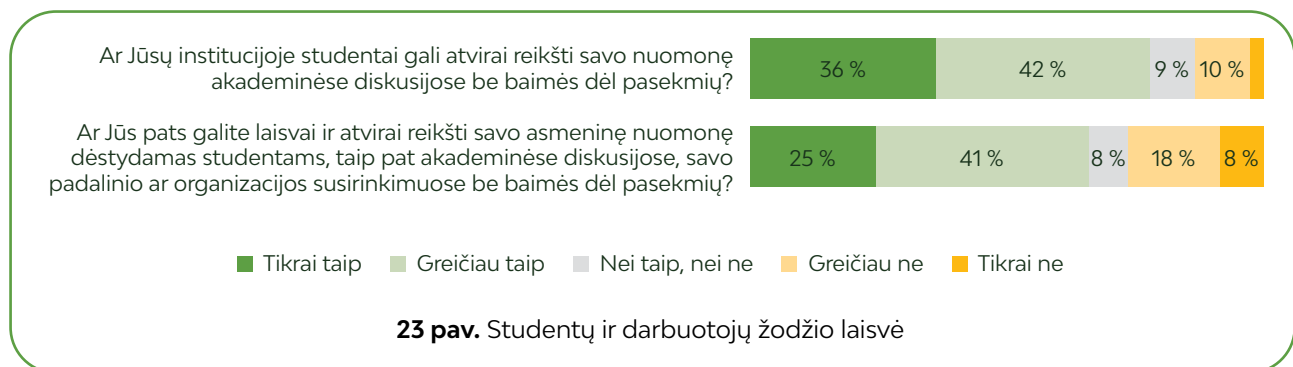
Respondentams buvo užduotas bendrojo pobūdžio klausimas, kaip jie vertina savo institucijos santykį su kitomis Lietuvos aukštojo mokslo ir studijų institucijomis – daugiau bendradarbiavimo ar konkurencijos. Beveik du penktadaliai (38 proc.) apklausos dalyvių nurodo, kad santykiuose mato daugiau bendradarbiavimo, o 49 proc. respondentų teigia, jog vyrauja konkurencija, dar 14 proc. asmenų pasirinko atsakymų variantą „nežinau“. Nenustatyta didesnių skirtumų tarp universitetų / kolegijų ir mokslo institutų atstovų nuomonių, taip pat tarp dirbančių vadovaujamą ar nevadovaujamą darbą. Valstybės institucijų respondentai yra linkę matyti daugiau konkurencijos nei apklausos dalyviai

iš privačių įstaigų. Pagal mokslo sritis daugiausia konkurencijos patiria žemės ūkio, technologijos ir gamtos mokslų, mažiausiai – scenos ir ekrano bei vaizduojamųjų menų atstovai (22 pav.).

Atviri respondentų atsakymai pateikiami **10 priede**. Kai kurie respondentai nurodo, kad yra konkurencija tarp institucijų, ypač dėl ribotų išteklių: projekcinio finansavimo, studentų krepšelių, publikacijų. Tokia konkurencija dažnai apibūdinama kaip nesąžininga, dirbtinai skatinama ar net žalinga mokslo kokybei ir bendradarbiavimui:

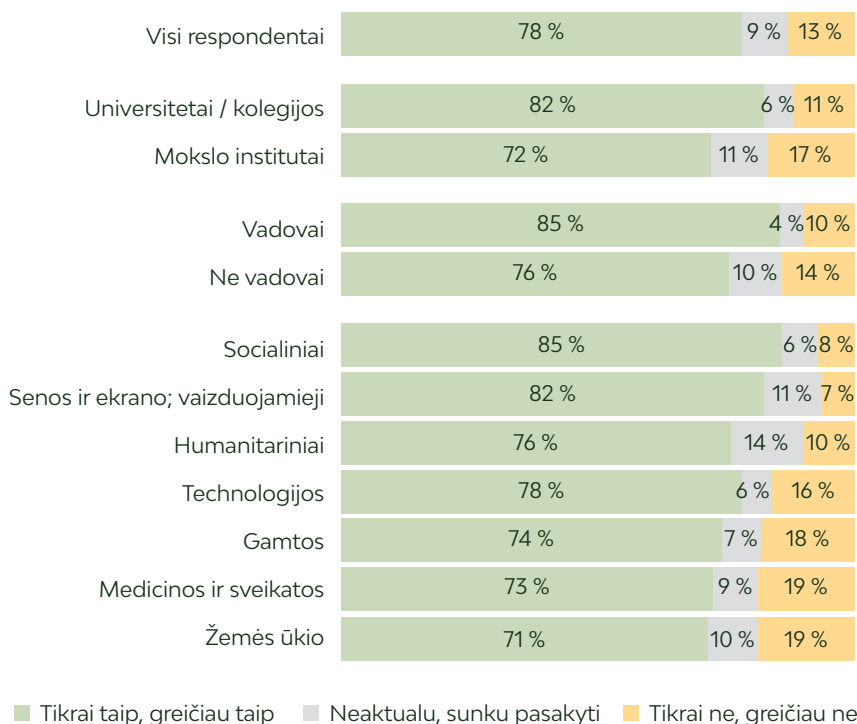
- *Pagal mokslo institucijų gaunamus balus už pasiekimus bei pagal tarptautinio vertinimo rezultatus yra skirstoma LR biudžeto dalis mokslo institucijoms. Taigi, suprantama, kad konkurencija didžiulė.*
- *Visi smaugiasi dėl mokslo finansavimo papildomų lėšų.*
- *Visos aukštosios konkuruoja dėl studentų.*
- *Dažnai konkuruoja Vilniaus ir Kauno tos pačios krypties institucijos arba mokslinės, akademinės draugijos.*
- *Skatinama konkurencija ne tik su kitomis organizacijomis bet ir su savais skyriais. Vidinė mokslininkų konkurencija, nes skyriui pinigai priklauso nuo to).*

Kiti respondentai nurodo, jog bendradarbiavimas yra fiktyvus, dirbtinis (pvz., *Institucijos kovoja dėl lėšų iš to paties šaltinio, o esant tokiai lėšų dalinimo logikai, privalo konkuruoti. „Bendradarbiauti“ dažnai verčiama dirbtinai – konkursuose reikalaujami institucijų konsorciumai ir pan. Veikimas paprastas – gavus grantą, dažnai partneriams pasakoma viso gero iki ataskaitos rašymo...*) ar kad reikėtų skatinti bendradarbiavimą (pvz., *Man nepatinka tik vienas aspektas vertinant publikacijas... Kodėl skatinamas bendradarbiavimas tik su užsienio institucijomis? Vertinant publikaciją su Lietuvos kolegomis numušinėjami balai. Kodėl? Aš noriu bendradarbiauti ir su kolegomis iš Lietuvos. Tai naudinga ir FTMC. Tad didelis KODĖL?*).

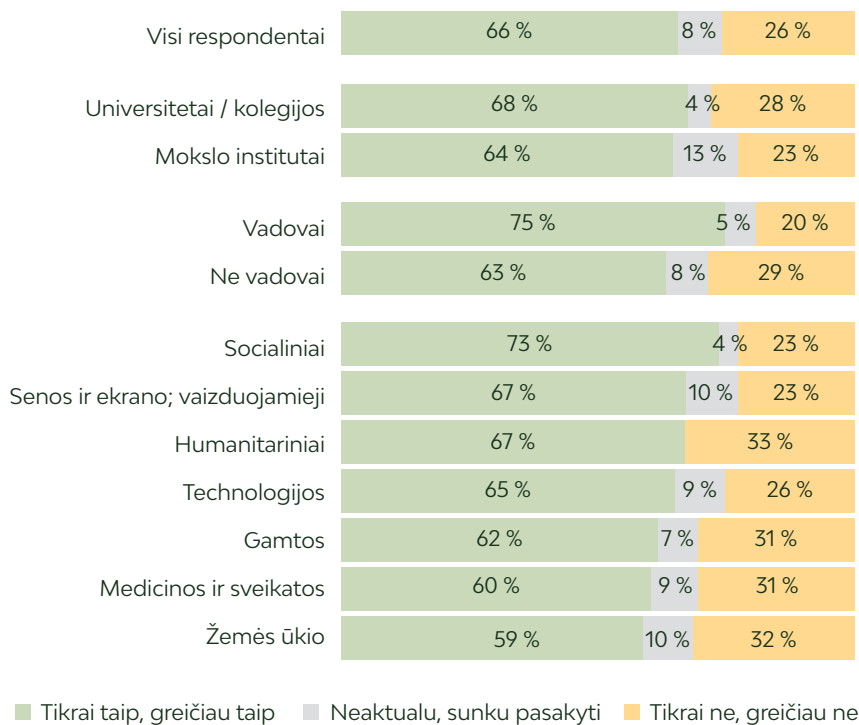
Respondentų buvo klausiama, ar jie gali pareikšti savo asmeninę nuomonę savo institucijų aplinkoje, taip pat vertinti, kiek laisvai savo nuomonę gali išsakyti studentai. Apklausos dalyviai linkę manyti, kad studentai turi daugiau žodžio laisvės, nei jie patys, pavyzdžiui, kad žodžio laisvę turi studentai, mano 78 proc., kad jie patys, – 66 proc. respondentų (23 pav.). Vadovaujamą darbą dirbantys asmenys yra linkę manyti, kad žodžio laisvės tiek jie patys, tiek studentai turi daugiau, nei tokio darbo nedirbantys asmenys.

Ar Jūsų institucijoje studentai gali atvirai reikšti savo nuomonę akademiniuose diskusijose be baimės dėl pasekmių?

24 pav. Studentų žodžio laisvė (palyginimai pagal grupes: universitetai / kolegijos vs. mokslo institutai, vadovai / ne vadovai, mokslo sritys)

Ar Jūs pats galite laisvai ir atvirai reikšti savo asmeninę nuomonę ... be baimės dėl pasekmių?

25 pav. Darbuotojų žodžio laisvė (palyginimai pagal grupes: universitetai / kolegijos vs. mokslo institutai, vadovai / ne vadovai, mokslo sritys)

24 pav. 25 pav. vaizduojamas atsakymų pasiskirstymas pagal atskiras sociodemografines grupes. Vadovaujamą darbą dirbantys asmenys linkę pozityviau vertinti tiek savo, tiek studentų žodžio laisvę. Taip pat sąlyginai daugiau jos yra universitetuose ir kolegijose nei mokslo institutuose (kalbant apie nuomones dėl studentų žodžio laisvės). Pagal mokslo sritis stebima tendencija, kad socialinių ir humanitarinių mokslų srityse žodžio laisvės daugiau, nei jos turi kitų mokslo sričių bendruomenės nariai. Beveik trečdalis medicinos krypties respondentų nepritaria, kad jie savo nuomonę gali reikšti atvirai (klausias „Ar Jūs pats galite laisvai ir atvirai reikšti savo asmeninę nuomonę dėstydamas studentams, taip pat akademinėse diskusijose, savo padalinio ar organizacijos susirinkimuose be baimės dėl pasekmių?“), o socialinių ir humanitarinių mokslų atstovų tokių yra po 23 proc.

Respondentai turėjo galimybę pakomentuoti savo pasirinkimą pateikdami atvirus atsakymus (**11 priedas**). Dalis apklausos dalyvių nurodo, kad jų institucijose studentams tikrai suteikiama akademinė laisvė, jie gali diskutuoti, gauti grįžtamąjį ryšį ir kt.:

- *Siaurai imant akademines diskusijas mokslo klausimais, jos tikrai gana atviros ir studentai nejuto baimės jose reikšti nuomonę. Galiu tai teigti dėl savo skyriaus, kuriame vyrauja demokratija, pareigų ir teisių supratimas bei asmeninė pagarba. Kaip kituose skyriuose susiklostęs akademinis bendravimas, negaliu pateikti tvirtos nuomonės.*
- *Taip mūsų studentai yra akademinės bendruomenės nariai, jie yra labai gerbiami.*
- *Tiesiog studentai turi visišką laisvę reikšti savo nuomonę, nepasitenkinimą ir pan. Kartais gal net per daug.*
- *Užtikrintas studentų dalyvavimas įvairaus lygio diskusijose (senato, tarybos, dekanato ir t. t.).*

Kiti respondentai atkreipia dėmesį į tai, kad svarbu kontekstas, kuris priklauso nuo dėstytojo požiūrio, institucijos kultūros ar kt. (pvz., *Manau, kad gali laisvai, bet visi yra vieno ar kito universiteto produktas, todėl jiems perlipti per jau „įsisavintas“ tradicijas sudėtinga. Universitetuose šiuo klausimu bėda, nes ten studentai priklausomi. Kitose mokslo institucijose akademinė laisvė daug labiau išreikšta*).

Dalis apklaustų asmenų nurodo, kad visgi akademinės laisvės studentai neturi:

- *Jeigu studentas moksliniu klausimų argumentuotai išreikš savo nuomonę ir ji sups adekvatūs asmenys tai viskas bus gerai. Bet jei jis tą pačią nuomonę paskelbs, diskusijoje su keliais neadekvačiais asmenimis, kurie yra galios pozicijoje, jis gali ir nebaigti studijų arba ieškoti kitos vietos.*
- *Turėjau tikrą situaciją, kurios metu buvo tiesiogiai pagrasinta, kad neapsiginsiu darbo, jei dar pasiginčysiu.*
- *Norėčiau pamatyti, kaip studentas gali reikšti savo nuomonę nesulaukdamas pasekmių. Prašau, lauksiu pakvietimo į tokią demonstraciją).*

12 priede pateikiami visi respondentų atviri atsakymai, susiję su klausimu „Ar Jūs pats galite laisvai ir atvirai reikšti savo asmeninę nuomonę dėstydamas studentams, taip pat akademinėse diskusijose, savo padalinio ar organizacijos susirinkimuose be baimės dėl pasekmių?“. Nors atsakymų būta įvairių, tačiau didesnė jų dalis buvo apie tai, kad turima mažai laisvės savo nuomonei išsakyti dėl įvairiausių priežasčių – vadovybės spaudimo, baimės dėl darbo ir karjeros, ideologinių apribojimų ar baimės būti paskųstiems studentų. Visgi pastarosios grupės atvirųjų atsakymų buvo daugiausia:

- *Jau pasidarė sudėtinga viešai reikšti savo pažiūras, dėl perdėtai kairuoliškų požiūrių dėl lyties, kultūrinių skirtumų ir pan.*
- *Laisvę reikšti savo nuomonę baisu ne dėl institucijos, o dėl šiuolaikinių studentų požiūrio. Buvo atvejų, kai studentai apskundė dėstytoją studijų departamentui už savo nuomonės reiškimą per paskaitą, nes nuomonę neįtiko studentams.*

- Pasekmės gali būti ilgalaikės, dėl šventos ramybės, geriau patylėti.
- Negalima viešai reikšti nuomonės kontroversiškais LGBT ir gender ideologijos klausimais.
- Žodis ne žvirblis ir blogas žodis apie blogus administracijos sprendimus blogai atsiliepią ir tam, kas apie tai kalba).

Kaip manote, ar galimybė apie akademinės etikos pažeidimus pranešti anonimiškai paskatintų daugiau žmonių tai padaryti?

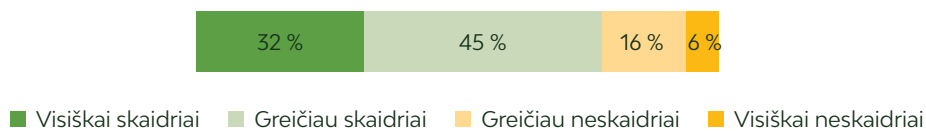

26 pav. Ar galimybė apie akademinės etikos pažeidimus pranešti anonimiškai paskatintų daugiau žmonių tai padaryti?

Beveik trys ketvirtadaliai respondentų mano, kad anonimiškumas pranešant apie akademinės etikos pažeidimus paskatintų daugiau žmonių tai padaryti (26 pav.). Visi atviri komentarai, susiję su šiuo klausimu, pateikiami **13 priede**. Kai kurie apklausos dalyviai nurodo, kad anonimiškumas galėtų paskatinti daugiau žmonių drąsiau pranešti apie pažeidimus, nes sumažintų baimę dėl galimų pasekmių (pvz., *Gal ir paskatintų tas anonimiškumas. Bet šiaip, manau visiems giliai dzin. Pranešęs esu kažkada vadovui apie etikos pažeidimą, kad kolega prisirašė prie dviejų rimtų publikacijų. Tai dar bart gavau: „ar tau nuo to rankos nukrito“; Turėtų būti galimybė pranešti į centralizuotą sistemą, kuri nuasmenintų pranešėją*). Vis dėlto didžioji dalis respondentų pažymi, kad tokia praktika būtų ydinga ir žalinga, nes tai skatintų skundų kultūros plėtrą ir neigiamas pasekmes (pvz., *Anoniminio įskundimo galimybė tik augintų nepasitikėjimo ir įtarumo, nesveikos konkurencijos atmosferą, kurios ir taip jau per daug; Anonimiškas „stukinimas“ taip pat nekaip atrodo garbingam žmogui; Anonimų niekas neklauso ir tai yra gerai, nes nukentėtų niekuom nekalti žmonės. Pažeidimas yra rimta ir turi būti įrodytas, kitaip prasidės sąskaitų suvedinėjimas. O tai dar blogiau už tylą*).

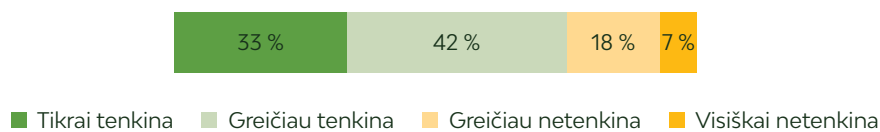
2.5. Padalinio / institucijos vadovo rinkimų skaidrumas

Kiek skaidriai vyksta Jūsų padalinio / institucijos vadovo rinkimai?

27 pav. Padalinio / institucijos vadovo rinkimų vertinimas

Ar Jus tenkina esama vadovų rotacijos tvarka Jūsų padalinyje / institucijoje...?

28 pav. Vadovų rotacijos vertinimas

Respondentų buvo klausiama, ar jų padalinių / institucijų vadovai renkami skaidriai (27 pav.) ir ar tinkama vadovų rotacijos tvarka (28 pav.). Atsakymai pasiskirstė panašiai. Trys ketvirtadaliai respondentų yra patenkinti tiek vadovų skyrimo tvarka, tiek rotacijos sistema. Visgi 22 proc. apklausos dalyvių nurodė, kad vadovų rinkimai vyksta neskaidriai, o penktadalis – kad rotacijos tvarka nėra gera. Padalinio / institucijos vadovo rinkimų skaidrumas pagal įvairias sociodemografines charakteristikas pateikiamas grafike toliau.

Respondentai turėjo galimybę pakomentuoti abu šiuos klausimus. Visi atviri jų atsakymai dėl vadovų skyrimo pateikiami **14 priede**, o dėl vadovų rotacijos – **15 priede**.

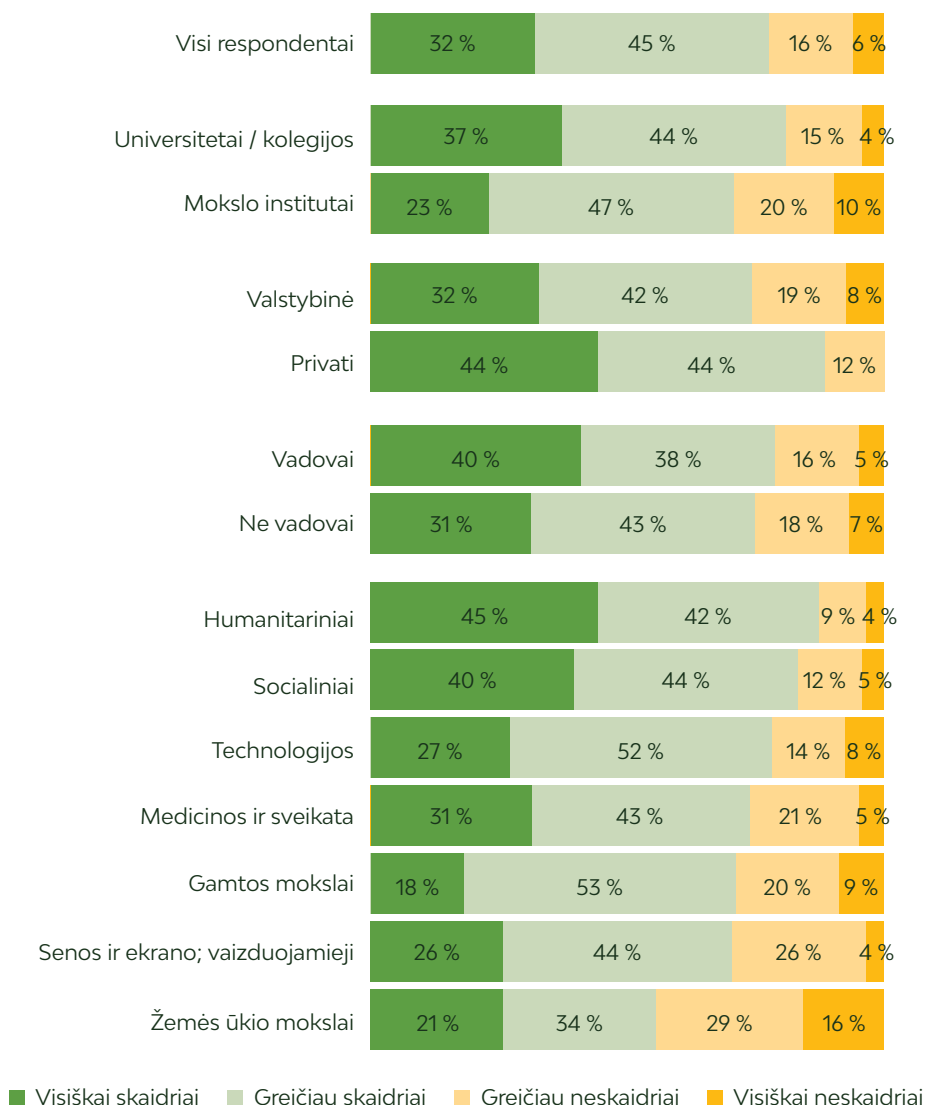
Atvirus komentarus, susijusius su klausimu apie vadovų skyrimą, galima suskirstyti į dvi grupes: pritariančius ir nepritarančius teiginiui, kad rinkimai vyksta skaidriai (**14 priedas**). Visgi daugiau komentarų apie tai, kad vadovų rinkimams trūksta skaidrumo (pvz., *Akivaizdu, kad kandidatų atranką ir pergalę konkurse lemia nevieši sprendimai „iš aukščiau“; Aš net nesu informuojamas kai vyksta tiesioginio vadovo rinkimai. Tiesiog ateini rugsėjį ir randi ...; Renkant pirmininką, pakeičiami prieš tai galioję nuostatai, kad būtų išrinktas tam tikras asmuo; Kai vadovas 40 metų nesikeičia, jis tampa priaugęs prie kėdės ir jaučiasi visagalis; Institucijos skaidriai, bet padaliniais skiriami vadovai, tad jokio ten pasirinkimo ar skaidrumo nėra; Pirma atrenkamas vadovas viduje ir tik suradus konkretų žmogų pagal jo turimą kompetenciją yra sudaromi specialieji reikalavimai ir skelbiamas viešasis darbo skelbimas. Viskas labai skaidriai*).

Kalbant apie atvirus komentarus dėl klausimo apie vadovų rotaciją (**15 priedas**), pažymėtina, kad dauguma jų buvo apie netinkamą vadovų rotaciją. Respondentų nuomonės ir patirtys šiuo klausimu pačios įvairiausios: vienur rotacija nevykdoma arba vyksta formaliai – vadovai ilgus metus išlieka savo pareigose (pvz., *Kinta tik direktorius, skyrių ir laboratorijų vadovai yra „amžini“; Per 20+ metų karjeros padalinio vadovas nesikeitė nė karto, nėra kaip vertinti rotacijos tvarkos. Institucijos vadovo rinkimai beveik visada vyko už uždarytų durų*).

Kai kuriais atvejais rotacija imituojama, netinkama vadovų skyrimo tvarka neužtikrina rotacijos, darbuotojai į vadovų rinkimus nėra įtraukiami (pvz., *Šiuo momentu tenkina, tačiau pasikeitus universiteto Statutui procedūroje lieka gerokai mažiau demokratijos – padalinių vadovai bus vienasmeniškai skiriami rektoriams; Jei klausimas liečia padalinio / laboratorijos vadovo rotaciją – visiškai netenkina*,

nes jos nėra, nors tokia rotacija turi būti; Vadovus aukštojo mokslo institucijose turėtų rinkti patys darbuotojai, bet čia iš fantastikos srities. Niekas su darbuotojais net nesitaria; Padalinyje – visiškai netenkina. Institucijoje – greičiau tenkina).

Kiek skaidriai vyksta Jūsų padalinio/institucijos vadovo rinkimai?

29 pav. Padalinio / institucijos vadovo rinkimų vertinimas (palyginimai tarp grupių: universitetai / kolegijos vs. mokslo institutai, privati / valstybės institucija, vadovaujamas / nevadovaujamas darbas, mokslo sritys)

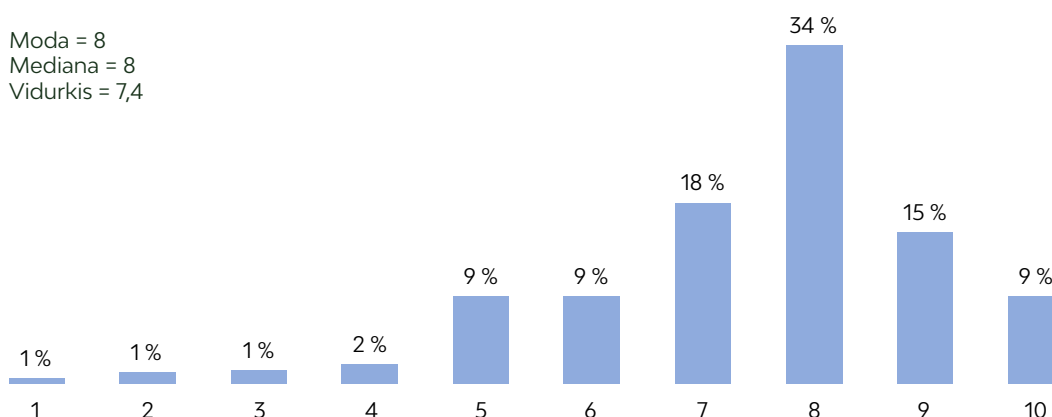
Nenustatyta didelių nuomonių skirtumų dėl vadovų rinkimų skaidrumo tarp respondentų, dirbančių ir nedirbančių vadovaujamą darbą (29 pav.). Universitetų ir kolegijų atstovai vadovų rinkimus linkę laikyti objektyvesniais nei mokslo institutuose dirbantys respondentai. Taip pat apklausos dalyviai iš privačių institucijų savo padalinių ir institucijų vadovų rinkimus yra linkę vertinti kaip skaidrius, lyginant su valstybės institucijomis.

Mažiausiai skaidriais vadovo rinkimus vertina žemės ūkio mokslų atstovai (45 proc. jų vertina kaip neskaidrius), taip pat neskaidriais vadovų rinkimus laiko 30 proc. scenos ir ekrano bei vaizduojamųjų menų respondentų. Geriausiai vadovų rinkimų objektyvumą vertina humanitarinių ir socialinių mokslų atstovai.

2.6. Etikos komitetų veikla ir pasitikėjimas jų darbu

Jei Jūsų įsivaizduojama ideali institucija akademinės etikos požiūriu yra 10 balų, koku balu vertintumėte dabartinę savo instituciją?

Moda = 8
Mediana = 8
Vidurkis = 7,4

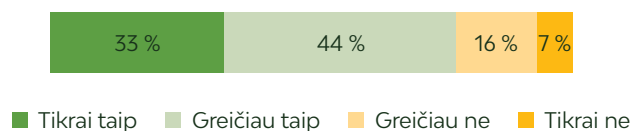

30 pav. Bendras institucijos vertinimas akademinės etikos požiūriu

Trečdalis respondentų savo dabartinę instituciją akademinės etikos požiūriu vertina 8 (30 pav.), beveik ketvirtadalis – 9 ir 10 balų. Vidutinis vertinimas yra 7,4 balo, moda ir mediana (sutampa) – 8 balai.

5 balais ar mažiau vertina 14 proc. respondentų.

Ar pasitikite savo institucijos etikos komisija/atstovais/komitetais? (n = 608)

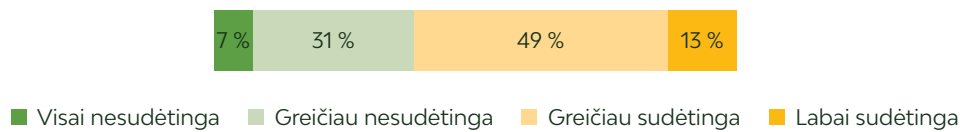
31 pav. Pasitikėjimas savo institucijos etikos komitetais

Didžioji dauguma (77 proc.) respondentų pasitiki savo institucijos etikos komitetais (31 pav.). (Į rezultatų analizę neįtraukti atsakymai „nesusidūriau / neaktualu“.)

Respondentai turėjo galimybę įrašyti savo atvirą komentarą dėl klausimo **apie pasitikėjimą savo institucijos etikos komisija / atstovais / komitetais** (visi respondentų atsakymai pateikiami **16 priede**). Yra teigiamų ar neutralaus pobūdžio atsakymų (pvz., *Viešai žinomi institucijos vadovų / darbuotojų nusižengimai ir viskas kišama po kilimu apsimetant kad viskas gerai; atstovai yra renkami bendruomenės narių, o ateinantys pagal pareigas irgi yra kompetentingi atlikti jiems pavestas funkcijas; Turėjau tyrimo klausimų reikalų, pasitikiu*), tačiau didesnė dalis atsiliepimų yra neigiamo pobūdžio (pvz., *Argi varnas varnui kirs akį?; Etikos komisija sudaryta iš bendruomenės narių, vadinasi iš kolegų, tad negali būti objektyvi ir nešališka; Komisijoje esama narių kurie patys yra akademiškai neetiški; Savi postus pasiskirstę; Niekad neteko kreiptis, bet kiek žinau visose institucijose etikos komisijos pučia vieną dūdą su vadovais, todėl niekas pas juos neina*).

Kiti respondentai net nežino, kad jų organizacijose yra tokie atstovai (pvz., *Spėju (tikrai nežinau) pas mus net nėra etikos komisijos / atstovų / komiteto; Nesu tikras, ar pas mus tokia egzistuoja*).

**Ar sudėtinga gauti tyrimams atlikti būtinus etikos leidimus (pvz., etikos, bioetikos komiteto)?
(n = 299, į rezultatų analizę neįtraukti respondentai, atsakę „nesusidūriau / neaktualu“)**

32 pav. Ar sudėtinga gauti tyrimams atlikti būtinus etikos leidimus?

Trys penktadaliai (61 proc.) respondentų nurodo, kad gauti etikos leidimus, reikalingus tyrimams atlikti, sudėtinga (32 pav.). Pagal mokslo sritis etikos leidimus tyrimams atlikti sudėtingiausia gauti gamtos mokslų atstovams (82 proc.), toliau rikiuojasi medicinos ir sveikatos (68 proc.), technologijos (60 proc.), socialiniai (52 proc.), humanitariniai (48 proc.), scenos ir ekrano bei vaizduojamųjų menų (44 proc.) ir žemės ūkio (38 proc.) mokslai (34 pav.).

Respondentai galėjo pateikti savo nuomonę įrašydami atvirus atsakymus į klausimą **apie etikos leidimų gavimo sudėtingumą**. Didesnėje dalyje atsakymų nurodoma, kad dėl įvairių priežasčių gauti etikos leidimus yra sudėtinga, kaip antai, pažymima, jog procedūros yra biurokatiškos, reikalaujančios laiko ir energijos, kartais sprendimai subjektyvūs ar vilkinami:

- *Turime visiškai neseną patirtį su vienu studentu, kuris labai sunkiai gavo bioetikos leidimą BMD darbui. Mano nuomone, atmetinėjimais buvo labai sausiai nemotyvuoti. Pirmą kartą susidūriau su tokiu atveju.*
- *Procedūros griozdiškos ir biurokatiškos, nelanksčios.*
- *Kabinėjamas prie neesminių teiginių, vilkinama, pametama esminė idėja jos novatoriškumas. Tai stabdo mokslo progresą.*
- *Jeigu nesutariama su etikos komitetu, bioetikos leidimo paraiška gali būti paskandinta biurokratijoje ir vėlinama be objektyvių priežasčių).*

Leidimų išdavimo procedūrų sudėtingumas priklauso nuo pasirinktos tyrimų temos ar mokslo srities:

- *Jei bioetikos, tai tikrai sudėtinga, jei kitų sričių – nelabai.*
- *Žuvų tyrimai gamtoje yra labai stipriai biurokratizuoti. Situacijos absurdiškumą apibūdina tai, kad pati Aplinkos apsaugos agentūra skelbia konkursus ir pasirašo taikomųjų tyrimų sutartis, o vėliau ta pati Aplinkos apsaugos agentūra neišduoda reikiamų leidimų tyrimams taip sužlugdydama savo inicijuotus tyrimus).*

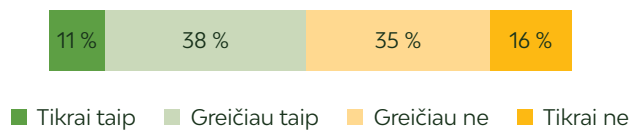
Kai kurie respondentai mano, kad šios procedūros nesudėtingos:

- *Yra gana aiški tvarka, todėl belieka planuoti ir aprašyti tyrimą pagal reikalavimus.*
- *Leidimai gaunami pagal universiteto numatytą procedūrą, kuri nesudėtinga ir skaidri).*

Vienas respondentas nurodo, kad nežino apie tokius leidimus (pvz., *Pirmą kartą girdžiu apie etikos leidimus. Niekada niekas nesupažindino ir neinformavo apie jų reikalingumą*).

Visi respondentų atsakymai pateikiami **17 priede**.

Ar etikos, bioetikos komitetų reikalavimai dėl tyrimų atlikimo yra pertekliniai?
(n = 344, į rezultatų analizę neįtraukti respondentai, atsakę „nesusidūriau / neaktualu“)

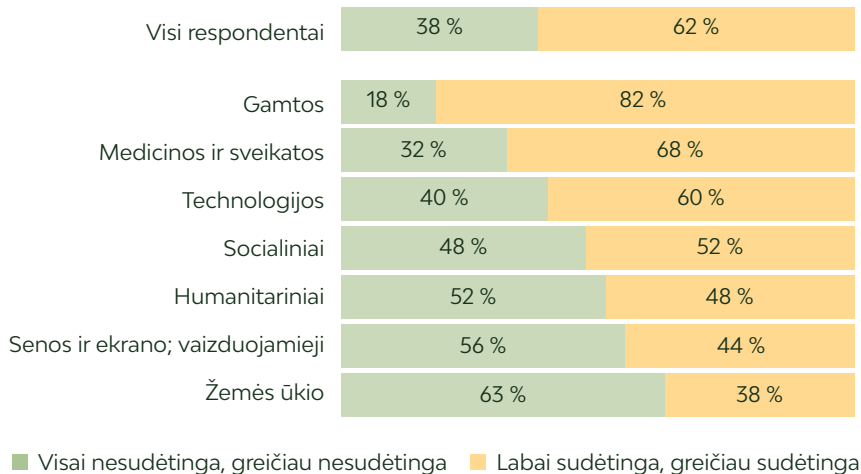

33 pav. Ar bioetikos komitetų reikalavimai yra pertekliniai?

Beveik pusė (49 proc.) respondentų pritaria, kad bioetikos komitetų reikalavimai dėl tyrimų atlikimo yra pertekliniai (33 pav.).

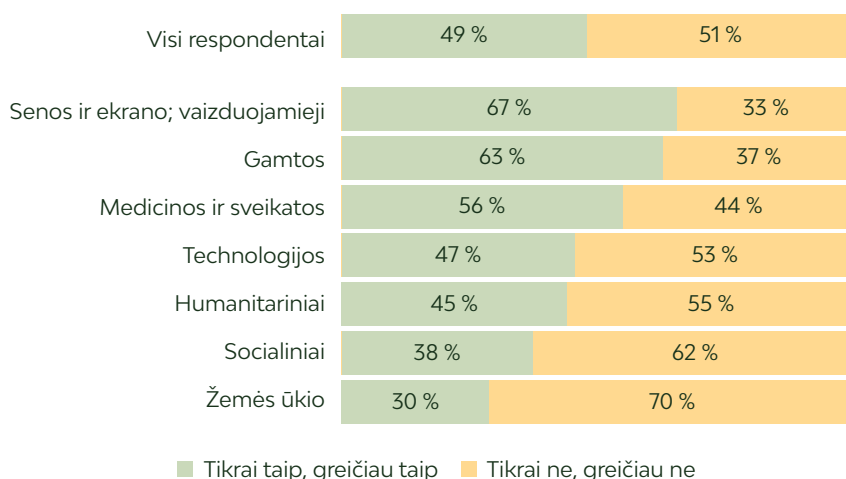
Respondentai etikos ir bioetikos komitetų reikalavimus vertina įvairiai (**18 priedas**). Kai kurie apklausos dalyviai mano, kad jie ištis pertekliniai, ypač taikant juos neinvaziniams tyrimams ar tyrimams, kurie nesusiję su pažeidžiamomis grupėmis, kad tai priklauso nuo mokslo srities, temos (pvz., *Kai kuriose srityse ir kai kuriais atvejais pertekliniai; pavyzdžiui, kai apklausiami suaugę (nepažeidžiami) asmenys dėl dalyko, kuris didžiąją visuomenės daliai nesvarbus, neaktualus; Paskutiniu metu labai apsunkintas, nenuoseklus, ištęstas procesas; trūksta detalaus reikalavimų išaiškinimo / konkrečių rekomendacijų; trūksta geranoriškos pagalbos; Jie yra reikalingi, tačiau turėtų būti lankstesni, atsižvelgti į konkrečius tyrimus ir reikalavimus jiems; Nesąžiningas mokslininkas ras būdų sukčiauti, o reikalavimai ir formalumai neretai varžo kūrybiškumą*). Vienas respondentas nurodo, kad etikos komitetų reikalavimai nėra pertekliniai (pvz., *Jeigu taisyklės yra aiškiai išdėstomos, nėra logiška jų interpretuoti kaip perteklinių ar neperteklinių*).

Ar sudėtinga gauti tyrimams atlikti būtinus etikos leidimus
(pvz., etikos, bioetikos komiteto)?

34 pav. Ar sudėtinga gauti tyrimams atlikti būtinus etikos leidimus? (Palyginimai pagal mokslo sritis)

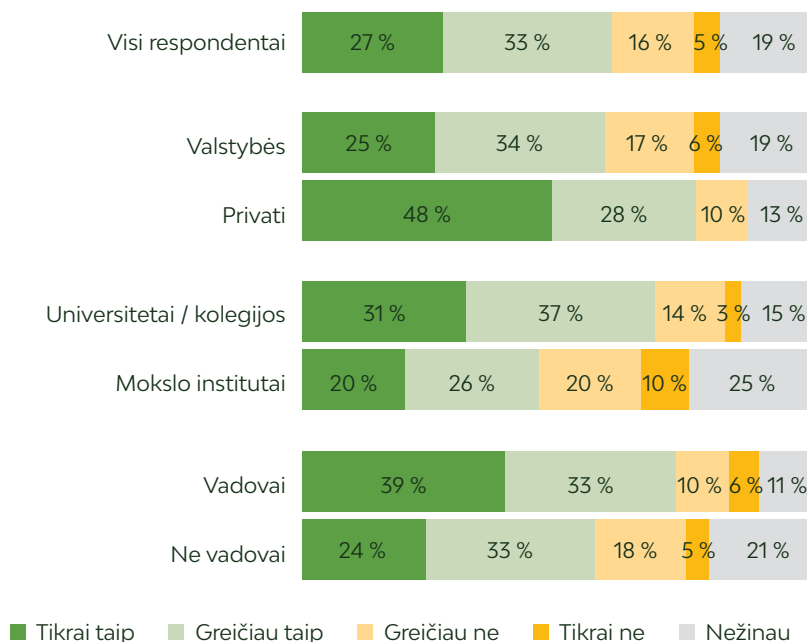
Ar etikos, bioetikos komitetų reikalavimai tyrimų atlikimui yra pertekliniai?

35 pav. Ar bioetikos komitetų reikalavimai yra pertekliniai? (Palyginimai pagal mokslo sritis)

Tai, kad etikos, bioetikos komitetų reikalavimai dėl tyrimų atlikimo yra pertekliniai, dažniausiai minėjo scenos ir ekrano bei vaizduojamųjų menų (67 proc.), gamtos (63 proc.), medicinos ir sveikatos (56 proc.) mokslų atstovai (35 pav.).

Ar Jūsų institucijoje yra sukurta aiški sistema, kaip pranešti apie galimus akademinės etikos pažeidimus?

36 pav. Ar institucijoje sukurta aiški sistema, kaip pranešti apie galimus akademinės etikos pažeidimus?

19 proc. respondentų nežino, kaip savo institucijose pranešti apie galimus akademinės etikos pažeidimus. Visgi pažymėtina, kad 57 proc. respondentų nurodo, jog apie tai žino. Dažniau tai privačių įstaigų, taip pat universitetų ir kolegijų respondentai, lyginant su mokslo institutų bendruomenės nariais

(pvz., 68 proc. respondentų, dirbančių universitetuose ir kolegijose, tai žino, mokslo institutuose tokių asmenų yra 46 proc.). Apie sistemą, kaip pranešti apie akademinės etikos pažeidimus, geriau informuoti vadovaujamą darbą dirbantys asmenys (atitinkamai 72 proc. respondentų dirba vadovaujamą, 57 proc. – nevadovaujamą darbą). 30 proc. institutų darbuotojų nežino apie sistemą, kaip pranešti apie galimus akademinės etikos pažeidimus, iš jų dešimtadalis nurodo, kad „tikrai nežino“.

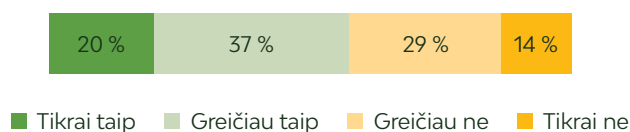
Apibendrinant atvirus respondentų atsakymus (visi jie pateikiami **19 priede**), papildančius klausimą **„Ar institucijoje sukurta aiški sistema, kaip pranešti apie galimus akademinės etikos pažeidimus?“**, galima sakyti, kad, jų nuomone, pati sistema egzistuoja, bet realiai nėra efektyvi:

- *Sistema sukurta, bet nereikia, kad ji veikia.*
- *Ant popieriaus yra, bet realiai, tą klausimą sprendžia patys šališkiausi žmonės, kurie situaciją tik paslepia ar pranešėjui sugadina gyvenimą.*
- *Dokumentiškai reglamentuota, bet realiai – neveikia. Turiu patirties kitoje institucijoje, kurioje dirbau. Pažeidėjai liko, o man teko išeiti. Daugiau net nebandysiu.*

Kiti respondentai mano, kad yra nepasitikėjimas, baimė pranešti apie pažeidimus dėl galimų neigiamų pasekmių:

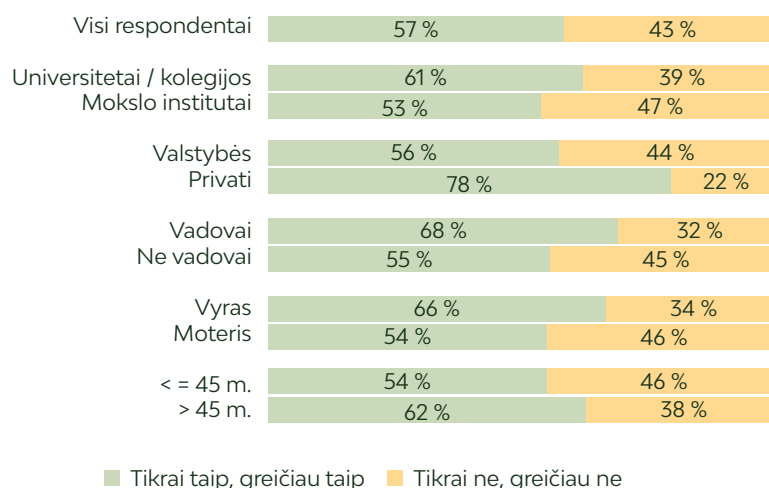
- *Yra žinoma kam reikia pranešti, bet akademinės bendruomenės nariai bijo pranešti, ypač jei tai susiję su aukštesnio lygmens akademinės bendruomenės nariais, kaip pvz., studentai apie dėstytojų netinkamą elgesį, dėstytojai apie vadovų netinkamą elgesį. Pranešimai yra gaunami tik iš aukštesnio lygmens, t. y. dėstytojai apie studentų akademinį nesąžiningumą, vadovai apie dėstytojų galimai neetišką elgesį ir pan.*
- *Mano organizacijoje nėra atsakingo asmens už akademinės etikos pažeidimus, todėl esu klausęsi kolegų, pas ką būtų geriausia eiti, nukreipia į vieną iš direktoriaus pavaduotojų, tačiau dėl artimų ryšių organizacijoje, bijau kreiptis, kad informacija, kuri norėčiau, kad išliktų anoniminė, būtų nutekinta mano tiesioginiam vadovui.*
- *Tačiau visi tyli ir tik sako „nieko čia nepakeisi“, arba „nedegink kalorijų“.*
- *Niekas nenori pyktis ir susilaukti kažkokio audito. Tiesiog pagal nutylėjimą „viskas gerai“.*

Ar Jūs jaustumėtės saugiai pranešdami apie etikos pažeidimus savo institucijoje? (n = 710)

37 pav. Ar jaučiamasi saugiai pranešant apie etikos pažeidimus savo institucijoje?

Ar Jūs jaustumėtės saugiai pranešdami apie etikos pažeidimus savo institucijoje?

38 pav. Ar jaučiamasi saugiai pranešant apie etikos pažeidimus savo institucijoje? (Palyginimai pagal grupes: universitetai / kolegijos vs. mokslo institutai, privati / valstybės institucija, mokslo sritys)

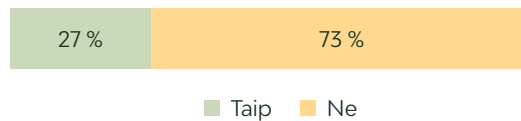
43 proc. respondentų jaustųsi nesaugiai, pranešdami apie etikos pažeidimus savo institucijose (37 pav.). Dažniau tai mokslo institutų darbuotojai, lyginant su respondентаis iš universitetų ar kolegijų, taip pat apklausos dalyviai iš valstybės institucijų, palyginti su privačiomis įstaigomis, ir nevadovaujamą darbą dirbantys asmenys. Tam tikrų skirtumų nustatyta tarp lyčių ir amžiaus. Mažiau saugūs linkę jaustis vyresnio amžiaus asmenys, taip pat labiau moterys nei vyrai (38 pav.).

Kai kurie apklausos dalyviai pakomentavo savo pasirinkimą. Visi atviri autentiški respondentų atsakymai pateikiami **20 priede**. Apibendrinant galima teigti, kad formaliai sistemos, kaip pranešti apie etikos pažeidimus, egzistuoja, tačiau jos ne visada atlieka savo funkciją. Respondentai užsimena apie baimę, hierarchinius dalykus, organizacinę kultūrą ar neveiksmumą:

- *Pranešti apie dekanų, rektorių ir kitas aukštas pareigas užimančių žmonių įtraukimą į straipsnius, kai jie neprisidėjo prie darbo, būtų tikrai baisu.*
- *Aš jų nepranešinėčiau, nes niekas iš to neišeitų.*
- *Jaučiuosi saugiai jei pateikiu studentų padarytą pažeidimą, tačiau jei praneščiau apie įtartinę kolegų elgesį, užsitraukčiau nemalonę arba kokias nors nepageidaujamas pasekmes. Ypač jei praneščiau apie vadovaujančias pareigas einančių asmenų elgesį.*
- *Jei tai liestų administracijos atstovus, nemanau, kad kas išdrįstų.*
- *Kadangi padalinių vadovai skiriami iki mirties, bet koks susipykimas su tiesioginiu vadovu gali lemti pasitraukimą iš darbovietės.*
- *Pas mus įstaigoje su nepatogiais asmenimis susidorojama.*

2.7. Publikacijų rengimas ir autorystė

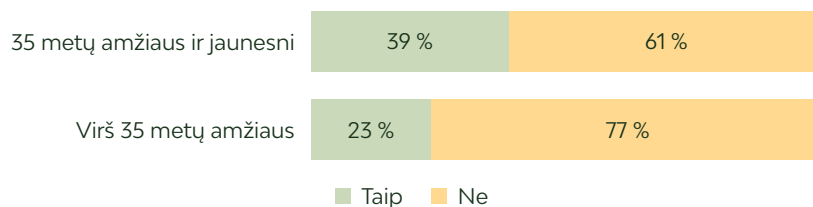
Ar publikacijoms rengti naudojate dirbtinio intelekto įrankius (pvz., „ChatGPT“)?

39 pav. Ar publikacijoms rengti naudoja dirbtinio intelekto įrankius, pvz., „ChatGPT“?

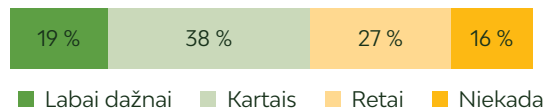
27 proc. respondentų nurodo, kad publikacijoms rengti naudoja dirbtinio intelekto įrankius (39 pav.), dažniau tai daro jaunesnio amžiaus asmenys (40 pav.).

**Ar publikacijoms rengti naudoja dirbtinio intelekto įrankius, pvz., „ChatGPT“?
(Pagal amžių: iki 35 metų ir vyresni)**

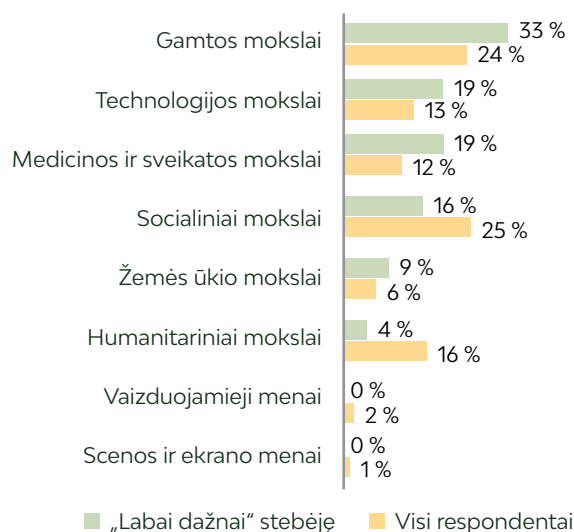
40 pav. Ar publikacijoms rengti naudoja dirbtinio intelekto įrankius, pvz., „ChatGPT“? (Pagal amžių)

Kaip dažnai esate pastebėję, kad autorius neteisingai įtraukiamas į publikacijas? (n = 633)

41 pav. Kaip dažnai pastebėjo, kad autorius neteisingai įtraukiamas į publikacijas?

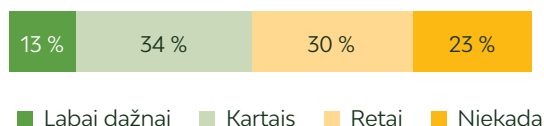
**Kiek dažnai esate pastebėję, kad autorius neteisingai įtraukiamas į publikacijas?
(Pagal mokslo sritis) [„Labai dažnai“ | visi respondentai] (n = 613)**

42 pav. Kaip dažnai pastebėjo, kad autorius neteisingai įtraukiamas į publikacijas? (Pagal mokslo sritis) [„Labai dažnai“ ir visi respondentai]

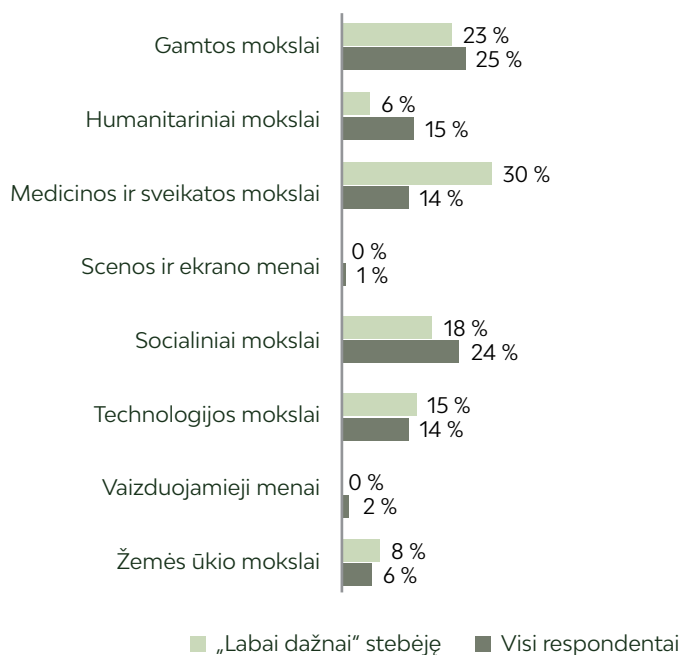
19 proc. respondentų nurodo, kad „labai dažnai“ yra pastebėję, jog autorius netinkamai įtraukiamas į publikacijas (41 pav.). Pagal mokslo sritis dažniau tai nurodė gamtos, technologijos ir medicinos mokslų, mažiau – socialinių ir humanitarinių mokslų respondentai (42 pav.). Vaizduojamųjų ir scenos menų atstovai netinkamo autoriaus įtraukimo atvejų nenurodo.

Kaip dažnai esate pastebėję, kad publikacijos autoriai nurodomi netinkamu eiliškumu? (n = 528)

43 pav. Kaip dažnai pastebėjo, kad publikacijos autoriai nurodomi netinkamu eiliškumu?

Kaip dažnai esate pastebėję, kad publikacijos autoriai nurodomi netinkamu eiliškumu?

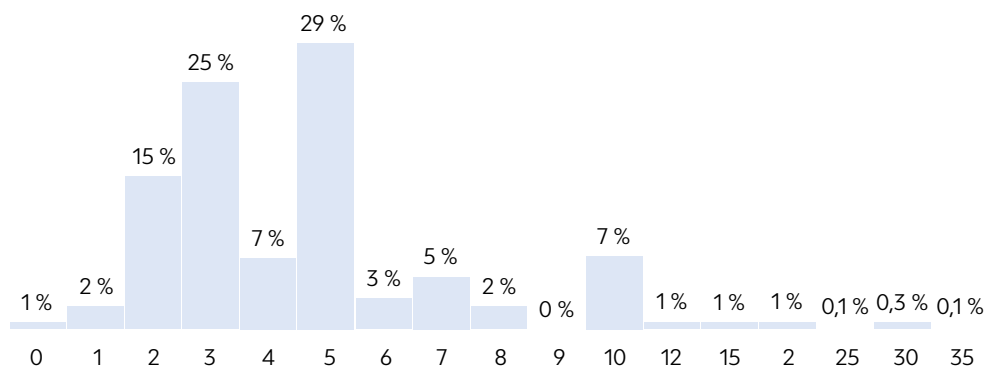

44 pav. Kaip dažnai pastebėjo, kad publikacijos autoriai nurodomi netinkamu eiliškumu? (Pagal mokslo sritis) [„Labai dažnai“ ir visi respondentai]

13 proc. respondentų nurodo, kad „labai dažnai“ yra pastebėję atvejų, kai publikacijos autoriai nurodomi netinkamu eiliškumu (43 pav.). Šiuo požiūriu labiau išsiskiria medicinos ir sveikatos mokslai – beveik trečdalis respondentų yra pastebėję netinkamą publikacijos autorių eiliškumą (44 pav.).

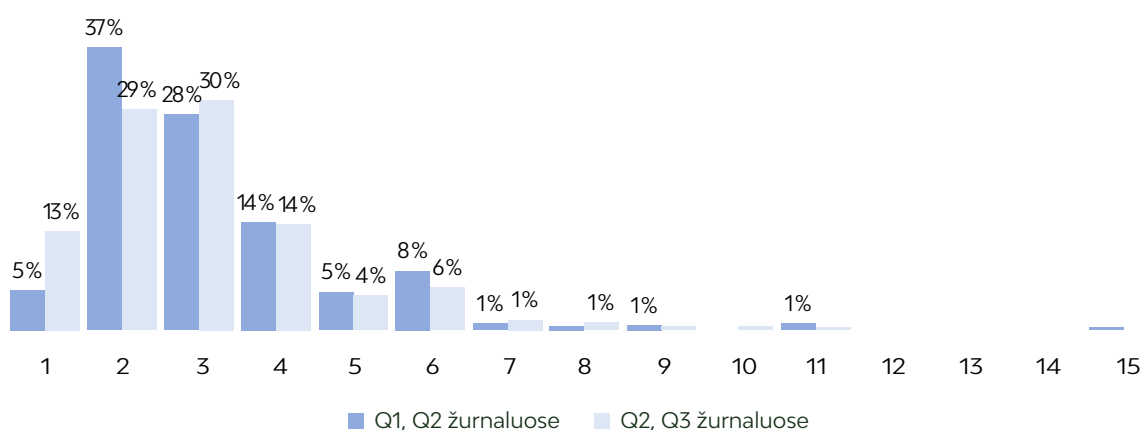
Apie optimalų publikacijų kiekį

Jūsų nuomone, kiek mokslo publikacijų būtų optimalu parengti
Jūsų mokslo krypties mokslininkui per 5 metus?

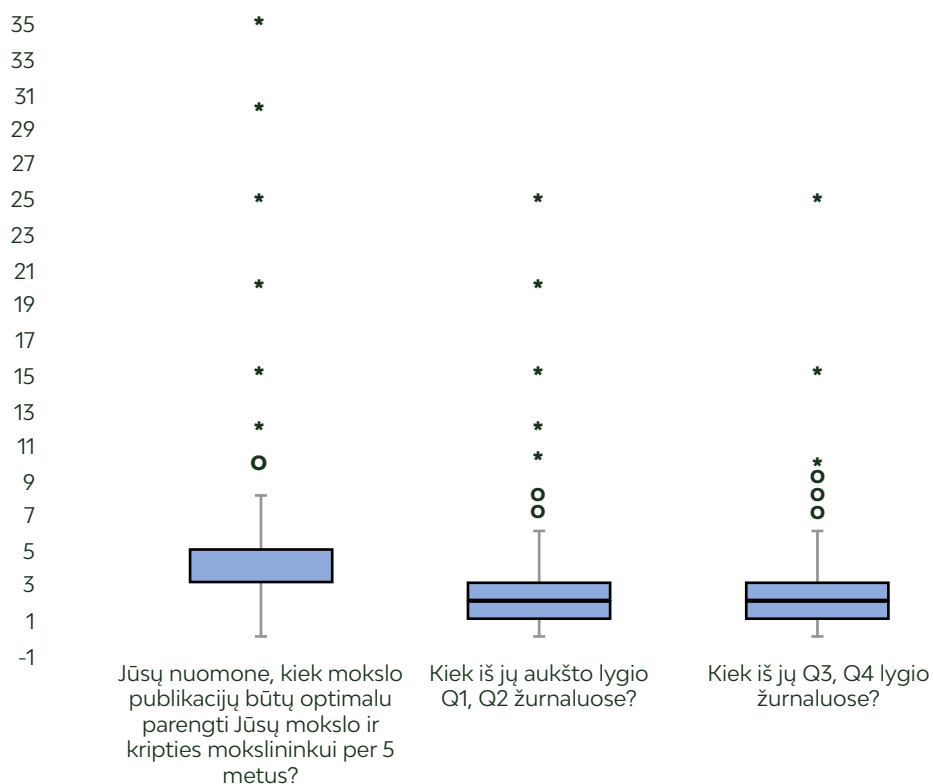

45 pav. Kiek mokslo publikacijų optimalu parengti respondento atstovaujamos mokslo krypties mokslininkui per 5 metus?

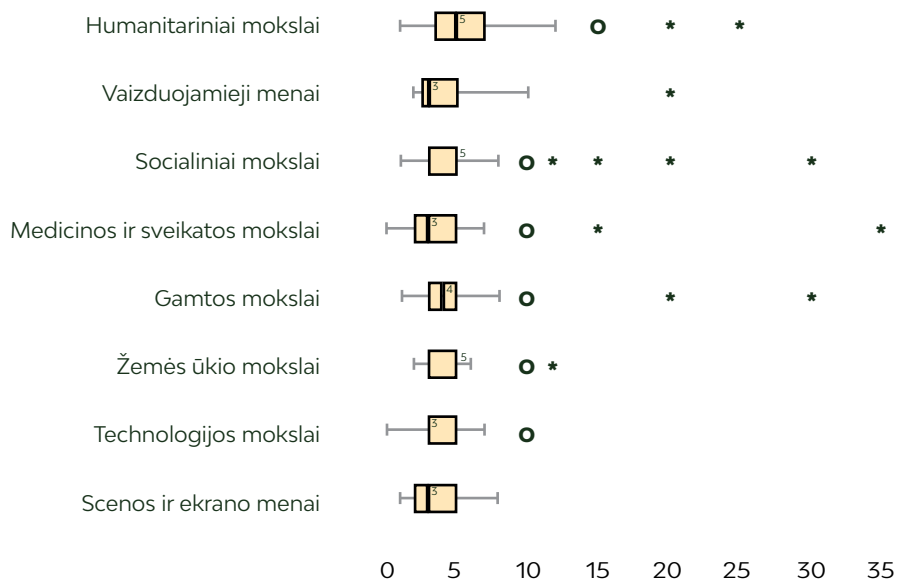
Jūsų nuomone, kiek mokslo publikacijų būtų optimalu parengti
Jūsų mokslo krypties mokslininkui per 5 metus? (Q1, Q2 ir Q3, Q4 žurnaluose)

46 pav. Kiek mokslo publikacijų optimalu parengti respondento atstovaujamos mokslo krypties mokslininkui per 5 metus (atskirai Q1, Q2 ir Q3, Q4 žurnaluose)?

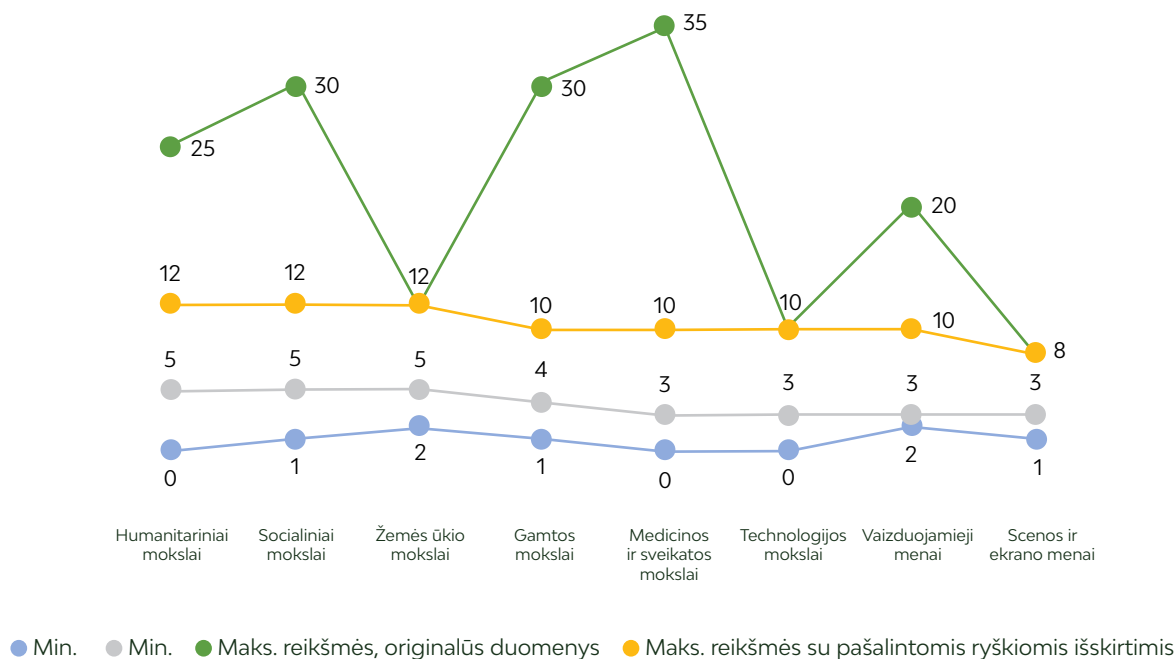

47 pav. Kiek mokslo publikacijų optimalu parengti respondento atstovaujamos mokslo krypties mokslininkui per 5 metus (atskirai Q1, Q2 bei Q3, Q4 žurnaluose)?

48 pav. Kiek mokslo publikacijų optimalu parengti respondento atstovaujamos mokslo krypties mokslininkui per 5 metus? (Pagal mokslo sritis)

**Jūsų nuomone, kiek mokslo publikacijų būtų optimalu parengti
Jūsų mokslo krypties mokslininkui per 5 metus? (pagal mokslo sritis)**

49 pav. Kiek mokslo publikacijų optimalu parengti respondento atstovaujamos mokslo krypties mokslininkui per 5 metus? Min. reikšmė, mediana, maks. reikšmė, išskirtys (Pagal mokslo sritis)

45–49 paveiksluose vaizduojami respondentų atsakymai apie optimalų parengti publikacijų skaičių. Grafikuose nevaizduojamos vidutinės reikšmės. Kadangi yra išskirčių, pasirinkta mediana. Medianinės vertės svyruoja nuo 3 publikacijų (medicinos, technologijos mokslų, vaizduojamųjų bei scenos ir ekrano menų sritys) iki 4 – gamtos bei 5 publikacijų per penkerius metus humanitarinių ir socialinių mokslų srityse. Didžiausi skirtumai tarp minimalių ir maksimalių verčių yra humanitarinių, socialinių, gamtos mokslų, medicinos ir vaizduojamųjų menų srityse. Pavyzdžiui, medicinos ir sveikatos mokslų atstovai nurodo, kad per penkerius metus gali parengti 0 publikacijų, kai maksimali reikšmė – 35 publikacijos per penkerius metus. 49 pav. yra pateikiamos tiek išskirtys, tiek ir maksimalios reikšmės be jų. Pašalinus didžiausias išskirtis, maksimalus publikacijų skaičius yra nuo 8 iki 12 publikacijų per penkerius metus (8 – scenos ir ekrano menų, 10 – vaizduojamųjų menų, technologijos, medicinos ir sveikatos bei gamtos mokslų, 12 – žemės ūkio, socialinių ir humanitarinių mokslų srityse).

Respondentai aktyviai rašė komentarus dėl šio klausimo. Visi jie pateikiami **21 priede**. Dauguma atsakymų kritiškai dėl reikalavimo publikuoti kuo daugiau. Dažnai apie tai kalbėdami respondentai pabrėžia kokybės svarbą, lyginant su kiekybe, arba tai, kad publikacijų parengimas priklauso nuo mokslo srities. Apklausos dalyviai nepatenkinti nerealistiniais reikalavimais, įvertinant darbo krūvį, gaunamą finansavimą. Keli autentiškų respondentų pasisakymų pavyzdžiai:

- *Fiziškai neįmanoma per vienerius metus publikuoti daugiau nei 1 aukštos kokybės publikacijos. Visa pateikimo, recenzavimo procedūra dažnai užtrunka net 1,5 metų. pastaruoju metu vis dažniau jaučiamas institucijos spaudimas orientuotas į kiekybinius parametrus (kuo daugiau publikacijų) prieštarauja mokslininko etikai ir teorinėms galimybėms.*

- *Per penkis metus visiškai realistiška pateikti dvi Q1 publikacijas, bet nieks to nedaro, nes mokslo darbuotojo įdarbinimui gauti reikia 5 publikacijas ir niekam neįdomi jų kokybė. Sistema, kur publikacijų skaičius, o ne kokybė yra vertinama yra šūdina sistema.*
- *Šiuo metu susidursime su tuo, kad universitetuose profesoriaus pareigas einantys asmenys turi kelias tik publikacijas. Tačiau, dėl to, kad niekas nenori eiti dėstyti, tokie dalykai yra pražiūrimi. Kitas reikalas yra, publikacijų rašymas daugeliu atveju nėra niekaip įvertinamas. Tai daug laiko atimantis procesas, kuriuo džiaugiasi tik akademinės institucijos administratoriai ir profesoriai (kurie nėra, bet yra prirašomi). Pats autorius yra tiesiog durnelis, kuris stengiasi, bet lieka ant ledo visomis prasmėmis.*
- *Vykdamas lauko tyrimus, monitoringus vienam straipsniui parengti renkama medžiaga nuo 3 iki 5 metų, skirtingais sezonais, skirtinguose taškuose, tai ne 96 h trunkantys eksperimentai, tad kaip gali spausdinti kas pusmetį...*
- *Visa mokslo politika susijusi su publikacijų rengimu ir iš to sekančiu MSI vertinimu yra itin ydinga. Tai veda į publikacijų „kepimą“ aukojant kokybę dėl kiekybės. Didžioji dalis publikacijų yra tik „baltas triukšmas“. Didelė dalis publikacijų net ir Q1 žurnaluose neturi realios mokslinės vertės, o juose tik aprašyti eksperimento rezultatai, kurio pagrindinis tikslas buvo gauti rezultatų publikacijai. Tam, kad paruošti publikaciją su nuodugnia ir daugelio eksperimentų rezultatus apibendrinančia analize reikia bent 2 metų, o gal ir daugiau (tai priklauso nuo tyrimo pobūdžio). Šiuo metu gausu atvejų, kai mokslininkas paruošia 10–20 publikacijų per metus, bet tai vyksta konvejerio principu ir tokie darbai realios naudos neatneša.*

Tyrimo dalyviai nurodo, kad siekiant kiekybės nukenčia mokslo kokybė, o tokie reikalavimai netgi ragina etiškai nusižengti (pvz., *Per metus parengti vieną aukšto lygio publikaciją kaip pagrindiniam autoriui yra normalu. Kai vaikomasi skaičiaus, publikacijų kokybė tampa labai žema, ir tuomet perteklinis publikavimas atneša daug daugiau neigiamos vertės nei išvis jų nebūtų; Nelabai tikiu kuomet mokslininkas parašo keliolika ar dar daugiau publikacijų. Tai panašiau į kažkokios garsesnės pavardės prirašinėjimą. Manau trys publikacijos būtų toks aukso viduriukas siekiant, kad bent mažiausiai viena būtų publikuota aukštesnio lygio žurnaluose; Publikacijų rengimas dėl skaičiaus yra nevertas. Tuomet nukenčia kokybė, stengiamasi ką nors parašyti, nesvarbu ką. Dėl to gali kartais atsirasti ir autorių „prirašymai“, dirbtinio intelekto naudojimas ar duomenų falsifikavimas; Didelio skaičiaus reikalavimas ir veda prie anksčiau aptartų prirašinėjimų, manipuliacijų rezultatais, žemos rezultatų kokybės, – gniuždo laisvę KURTI).*

2.8. Atvirų klausimų suvestinė

Respondentai taip pat turėjo galimybę savo atsakymus pakomentuoti, tam buvo skirta atviro teksto įrašymo grafa „Savo atsakymą galite pakomentuoti“. Dėl vieno klausimų gauta daugiau atvirų komentarų, nei dėl kitų, tai greičiausiai parodo ir atitinkamos temos svarbumą. Toliau grafike pateikiami klausimai ir jų dažniai.

Kaip rodo apklausos duomenys, labiausiai komentuojami buvo trys klausimai: apie optimalų parengti publikacijų kiekį, ar respondentai jaučiasi akademiškai laisvi ir ar respondentai jaučia savo institucijos spaudimą dėl akademinio darbo rezultatų. Iš viso dėl apklausos klausimų gauti 1 428 komentarai / pastabos. Visi autentiški respondentų atsakymai pateikiami šios ataskaitos prieduose.

Išvados

Tyrimo dalyviai. Ataskaitoje pateikiami 2024 m. gruodžio – 2025 m. vasario mėnesiais atlikto internetinio kiekybinio tyrimo rezultatai. Jame dalyvavo akademinės bendruomenės nariai: dėstytojai (asistentai, docentai, lektoriai, profesorai), mokslo darbuotojai, doktorantai ir kiti tyrėjai. Duomenų analizė parengta remiantis 725 respondentų atsakymais.

Apklausoje dalyvavo 70 proc. moterų ir 30 proc. vyrų.

Daugiau kaip pusė respondentų buvo 41–60 metų (55 proc.), 10 proc. – iki 30 metų, ketvirtadalis – 31–40 metų amžiaus.

Dauguma respondentų savo pagrindine darboviete nurodė valstybinius universitetus (38 proc.) ir valstybinius mokslinių tyrimų institutus (34 proc.). Mažesnę dalis apklausos dalyvių buvo iš privačių institucijų. Daugiausia respondentų atstovavo socialiniams (26 proc.), gamtos (21 proc.) ir humanitariniams (18 proc.) mokslams. Apklausoje dalyvavo 43 proc. dėstytojų ir 32 proc. tyrėjų, 11 proc. doktorantų. Vadovaujamas pareigas ėjo 24 proc. respondentų.

Pasitikėjimas mokslu ir santykis su dirbtiniu intelektu. Didžioji dalis (73 proc.) akademinės bendruomenės narių mano, kad žmonės paprastai pasitiki mokslu. 55 proc. respondentų nurodo, jog visuomenė labiau pasitiki atskirais mokslininkais nei mokslo institucijomis. 46 proc. apklausos dalyvių pritaria teiginiui, kad žmonės labiau pasitiki moksliniais tyrimais, finansuojamais iš viešų šaltinių. 48 proc. respondentų mano, jog COVID-19 pandemija padarė teigiamą poveikį, – žmonės ėmė labiau pasitikėti mokslu ir mokslininkais (52 proc. asmenų mano priešingai).

26 proc. respondentų nurodo pasitikintys dirbtinio intelekto sprendimais. Pasitikėti dirbtiniu intelektu ir „ChatGPT“ bei panašiais įrankiais labiau linkę vyrai nei moterys. Beveik du trečdaliai apklausoje dalyvavusių asmenų teigia, kad dirbtinio intelekto įrankiai palengvino jų darbą, dar dešimtadalis su tuo nesutinka, o 29 proc. – nežino, kas tai yra, ar tiesiog nesinaudoja. 63 proc. respondentų pasitiki dirbtinį intelektą kuriančiomis įmonėmis. Taip pat didelė dalis apklausos dalyvių (88 proc.) mano, jog dirbtinį intelektą kuriančios įmonės turėtų būti reguliuojamos. Į klausimą, ar dirbtinio intelekto įrankiai turi būti atvirojo kodo, teigiamai atsakė du trečdaliai respondentų.

Daugiau nei pusė (57 proc.) apklausos dalyvių neįskaitytų doktoranto darbo kaip atlikto, jei šis naudotų dirbtinį intelektą duomenų analizei atlikti. Be to, 40 proc. respondentų draustų naudoti „ChatGPT“ ar panašius produktus studentų baigiamiesiems darbams rašyti.

Rezultatai rodo, kad, apklausoje dalyvavusių asmenų vertinimu, darbuotojai dažniau nei studentai laikosi etinių normų, naudodamiesi dirbtinio intelekto įrankiais, – tam pritaria atitinkamai 52 ir 16 proc. respondentų.

Požiūris į įvairius akademinės etikos pažeidimus ir situacijas. 95 proc. respondentų teigini „tyrėjas sufalsifikuoja tyrimo duomenis ir juos išspausdina žurnale“ vertino kaip šiurkštų etikos pažeidimą. 86 proc. apklausos dalyvių šiurkščiu pažeidimu laiko situaciją, kai aukštesnio statuso asmuo reikalauja būti įtrauktas kaip autorius, nors neprisidėjo prie publikacijos rengimo. 67 proc. respondentų šiurkščiu etikos pažeidimu laiko studento nusirašinėjimą egzamino metu, 50 proc. – „dovanotąją autorystę“, 48 proc. – tyrimo atlikimą be bioetikos komiteto leidimo, 22 proc. – situaciją, kai tyrėjas vieno tyrimo duomenis išskaido į kelias publikacijas.

Penkių hipotetinių situacijų vertinimas

- 1) Vertinant situaciją, kai vadovas nurodo studentui įrašyti jį į publikaciją pirmu autoriumi, nors prie jos rengimo neprisidėjo, nurodomi du populiariausi sprendiniai: tokia situacija turėtų būti aptarta ir (arba) paviešinta institucijos viduje (51 proc.) bei tokiam darbo vadovui turėtų būti skirta tarnybinė nuobauda (39 proc.).
- 2) Vertinant situaciją, kokių veiksmų turėtų imtis institucija, sužinojusi, kad tyrėjas sufalsifikavo tyrimo duomenis ir paskelbė mokslo publikaciją, du populiariausi pasirinkimai: tarnybinės nuobaudos skyrimas (51 proc.), paviešinti ir (arba) aptarti šią situaciją savo institucijos viduje (44 proc.).
- 3) Vertinta situacija, kai dėstytojas prieš egzaminą priima studento „padėką“ – saldainių dėžutę ir gėlių, kad šis teigiamu balu išlaikytų egzaminą. Kaip turėtų būti elgiamasi? Daugiausia respondentų būtų linkę bausti tiek studentą (skirti įspėjimą – 38 proc.), tiek dėstytoją (skirti tarnybinę nuobaudą – 36 proc.) ir paviešinti / aptarti šią situaciją institucijos viduje (38 proc.).
- 4) Vertinta situacija, kai dėstytojas prieš egzaminą priima studento „padėką“ – 500 eurų, kad šis teigiamu balu išlaikytų egzaminą. Kaip turėtų būti elgiamasi? Daugiausia respondentų pritartų dėstytojo atleidimui iš darbo (45 proc.) ir studento pašalinimui iš studijų (41 proc.).
- 5) Kaip reaguoti, pagavus nusirašinėjantį studentą? 71 proc. respondentų mano, kad studentas turi būti pašalintas iš egzamino, 38 proc. – studentui turėtų būti skiriamas įspėjimas. 28 proc. apklausos dalyvių siūlo rinktis galimybę aptarti situaciją institucijos viduje ir nieko neviešinti į išorę.

Akademine ir žodžio laisvė. 75 proc. respondentų nurodo esą akademiškai laisvi. Moterys linkusios jausti šiek tiek daugiau akademinės laisvės nei vyrai, taip pat jaunesnio amžiaus darbuotojai. Nenustatyta reikšmingų skirtumų tarp universitetų / kolegijų ir mokslo institutų. Vadovai linkę labiau pritarti tam, kad turi daugiau akademinės laisvės, nei vadovaujamo darbo nedirbantys asmenys. Pagal mokslo sritis daugiausia akademinės laisvės jaučia socialinių mokslų, mažiausiai – žemės ūkio ir medicinos bei sveikatos mokslų respondentai.

67 proc. apklausos dalyvių pritaria teiginiui, kad „jaučia savo institucijos spaudimą dėl akademinio darbo rezultatų“, taip pat 49 proc. respondentų nurodo, jog jaučia spaudimą iš išorinių organizacijų, pvz., Europos Komisijos, Lietuvos mokslo tarybos ir kt.

38 proc. apklausoje dalyvavusių asmenų teigia, kad vertindami santykius su kitomis aukštojo mokslo ir studijų institucijomis pastebi daugiau bendradarbiavimo, 49 proc. respondentų mato konkurenciją.

Apklausos dalyviai linkę manyti, kad studentai turi daugiau žodžio laisvės, nei jie patys. Pavyzdžiui, kad žodžio laisvės daugiau turi studentai, nurodo 78 proc., kad jie patys – 66 proc. respondentų. Beveik trečdalis medicinos krypties respondentų nepitaria teiginiui, jog jie savo nuomonę gali reikšti atvirai (klausias „Ar Jūs pats galite laisvai ir atvirai reikšti savo asmeninę nuomonę dėstydamas studentams, taip pat akademinėse diskusijose, savo padalinio ar organizacijos susirinkimuose be baimės dėl pasekmių?“), tokių socialinių ir humanitarinių mokslų atstovų yra po 23 proc.

Beveik trys ketvirtadaliai respondentų mano, kad anonimiškumas pranešant apie akademinės etikos pažeidimus paskatintų daugiau žmonių tai padaryti.

Padalinio / institucijos vadovo rinkimų skaidrumas. 77 proc. respondentų yra patenkinti vadovų skyrimo tvarka, 75 proc. – rotacijos sistema. Visgi 22 proc. apklausos dalyvių nurodo, kad vadovų rinkimai vyksta neskaidriai, o penktadalis – kad rotacijos tvarka nėra gera. Universitetų ir kolegijų atstovai vadovų rinkimus linkę laikyti objektyvesniais nei mokslo institutuose dirbantys respondentai. Mažiausiai skaidriais vadovo rinkimus vertina žemės ūkio mokslų atstovai (45 proc. jų vertina kaip neskaidrius). Geriausiai vadovų rinkimų objektyvumą vertina humanitarinių ir socialinių mokslų bendruomenės nariai.

Etikos komitetų veikla ir pasitikėjimas jų darbu. Trečdalis respondentų savo dabartinę instituciją akademinės etikos požiūriu vertina 8, dar beveik ketvirtadalis – 9 ir 10 balų. Vidutinis vertinimas yra 7,4 balo.

77 proc. apklausos dalyvių pasitiki savo institucijos etikos komitetais. 19 proc. respondentų nežino, kaip pranešti apie galimus akademinės etikos pažeidimus savo institucijose. 43 proc. apklausoje dalyvavusių asmenų jaustųsi nesaugiai, pranešdami apie etikos pažeidimus savo institucijose. Dažniau tai mokslo institutų darbuotojai, lyginant su universitetų ar kolegijų respondентаis, taip pat valstybinių įstaigų atstovai, palyginti su privačiomis institucijomis, ir nevadovaujamą darbą dirbantys asmenys.

61 proc. respondentų nurodo, kad gauti etikos leidimus, reikalingus tyrimams atlikti, yra sudėtinga (sudėtingiausia – gamtos (82 proc.), medicinos ir sveikatos (68 proc.), technologijos (60 proc.), mažiausiai sudėtinga – žemės ūkio mokslų atstovams). 49 proc. apklausos dalyvių pritaria, kad bioetikos komitetų reikalavimai dėl tyrimo atlikimo yra pertekliniai.

Publikacijų rengimas ir autorystė. 27 proc. respondentų nurodo, kad publikacijoms rengti naudoja dirbtinio intelekto įrankius. 19 proc. apklausos dalyvių teigia, jog „labai dažnai“ yra pastebėję atvejų, kai autorius netinkamai įtraukiamas į publikaciją. Pagal mokslo sritis dažniau tai nurodė gamtos, technologijos ir medicinos, mažiau – socialinių ir humanitarinių mokslų respondentai. Vaizduojamųjų ir scenos menų atstovai tokių atvejų nepastebi.

13 proc. respondentų nurodo, kad „labai dažnai“ pastebi, jog publikacijos autoriai nurodomi netinkamu eiliškumu. Šiuo požiūriu labiau išsiskiria medicinos ir sveikatos mokslai, lyginant su kitomis mokslo sritimis.

Apie optimalų publikacijų kiekį. Medianinės vertės svyruoja nuo 3 publikacijų per penkerius metus tarp medicinos, technologijos mokslų bei vaizduojamųjų, scenos ir ekrano menų iki 4 – gamtos ir 5 publikacijų – humanitarinių ir socialinių mokslų srityse. Pašalinus didžiausias išskirtis, maksimalus publikacijų skaičius yra nuo 8 iki 12 publikacijų per penkerius metus (8 – scenos ir ekrano menų, 10 – vaizduojamųjų menų, technologijos, medicinos ir sveikatos bei gamtos mokslų, 12 – žemės ūkio, socialinių ir humanitarinių mokslų srityse). Išskirtys – per penkerius metus parengti 35 publikacijas (medicinos ir sveikatos mokslai), 30 publikacijų (gamtos ir socialiniai mokslai), 25 publikacijas (humanitariniai mokslai) ir 20 publikacijų (vaizduojamieji menai). Šiuo klausimu pareikšta daug atvirų nuomonių ir komentarų, jie pateikiami ataskaitoje.

Apklausos metu respondentai pateikė 1429 atviro tipo komentarus. Didžiausio atvirų komentarų skaičiaus sulaukė trys klausimai: apie optimalų publikacijų kiekį (151), akademinės laisvės pojūtį (150) bei institucijos daromą spaudimą dėl akademinio darbo rezultatų (148). Visi autentiški respondentų atsakymai pateikti šios ataskaitos prieduose.

1 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar COVID-19 pandemija prisidėjo prie žmonių pasitikėjimo mokslu ir mokslininkais?“

1. *Aptariamas laikotarpis parodė dalyje valstybių, kaip politinis elitas instrumentalizuoja tokią mirtiną nelaimę savo reikmėms, reitingams ir skaldo visuomenę į „opozicines“ grupes, papildomai panaudodami mokslo vardą ir mokslininkus kaip reklaminius veidus arba atpirkimo ožius. Sukuria draudimus, kurių patys nepaiso (UK atvejis). Deja, mokslo vardui ir integralumui (integrity) buvo padaryta milžiniška žala, (vakarų) visuomenei suabejojus mokslininkų nepriklausomumu nuo finansinio kapitalo ar politinių vėjų.*
2. *Aš mokslu pasitikiu, bet didelė dalis žmonių yra tokie neišprusę, kad neigia mokslo laimėjimus. Ypač daug tokių idiotų išryškėjo COVID-19 pandemijos kontekste – tiek Lietuvoje, tiek visame pasaulyje. Pvz., JAV prezidentas D. Trumpas ir jo šalininkai.*
3. *Bėda ta, kad dėl COVID buvo daug melo, kuris pradeda lįsti lauk. Žmonės (mano aplinkoje, ne mokslininkai) nepasitiki vyriausybe, ir deja, labai sumažėjęs pasitikėjimas mokslu. COVID-19, melai dėl viruso kilmės, melai dėl vakcinų labai prie to prisidėjo. Mokslo institucijos, tiek Lietuvos, tiek pirmaujančios užsienio, neatsiprašė dėl savo melo.*
4. *Bet labai nedaug, nes pandemija prisidėjo prie pseudomokslo plitimo.*
5. *Bet visuomenė buvo supriešinta ir lengvatikiai dar stipriau patikėjo radikaliomis versijomis.*
6. *Buvo daug dezinformacijos, nemažai prieštaringos nuomonės dalį visuomenės suskaldė.*
7. *COVID pandemijos metu socialinės medijos suteikė platformą „ekspertams“, kurie neturi kompetencijos kalbėti šiomis temomis, todėl pasitikėjimas mokslu sumažėjo.*
8. *Covid-19 pandemija išryškino ir parodė: kiek daug dar trūksta žinių žmonėms, vakcinų veikimo iš viso nesupranta. Baimė ir nežinojimas sukūrė „bendraminčių burbulus“.*
9. *Daug skirtingų nuomonių ir manipuliacijų COVID metu, manau, kad sumažino pasitikėjimą mokslu.*
10. *Deja, pasitikėjimas mokslu krito, nes asmenine patirtimi patyrė, kad ne taip buvo baisu...*
11. *Galbūt, ne daugiau žmonių pradėjo nepasitikėti mokslu, tačiau tiesiog nepasitikintys ėmė viešai reikšti nuomonę ir reikalauti atitinkamos tvarkos.*
12. *Gyvenime kiekviename žingsnyje tik melas, kaip galima kuo nors pasitikėti.*
13. *Ypatingai greitai tyrimai su skiepais neprisidėjo pasitikėjimo mokslu.*
14. *Iš tikrųjų, neturiu atsakymo, manau daugiau pradėjo naršyti internete ir rinkti informaciją, o kiek pasikeitė kritinis mąstymas, tai man nežinoma.*
15. *Kadangi iš rimtos problemos buvo padarytas politinis „show“, tai labai pakenkė pasitikėjimui mokslu. Kai valstybinę politiką atstovauti buvo pasirinkti ne pagal*

- kompetenciją, o kas tik sutiko „parsiduoti“, t. y. ne aukščiausio lygio profesionalai, tai labai pakenkė valstybei ir mokslui.
16. Kadangi mokslas pateikė skirtingus aiškinimus apie tą patį reiškinį.
 17. Kai kas tikrai pradėjo mažiau pasitikėti mokslu, bet iš esmės bendrą situaciją žiūrint, niekas nepasikeitė. Gaila, kad anketa sudaryta neprofesionaliai, nes nebuvo tokio punkto – „neturėjo įtakos“. Matyt, tas pats DI generavo medinius klausimus.
 18. Komunikacija apie COVID-19 buvo bloga. Keliami klausimai buvo ne normaliai atsakomi ir pateikiami paaiškinimai, bet liepiama tikėti mokslu ir šaipomasi iš keliančius klausimus. Tai turi ir dar ilgai turės pasekmių dėl skiepavimo apimčių ir bendrai pasitikėjimo mokslininkais.
 19. Manau, kad COVID pandemija ne tiek pakeitė žmonių pasitikėjimą mokslu, kiek išryškino tą visuomenės dalį, kuri nepasitiki ir kurios nuomonės pakeisti praktiškai neįmanoma.
 20. Manau, kad pasitikėjimo sumažėjo dėl politinių priežasčių bei dėl medijų raidos kintančių informacijos apykaitos sąlygų.
 21. Manau, kad požiūris į mokslą nepasikeitė, tik valdžios institucijos padėjo verslui susišluoti biudžeto pinigų.
 22. Mano nuomone paprasti žmonės nori girdėti vieną aiškų paaiškinimą ir rekomendaciją kaip elgtis. Tuo tarpu COVID-19 pradžioje buvo nežinomas virusas su daugybe požymių ir daugybe šalutinių efektų. Dėl tokio plataus ir neapibrėžto veikimo teko girdėti visokių legendų, pvz., „tai azijiečių liga“, „kaukės nieko nedaro“, „ar virusas gali išskirstyti per atidarytą buto langą?“, „įdegti žmonės šia liga neserga“, ir žinoma „vakcinos yra tam, kad mus čipuotų“. Blogiausias dalykas, kurį teko girdėti, buvo iš daktarų, kurie teigė, kad yra geriau persirgti nei vakcinuotis, nes tada įgyjamas platesnis antikūnų diapazonas. Nesvarbu kad tie patys daktarai matė ir negalėjo išgelbėti daugybės žmonių, mirstančių nuo COVID-19.
 23. Mokslas nespėjo apginti savo nuomonės nuo lengvo, greitai plintančio internetinio melo ir propagandos. Tai ypač atsiskleidė apie covid-19 vakcinų naudą ir potencialą žalą ir t.t.
 24. Mokslo filosofijos kurso metu apie tai kalbėjome, „privisę“ mokslininkais prisistatančių asmenų su konspiracijos teorijomis situaciją pasitikėjimo mokslu pablogino.
 25. Mokslo nereikia suabsoliutinti, nes remiamasi turimu žinojimu.
 26. Na, antivakseriai yra tiesioginis pavyzdys pasitikėjimo mokslu mažėjimu. Jų yra labai daug, deja.
 27. Negaliu pasakyti, šiuo klausimu žmonės susiskaldė.
 28. Nei taip, nei ne. Buvo daug tyrimų, diskusijų. Kiek man teko stebėti tai sukėlė nesutarimus bendruomenėje. Pasibaigus pandemijai visi liko prie savo požiūrių.
 29. Nei taip, nei ne. Manau, kad tie, kurie pasitikėjo, tai ir toliau pasitikti, o netikinčių taip lengvai nepakeisi.
 30. Nes buvo klaidų.
 31. Nes labai daug nesąžiningos informacijos, labai daug neadekvačių straipsnių, diskusijų, kurios ir iššaukia nepasitikėjimą. Tai ir liko daug neaiškumų iki šiol. „Ačiū“ taip pat ir žiniasklaidai ir kai kuriems politikams.
 32. Nes suklestėjo asmeninės nuomonės reiškiniai, kurių balsai nustelbė logiką ir tyrimais grindžiamus mokslininkų pasisakymus.
 33. Neversčiau COVID-19 pandemijai kaltės, čia yra tik sindromas, ne liga. Visuomenė apamai pasitiki mažiau institucijomis dėl nepatikimos žiniasklaidos (socialiniai tinklai, pvz.) ir šita bėda tik gilės ateityje. COVID-19 pandemija buvo tik katalizatorius.

34. *Nors atskleidė, kad yra dar daugiau kitaip pasaulio reiškinius suvokiančių žmonių.*
35. *Padidėjo abejonių dėl pasaulio ateities, tikėjimas sąmokslu teorijomis, iš anksto nuspręstais valdžios veiksmais, mokslą pajungiant politinės galios išlaikymui.*
36. *Pakankamai neveiksmingas skiepas, keičiančios nuomonės apie kaukes, biškį išmušę žmonės.*
37. *Pandemija dar labiau „suskaldė“ visuomenę. Išsilavinę žmonės, mano nuomone, pradėjo labiau pasitikėti mokslu. O kiti – priešingai.*
38. *Pasitikėjimą mokslu mažina nepakankama, ne visada profesionali, aiški ir tiksli, pavėluota komunikacija.*
39. *Patys mokslininkai pasirinko šarlatanų teiginius ir jų sklaidą, todėl tikrinti faktus buvo kaip niekada svarbu.*
40. *Priklauso kokią žmonių grupę apklausi. Tie kurie tikėjo – tiki, o kurie ne, tai ir nepakeitė nuomonės.*
41. *Propagandinis spaudimas ir institucinis teroras išnaudojant vieny ekspertų ir jais apsimesusių propagandistų nuomonės, bet ignoruojant ar „atšaukiant“ kitų, labai pakenkė mokslo prestižui ir pasitikėjimui mokslininkais.*
42. *Protingi žmonės turėjo pakankamai mokslinės informacijos.*
43. *Rezultatai dabar sako, kad kurie tikėjo mokslu, labai nusivylė, geriau žmonėms su sveikata, kurieėjo prieš mokslą.*
44. *Sąmokslu teorijos, antivakseriai ir panašūs judėjimai labai pakenkė mokslininkų reputacijai visuomenėje.*
45. *Situacijos valdymas ir įveika (turiu galvoje, skiepus) parodė, ką gali mokslas, o žinių, pajėgų ir finansų apjungimas, kad galima daug ko pasiekti per pakankamai trumpą laiką.*
46. *Skiepai sukėlė abejonių.*
47. *Spėju tik gal tie kas anksčiau nepasitikėjo ir toliau nepasitiki mokslu. Kas pasitikėjo mokslu visuomet laukia naujų mokslinių atradimų.*
48. *Sukurtos vakcinos, turi atsaką dabar.*
49. *Sunku pasakyti. Pavyzdžiui, išrasti skiepai, ar jie nekenksmingi? Labai daug klausimų kyla....*
50. *Tačiau išsirutuliojo ir ryškus netikintis ir pasisakantis prieš mokslą visuomenės sluoksnis.*
51. *Tai rodo melagienų kiekis, sukurtos istorijos. Taip pat vakcina buvo greitai įvesta, iki galo neištyrus poveikio, tad dažni šalutiniai poveikiai po jos, neskaito didesnio pasitikėjimo.*
52. *Tai stipriai suskaldė visuomenę, išryškino nepasitikinčių mokslu nuomonę. Besitęsiančios kalbos apie vakcinų reikalingumą ima kelti abejonių ir visiškai pasitikinčių mokslu žmonių tarpe.*
53. *Tai suskaldė visuomenę į tikinčius mokslu ir juo netikinčius.*
54. *Tie kurie pasitikėjo – pasitiki ir toliau, tačiau mažiau pasitikinčiųjų pasitikėjimas dar labiau sumažėjo.*
55. *Tie, kas labiau pasitiki, išprusę asmenys. Tačiau normalu, kad tarp išprususių yra ir kritiškai mąstančių, bei savo nuomonę turinčių asmenų.*
56. *Todėl, kad sąmokslu teorijų skleidėjai kaip (antivakseriai) gavo daug eterio ir žinoma pasimesusių žmonių dėmesio.*

57. *Trūksta konteksto: „žmonių pasitikėjimas mokslu“ yra labai bendras teiginys, kuris labai skiriasi priklausomai nuo bendruomenės. Į šį klausimą neatsakyčiau vienodai, nes atsakymas priklauso nuo konteksto, geografijos, bendruomenės, taip pat nuo mokslinės temos.*
58. *Turiu dviprasmią atsakymą. Tiesiogiai girdėjau abiejų pozicijų nuomonių. Vieni pasitiki labiau dėl didesnės mokslo sklaidos. Kiti – mažiau, nes prikurta sąmokslų teorijų, kurias ne kiekvienas tikrina sveiku protu.*
59. *Užgriuvo COVID-19, tas negatyvus, nepamatuotas informacijos paskleidimas neprisidėjo prie pasitikėjimo, gyvenimas parodys pasekmes realiame gyvenime. (Pranešimas – mirė 86 senolis nuo COVIDO).*
60. *Visuomenė susipriešino į kelias stovyklas, tuos kurie apie mokslą savo nuomonės nepakeitė, dirbo ir dirba jame. Tada atsirado fanatikai tikintys mokslu: a) mokslas mus išgelbės, b) mokslininkai kuria virusus ir vakcinas kad mus pražudytų; neigiantys mokslą, kurie teigia kad mokslininkai meluoja ir grobsto biudžeto pinigus.*
61. *Ženkliai išaugo antivakserių gretos. Valdininkų priimti sprendimai buvo priskirti mokslininkams, nors daugeliu atvejų mokslininkai jiems priešinosi. Tai pakirto pasitikėjimą mokslu ir mokslininkais. Visuomet valdininkai ir „Marytė iš gretimo daugiabučio“ viską žino geriau. Lyginama „nuomonė“ su nuomone visai neatsižvelgiant į faktus ir sukauptą tam tikroje žinių kiekį. Jei noriu apsiskelbiu ekspertu ir tada jau esu ekspertas. Įrodymas Nausėdos dalinami medaliai už aplinkosauginę veiklą Paškauskaitėms (informatikos doktorantė – aplinkosauginis nulis).*
62. *Žmonės labai skirtingi, vieni sustiprino savo įsitikinimus, kiti persigalvojo. Tikiuosi, kad pasitikinčių mokslu yra daugiau.*

2 priedas.

Autentiški respondentų komentarai vertinant situaciją, kai darbo vadovas nurodo studentui įrašyti jį į publikaciją pirmu autoriumi, nors prie jos rengimo neprisidėjo

1. *Anuliuoti vadovui publikaciją (2).*
2. *Aprašymas neatskleidžia vadovo indėlio, gal tikrai visos idėjos ir metodikos buvo vadovo, o studentas tik vykdytojas. Tad kiekvieną atvejį būtina giliau nagrinėti.*
3. *Apriboti darbą su studentais tam tikram laikotarpiui.*
4. *Atlikti vidinį tyrimą, ar tai vienetinis atvejis, ar pasikartojęs. Pagal tai skirtinos atitinkamos sankcijos. Nustatyti, kokią naudą galėjo gauti darbo vadovas ir ar tai buvo pagrindinis interesas šitaip pasielgti.*
5. *Atsakymo pasirinkimas atitinka tik pirmąją dalį, iki kablelio. Bendruomenei praveisti paskaitą apie etišką publikavimą ir autorystę.*
6. *Būtinai aiškiai identifikuoti autorių indėlį į publikaciją dar iki publikavimo.*
7. *Eiliškumą autorių ir studentų indėlį vertina vadovas.*
8. *Eiliškumas nėra svarbus autoriams, nes įprastai institucijos viduje autorystės dalys būna lygios, tačiau doktorantams įprastai pateikiant disertaciją reikalingos publikacijos, kuriose jų pavardė rašoma pirmuoju numeriu, todėl situacija turėtų būti aptarta institucijos viduje.*
9. *Imtis prevencinių veiksmų.*
10. *Imtis veiksmų nustatant aiškias taisykles vadovavimo / bendradarbiavimo doktorantūroje, kad tokios situacijos nekiltų.*
11. *Institucijos nesureaguotų.*
12. *Įprasta praktika, ypač medicinos universitetuose.*
13. *Iš aprašymo neaišku, koks darbo vadovo indėlis publikacijoje, todėl tolimesni veiksmai bus skirtingi.*
14. *Iš aprašytos situacijos neaišku koks realus vadovo prisidėjimas prie publikacijos rengimo. Pokalbis turi būti skirtas situacijai išsiaiškinti ir sprendimams priimti.*
15. *Iš klausimo formuluotės nėra aišku, koks darbo vadovo indėlis.*
16. *Išsiaiškinti visas aplinkybes, turėtų būti etikos komitetas institucijoje.*
17. *Išspausdinti informaciją apie publikacijos autorystę.*
18. *Jei studentas tik rinko duomenis, o vadovas parašė publikaciją, manau, kad teisingai viskas atlikta.*
19. *Jei vadovas tapo pirmuoju autoriumi dėl galimybės gauti apmokėjimą straipsniui – niekaip nebausti vadovo. Jei tai dėl to, kad pasisavinti straipsnio autorystę – aptarti su vadovu ir institucijoje noras.*
20. *Jeigu studentas darė visą darbą kartu su vadovo konsultacijomis, tai kodėl studentas negali būti pirmas autorius.*
21. *Kaip gali darbo vadovas neprisidėti? Jau vien tyrimo idėjos ir tyrimo metodikos suderinimas yra labai svarbus etapas. Ir dar pirmu autoriumi – matyt klausimo autorius neturi supratimo apie mokslą...*
22. *Klausimas netikslus, nes neaiškus vadovo ir studento indėlis.*

23. Klausimas per daug lakoniškas, kad būtų galima į jį pateikti kategorišką atsakymą.
24. Klausime neaišku koks yra darbo vadovo indėlis.
25. Koks vadovo indėlis tame darbe?
26. Manau, kad institucija negali imtis veiksmų be studento pateikto skundo. O gal jie taip susitarė?
27. Neaiškus klausimas „save“ – tai studentą ar vadovą? Bet kuriuo atveju, vadovas gali turėti objektyvių priežasčių taip padaryti – t. y., nurodo nes tai jo ekspertinis indėlio įvertinimas.
28. Nenurodyta ar darbo vadovas prisidėjo prie publikacijos ar neprisidėjo. Manau publikacijos autoriai turėtų būti tik tie kurie realiai savo veikla prisidėjo prie konkretaus darbo.
29. Nenurodyta, koks vadovo indėlis.
30. Niekaip nebausti darbo vadovo. Jei kartu rašo publikaciją, vadovas irgi yra autorius.
31. Niekaip nebausti darbo vadovo. Pasikalbėti su darbo vadovu ir studentu kartu ir priimti bendrą sprendimą.
32. Pagal vidines procedūras.
33. Parengti ir patvirtinti aiškią autorystės politiką, kuri apibrėžia, kaip turi būti skirstoma autorystė publikacijose.
34. Pasikalbėti su darbo vadovu ir studentų ir pagal aplinkybes taikyti nuobaudą.
35. Pasikartojus – pašalinti vadovą iš darbo.
36. Paskelbti respublikiniu mastu, pageidautina LRT.
37. Paskutinė pozicija autorių sąrašė pati prestižiškiausia, nesuprantu klausimo.
38. Paviešinti šią situaciją už institucijos ribų. Jos nuslėpimas – prisidėjimas prie tokio darbo vadovo elgesio dangstymo ir praleista proga užsiimti tokių atvejų prevencija šalyje.
39. Pirmą kartą nebausti, bet informuoti apie pasekmes atliekant pakartotinį nusižengimą. Būtina išsiaiškinti priežastis kurios paskatino taip pasielgti.
40. Priklauso nuo institucijos vadovavimosi etikos principais.
41. Priklauso nuo situacijos: ar tai pirmas ir vienintelis ar pasikartojantis. Tačiau to iš esmės neturėtų būti.
42. Priklauso nuo vadovo indėlio į publikaciją (3).
43. Racionaliai pasiaiškinti ar vadovas neatliko darbo už studentą.
44. Reiktų daugiau detalių šiai situacijai.
45. Retai kada studentas pats rašo publikaciją.
46. Situaciją galima vertinti visai kitaip. Jei darbo vadovas iš tiesų esmingai padėjo studentui rengiant straipsnį, jis turėtų būti įtrauktas kaip antrasis autorius ir to pareikalaus iš studento.
47. Situacija kažkokia „nesusitupėjusi“. Paprastai darbą rengia Darbo vadovas, o studentas atlieka techninę darbo pusę. Studento intelekto, paprastai, neužtenka parengti publikacijai.
48. Susitarimo reikalas.
49. Svarbiausia yra idėja ir paskutinėje vietoje fizinis straipsnio rašymas. Jei vadovas iškėlė idėją (kurios pagrindu parašytas straipsnis) arba prisidėjo patarimais kaip ją įgyvendinti,

tai „niekaip nebausti darbo vadovo“. O jei vadovas niekaip neprisidėjo prie straipsnio „atsiradimo“, tai tik studentui reikalaujant darbo vadovui skirti tarnybinę nuobaudą.

50. *Ši ar panašios situacijos yra dažnas atvejis, nes dažnai studentas laikomas pigia darbo jėga. Dažnai studentas džiaugiasi, kad tik yra įtraukiamas į publikaciją.*
51. *Šis klausimas ir kai kurie ankstesni klausimai neturi konteksto. Ekonomikos žiniomis ir išmintimi pagrįsti modeliai gali „obsolete“ tokius klausimus.*
52. *Tai yra darbo vadovas ir jis gali būti pirmas autorius.*
53. *Turėtų būti pagarba vieni kitiems. Daugiau bendradarbiavimo, o ne konkuravimo.*
54. *Turėtų būti viešai aišku, kad tokie dalykai netoleruoti ir pažeidžia mokslininko etiką. Jei tai kartojasi, tada galima priimti sprendimą ir dėl atleidimo.*
55. *Turi būti susitariama dėl autorystės prieš rašant publikaciją.*
56. *Užtikrinti, kad tokios situacijos nesikartotų.*
57. *Vadovas yra ir darbų vadas, ir studento vadas, jis idėjos autorius, jis atsakingas už sėkmingą įvykdymą (tikras vadovas) – todėl jis turi eiti priekyje gaujos.*
58. *Vadovo indėlis gali būti didesnis nei studento. Visokių situacijų būna.*

3 priedas.

Autentiški respondentų komentarai vertinant situaciją, kai tyrėjas sufalsifikavo savo tyrimo duomenis ir paskelbė mokslo publikaciją

1. *Aptarti privačiai, skirti nuobaudą, taip pat dalintis anonimiškai kaip atvejo nagrinėjimą.*
2. *Aptarti situaciją su tyrėju ir pranešti leidinio redaktoriui.*
3. *Ar atleisti iš darbo, ar skirti nuobaudą, priklauso nuo falsifikavimo masto ir pasekmių.*
4. *Atšaukti publikaciją iš žurnalo.*
5. *Atšaukti publikaciją.*
6. *Duomenys duomenims nelygūs, nes atlikus plačios apimties tyrimą ir skaidant jį atskiriems straipsniams tu net negali bendros informacijos naudoti apie informantą, taigi pati sistema verčia įrašyti kitus duomenis.*
7. *Falsifikavimas gali būti dvejopas – sąmoningas ir dėl metodinių klaidų. Taigi ne viskas taip tiesmukiška.*
8. *GDPR ir panaikinti mokslo publikaciją. Kelintą kartą nusižeidė reikalavimams?*
9. *Imtis veiksmų, kad publikacija būtų atšaukta.*
10. *Imtis veiksmų, kad tokios situacijos nekiltų. Aiškiai, viešai reglamentuotas taisyklės, susipažinimas darbo vadovams ir studentams raštu.*
11. *Institucija privalo pasiteirauti tyrimo recenzentų ir kuratoriaus parodymų, siekiant nustatyti kaip galėjo praslysti sufalsifikuoti duomenys pro jų filtrą (nustatyti, ar čia būta nusikalstamo bendradarbiavimo, ar aplaidumo tikrinant tyrėjo duomenis, kas irgi yra baustina).*
12. *Išsiaiškinti kokių motyvų vedinas jis / ji tai padarė, išanalizuoti tokią situaciją etikos komitete, rasti sprendimą, kad daugiau tokie atvejai nesikartotų.*
13. *Įvertinti, ar tyrėjas gali eiti atitinkamas pareigas, vykdyti tam tikras veiklas.*
14. *Jei ateityje dar pasikartoja panašūs dalykai, tada taip pat pritarčiau atleidimui.*
15. *Jei tai pasikartoja – atleisti iš darbo.*
16. *Kokiu tikslu tyrėjas turėtų falsifikuoti duomenis? Kas gali nustatyti, kad jie sufalsifikuoti? Kokie yra falsifikavimo kriterijai?*
17. *Mano nuomone, paviešinimas yra pati griežčiausia bausmė bet kokioje situacijoje ir gali būti net žiauresnė už atleidimą iš darbo.*
18. *Nelabai aiški situacija. Kaip išaiškėjo šis faktas, ar jis tikras, kokio lygio ir koks procentas tų duomenų? Kas įtakojo tokį tyrėjo sprendimą?*
19. *Nesuprantu kaip galima falsifikuoti duomenis, tuomet ko verti tokie moksliniai tyrimai?*
20. *Neužtenka informacijos sprendimo priėmimui.*
21. *Pagal vidines procedūras.*
22. *Paprastai atšaukiama publikacija. tai blogiausias įvertinimas tyrėjui.*
23. *Paskelbti analogišku būdu ir mokslo institucijos gėdos lentoje.*
24. *Paskelbti publikaciją negaliojančia, spręsti klausimą dėl tyrėjo padaryto pažeidimo.*
25. *Paskelbti publikacijos paneigimą.*
26. *Paviešinti šią situaciją už institucijos ribų. Jos nuslėpimas – prisidėjimas prie tokio darbo vadovo elgesio dangstymo ir praleista proga užsiimti tokių atvejų prevencija šalyje.*

27. *Peržiūrėti ir ankstesnius tyrimus. Įvesti jo griežtesnę kontrolę.*
28. *Pirma pašalinami publikuoti leidiniai ir nustatomos aplinkybės kodėl taip nutiko, tik tada taikyti atitinkamą bausmę.*
29. *Pranešti mokslinių tyrimų žurnalui, jei tokie duomenys buvo atspausdinti. Apskritai labai sunku įrodyti tokį dalyką, daugiau falsifikuoja ne tyrėjai, o studentai, juos reikėtų tikrinti.*
30. *Priversti atsiimti publikaciją.*
31. *Reiktų diskutuoti su tyrėju. Paviešinimas ar neviešinimas gali priklausyti nuo tyrimo pobūdžio ir galimo poveikio, nors vertinant poveikį būtinas atsargumas.*
32. *Straipsnio autoriai įprastai yra keli žmonės ir visada turi eiti per grupės vadovą. Mažai tikėtina kad vadovas nieko nežinojo, todėl vadovą taip pat reikėtų nubauduoti.*
33. *Susisiekti su straipsnį išspausdinusiu žurnalu ir, jei įmanoma, pašalinti jį / apriboti prieigą.*
34. *Susisiekti su leidykla, ir atsiimti / panaikinti straipsnį.*
35. *Susitarimo reikalas.*
36. *Vadovautis vidaus taisyklėmis.*
37. *Vėl permažai duomenų aiškiam vertinimui, nes reikia išsiaiškinti klastojimo mastą, priežastis, gal tiesiog tai skaičiavimų klaida ar pan. Tad informuoti apie netikslumus publikacijoje reikia iš karto, o tada institucijos viduje aiškintis giliau ir pagal tai spręsti.*

4 priedas.

Autentiški respondentų komentarai vertinant situaciją, kai dėstytojas prieš egzaminą iš studento priima „padėką“ – saldinių dėžutę ir gėlių, kad šis teigiamu balu išlaikytų egzaminą

1. *Abi pusės vienodai bausti.*
2. *Akademine bendruomenė – ir studentai, ir dėstytojai turi aiškiai identifikuoti su akademine etika nesuderinamą elgesį ir situacijas. PREVENCIJA!*
3. *Aplamai, tokie dalykai, kas liečia padėkas turi būti iš anksto informuojama prieš egzaminą. Arba išdėstoma mokslo institucijos tvarka sutartyje.*
4. *Aptarti situaciją ir parengti mokymus apie neetišką veiklą darbe ir mokslo įstaigoje.*
5. *Aptarti situaciją su studentu ir dėstytoju ir vertinti situaciją pagal tai, ar atvejis pirmas ar ne, ar išaiškėjo tikslingas poelgis, o gal tai tiesiog nesusipratimas. Tolesni veiksmai gali būti nuo griežčiausios bausmės iki taikaus išsiaiškinimo.*
6. *Atsakomybė ir nuobaudos abiem pusėms.*
7. *Bausti abu vienodai.*
8. *Bausti ir studentą, ir dėstytoją.*
9. *Bausti sąvoka nepakankamai apibrėžta, bet pasekmės turėtų justsi abi pusės.*
10. *Dalintis anonimiškai kaip atvejo nagrinėjimą.*
11. *Etikos komitetas svarsto abu.*
12. *Gal tai padėka už nuostabias paskaitas, o ne kyšis.*
13. *Gėlės – tai ne kyšis, o graži padėka už suteiktas žinias ir jos neįtakoja pažymio.*
14. *Institucija turi komunikuoti apie savo tvarkas dovanų nepriėmimo klausimu.*
15. *Iš klausimo neaišku ar dėstytojas pakėlė balą dėl gautų dovanų. Dovanas priimti galima, tačiau dėl to pakelti balų – ne.*
16. *Išsiaiškinti kokį poveikį darė „padėka“. Gali netgi būt, jog tai niekaip neatsiliepė egzamino rezultatui.*
17. *Jeigu toks noras dovanoti yra – galima nunešti į katedrą ar po egzamino pasivaikinti kolektyvui, tačiau tai neturi įtakoti egzamino įvertinimo.*
18. *Kad šis teigiamu balu išlaikytų egzaminą – turi būti įrodyta. net jeigu tai buvo studento motyvacija, dėstytojas galėjo su tokiom sąlygom nesutikti, o „padėka“ įtakos vertinimui neturėjo.*
19. *Kaip suprasti „priima“, gal tai provokacija, gal „dvigubi“ standartai, kaip prieš rinkimus rinkėjams dovanojami tušinukai, koncertai ir kt., gėlės tai aš vertinčiau, kaip pagarbą, įvertinimą.*
20. *Klausimas keistas, nes analogiška situacija ne visuomet nusako, kad „šis teigiamu balu išlaikytų egzaminą“.*
21. *Kodėl „padėka“ kabutėse. gal studentas tiesiog nori pasidžiaugti ir įteikti dėstytojui saldinių. Baikit ir prie ko čia tas teigiamas balas?*
22. *Kur taip būna? :)) Nesu nei vieno tokio atvejo girdėjęs.*
23. *Manau tokie atvejai turėtų būt baudžiami (žino, kad daryt negalima bet daro), tokia situacija turi būti viešinama institucijos viduje, kad būtų parodyta jog tai nėra toleruotina.*

24. *Manau, kad tai nėra situacija, kuri turėtų įtakos teigiamam pažymiui.*
25. *Nemanau, kad gėlės yra papirkinėjimas, galėtų įteikti po egzamino. Netikiu, kad dėl gėlių dėstytojai parašys teigiamą balą, jei studentas neišlaikė egzamino.*
26. *Nenuvertinkite dėstytojų, gėdinga net skaityti tokį klausimą. Nemanau, kad dėstytojas terštų savo reputaciją.*
27. *Netikiu, kad tai vyksta.*
28. *Nu jeigu dėstytojas toks neprincipingas žmogus, kad už dėžutę saldinių ir gėlių „pardavinėja“ išlaikymą egzamino, tegul gyvena toliau :) pasikalbėčiau su abiem ir pasakyčiau, kad labai pigiai abu žiūri į mokslą. Per pigiai. Įspėjimu abu, kad daugiau to nebūtų. Jei kartosis – bus griežtesni sprendimai.*
29. *O jei priėmęs „padėką“ vertina pagal žinias. Ar tikrai saldinių dėžutė ir gėlės yra kvėscionuojama kaip rezultato pagerinimo padėka? Tai tuomet versle viskas vyksta aš tau – tu man.*
30. *Patikrinti ar egzaminas atitinką pažymį. Jei „padėkos“ nepadarė įtakos, nedaryti nieko. Jei padarė įtaką, nubausti abu.*
31. *Perduoti nagrinėti atvejį korupcijos tyrimų darbuotojui pagal Korupcijos prevencijos įstatymą.*
32. *Perduoti, kad būtų paskirta kriminalinė bausmė abiem.*
33. *Pirmą kartą tik įspėti, atliekant veiksmus pakartotinai taikyti atitinkamą bausmę, pagal nusižengimo dydį ir kokia žala buvo padaryta kuriam asmeniui ar įstaigai.*
34. *Pirmiausia išsiaiškinti situaciją ir informuoti bendruomenę apie galiojančią tvarką, kad tokių atvejų nepasikartotų.*
35. *Priimti galima, bet institucijos veiksmai priklauso nuo egzamino rezultato: ar studentas pelnytai (žiniomis) išlaikė. Jei ne – bausti abu.*
36. *Priklausytų nuo to, ar pirmas kartas, ar tai kartojasi.*
37. *Priklauso, ar balą dėstytojas pakėlė ar ne, nes iš klausimo tai lieka neaišku.*
38. *Priklauso, ar pirmą kartą ar pasikartojantis poelgis.*
39. *Reiktų diskutuoti su visomis šalimis dėl priimtinių taisyklių ir elgesio kodekso, ir, jei manoma, kad tai būtina, nustatyti ir pavišinti, pateikiant atitinkamą pagrindimą ir naudojimo pavyzdžius. Taip pat reiktų sukurti oficialią peržiūros procedūrą ir komitetą kaip šio kodekso dalį (tiek studentams, tiek akademinei bendruomenei).*
40. *Saldinių dėžutę ar juolab gėlių studentas tikrai gali padovanoti dėstytojui. Be abejo, etiška būtų tai daryti po egzamino. Bet ir klausimas, ar gauta prieš egzaminą gėlė gali nulemti egzamino rezultatą? Abejoju.*
41. *Siūlau remtis Švedijos praktika kovojant su prostitucija, kai baudžiamas seksualinių paslaugų pirkimas, tačiau nebaudžiamas pardavimas. Pagrindimas: tai padeda išsiaiškinti daugiau tokių atvejų.*
42. *Skirti įspėjimą abiem.*
43. *Studentas turėtų perlaikyti egzaminą su kitu dėstytoju.*
44. *Sunku net įsivaizduoti tokią situaciją. Manau tokį atvejį reikia svarstyti etikos komisijoje.*
45. *Suvalgyti saldinius ir draugiškai bendraujant uostyti gėles.*
46. *Suvalgyti saldinius kartu :)*
47. *Svarbus saldinių dėžutės turinys. Jei ten tik saldainiai, tai nebausti nė vieno, blogiausiu atveju aptarti institucijos viduje. O jei turinys pinigai, tai kreiptis į teisėsaugą apie galimą kyšininkavimą. Pasikartojus padėčiai atleisti dėstytoją ir pašalinti studentą.*

48. *Svarstyti atleidimus abiejų.*
49. *Tai tik jūsų interpretacija, kam ta saldinių dėžutė yra skirta.*
50. *Turėtų būti išsiaiškinta situacija ir atitinkamai nubausti tiek studentas, tiek dėstytojas.*
51. *Turi būti aiškiai iškomunikuotos institucijos taisyklės ir panašūs veiksmai netoleruojami. Atleidimai / nuobaudos problemos nesprenžia. Tiek dirbantiems, tiek stojantiems turi būti aiškios sąlygos, susitarimas, kokiomis sąlygomis dirbsime, kokių taisyklių laikysimės.*
52. *Turi būti numatyta vidinėse procedūrose.*
53. *Už gėles ir saldinių dėžutę egzaminų pažymio niekas nepardavinėja.*
54. *Vargšas dėstytojas, kuris už gėles pasirašo už egzaminą.*
55. *Vėlgi, jei tai bus aiškiai ištransliuota, kad tokie dalykai netoleruoti ir apie tai bus kalbama viešai, tai natūraliai tokių atvejų sumažėtų. Savo praktikoje netenka susidurti dar su studentų spaudimu dovanomis gauti geresnį pažymį.*
56. *Viskas labai priklauso nuo konkrečių aplinkybių. Kartais studentai dėl nesupratimo pridaro keistų klaidų. Tačiau pasikartojus, abu bausti maksimaliai.*

5 priedas.

Autentiški respondentų komentarai vertinant situaciją, kai dėstytojas prieš egzaminą iš studento priima „padėką“ – 500 eurų, kad šis teigiamu balu išlaikytų egzaminą

1. 500 EUR grąžinti studentui ir studentą bausti administracine tvarka (turi būti ANK norma).
2. Abu bausti vienodai, nėra kaltos vienos pusės.
3. Analogiškai keistas tvirtinimas, kad šis teigiamu balu išlaikytų egzaminą.
4. Apie kyšininkus ir taip visi sužino. Jeigu tai kartojasi, atleisti iš darbo.
5. Dalintis anonimiškai kaip atvejo nagrinėjimą.
6. Dėstytojas privalo grąžinti studentui 500 Eur.
7. Dėstytojas turėtų paaiškinti studentui, kad dėstytojas gauna atlyginimą, o egzamino darbas mokymo įstaigoje nėra perkamas. Dėstytojas ir studentas šalinami tik padarius nusižengimą priėmus pinigus.
8. Etikos komitetas svarsto abu. Labai jau sunkus egzaminas:)
9. Griežtai bausti ir studentą, ir dėstytoją.
10. Imtis veiksmų pagal Korupcijos prevencijos įstatymą.
11. Įpareigoti sugrąžinti paimtą „padėką“, išsiaiškinti ar tai vienkartinis atvejis ir kokios priežastys tai lėmė ir tik tuomet jau priimti sprendimus.
12. Išsiaiškinti situaciją, siekiant išsiaiškinti kas „padėkos“ iniciatorius. Priminti bendruomenei apie galiojančias taisykles. Pasikartojus situacijai, griežtesnės priemonės.
13. Jei bukas studentas išlaikė egzaminą – bausti abu, arba pakelti dėstytojui atlyginimą.
14. Jei pirmas kartas, vienaip, jei kartojasi, turėtų bausmė būt griežta ir vieša.
15. Jeigu pasikartoja situacija pašalinti studentą iš studijų / dėstytoją iš darbo.
16. Konfiskuoti pinigus valstybės naudai.
17. Man reputacija svarbiau nei iškritęs studentas. Tai jo sprendimas neišmokti ir eiti tokiu keliu.
18. Mokėti padorią algą dėstytojui, kad studentai neneštų padėkų.
19. Neužskaityti egzamino.
20. Padidinti dėstytojų atlyginimus iki bent vidutinių.
21. Pagal galiojančią tvarką.
22. Pasikartojus – abu pašalinti iš institucijos ir viską paviėšinti.
23. Pašalinti abu – ir studentą, ir dėstytoją.
24. Perduoti teisėsaugai.
25. Perduoti visus teismui.
26. Perlaikyti egzaminą prie komisijos.
27. Pinigus paaukoti labdarai.
28. Po išsamaus išsiaiškinimo, skirti griežčiausias bausmes abiem.
29. Pranešti apie korupciją VDI.

30. *Pranešti policijai dėl galimo kyšio.*
31. *Priklauso, ar pirmas poelgis, ar pasikartojantis.*
32. *Reglamentuoti institucijos etikos kodeksą.*
33. *Siūlau remtis Švedijos praktika kovojant su prostitucija, kai baudžiamas seksualinių paslaugų pirkimas, tačiau nebaudžiamas pardavimas. Pagrindimas: tai padeda išaiškinti daugiau tokių atvejų.*
34. *Svarstyti etikos komitete.*
35. *Teisėsauga lai sprendžia.*
36. *Tokia situacija nereali.*
37. *Turi būti aiškiai paskelbtas elgesio kodeksas, kuriame pateikiamos nuorodos į universitetines ir neuniversitetines taisykles bei reglamentus.*
38. *Vėlgi viskas priklauso, ar dėstytojas reikalavo, ar studentas pats taip nusprendė.*
39. *Vėlgi, priklauso nuo to ar dėstytojas balą pakėlė ar ne.*
40. *Žr. ankstesnį atsakymą: Akademinė bendruomenė – ir studentai, ir dėstytojai turi aiškiai identifikuoti su akademinė etika nesuderinamą elgesį ir situacijas. PREVENCIJA!*

6 priedas.

Autentiški respondentų komentarai vertinant situaciją, kai dėstytojas pagauna studentą nusirašinėjant egzamino metu

1. Dėstytojas prieš egzaminą turėtų perspėti studentus kokių priemonių imsis, jei pagaus nusirašinėjant. „Nuobaudą“ studentui nustato dėstytojas, atsižvelgdamas į aplinkybes.
2. Egzaminą įvertinti kaip neišlaikytą ir paskirti perlaikymo datą.
3. Egzaminai neturi būti automatinis enciklopedinių žinių patikinimas. Daug svarbiau ar studentas suprato ką nusirašė. Taigi žodinė egzamino dalis turi būti privaloma. Tokiu atveju galima leisti naudotis visu Google ir visais Chat'ais. Žodinės egzamino dalies metu viskas paaiškės.
4. Egzaminas vertinamas 0.
5. Informuoti administraciją.
6. Įpareigoti studentą laikyti egzaminą iš naujo, jo pasiekimus vertinant komisijai.
7. Yra skirtingi nusirašinėjimo lygiai. Todėl bausmė turėtų būti atitinkama.
8. Jei nusirašinėja, vadinasi ruošėsi sudarydamas špargalkę, tad iš esmės ruošėsi.
9. Jei pirmą kartą tokia situacija, aptarti situaciją su studentu, skirti įspėjimą.
10. Jeigu studentas nusirašo iš savo paruoštos „špurgės“ , (ne iš knygos, telefono ar kt. medijos) tiesiog su juo pasikalbėti laikomo egzamino medžiagos ribose dėl jo kompetencijų.
11. Jeigu tai ne pirmas kartas, studentas turėtų būti pašalintas.
12. Jeigu toliau bando nusirašinėti, tai neleisti baigti egzamino ir perlaikymas.
13. Jis mokosi vis tiek.
14. Klausimai apie nusirašinėjimą kaip Etikos pažeidimą atrodo juokingi. Kur kas baisiau atrodo, kai profesorius nuotoliu veda paskaitas doktorantams, prašo įsijungti vaizdą, klausiti, t. y. dalyvauti, kaip pirmokams primena, kad tai padės gauti geresnį pažymį, o 99% doktorantų šį prašymą ignoruoja visą keliasdešimt valandų trukmės kursą. Svetima gėda... Jokių doktorantūros studijų iš savo lėšų!
15. Mokamas perlaikymas / kurso kartojimas.
16. Nagrinėti atvejį etikos komisijoje.
17. Nebeleisti studentui laikyti egzamino tais pačiais mokslo metais. Paskiriant dalyko kartojimą.
18. Pagal galiojančią tvarką.
19. Palikti „po pamokų“. Skirti daugiau nuoširdaus dėmesio studento edukacijai ir susidomėjimui. Jei studentui dalykas neįdomus, tada kalbėtis asmeniškai su juo.
20. Pasikartojus tokiam įvykiui, pašalinti studentą iš aukštosios mokyklos.
21. Paviešinti situaciją už institucijos ribų. Tai padėtų formuoti visuomenės nuomonę ir precedentinę bazę.
22. Pažymėti darbą ir atsižvelgti vertindamas. Pakartotinai nusirašinėjant neįimti darbo. Užfiksuoti studento byloje ir pakartotinai atlikus tokį pažeidimą kitame egzamine, šalinti iš mokyklos.
23. Per daug abstraktu, reikia įvertinti ir nusirašinėjimo lygį.

24. *Perduoti spręsti šį klausimą atitinkamiems žmonėms institucijoje.*
25. *Perlaikymas.*
26. *Perlaikyti egzaminą.*
27. *Pirmą kartą neviešinti, antrą jau rimčiau vertinti.*
28. *Priklauso nuo to, ar pirmas kartas. Arba: jei dėstytojas buvo aiškiai pasakęs, kas gresia pagavus nusirašinėjant.*
29. *Priklauso, pirmas kartas ar pasikartojantis poelgis.*
30. *Reglamentuoti institucijos viduje.*
31. *Reikėtų peržiūrėti visą „egzaminavimo“ sistemą – jos paskirtį, taisykles, tikslus. Reikia ne tiek švelninti pasekmes, kiek užkirsti kelią problemoms. Jei sistema apskritai leido galimybę sukčiauti, tuomet visa ši sistema turi būti kvestionuojama, atmetama ir (arba) nuodugniai peržiūrima. Požiūris, grindžiamas teisinga / klaidinga, atlygiais / baudomis, juoda / balta logika, yra pernelyg binarinis ir supaprastintas. Tikrovė yra kur kas sudėtingesnė ir joje daugiau niuansų – tai turi atsispindėti ir universiteto sistemose.*
32. *Ruošti dalį užduočių testo pavidalu.*
33. *Skirti įspėjimą, jei kartojasi veiksmas – pašalinti iš egzamino.*
34. *Skyrus pirmą įspėjimą ir pastebėjus, kad toliau nusirašinėjama, pašalinti iš egzamino.*
35. *Studijų nuostatuose paprastai reglamentuojami akademinio sąžiningumo aspektai, tad elgiamasi atitinkamai.*
36. *Sudaryti atsiskaitymo situaciją, kad nusirašinėjimas nebūtų aktualus.*
37. *Sumažinti galutinį pažymį.*
38. *Svarstyti studento šalinimą iš studijų, atsižvelgiant į aukštojoje mokykloje galiojančias tvarkas.*
39. *Turėtų ateiti perlaikyti kitą kartą su visomis pasekmėmis.*
40. *Turi būti nurodyta mokslo institucijos sutartyje.*
41. *Uždrausti studentui mokytis aukštosiose mokyklose.*
42. *Vadovautis VU etikos kodeksu.*

7 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar savo studijų metu Jūs pats esate nusirašinėjęs ar kitu nesąžiningu būdu laikęs egzaminą?“

1. *Bandžiau, bet kadangi nemoku, tai ir liko nesėkmingu bandymu :)*
2. *Dažniausiai ruošdavausi „šperas“ , bet niekados nenusirašinėčiau. Tiesiog būdavo ramu, kad turiu :)*
3. *Egzamino užduotys buvo praktinės.*
4. *Gal porą kartų, greičiau iš baimės suklysti, tikrai ne dėl to, kad grėstų neišlaikymas.*
5. *Jau net nebepamenu, bet panašiau, kad nenusirašinėčiau.*
6. *Jei dėstytojas neprofesionalas, dėstomas dalykas tik formalumas, tai koks skirtumas.*
7. *Kiek pamenu – ne.*
8. *Manau kad visi mes ne angelai ir net jeigu į šį klausimą atsakys visi ne, manau čia bus melas. Visko gyvenime būna, šeimyninės aplinkybės, ar nesupratimas tam tikro dalyko, manau gyvenime čia ne taip svarbu, realiam darbe vertinamos ne egzamino pažymiai o žmogaus savybės, pastangos, atsakomybė.*
9. *Mokiausi sąžiningai, nusižengimų neatmenu, kita vertus, tai buvo labai seniai...*
10. *Mokykloje kartą kitą.*
11. *Ne, bet yra buvę, kai paklausi kaimyno, kad pasitikslinti ar teisingai supranti klausimą.*
12. *Ne, egzaminai buvo laikomi su patikrintomis kanceliarijos priemonėmis ant universitetinių blankų, įsitikinus, kad nėra jokių IT priemonių, o atstumas tarp studentų – didelis.*
13. *Nemokėjau, nebandžiau.*
14. *Nepamenu, bet tikėtina, kad galėjo būti tokių atvejų.*
15. *Nepamenu.*
16. *Nepprisimenu, bet gali būti , kad buvo keletas tokių egzaminų.*
17. *Nuotolinių egzaminų metu.*
18. *Pandemijos metu, laikant egzaminą nuotoliu naudojausi dėstomo dalyko medžiaga, nors tai buvo „uždrausta“.*
19. *Papildžiau formulių lapą, formulėmis kurias reikėjo mokėti mintinai.*
20. *Pasitaikė.*
21. *Studijas baigiau vos ne prieš 20 metų, sutikau įvairių dėstytojų...*
22. *Studijų metų nesu nusirašinėjęsi, bet mokykloje – porą kartų nusirašiau matematiką, chemiją.*
23. *Špargalkę dėl tam tikrų datų ir faktų turėjau keletą kartų, tačiau nepamenu, kad būčiau ją sėkmingai pasinaudojęs.*
24. *Teko kelis kartus, egzaminams vykstant nuotoliniu būdu.*
25. *Tik tokiais atvejais, kai dėstytojas leido naudotis viskuo.*
26. *TSKP istorija, politekonomija, mokslinis komunizmas ir panašūs kursai tiesiog savo turiniu reikalavo negaišti laiko tokių „tiesų“ aiškinimuisi...*
27. *Žiūrėta į paruoštuką, kad prisiminti „užstrigusią“ informaciją.*

8 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar jaučiatės akademiškai laisvas?“

1. „Pageidauja“ ne rimty, o tam tikru metu „ant bangos“ esančių tyrimų.
2. „Spaudimą“ galima jausti per projektų finansavimą ir pan. Tai galima vadinti ir finansavimo prioritetais. Tačiau tiesioginio spaudimo, dirbant akademinį darbą universitete nejaučiu.
3. Atestaciniai reikalavimai pilnu etatu dirbančiam dėstytojui „nerealūs“ blogąja prasme.
4. Atrodo, kad vis per mažai.
5. Aukštesnės už mūsų padalinį institucijos nesidomi mano veikla.
6. Buvo gąsdinama, kad jei nebus laiku padaryti rezultatai teks grąžinti Lietuvos mokslų tarybos stipendiją.
7. Daug reikalavimų, kuriuos reikia įvykdyti arba atitikti.
8. Daugybę kartų mokslo tarybai teikti ir nefinansuoti mokslinių tyrimų projektai rodo, kad ne mokslinio tyrimo aktualumas (kaskart jį pagrindi) ar mokslininko atkaklumas yra svarbiausia. Juolab, kai pamatai kokie tyrimų projektai buvo finansuoti, rankos nusvyra – kai kurie mano bakalaurai geresnius ir geriau tyrimus atlieka. Tai tokie ir rezultatai.
9. Dažnai reikalaujama rezultatų, kuriuos norint pasiekti, nukenčia mokslo institucijos išsikelti arba mokslo institucijai iškelti (pvz. ŠMSM) tikslai ir prioritetai.
10. Dažniausiai „vyresnieji“ nusprendžia ar mano tyrimų tema gera ar ne.
11. Dėl akademinio darbo rezultatų: LMT finansuojamuose projektuose paprastai Gamtos mokslų projektų ataskaitoms tikimasi 2–3 publikacijų per 3 metus, kai projekto vertė 150 tūkst. Eur. Dėl priemonių ir reagentų mokslo tyrimams pardavimų monopolijos Lietuvoje, esamos pardavimų kainos leidžia atlikti labai nedidelį kiekį tyrimų, todėl 3 publikacijos yra „gaminamos“ padalinant tyrimą į tris dalis. Tokiu būdu dirbtinai sukuriamas didelis publikacijų skaičius, tačiau tokios publikacijos negali būti atspausdintos aukšto impakto žurnale.
12. Dėl esamos globalios situacijos yra populiarios tyrimu temos. Toks tyrimu temų skatinimas Europos komisijos yra suprantamas ir mažai ginčytinas. Tačiau LMT vis dar turi savo mėgstamas grupes, kurios visada gauna finansavimą ir nesvarbu kaip prastai projektas parašytas. Nesvarbu, kad projektai vertinami užsienio specialistų, kai pabaigoje ta pati LMT grupuotė skirsto finansavimą. Tai visiškas farsas. Be to, LMT vis dar priima straipsnius (kurie remia tyrimo paraišką) publikuotus MDPI žurnalų šeimoje, kai tuo tarpu Europinio lygio projektai draudžia naudoti juos.
13. Dėl mokslinių projektų (finansavimo) politikos tenka orientuotis į reikalaujamas tyrimų opcijas, bet ne į savo mokslinių interesų lauką.
14. Dėl suformuluotų gairių – taip, spaudimas yra atlikti tyrimus vienoje ar kitoje tematikoje, nes kitaip reikės ieškoti kitų finansavimo būdų. Tačiau šiuo metu nemanau, kad esu kam įdomus tyrėjas, kurio tyrimus ar interesus kažkas norėtų spausti ir kreipti vienur ar kitur.
15. Dėstytojas privalo parengti nurodytą kiekį publikacijų aukšto lygio moksliniuose žurnaluose. Kadangi publikavimo procedūra gali užtrukti net metus, tai nuolat patiri įtampą, ar suspėsi įvykdyti reikalavimus.
16. Didžiausias blogis ir spaudimas yra biurokratija ir begalinių popieriukų pildymas, tai atima begalę laiko ir blogina bet kurio darbo kokybę, biurokratinis aparatas išpūstas,

būtina mažinti administracinį aparatą, supaprastinti nedidelių sumų pirkimo procesus ir nustoti visur kišti klimato kaitos temą, nes spaudimas yra būtent šioje vietoje – mažesnė tikimybė gauti finansavimą tyrimui, kurio apraše nėra žodžio klimato kaita arba tvarumas...

17. *Didžiausias spaudimas yra nacionaliniu lygiu.*
18. *Dievas jau viską suplanavo, reikia džiaugtis gyvenimu ir mylėti vieniems kitus kokie esame. Jeigu iš kokio netikėlio pavyks mokymo įstaigai padaryti gerą žmogų tai tikslas ir rezultatas pasiektas, o pedantai dešimtukininkai jau viską gavo.*
19. *Dirbant tam tikrose mokslo srityse (pvz., taksonominiuose ir biologinės įvairovės tyrimuose) finansavimas ir vertinimas yra blogesni, nes vertinimai prilyginami bendriesiems gamtos mokslų ir medicinos vertinimams.*
20. *Doktorantūros studijose dažnai keičiami reikalavimai.*
21. *Egzistuoja reikalavimai, tačiau jie nėra kažkaip labai varžantys mano laisvę.*
22. *Esamoje mokslinių tyrimų programoje tyrimo kryptį konkretizuoja pats mokslininkas, čia jokio spaudimo nėra. Spaudimas gali rasti dėl konkurencijos, t. y. planuojant daugiau rezultatų, kad projektas gautų finansavimą.*
23. *Esu buvęs trečias nuo viršaus su savo studijų rezultatais LMT konkurse, bet negavau paramos, nes buvau tokius aukštus rezultatus pasiekęs būdamas antrametis, o žemesnių konkurso balų savininkai paramą gavo – trečių, ketvirtų metų studentai, surinkę mažiau. Jaučiausi labai stipriai diskriminuojamas dėl savo studijų „amžiaus“, neatrodė tai racionalu. Bet teko nuryti nuoskaudą ir dirbti dar daugiau.*
24. *Esu iš tų žmonių kuriems „pabaksnojimas“ labai padeda. Būtinybė „atsiskaityti“ man būtina priemonė išlikti produktyviam.*
25. *Esu laisvas savo mokslinėje veikloje.*
26. *Europos komisija diktuoja savo sąlygas, kurių reikia visiems laikytis.*
27. *Europos Sąjunga formuoja mokslo politiką, ja remiantis skelbiami kvietimai teikti projektines paraiškas, tad norint gauti finansavimą mokslininkai turi orientotis į aktualias Sąjungai ar konkrečiai valstybei temas. Esu nusivylęs LMT finansavimu ir ekspertiniu vertinimu, dėl to šiuo metu orientuojuosi daugiau į ES kvietimus kuriuose matau daugiau profesionalumo vertinant idėjas ir projektus, o ir galimybių teikti įvairius (tiek top down, tiek top up tipo) projektus yra daugiau.*
28. *Finansavimą dažniau gauna „populiarnesnės“ tuo metu temos, pvz., COVID-19 pandemijos metu, projektai su žodžiu „Covid“ pavadinime susilaukdavo daug daugiau dėmesio ir finansavimo.*
29. *Finansavimas skiriamas tam tikroms kryptims, ir neįmanoma gauti finansavimo kitoms kryptims, kurios galbūt yra net svarbesnės.*
30. *Finansuojami projektai tie, kurie atitinka numatomą šių institucijų kryptį, kurią reikia vystyti, ir tai neleidžia vystyti neatpažintoms, tačiau vis tiek svarbioms mokslo kryptims.*
31. *Finansuojamos konkrečios temos, kryptys, tai jei kryptis neatitinka finansuotojo vizijos, ji tiesiog negauna finansavimo. (Humanitariniuose moksluose tai ne taip aktualu, bet eksperimentiniai mokslai gali būti labai brangūs). Sutinku, kad logiška, kad bet kokia idėja fix nefinansuojama, bet bendrai išorinis spaudimas per finansavimą pasireiškia.*
32. *Formalūs reikalavimai spausdinti mokslo publikacijas tik užsienio leidyklose ir tik užsienio kalba (siekiant kuo daugiau taškų būtų) galbūt ir didina tarptautiškumą, tačiau iš dalies apriboja galimybes dalintis tyrimo rezultatais ir galimybėmis juos pritaikyti praktikoje*

- nacionaliniu lygmeniu, taip pat trikdo lietuviškų mokslinių terminų formavimą bei naudojimą.
33. Galima manyti, kad projektų finansavimą arba nefinansavimą lemia noras paveikti tyrimų kryptį.
 34. Galiu gilintis savo srityje vykdydamas įvairias su tuo susijusias veiklas.
 35. Gamtos tyrimų centro direktoriaus pavaduotojas menkina pasiektus esamus mokslo rezultatus ir spaudžia imtis kitos krypties tyrimų.
 36. Humanitariniuose moksluose LMT finansuoja tik atitinkamai ideologiškai nuspalvintus projektus, pavyzdžiui, apie „politinę homofobiją“.
 37. Institucija reikalauja rezultatų, o mano srityje rezultatai nėra greitai pasiekiami, todėl esame priversti spausdinti tarpinių rezultatų publikacijas, kurios nėra pakankamai aukšto lygio ir tai labai vargina. Bet kitaip nėra galimybės atitikti keliamus standartus.
 38. Institucijos labai griežtai nustato kryptis, dalies temų nefinansuoja.
 39. Institucijos reikalauja kiekybės, o ne kokybės dėl to kenčia rezultatai. institucijos sudaro nevienodas sąlygas ir galimybę dalyvauti projektuose, nes dažniausiai laimi laimintys, o prasimušti į tas gretas be stiprių „vadovų“ nėra galimybių, tai stiprūs vadovai vėl gauna projektus ir tai pasidaro uždaras ratas. o lėšas skiriančios institucijos atsižvelgia į stiprius „vadovus“ pirmiausia, net jei ir vadovas dažnai nedaro jokio tikro indėlio į projekto „eilinių mokslininkų“ nuveiktus darbus pačiame projekte.
 40. Institucijos viduje nesudaromos sąlygos dirbti to, ką aš norėčiau.
 41. Ypatingas spaudimas yra iš LMT ir ŠMSM, kuomet HSM mokslininkai yra vertinami pagal STEM kryptims tinkamas metodikas, iš jų yra reikalaujama to paties ekonominio (ne kultūrinio ar socialinio!) poveikio ar bendradarbiavimo su privačiuoju sektoriumi kaip ir iš STEM. Problema yra ir požiūris į nacionalinio lygmens tyrimus – be abejonės, kad tarptautiškumas yra svarbu, bet ne visi moksliniai tyrimai gali būti „išverčiami“ į tarptautinės svarbos projektą.
 42. Yra madingesnių, populiariesnių kryptių ir yra tokių, kurios laikomos nereikalingomis.
 43. Yra spaudimas dėl darbų kiekybės didinant spaudimą publikuoti „prestižiniuose“ žurnaluose.
 44. Yra tendencija, kad išsikeltos hipotezės būtų patvirtintos, jeigu nepasitvirtina, tai teigiama, kad blogai hipotezė suformuluota. Kai kurie perdėtiniai apribojimai, pvz., dėl lyties.
 45. Yra toks terminas „publish or perish“. Mokslininkai visame pasaulyje yra verčiami kuo daugiau publikuoti tam kad gautų daugiau projektus, ar geresnes pozicijas ir t. t. Asmeniškai, tam, kad gaučiau daktaro laipsnį turiu publikuoti 3 mokslinius straipsnius – negaliu dirbti prie to, kas man atrodo naudinga ir įdomu, o turiu dirbti prie to, kas atneša greičiausią rezultatą (nebūtinai teisingą ar naudingą). To reikalauja ir vadovai, kurie dažnai turi savo įsipareigojimus.
 46. Iš išorės yra keliami dideli reikalavimai.
 47. Išoriniai institucijų bei SP vertinimai, akreditavimai.
 48. Įvairūs teisės aktai.
 49. Jaučiamas spaudimas publikuoti darbus tik konkrečiose („prestižinėse“) leidyklose ir žurnaluose, esančiuose tam tikrose duomenų bazėse. Tai diskriminuoja nacionaliniu lygmeniu vykdomus tyrimus.
 50. Jaučiu atsakomybę už svetimus pinigus.

51. *Jaučiu milžinišką spaudimą daugumą savo darbų publikuoti ne lietuvių kalba, nors jų vertė, svarba, sklaidos poveikis yra svarbiausias būtent lietuviakalbei bendruomenei, Lietuvos gyventojų tapatybei, savimonei, pilietiškumui, patriotiškumui formuoti ar / ir stiprinti. Tarp spaudimo įsitvirtinti tarptautinėje akademinėje bendruomenėje ir siekio daryti poveikį Lietuvos mokslui ir kultūrai nėra jokio balanso.*
52. *Jaučiu spaudimą daug publikuoti.*
53. *Jaučiu spaudimą dėl mokslo publikacijų skaičiaus ir tipo, dėl to, kad jie turi būti užsienio kalba, jaučiu edukologijos mokslo, kuriam atstovauju, didelį nuvertinimą, kokybinių tyrimų šioje srityje nuvertinimą, edukologų negirdėjimą LMT, labai gaila. Politikų nenorą žinoti tyrimų rezultatų ir juos panaudoti siekiant kelti švietimo kokybę, atvirumo diskusijose apie švietimo problemas, laiko refleksijai.*
54. *Jaučių spaudimą dėl pasirinkimo kur viešinti savo tyrimų rezultatus. Dažnai reikalavimai yra apibrėžti žurnalų reitingais, o ne tikslinė mokslo interesų grupe.*
55. *Jaučiu spaudimą dirbti kuo daugiau, susimąžinti etato dalį ir tuo pačiu atlyginimą. Jei tenkinu savo pareigybės aukščiausią kategoriją, nuolat girdžiu priminimą, kad dėl visų aukštesnių kategorijų fakultetas patiria skolas. Vadovai tik spaudžia ir reikalauja, bet ne bendradarbiauja, neklausia „kaip tau padėti“.*
56. *Jaučiu spaudimą iš kosmoso – gravitacija veikia.*
57. *Jaučiu spaudimą kuo daugiau parašyti straipsnių.*
58. *Jeigu disertacija apginta vienoje mokslo kryptyje ir dirbi tai kryptčiai priklausančioje katedroje, tuomet ir straipsnius turi rašyti toje kryptyje.*
59. *Jeigu nėra finansavimo temai, nebus ir tyrimų. Būna vienai ar kitai kryptčiai palankesni vertinimai nei kitoms.*
60. *Juk reikalaujama teikti mokslinę produkciją, kurią rašai asmeniniu laiku, ir daug daugiau nei pagal etato dalį priklauso. Ir parašyti straipsniai ar monografijos neturi įtakos karjerai, nes pedagoginis vardas skiriamas pagal katedroje dirbančių žmonių skaičių.*
61. *Ką noriu, tą tyrinėju.*
62. *Kai kuriais atvejais, valstybės institucijos reiškia nepasitenkinimą, kai yra publikuojami straipsniai, kuriuose paviešinama tų institucijų nekompetencija, arba dėl publikacijos ta institucija turi daugiau darbo.*
63. *Kai kurie skelbiami projektai yra orientuoti tik į tam tikras sritis, todėl norint gauti finansavimą, reikia kreipti mokslinių tyrimų kryptį.*
64. *Kai kurios tyrimų kryptys ar tyrimų rezultatai yra nepalankūs pvz., ministerijoms, ar nesutampa su vadovaujančias pareigas užimančių asmenų nuomone / įsitikinimais, taigi rezultatai yra menkinami ar sąmoningai mažinamas jų „prieinamumas“, pvz., neįtraukiant į įvairius pranešimus, ataskaitas ir pan.*
65. *Kai kurios universiteto (studijų) vadovų skatinamos tendencijos leidžia taip manyti.*
66. *Kai patiriamas spaudimas suteikti laisvą prieigą prie tyrimo duomenų.*
67. *Kartais atrodo, kad turime paisyti kažkokių dirbtinai ar primygtinai siūlomų pasirinkimų, nuomonių „iš aukščiau“ visiškai neatsižvelgiant į darbo specifiką.*
68. *Kartais LMT per daug pasiduoda nepagrįstoms „mokslo madoms“, kurdama sąlyginį mokslo darbų prestižiškumą, iš tiesų nesugebėdama matyti tikros mokslo vertės, būtent humanitariniuose moksluose. Nuo tarybinių taisyklių pereita prie „mokslo karjeros“ paviršutiniškumo.*
69. *Klimato kaitą arba bioįvairovės nykimą gali tirti ne visi tyrėjai, bet dabar vyrauja šios kryptys...*

70. *Kol kas vykdomi tyrimai pagal patvirtintą tvarką yra nevaržomi ir spaudimą susikuriu pats siekdamas kuo aukštesnio rezultato.*
71. *Kryptys reguliuojamos lėšomis vienam ar kitam vajui finansuoti. Tai verčia daugelį tyrėjų „persidažyti“ pagal diktuojamas madas, kurios labai dažnai yra visiškai neadekvačios mokslo definicijai ir tikslams. To rezultatas – beprasmingi, bet „madingi“ tyrimai. Kita blogybė – institucijų finansavimas pagal „mokslinės“ produkcijos kiekį, o ne kokybę. Taip eksponentiškai didinamas publikacijų srautas su praktiškai nulinais rezultatais.*
72. *Kvietimai projektams dažnai labai reglamentuoti ir skiriamos lėšos tik tam tikroms kryptims, kas ne visai galbūt daliai tyrėjų tinka ar įdomu.*
73. *Labai griežti struktūros bei citavimo reikalavimai. Suprantu, kad darbai turi atrodyti moksliniai, negali būti plagiatu, tam reikalingas tinkamas citavimas. Bet bent jau į pirmosios studijų pakopos baigiamuosius darbus būtų galima žiūrėti kiek atlaidžiau. Ir priimti vieną visuotinę struktūrą per visus universitetus, nes šiuo metu skirtingi miestų universitetai kelia skirtingus reikalavimus.*
74. *Labai griežtinami reikalavimai tyrėjams dėl publikacijų (leidimų, leidinių, skaičiaus ir pan.).*
75. *Labiau palaikomi projektai, publikacijos „madingose“ temose – tolerancijos, tvarumo ir pan.*
76. *Laimėti projektai pakoreguoja darbo kryptį. Kadangi už tam tikras kryptis lengviau gauti finansavimą, tai daro įtaką.*
77. *Laukiama norimų rezultatų, pagal išankstinį nusistatymą.*
78. *Lietuvoje (matyt ne tik) yra „spaudimas kepti“ publikacijas. Tai apsprendžia ir mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų kvalifikaciniai reikalavimai, nukreipti į publikacijų skaičių, bet ne kokybę (ką sunku įvertinti). Per dieną pasaulyje publikuojant apie 10 tūkst. publikacijų sunku būtų tikėti, kad visos jos originalios. Galbūt būtų galima manyti, kad daugiau nei pusė publikacijų yra „baltas triukšmas“.*
79. *Lietuvos mokslo taryba nustato privalomus akademiniams darbuotojams kvalifikacinius reikalavimus, kurie sąlygoja akademinio darbo rezultatus. Akademinio darbo rezultatai ne visada pamatuojamai įsprendžiant mokslininką-tyrėją-dėstytoją į nustatytus rėmus. Tai labai apriboja akademinę laisvę.*
80. *LMT atmeta, nefinansuoja teikiamų finansavimui tyrimų, siekiančių įvertinti lėtinių ligų rizikos veiksnius, jų žalą, poveikį visuomenės sveikatai, jei tai apima rūkymą ir alkoholio vartojimą. Tai yra spaudimas nesirinkti šių temų.*
81. *Mano darbo rezultatai skaičiuojami kiekybiškai, esu sąlygojamas publikuoti vienuose o ne kituose moksliniuose žurnaluose (dėl jų cituojamumo). Nelaikau to kažkokia tragedija, bet objektyviai yra puikių ir kokybiškų žurnalų be cituojamumo rodiklių, kuriuose mielai publikuočiausi. Manau, kad Web of Science, o ypač Scopus yra labai smarkiai pervertinami.*
82. *Mano mokslinė kūryba (!) yra spaudžiama atitikti „normas“ publikacijų kiekiu, kitais „balais“. Įsivaizduokite rašytoją ar tapytoją, kuriam privalu (!) parašyti ar nupiešti tiek ir tiek knygų / portretų.*
83. *Mano nuomone, šios institucijos savo tvarka skatina skaidyti rezultatus ir dirbtinai didinti publikacijų skaičių (nes paprastai citavimo indeksas nėra rodiklis, reikalaujama publikacijų skaičiaus).*
84. *Minimalūs kvalifikaciniai reikalavimai. Pvz., menininkams profesoriaus vardą gauti ar apginti reikalaujama groti koncertuose: viena iš reikalingų surinkti taškų skiltis įtraukia*

tik koncertavimą ir tarptautinių menininkų išugdymą. Studentų kiekis neleidžia surinkti reikalingo kiekio tarptautinių menininkų išugdymo, tad lieka grojimas. Su amžiumi grojimo lieka mažiau, „nulipti laiku“ nuo scenos yra vertybė, kol grojimo lygis išlaikomas aukštai. Tačiau tokiu punktu patys geriausi pedagogai, pvz., 60.

85. MIP projektų fizinis rodiklis ne publikacijos atspausdintos, kad praeitų slenkstinį vertinimą, tokia nusistovėjusi nerašyta taisyklė, tai ar čia ne spaudimas?
86. Mokslas finansuojamas iš viešų pinigų, taigi laisvė nėra absoliuti, o kad būtų nauda visuomenei.
87. Mokslas nėra nepriklausomas, dažnai politizuotas, kuomet skatinami tyrimai ar net jų rezultatai parankūs institucijoms.
88. Mokslininkams yra keliama tam tikri konkretūs kvalifikaciniai reikalavimai (pvz., publikacijų skaičius per penkis metus aukšto reitingo žurnaluose), todėl norint atitikti tuos reikalavimus, mokslininkas kartais yra priverstas ne visai etiškai pasielgti, pvz., vieno tyrimo rezultatus padalinti į kelis straipsnius.
89. Mokslininkas dirbdamas savo darbą turi jaustis laisvai, tada jo siekiami rezultatai bus įgyvendinami lengviau ir greičiau. O, iškelti reikalavimai mokslo tarybos ar instituto kuriame dirba mokslininkas tampa kaip vergu, kuris turi atlikti pareigas, kurias kartais jam neįmanoma to pasiekti. Kaip pvz., rašyti projektus visi galime, bet, kad laimėjimas būtų lengvas ir žinotum, kad laimėsi projektą, tada ir reikalavimas bus įvykdytas. O reikalaujama tikrai daug.
90. Mokslinius tyrimus finansuojančios institucijos formuoja tyrimų prioritetus, į kuriuos reikia atsižvelgti rengiant projekto paraiškas. O po to reikalauja adekvačių rezultatų. Visa tai, interpretuojant paraižiui, galima laikyti šiokiu tokiu spaudimu.
91. Mokslo kryptys yra formuojamos politikos. Pvz., skatinami ir laimimi projektai atitinkantys formuojamos politikos kryptį (žiedinė ekonomika, sustainability ir pan.).
92. Mokslo rezultatai skaičiuojami pagal publikacijas ir monografijas (pripažintose leidyklose / leidiniuose). Lietuvai, savo profesinei bendruomenei darome minimaliai. Per pastaruosius 5 metus neatspausdinau nei vieno lietuviško straipsnio ir dėl to skauda širdį. Už tai, kad spaudžia iš išorės :(
93. Nacionaliniai ar ES strateginiai dokumentai, finansavimo prioritetai, arba teminės programos (pvz., Horizon Europe, Lietuvos MTEP politika) formuoja akademinių tyrimų kryptis. Taip mes esame skatinami dirbti su tam tikromis temomis, kurios atitinka politinius ar ekonominius prioritetus, galbūt atsisakant kitų interesų.
94. Ne visi priimti įstatymai, nutarimai ar kiti veiksniai tinka visoms veikloms vienoje ar kitoje darbo kryptyje, per daug iš institucijų nurodymų – apribojimų nusiimant nuo savęs atsakomybę, perkeliat ant žemiausios grandies darbuotojų.
95. Nefinansuojama tyrimų įvairovė, tyrėjų įvairovė. Sėkmingų projektų istorijoje stebima tų pačių pavardžių ir tematikų tendencija. LMT veikla nepateisina lūkesčių.
96. Neleidžia net kvėpuoti.
97. Nėra galimybės pasirinkti dėstomo dalyko valandų skaičiaus.
98. Nes dirbu mėgstamą darbą ir tuo pačiu siekiu tobulėti savo dėstomame dalyke.
99. Nes pavyzdžiui prieš tyrimą turiu gauti leidimą vykdyti tyrimą iš Atitikties socialinių mokslų tyrimų etikai komiteto.
100. Nesuprantu klausimo, kuo pasireiškia „išorinis spaudimas“?
101. Neturiu ką pasakyti, bet visokie spaudimai visada būna ne piliečių naudai.

102. *Nevartočiau žodžio „spaudimas“! Manau, kad tai veikiau operaciniai apribojimai, kylantys iš taikomų modelių: pavyzdžiui, MTEP grantai yra konkurencingi, o jų konversijos rodiklis labai žemas (siūlyčiau mažesnę nei 10 proc.), tačiau tai atspindi esminį nesupratimą apie tai, kaip turėtų veikti žinojimo ir išminties ekonomika. Tai iš dalies susiję su nepagrįsta pinigų politika ir dar didesniu nesupratimu, kaip iš tiesų veikia pinigai, valiuta ir vertė. Tad vietoje „spaudimo“ aš tvirtai manau, kad tokie „operaciniai neatitikimai“ yra rimtos „praleistos galimybės“ Europai, jei jos lieka neišspręstos. Tai nėra lengva tema, o sprendimai reikalauja tarpdisciplininio įgalinimo aukščiausiu lygiu.*
103. *Norint gauti finansavimą, reikia rinktis tam tikras, skatinamas, tyrimų kryptis.*
104. *Norint likti dirbti mokslinėje institucijoje ir gauti algą atitinkančią mokslininko kvalifikaciją, pirkti įrangą darbui ir pan., reikia rašyti mokslinius projektus. Tam, kad laimėti konkursą projektui vykdyti dažnai, reikia savo tyrimus „pritempti“ prie aktualių temų tokių kaip žalioji energetika, karyba, kvantinės technologijos. Temos šiuo metu nesančios aktualios dažniausiai konkursų nepraeina, dėl to mokslininkai dažniau linkę ieškoti kompromisų vietoj to, kad atliktų jiems patiems įdomius tyrimus.*
105. *Nors teoriškai turime akademinę laisvę dirbti savo srityje ir atlikti savo nuožiūra svarbius tyrimus, tačiau didesnius projektus, tyrimus nulemia išorinis, papildomas finansavimas, kurį gauna akademikai pagal finansavimą teikiančių institucijų vidinį vertinimą. Čia akademinės laisvės nebelieka, kadangi esi priverstas atitikti jų kriterijus, įtikinimai parengti paraišką, ko dalis mokslininkų, nors yra savo srities specialistai, nemoka viešai išsireikšti.*
106. *Nuolatinis spaudimas kiekybės, o ne kokybės.*
107. *Nuolatinis spaudimas turėti kuo daugiau publikacijų, ir dažniausiai jų skaičius vertinamas, o ne kokybė ar indėlis.*
108. *Nustatyti griežti reikalavimai mokslininkams, kiek kokių publikacijų reikia parengti per metus, per 5 metus.*
109. *Pagal dabartinius reikalavimus paprastai reikia straipsnių kiekybės, bet ne kokybės. O kokybei reikia laiko. Kaip ir buvo klausimas apie tai kas jei mokslininkas išskirsto duomenis per kelias publikacijas. O kaip kitaip išgyventi su dabartiniais reikalavimais.*
110. *Pareigų atitikimo reikalavimai spaudžia daryti tyrimus, kartais net jie tiesiog neįdomūs ar nereikalingi, bet „reikia“.*
111. *Parengti reglamentuojantys dokumentai vienaip ar kitaip verčia keisti ar peržiūrėti akademinės veiklos kryptis.*
112. *Prisidengus demokratija, darbuotojai apkraunami darbais, nesibaigiančios reformos, administracijos siautėjimas – pokyčiai po pokyčių. Darbas su studentais nustumiamas į šoną, administracija dėstytojų sąskaita siekia garbės ir žinomumo. Mobingas medicinoje žinomas visiems. Reikia kalbėti apie mobingą aukštajame moksle.*
113. *Publikacijos vertinamos ne pagal savaiminę vertę, o pagal publikavimo vietą. Darbas pagal ilgalaikes mokslinių tyrimų programas formuoja tyrimų kryptis ir temas, tenka įgyvendinti planus, o ne tyrinėti tai, kas tampa aktu.*
114. *Rašant disertaciją turi „atitikti“ profesorių nuomonę, kas yra tinkama tirti, o kas netinkama.*
115. *Reikalaujama spausdinti kuo daugiau, tyrimų tęstinumas neišlaikomas. Institucija reikalauja tik siekti rezultatų (jų kiekio), visai neatsižvelgiama į kokybę. Nuo kiekio priklauso finansavimas. Deklaruojama kad skatinamas tarptautiškumas, tačiau už publikaciją su daug bendraautorijų yra „baudžiama“ skiriant mažiau balų.*
116. *Reikalavimai spausdinti straipsnius kuo aukštesnės kvartilės žurnaluose, čia yra absurdas!!!*

117. *Reikalavimas atestacijai turėti tam tikrą kiekį publikacijų verčia dalinai užsiimti veikla, kuri yra mažiau įdomi, tačiau gali generuoti gausesnius rezultatus. Biurokratiškas požiūris į projektų ir jų rezultatų vertinimą verčia prieš rašant projektą jau turėti dalinius rezultatus, kad būtų užtikrintas dėl projekto sėkmės. Tokiu būdu rečiau rašomi išties inovatyvūs, tačiau didesnės rizikos projektai. Pagal LMT išvis neleistina tokia rizika, kad projektas nepavyks, pvz., nepavykus įgyvendinti postdoko projektą, postdokai turi grąžinti pinigus iš asmeninių lėšų (LMT išsireikalauja pinigus iš mokslo institucijų, institucijos savo nustatyta tvarka – iš postdokų).*
118. *Reikalavimas publikuoti tik Q1-2 WOS žurnaluose.*
119. *Reikia uždirbti moksliniams tyrimams nemažas lėšas net jei tai ir yra prioritetinga kryptis, institucija nefinansuoja, tik gaunu atlyginimą.*
120. *Savo atliekamą, planuojamą atlikti ar norimą atlikti, darbą būtina priderinti prie skelbiamų konkursų finansavimui.*
121. *Socialinį ir ekonominį spaudimą.*
122. *Spaudimas ateina iš projektų, ir prioritetinių krypčių – kitokiems pinigų nenumatyta, arba numatyta labai mažai.*
123. *Spaudimas atlikti mokslinius taikomuosius tyrimus.*
124. *Spaudimas dėl finansuojamų mokslo krypčių. Negali tirti tai, kas tave domina, turi sekti „madą“, ypač jei nori gauti finansavimą savo tyrimams.*
125. *Spaudimas dėl kiekybės, o ne kokybės doktorantūroje. Asmeninio gyvenimo ir poreikių neturėjimas.*
126. *Spaudimas dėl straipsnių kiekio vienam mokslininkui per finansavimo modelį.*
127. *Spaudimas jaučiamas vertinant pateiktus LMT projektus. Kai projektas teikiamas nuo vienos institucijos, jis atmetamas su keistais nepagarbiu tonu surašytais argumentais, o kai jau nuo kitos, kuri turi didesnę politinę palankumą, tuomet jau ir tonas būna pagarbus ir argumentai parašyti sušvelnintai, mažiau matoma ir pastabų. Nors turinys tas pats ir autoriai tie patys. Ydinga LMT ekspertavimo praktika, per mažai ekspertų, jie yra šališki ir atstovaujantys savo institucijų, kuriose dirba, interesus.*
128. *Spaudimas kyla labiau iš aktualių tyrimų krypčių, nes kada tyrėjo pagrindinis sėkmės rodiklis yra publikacijos, tenka prisitaikyti prie publikavimo „madų“ ir jas sekti.*
129. *Spaudimas ne tiesioginis, bet jis jaučiasi per kvietimų finansuoti tematikas ir reikalavimus. Pvz., Europos Horizontas vis mažina lėšų kiekį skirtą tik Research actions ir didina Research Innovation ar vien tik Innovation Actions, taip užkertant kelią fundamentaliems tyrimams.*
130. *Spaudimas pasireiškia per tam tikrų temų toleravimą, o kitų ignoravimą. Jei tyrėjo nuomonė yra oponuojanti bendrajai politinei kryptiai, neskiriamas finansavimas ir taikomas kitoks ignoravimas.*
131. *Spaudimo dar nepatyrčiau, bet negaliu sau garantuoti, kad koku nors aspektu (galbūt netyčia) neatsidursiu draudžiamame lauke.*
132. *Sukamės amžinyjū reformų rate.*
133. *ŠMSM reikalavimai nuolatos vykdyti mokslinius tyrimus.*
134. *Tai greičiausiai priklauso nuo mokslo srities.*
135. *Tai nėra užsakomosios studijos ar projektai, nukreipti į produktą, o fundamentiniai tyrimai. Todėl išorinės įtakos nejaučiu.*

136. *Tam tikros tyrimų sritys turi ribotą projektų paraiškas vertinančių ekspertų skaičių, kurie gali būti neigiamai nusistatę prieš kai kurias temas kaip „neįdomias“ ir nevertas dėmesio, nepaisant turinio, ir tuomet tyrimų kryptis turi būti keičiama tam, kad gautum kitą vertintoją ir turėtum šansą laimėti.*
137. *Tiesioginio spaudimo dėl krypties nėra, bet jis sąlygotas aplinkos ir aktualijų pasikeitimo.*
138. *Tik tikslinis finansavimas ribotas, negalima to pačio tyrimo tęsti toliau. tygilintis giliau, nes jau pradžia padaryta., ir nebebus 100 proc. naujumo. todėl kad skiriamas tik epizodinis finansavimas, o ne tęstinis ilgalaikis finansavimas. mokslas mažai finansuojamas, šiuo metu matoma tendencija finansuoti privačias įmones įrengiant laboratorijas o ne mokslo įstaigas.*
139. *Tik vidinį.*
140. *Tyrimai turi būti aktualūs, sukurti pridėtinę vertę Valstybei, visuomenei, organizacijai, tyrėjui.*
141. *Tyrimai turi būti finansuojami išvardintų institucijų, o jie pasirenka jiems aktualias temas – todėl darbai planuojami atsižvelgiant į tai o ne į savo asmeninius poreikius.*
142. *Tyrimų temos, nepatenkančios į EK ar LRV, LMT tyrimams nurodomas gaires, bus vertinami kaip neaktualūs ir / ar neįdomūs, todėl nelaimės finansavimo. Tai lyg ir esu gana laisvas pasirinkti tyrimų kryptis, tačiau realybėje yra „madingos“ ir „nemadingos“ tyrimų temos.*
143. *Turime daryti ne savo mėgstama darbą savo mėgstama linkme, bet galvoti temą, kurios „reikia“, kuri dabar prioritetuose ar ant bangos.*
144. *Turiu dirbti tam, kad tenkinčiau kvalifikacinius reikalavimus, o ne kad realiai kažką tirčiau*
145. *Tvarka yra nukreipta į kuo aukštesnius rezultatus, neatsižvelgiant į žmogiškuosius faktorius.*
146. *Vykdant tyrimus, privaloma gauti teigiamus ir publikuojamus rezultatus. Be to, LMT yra labai šališka institucija.*
147. *Vis griežtėjantys konkurso reikalavimai profesoriaus, docento ir pan. pareigoms užimti.*
148. *Visada yra spaudimas – atestacijos reikalavimuose yra nurodytas konkretus mokslinių straipsnių kiekis. ne visose mokslinėse kryptyse dirbdamas gali juos įgyvendinti. Jei pradėjai naują mokslinių tyrimų kryptį ar tyrimai „stagnuoja“ laike, dėl finansavimo ar kitų priežasčių, reikalavimų neįgyvendinsi.*
149. *Visas mokslas suprantamas tik anglų kalba. Net ekspertai akreditacijos metu reikalauja kalbėti tik angliškai – ir studentams ir dėstytojams. Esame priversti jungti lietuvių studentus su užsieniečiais į paskaitas kartu, nes to reikia studijų vertinimui. Nors kartais studentai skundžiasi, kad sunku suprasti dėstomą medžiagą anglų kalba. Moksliniai straipsniai daugumoje Lietuvos mokslinių žurnalų tik anglų kalba. Suprantu, kad užsienio kalbą reikia mokėti, bet esame lietuviai. Kur mokslas lietuvių kalba?*
150. *Žinau, kad mano LMT teiktas projektas buvo vertinamas kaip šiandien visuomenei neaktualus.*

9 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar Jūs jaučiate savo institucijos spaudimą dėl akademinio darbo rezultatų?“

1. *Administracijos susireikšminimas, nerealūs reikalavimai, spaudimas darbuotojams, patyčios – kasdienybė aukštajame moksle. Dėstytojas turi sėdėti prie e-pašto nuo 8 ryto iki 10 val. vakare – pastovios žinutės, laiškai, reikalavimai. Administracija susireikšminusi, lyg dirbtų kosmoso agentūroje. Gėda.*
2. *Akademiniai rezultatai yra susiję su patvirtintais projektais.*
3. *Akademinio darbo labiau taip (modulių tobulinimas, atsižvelgimas į studentų atsiliepimus ir pan.). Dėl mokslinio dar kas kita.*
4. *Akademinio darbo rezultatai įtakoja poziciją bei pareigybių užėmimą.*
5. *Akademinio darbo rezultatai turi atitikti reikalavimus einant konkursą ir atestacijas.*
6. *Aš džiaugiuosi, kad mano darbo vadovė pasitiki manimi ir drąsina dalyvauti konferencijose, rašyti straipsnius. Jokio spaudimo, tik draugiški siūlymai. Iš tų siūlymų gimsta gražus judėjimas į priekį. Manau, požiūris į „spaudimą“ priklauso nuo santykio su vadovu.*
7. *Aš studentas darau kas pasakys.*
8. *Aš to nejaučiu.*
9. *Atestacija paremta mokslinės produkcijos rodikliais, kurie turi atitikti tam tikrus reikalavimus.*
10. *Atestacijose reikalaujama rodyti savo veiklą, tačiau niekam neįdomu, kokias sąlygas tu turi tai veiklai vykdyti.*
11. *Atestaciniai reikalavimai, metinės veiklos ataskaitos, rektorato / dekanato „įkvepiančios“ kalbos.*
12. *Atlyginimo priklauso nuo akademinio darbo rezultatų.*
13. *Blogai apmokamas darbas, mokama tik už kontaktines valandas, o už metodologiją – ne. Tiesiog pasityčiojimas iš dėstytojo darbo (SMK Aukštoji mokykla, Klaipėda).*
14. *Būdamas doktorantu ir norėdamas apsiginti disertaciją pagal statutą privalai išspausdinti BENT 2 mokslinius straipsnius Web of Science duomenų bazėje indeksuojamuose žurnaluose, tačiau dauguma institucijos fakultetų turi vidinę „nerašytą“ taisyklę reikalauti iš doktorantų 3 publikacijų. Dažnai tai susiję su mokslinių vadovų noru turėti daugiau publikacijų, išlaikyti savo laipsnį būnant bendraautoriumi.*
15. *Dabar yra neaiškiai pateikiami reikalavimai ko norima iš mokslininkų ar tarptautiškumo, ar bendradarbiavimo su kitomis institucijomis, ar būti labiau uždariems, ar kooperuotis su kitais ar pačiam vienam daryti viską pačiam (rašyti projektus, straipsnius, daryti eksperimentus). Per vadovybės pasakymus sakoma viena, o atestacijos reikalavimai suponuoja kitą nuomonę.*
16. *Daug spaudimo, mažai skatinimo.*
17. *Dažnai yra primenama, kad reikia spausdinti daugiau straipsnių, net jei jais nėra siekiama pristatyti kokybiškus rezultatus. Labiau stengiamasi siekti kiekybės nei kokybės. Bet koks komentaras, kad reikėtų papildomo pagrindimo, rezultatų patikimumo įvertinimo būna palaikomas kaip „šokimas aukščiau bambos“.*
18. *Dažnai svarbiau mokslinių straipsnių kiekis, o ne mokslinio darbo kokybė.*

19. *Derinimai, griežti įsipareigojimai per tam tikrą laiką atlikti tyrimus ir pan.*
20. *Dėstytojai yra atestuojami kas penkerius metus, jeigu išrinkti penkių metų kadencijai. Ir jų atestavimo rezultatai priklauso nuo atspausdintų ISI Web of Science publikacijų kiekio ir svarbos, o ne nuo dėstyto kokybės. Tokia tvarka nemotyvuoja būti geru dėstytoju ir geriems dėstytojams užkerta karjeros kelius.*
21. *Dėstytojas (esu docentas) dirba 900–1000 akademinių kontaktinių valandų, o atestuojamas už mokslinę veiklą, kuriai fiziškai nebelieka darbo laiko + neskiriama jokių finansinių resursų (net studentų eksperimentiniams baigiamiesiems darbams atlikti).*
22. *Duoti metinę ataskaitą.*
23. *Džiaugiuos, kad mano įstaiga kol kas nespaudžia ir obsesyviai nekontroliuoja, bet požymių, kad tai gresia yra, nes spaudimas yra iš išorės. Kaip gali LMT atstovai vertindami mokslą nepripažinti publikacijos aukšto lygio žurnale tik todėl, kad tikrinančiam asmeniui ji atrodo neverta to žurnalo, mano supratimu, tai neetiška, tai naudojimas tarnybine padėtimi, galios pozicija, lobinimas tam tikrų universitetų..*
24. *Esame spaudžiami publikuoti daugiau.*
25. *Finansavimas (vidinis) priklauso nuo produkcijos skaičiaus tiesiogiai, bet permainos jau matosi institucijos valdyme.*
26. *Institucija „reikalauja“ atitikti / vykdyti Mokslo tarybos numatytas normas, tam kad institucija išliktų.*
27. *Institucija gana smarkiai spaudžia darbuotojus imtis mokslinės veiklos, nors ne visiems ši veikla yra įkandama ar įvertinus laiko ir pastangų sąnaudas neša moralinę ir / ar finansinę naudą.*
28. *Institucija kasmet reikalauja išpublikuoti tam tikrą kiekį tekstų, o į jų kokybę neatsižvelgiama. Geriau viena gera publikacija negu kelios vidutiniškos ar prastos.*
29. *Institucija reaguoja į spaudimą iš „aukščiau“.*
30. *Institucija tik vykdo aukštesnių instancijų nurodymus, nors labai stengiasi laviruoti tarp biurokratinių reikalavimų ir realių galimybių bei žmogiškųjų resursų tausojimo.*
31. *Institucijai rūpi darbo rezultatų kiekybė, bet ne turinys.*
32. *Institucijoje esama požiūrio, kad vertinamas esi tik pagal akademinius pasiekimus, straipsnius.*
33. *Institucijoje vyrauja produkcijos kiekybės rodiklis darbo vertinimui, neatsižvelgiant į finansavimo buvimą / nebuvimą, bei esamą tiriamąją bazę (reikiamos aparatūros / reagentų nebuvimą).*
34. *Institucijos biudžetinis finansavimas priklauso nuo visų mūsų veiklos rezultatų, taigi natūralus „spaudimas“.*
35. *Yra atestacijos reikalavimai.*
36. *Yra iškelti tikslai, kuriuos turime pasiekti, nepasiekus, nuolatinis moralizavimas, kad labai blogai dirbame.*
37. *Yra planai, kurių reikia laikytis.*
38. *Yra reikalaujama kuo daugiau rašyti publikacijų, patentų, dalyvauti projektuose ir juos teikti.*
39. *Yra reikalavimai, bet nėra protu nesuvokiamos kontrolės.*
40. *Yra tam tikras publikacijų skaičiaus „grindys“, kurias reikėtų publikuoti per tam tikrą laiką.*

41. *Jstaigoje įdiegtas naujas mokslininko produkcijos vertinimas. Nors iš pažiūros atrodo kas čia tokio, bet buvo pristatyta ir „motyvavimo“ sistema, kuri labai abstrakčiai nusako, kad jei mokslininkas produkuos daugiau akademinės produkcijos, tuomet jam bus skiriamas priedas prie atlyginimo. Deja, bet tas priedas nėra nei motyvuojantis, nei teisingas, nes tai vis vien yra administracijos (direktoriaus) galios parodymas. Tuo yra manipuliuojama, kaip katinui lašiniaus prieš akis mosuojant. Skirtą priedą atsiimama per pridedamas naujas atsakomybes, tad gaunasi, dirbi daug, kad dirbtum dar daugiau. Deja, bet administracijos produkcijos vertinimo sistemos nėra.*
42. *Jstaigos direktoriaus pavaduotojas eksperimentinei veiklai spaudžia vykdyti eksperimentus laboratorijoje, niekina vykdomus darbus ir eksperimentus natūralioje gamtoje.*
43. *Iš esmės spaudimo nėra, tačiau jei nieko nedarysi, labai tikėtina, kad ateityje tavo studijų ar mokslo krypties nebeliks. Jau dabar turime sukurti daugiau mokslinės produkcijos, atsižvelgiant į mokslininkų skaičių, tačiau ši situacija tiesiog tęsiasi ir tęsiasi.*
44. *Iš fakulteto administracijos.*
45. *Iš institucijos pusės vienintelis reikalavimas – straipsnių / patentų skaičius kuo aukščiau formaliai indeksuotuose žurnaluose. Suprantama, nes pagal tai institucija gauna lėšas iš ŠMSM.*
46. *Jaučiu atsakomybę ir rezultatai yra akivaizdūs, jie privalo atitikti aukštojo mokslo reikalavimus.*
47. *Jaučiu didžiulį spaudimą ir priešišumą iš skyriaus, į kurį buvau paskirta studijuoti. Pirmi metai doktorantūroje, bet mane mėto iš skyriaus į skyrių, ir niekas nepatvirtina mano studijų plano.*
48. *Jaučiu ne spaudimą, bet keliamus lūkesčius, kurie yra visiškai suprantami ir teisingi, tačiau ne visada įgyvendinami dėl laiko ar jėgų (bendrine prasme) trūkumo.*
49. *Jaučiu spaudimą daugiau publikuoti.*
50. *Jaučiu spaudimą periodiškai didinti darbų apimtį.*
51. *Jei tu esi praktikas, vis tiek reikalaujama vykdyti mokslinę veiklą, rengti mokslines publikacijas. Kai tuo tarpi ne visi mokslininkai tai daro arba daro minimaliai.*
52. *Kai mokslo institucijos yra verčiamos konkuruoti tarpusavyje, natūralu, kad to pasekmė yra padidėjęs spaudimas moksliniam personalui.*
53. *Kaip minėjau prieš tai, esame priversti rašyti kuo daugiau mokslinių publikacijų.*
54. *Katedros vedėja nuolatos prašo dalyvauti konferencijose, skaityti pranešimus, rašyti mokslinius straipsnius.*
55. *Kažkur bėgam, skubam, o studento nematom.*
56. *Kiekybė ir institucijos poreikiai, neatsižvelgiant į mokslininko poreikius ar galimybes.*
57. *Kiekybiniai rezultatai būtini, siekiant išlaikyti darbo vietą ir akademinę poziciją.*
58. *Kiekvienas komentuoja iš savo perspektyvos, žinių, ką ir kaip PRIVALOMA darbe keisti, kokius asmenis CITUOTI, neatsižvelgiant į tyrėjo, atliekančio tyrimą, siekiamų rezultatų, vizijos. Ne visada taip būna, bet teko susidurti.*
59. *Kiekvienas mokosi dėl savęs, o ne dėl institucijos. Šalin prokremliską komunistinį kolektyvizmą, žmogus pirmiausia yra individas.*
60. *Kiekvienas pasiekia savo rezultatus pagal galimybes, kiek sugeba įdėti pastangų ir savarankiško darbo tiek studentai tiek ir dėstytojai, nesvarbu ko iš jo tikisi mokslo įstaiga.*

61. *Kiekvieno studento ar mokslininko rezultatai yra apibrėžti institucijos.*
62. *Kiekvieno susirinkimo metu yra spaudimas dėl projektų, paraiškų teikimo, nors ir tematikos netinkamos, tačiau spaudimas joms aplikuoti yra didelis, taip pat kiekvieną kartą yra reikalaujama vis daugiau ir aukštesnės mokslinės produkcijos tai yra didinamas išleistų straipsnių kiekis, kas kelia stresą.*
63. *Kokį spaudimą? Kas ką ir kuria kryptimi galėtų spausti? Dėl rezultatų, išvadų, apimčių? Apie kokius spaudimus kalba? Kraujo spaudimas nuo biurokratų padidėja.*
64. *Kokybiniai vertinimo kriterijai, kur per kadencija mokslininkas turi padaryti 30 skirtingu dalyku, yra nepriimtini – kiekvienas mokslininkas turi savo mokslines veiklos vykdymo skoni. Na nenori jis ten dalyvauti tarptautinėje komisijoje, kam jį versti? Turi būti lankstesnė įnašo į mokslą įvairiais ekvivalentais grindžiama sistema. Jeigu žmogus atsiduoda mokslinei veiklai ir padaro savo indėlį ir jis didelis – tai ir yra svarbiausia, nereikia jį versti daryti indėlį į mokslą jam nepatinkančia / svetima forma.*
65. *Kriterijai, kuriuos reikia atitikti siekiant išlaikyti pareigybę.*
66. *Kur moksliniai straipsniai? Kur moksliniai tyrimai? Pastovūs klausimai. Nėra kada ruošti paskaitoms ir dėstyti. Pastoviai apie tai galvoji ir nervinies.*
67. *Kvalifikaciniai pareigybių reikalavimai nepagrįstai aukšti, orientuoti į kiekybinius, o ne kokybinius rezultatus, matuojami nepamatuojamais rodikliais. Tarp pareigybių kvalifikaciniai reikalavimai skiriasi 2–3 kartus, o atlygis – maždaug 100 Eur po mokesčių. Nėra skatinimo siekti aukštesnių pareigų.*
68. *Labai sunku atsakyti vienareikšmiškai į šį klausimą. Viena vertus, institucija turi reikalavimus studento darbui, tačiau doktorantas pats pasirenka kaip darbą atlikti ir rezultatas yra tiesiog arba darbas (disertacija) apginta arba ne.*
69. *Lūkesčiai dėl akademinio darbo rezultatų yra aiškūs ir realūs.*
70. *Man tai tinka. Esu tinginys. „Pabaksnojimas“ dėl atestacijos man gera priemonė išlikti produktyviam.*
71. *Manau, kad tai yra teisinga, nes jeigu dirbi universitete, turi vykdyti mokslinį darbą. tai ne tik spaudimas, bet manau ir mokslininko pareiga.*
72. *Mano nuomone nėra sąžininga taikyti mokslo publikacijų vertinimą per paskutinius 5 metus. Mano asmeninis pavyzdys yra būtent toks. Manau, kad moksliniai straipsniai, publikacijos kaip išsilavinimo diplomas yra faktinis dalykas, kuris sukurtas ir nesensta (pagal metus), o sukauptos žinios yra tik privalumas.*
73. *MATOMA ne ASMENYBĖ, BET DARBO OBJEKTAS.*
74. *Mokslininkas turi siekti rezultato, matomumo, bendradarbiavimo. Geresni kiekvieno mokslininko rezultatai – nauda ir institucijai. Jei institucija turi skatinimo už rezultatus sistemą, tuomet gerai dirbantys ir duodantys rezultatus mokslininkai bus motyvuojami.*
75. *Ne darbo metu (kai ne dėstau) reikia rinkti papildomas neapmokamas valandas) valandas, kai nėra laiko.*
76. *Ne tiek spaudimas, kiek reikalavimai, kurie natūralūs norint išlaikyti atitinkamą darbo poziciją. Man patinka, kad mano institucijoje yra aiškūs reikalavimai konkrečiai pareigybei, kuriuos reikia tenkinti ir praktiškai negalioja išimtys, kurios suteikia laisvės nesąžiningumui*
77. *Neigiamai žiūrima į griežtas ribas dėl atsiskaitymų atitikimo keliamiems standartams.*
78. *Nėra suteikiamos darbo priemonės, kad būtų galima vykdyti eksperimentus. Trūksta komunikacijos.*

79. *nesu tikras, kad suprantu klausimą. Jaučiu spaudimą daugiau publikuoti. Tai įrašyta kiekvieno akademinio darbuotojo atestacijos sąlygose. T. y., čia kaip spaudimas atvykti į darbą, jei dirbu pagal darbo sutartį. Spaudimo tyrimų kryptį arba konkrečioms rezultatams neįaučiu.*
80. *Nesuprantu klausimo, koks tai „spaudimas“?*
81. *Neturint pakankamai publikacijų beveik neįmanoma įsidarbinti institucijoje. Produktyvumas siejamas su darbo saugumu, aukšta konkurencija ir spaudimas.*
82. *Norint pabaigti doktorantūrą paprastai reikia išspausdinti 2–3 mokslines publikacijas, priklausomai nuo programos reglamento. Po doktorantūros siekiant toliau dirbti mokslo darbuotoju, reikia praeiti konkursą, kuris reikalauja 5 publikacijų. Taip užprogramuotas doktorantūrą pabaigusius mokslininkų išėjimas į privatų sektorių nebent doktorantūros periodas ėjosi kaip per sviestą ir pavyko išspausdinti 5 publikacijas, bet nemažai daliai jaunų mokslininkų to padaryti nepavyksta.*
83. *Norint užimti mokslininko pareigas, būtina tenkinti nustatytus kiekybinius kriterijus.*
84. *Nuo rezultatų priklauso daugelis faktorių.*
85. *Nuo to priklauso finansinis atlygis.*
86. *Nuolat turime būti atsakingi dėl studentų skaičiaus mažėjimo.*
87. *Nuolatinis poreikis kuo daugiau mokslo publikacijų (kiekybė dominuoja prieš kokybinį kriterijų).*
88. *Nuolatos keliama reikalavimai mokslinei produkcijai, nors nuolatos didinamas pedagoginio darbo krūvis.*
89. *Pagal naują tvarką, negausiu mokslinio etato jei neapsiginsiu ne metus, t. y. man naudingiau parašyti 3 prastos kokybės straipsnius į prastus kintetiskus žurnalus, negu pasistengti dėl vieno Nature žurnalo str.*
90. *Pakeičiau grupę dėl daromo spaudimo. Straipsnių rašymas ir publikavimas yra svarbi tyrimu dalis, tačiau yra skirtumas kai tave skatina publikuoti ir kai tave vieną spaudžia rašyti žemos kokybės straipsnius ir tada sudeda visa grupė (kuri visiškai neprisidėjo) į straipsnio bendraautorystę.*
91. *Pareigybiniai kvalifikaciniai reikalavimai.*
92. *Pareigoms užimti keliama labai aukšti reikalavimai. Publikacijos rengimui reikalavimai priimtini, tačiau paraiškų rengimo ir vadovavimo projektams, mažai priklauso nuo pačio tyrėjo, ypač vadovavimas, todėl tai kaip reikalavimas yra labai didelis spaudimas tyrėjui.*
93. *Pastaraisiais metais skatinama ne kokybė, o publikacijų kiekybė.*
94. *Perdėtas tarptautiškumo reikalavimas, nuvertinant darbus, skirtus nacionaliniams klausimams.*
95. *Privaloma atestacija.*
96. *Publikacijų normatyvai suponuoja, kokia kalba ir kur turiu publikuoti.*
97. *Publish or perish.*
98. *Reikalaujama mokslinės veiklos, tačiau labai apsunkintos sąlygos tam, kai negali nusipirkti vidury mokslo metų kažką, ko nėra plane, taip pat tarptautinių projektų vykdymas apsunkina, kai neleidžia sudaryti sąmatos su išankstinėmis sąskaitomis, problemų yra daug, bet pagrindinė yra perteklinė biurokratija, esame jau dabar sistemos įkaitai, kadangi žmonės kuria taisykles, žmonės gali jas ir keisti, bet niekas nevyksta, bet koks dėstytojas tiek apkrautas visokiais pašaliniais popieriukais, kad neturi kada*

kokybiškai ruošti paskaitoms, mokytojai taip pat, rezultate, kai kurie aukštųjų mokyklų studentai nemoka net daugybės lentelės... t. y., smarkiai kenčia mokslo kokybė. T. y., galima dėstytojas turi sudaryti savo darbo planą metams ir ataskaitą, bet jis neturėtų administracijos paliepimu pildyti visokių nesąmonių, copy pastint tekstą į sistemą ir daryti kalną kitų neadekvačių parėdimų, ką galėtų atlikti paprasta administratorė ar sekretorė.

99. Reikalaujama parašyti tam tikrą skaičių publikacijų (priklausomai nuo pareigybės), per tam tikrą laikotarpį. Jei rezultatai netenkina (nepasiekiami), atleidžiama iš darbo. Reikalaujamų rezultatų kiekis nuolat didinamas, tai niekaip nesusiję su darbo užmokesčio didinimu.
100. Reikalaujama tobulėti, bet tai normalu.
101. Reikalavimai yra bet spaudimo nelabai jaučiu. Neįvykdysi – atleis, bet spausti tai kaip paspaus? Nelabai suprantu kaip būtų galima spausti.
102. Reikalavimai pareigybės atrodo ne visai adekvatūs atestaciniam laikotarpiui.
103. Reikia institucijos reitingams.
104. Reikia per tam tikrą laiką ir kuo daugiau. Reikalavimai kyla bent kartą per 3 metus ir nebūtinai tai siejama su atlyginimais.
105. Rezultatai, po semestro aptariami, kalbama apie problemas jei rezultatai „šiaip sau“, ieškoma problemos, priimami sprendimai rezultatų gerinimui.
106. Rezultatai aptariami viešai posėdžiuose, nors nėra nurodoma individualiai, bet mažame kolektyve ir taip aišku apie ką kalbama.
107. Rezultatus daugiau bandoma pasiekti reikalaujant ir grasinant, negu skatinant.
108. Rūpi tik reitingai, indeksai.
109. Seka, kada ateinu į darbą, kada išeinu. Ar būnu, kur būnu. Kadangi turiu docento pareigybę, bet gaunu aukščiausios kategorijos atlyginimą, nuolat primena, „gauni profesoriaus atlyginimą, nacionalinių projektų jau nebepakanka, turi teikti Horizonte ir kitas paraiškas“. Laimėjus tarptautinį projektą, jokio pagiriamąjo žodžio. Vietoj to, „sumažėjo pedagoginių valandų skaičius, reikės pagalvoti apie etato sumažinimą“ ir t. t. Kodėl, dirbant šimtus veiklų, gauname atlyginimą, vos didesnį už šalies vidurkį? Kodėl nuolat skiriami privalomai dalyvauti doktorantų seminaruose, katedrinuose gynimuose, o už tai pedagoginių valandų gauname nulį??? Kodėl sužinai, kad doktorantui, norėjusiam pas tavę studijuoti, neleido, nes reikėjo „profesoriui“??? Kartais tiesiog norisi nieko nežinoti, nes dažnai būna gėda pasakyti, kur dirbi ir kokie yra reikalavimai atestacijai už tokį atlyginimą.
110. Siejama su publikavimu ir kitų rodiklių pasiekimu, tačiau ne tiek spaudimas, kiek siekis atitikti iškeltus reikalavimus užimamai pozicijai.
111. Siekiama, kad įstaiga gautų didesnį vertinimo balą, daugiau krepšelių, todėl „verčiama“ daryti daugiau tyrimų / projektų.
112. Skatinama publikuoti kuo daugiau, nesigilinant į kokybę. ir dar pačiam reikia susirasti finansavimą straipsnio publikavimui. spaudimas rašyti projektus, kad uždirbti pinigų administracijai, nesigilinant kad laboratorijai / skyriui reikia įrangos, baldų ir kt.
113. Skyriaus vadovas nurodo, ką įtraukti į planus kitiems metams.
114. Spaudimas dėl kiekybės, o ne kokybės doktorantūroje. Asmeninio gyvenimo ir poreikių neturėjimas, arba jų sumenkinimas.
115. Spaudimas dėl rezultatų kiekybės ir jų viešinimo užsienyje.

116. *Spaudimas egzistuoja ne dėl institucijos, o dėl pačios mokslo politikos – kvalifikacinių reikalavimų, orientuotų į kiekybę, o ne kokybę. Reikalavimą, kad aukštos kvalifikacijos mokslininkas būtinai vykdytų projektus laikau meritokratija, o ne mokslo kokybės rodikliu.*
117. *Spaudimas jaučiasi iš dalies neesminiuose dėstomuose dalykuose, ypač jei, kaip pvz., dėstomas dalykas yra technologiškai pasenęs (turima omenyje KTU MIDF kai kuriuos dėstomus dalykus).*
118. *Spaudimas nėra tiesioginis iš institucijos, bet nulemtas vertinimo kriterijų, kuriais vertinamos visos mokslo institucijos. Dėl šių kriterijų mažėja kai kurių specialistų (pvz., įvairių organizmų grupių specialistų zoologijoje ir botanikoje).*
119. *Spaudimas pateikti kuo didesnį kiekį.*
120. *Spaudimo nėra, aiškiai suformuluoti strateginiai tikslai ir esame patys atsakingi už rezultatą.*
121. *Spaudžiama dėl rezultatų nebuvimo.*
122. *Stengiesi labiau dėl savęs.*
123. *Studentų nubyrimo skaičius susijęs su finansavimu aukštajai.*
124. *Sukurtas reglamentavimas sudaro laiko tyrimams atlikti, numatytas paskatinimas už aktyvią ir produktyvią mokslinę veiklą.*
125. *Sutinku, reikalauti tikrai reikia, bet reikia atsižvelgti kokius tyrimus kiekvienas mokslo darbuotojas atlieka. Mokslininkas negali atlikti tyrimus lauke, rašyti projektus, straipsnius, dalyvauti konferencijose vienu metu, nes kartais tai sutampa. Institucija visada siekia savo rezultatų ir nori juos pateisinti, bet kartais realybė nesutampa su tikrove.*
126. *Šiaip institucija yra lojali darbuotojams ir rūpinasi jų darbo sąlygų tinkamumu, palankios aplinkos darbui palaikymu, tačiau pati institucija yra „spaudžiama“ dėl akademinio darbo rezultatų. Kadangi nuo rezultatų priklauso institucijos finansavimas, susidaro situacija, kad institucija yra priversta taikyti spaudimą dėl akademinio darbo rezultatų.*
127. *ŠMSM valdininkai nusiteikę prieš regioninius Universitetus.*
128. *ŠU transformavus į ŠA.*
129. *Tai – reikalavimas laikytis darbo plano.*
130. *Taip ir turi būti.*
131. *Taip kai reikalaujama publikacijų, o darbas ir taip atima daug laiko ir nėra kada rašyti.*
132. *Taip, nes kiekvienas akademinis darbuotojas turi atitikti kvalifikacinius reikalavimus. Bet tai nėra negatyvus spaudimas.*
133. *Teigimas, jog WOS publikuoti straipsniai „geresni“ nei Scopus.*
134. *Tiek mokslinių tyrimų kryptį, tiek paskaitų turinį galima rinktis pakankamai laisvai, pagal savo kompetenciją konkrečioje srityje.*
135. *Tiek vadovė, tiek rektorius – suteikia pilną laisvę veikti. Padedą, bet niekada neskatina ir nespaudžia kūrybiniame kelyje, tačiau palaiko savalaikį darbų atlikimą.*
136. *Tiek, kiek tai susiję su atestacija.*
137. *Tiesiogiai nejaučiu, bet suprantu, kad svarbu išlaikyti studentus.*
138. *Tiesioginis vadovas praktiškai diskriminuoja dėl rezultatų, liepia smarkiai viršyti reikalavimus net nei aukštesnių pareigų, mat reikalavimai pareigoms yra minimalūs. Tuo tarpu palankumą rodo silpniesiems mokslininkams nors jie ir ne visada tenkina savo pareigas.*

139. Turi pateikti suformuluotą savo darbo tematiką, planuojamus preliminarinius tikslus, rezultatus.
140. Turime formalias skatinamąsias priemones, bet ir neformaliai motyvuojami kuo daugiau įsitraukti į mokslo veiklas.
141. Turime kasmetinių darbo planų apimtis ir turime juos vykdyti, nepaisant joki aplinkybių.
142. Turiu spausdinti žurnalą tik ten ir parašyti būtent tiek, laisvai negaliu rašyti į kur norėčiau.
143. Vertinimo sistema produktyvumą matuoja kiekybiniais rodikliais, o mano tyrimuose svarbios transformacijos verslo organizacijose ir bendruomenėse, kurioms MVĮ tarnauja.
144. Vienok, pasitaiko pastabų dėl studentų padejavimų, kad sunku, daug informacijos, reikia skaičiuoti (dėstau ekonomiką ir rinkodarą).
145. Visada jauti šokią tokią įtampą ir spaudimą iš vadovybės, kad reikia jiems rezultato, tik vieni darbdaviai suteikia ir galimybes gauti rezultatus, kiti daro tik spaudimą..
146. Viskas yra matuojama straipsniais ir jų kiekiu.
147. Visur vertinimai, reikalavimai. Tu negali laisvai jaustis, į darbą dažnu atveju eini su įtampa, nes žinai, kad per metus turi parašyti n straipsnių, parengti n pranešimų, kurti pridėtinę vertę, dėstyti taip, kad tave studentai įvertintų ne mažesniu nei 8 balais, būti matomu mokslininku influencerių ir t. t. O laiko paroje yra tik 24 valandos.

10 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Kaip apibūdintumėte savo institucijos santykius su kitomis Lietuvos aukštojo mokslo ir studijų institucijomis: daugiau bendradarbiavimo ar konkurencijos?“

1. *„Kiekvienas už save“.*
2. *Aišku konkurencija, nes ta pati tikslinė auditorija ir finansavimas yra iš tų pačių šaltinių.*
3. *Bendradarbiaujama siekiant bendrų tikslų ir projektų.*
4. *Bendradarbiaujant balai juk dalijami pusiau.*
5. *Bendradarbiavimas su užsienio partneriais, lietuviškos institucijos, gal daugiau konkurencijos.*
6. *Bendradarbiavimas.*
7. *Bendradarbiavimo nedaug, tačiau tai ir ne konkurencija, labiau lyginimasis.*
8. *Bendri tyrimai su kitomis institucijomis.*
9. *Bendruose projektuose bendradarbiavimas. Tačiau įprastai šiek tiek daugiau konkurencijos.*
10. *Darbai didžiąja dalimi planuojami institucijos viduje, tačiau esant galimybei bendradarbiaujama ir su kolegomis iš kitų institucijų.*
11. *Dažnai konkuruoja Vilniaus ir Kauno tos pačios krypties institucijos arba mokslinės, akademinės draugijos.*
12. *Deja, mūsų tautos charakterio bruožai daugiau kenkia nei padeda. Aš esu už nuoširdų bendradarbiavimą, o ne už nereikalingas įtampas keliančią konkurenciją.*
13. *Dėl finansavimo.*
14. *Dėl projektų laimėjimo.*
15. *Dirbu labai siauroje srityje kur konkurencijos negali būti. Tačiau susirasti bendradarbių iš kitų institucijų sunku, nors mano gaunamą produkciją lengvai galima naudoti kitose srityse ir plėtoti tyrimus.*
16. *Esama labai nuožmios, betikslės ir visiškai dirbtinai sukurtos konkurencijos, bet apstu ir puikaus bendradarbiavimo.*
17. *EU-COneXUS ir kitos panašios iniciatyvos yra puikios bendradarbiavimo platformos.*
18. *Greičiau pavydo nei konkurencijos.*
19. *Institucija visada yra linkusi bendradarbiauti su kitomis Lietuvos mokslo institucijomis. Jeigu viskas priklausytų tik nuo institucijos vidinės politikos, nepatiriant „spaudimo“ iš išorės, tuomet tiksliau būtų žymėti atsakymą „Tikrai daugiau bendradarbiavimo“. Tačiau išorinis spaudimas institucijai dėl akademinio darbo rezultatų lemia dirbtiniu būdu sukeltą konkurencingumą.*
20. *Institucijoje, tikrai trūksta bendradarbiavimo, t. y., jis tikrai galėtų būti geresnis.*
21. *Institucijos konkuruoja dėl mokslui skirtu biudžeto, todėl jeigu kelios institucijos dirba panašiose mokslo kryptyse, tarp jų yra konkurencija. Institucijos bendradarbiauja, jeigu yra galimybės vienai kitą papildyti trūkstamomis kompetencijomis.*
22. *Institucijos kovoja dėl lėšų iš to paties šaltinio, o esant tokiai lėšų dalinimo logikai, privalo konkuruoti. „Bendradarbiauti“ dažnai verčiama dirbtinai – konkursuose reikalaujami*

- institucijų konsorciškai ir pan. Veikimas paprastas – gavus grantą, dažnai partneriams pasakoma viso gero iki ataskaitos rašymo...*
23. *Ir konkurencijos taip pat. Kokie bebūtų draugiški santykiai, bet dėl studento krepšelio visi pergyvena.*
 24. *Įsivyrąja laukinės rinkos dėsniai ir tarp aukštųjų mokyklų (tai liūdina).*
 25. *Įspūdis, kad nėra jokių santykių.*
 26. *Iš esmės bendradarbiavimas vyksta tik su doktorantūrą koordinuojančia institucija. Kiti, net konsorciumo viduje, yra konkurentai, ką jau kalbėti apie tuos, kurie nėra susiję jokiais ryšiais. Be to, VU apskritai nebendradarbiauja, nes, matyt, nemato tavje potencialo.*
 27. *Jaučiasi kolegų bendravime šiomis temomis, kas daugiau, geriau ir panašiai...*
 28. *Jungtinė doktorantūra suskilo (atsijungė VDU).*
 29. *Kadangi mūsų institucija specializuojasi srityje, kurioje kitose institucijose specialistų labai mažai, tai didelės konkurencijos nėra, greičiau daugiau bendradarbiavimo.*
 30. *Kaip žemiausio porūšio darbuotojai (mokslininkai), mūsų santykiai yra bendravimo ir bendradarbiavimo, tačiau dėl administracijų tarpusavio darželio lygio santykių, toks bendravimas yra apsunkinamas visais įmanomais būdais.*
 31. *Kartais tenka konkuruoti, kartais – bendradarbiauti.*
 32. *Kiekviena institucija siekia pritraukti kuo daugiau „krepšelių“.*
 33. *Kiekvienas straipsnis tai yra pinigai iš valstybės biudžeto. Bendradarbiavimas yra tik tada kai yra neišvengiama ir tai labiau mokslininkų iniciatyva, kai neįmanoma eksperimento padaryti savo institucijoje arba užsienio institucijoje. Mokslininkai mielai bendradarbiautų (-ja) dėl publikacijų, jų kokybės.*
 34. *Kolegos iš kitų institucijų geriau dirbs su bet kuo iš užsienio, negu su daugiau kompetencijos turinčiais mokslininkais iš panašaus profilio institucijų.*
 35. *Konkurencija alsuoja visuose lygmenyse: nuo valstybės užduoto tono iki bendravimo viduje darbovietės.*
 36. *Konkurencija dažnai yra nesąžininga, „ekspertai“ dirba savo institucijų naudai nesigilindami į turinį.*
 37. *Konkurencija gerąja prasme: mano institucija leidžia daug autorinių tyrimų ir užsiima klasikine akademine veikla, kas kontrastuoja su kitomis tyrimų institucijomis, kurios daugiau orientuotos į bendravimą su visuomenės elitais (politikos, kultūros atstovais, finansiniais rėmėjais) ir idėjų sklaidą.*
 38. *Man nepatinka tik vienas aspektas vertinant publikacijas... Kodėl skatinamas bendradarbiavimas tik su užsienio institucijomis? Vertinant publikaciją su Lietuvos kolegomis numušinėjami balai. Kodėl? Aš noriu bendradarbiauti ir su kolegomis iš Lietuvos. Tai naudinga ir FTMC. Tad didelis KODĖL?*
 39. *Manau, kad mano institucija yra atvira bendradarbiavimui.*
 40. *Mano institucija nori pirmauti...*
 41. *Matyt VDU, kur tokios pat siūlomos ir (arba) kopijuojamos programos įneša nerimo ir kai pamatai, kad kolegos ten dirba, ir tokius pat modulius inicijuoja.*
 42. *Ne universitetai juk reitinguojami pagal mokslinę produkciją.*
 43. *Neatskleidžia idėjų, nes pavogs, neįtraukia į projektus, nes mažiau pinigų jiems liks.*
 44. *Net institucijos ir padalinių viduje esama konkurencijos.*

45. *Nežinau bendradarbiavimo atvejų.*
46. *Norėtusi daugiau bendradarbiavimo. Dabar rašant projektus viens nuo kito slepia, jog rašo, kad tik kitas nesužinotų ir už akių neužbėgtų ir neparašytų geriau. Nors galėtų rašyti kartu ir tvirtesnius projektus. bendradarbiavimas atsiranda tik vėliau, gavus projektui lėšų – tada eini pas kitus ir prašai kad ką padarytų.*
47. *Nors yra teigiama bendradarbiavimo aspektai, tačiau dažniausiai jaučiamas spaudimas neskelbti publikacijų su kitomis institucijomis, nors tai ir pagerintų tyrimo rezultatus.*
48. *Nors nemažai bendradarbiaujama, jaučiasi ir nemenka konkurencija, ypač esant tarpinstitucinio vertinimo rezultatams.*
49. *Nuolat esame lyginami su „konkurentais“.*
50. *Nuolat jaučiame konkurenciją, kuri kerta šaką edukologijos mokslui.. ir problema ne atskiri žmonės, tyrėjai, o administracija..*
51. *Nuolatiniai VU lobistų grasinimai „optimizuoti“ slegia.*
52. *Nuolatinis išorinis (ne iš mano institucijos ateinantis) priešinimas universitetų ir kolegijų sektoriaus, socialinių ir inžinerinių, gamtos ir pan. mokslų.*
53. *Pagal mokslo institucijų gaunamus balus už pasiekimus bei pagal tarptautinio vertinimo rezultatus yra skirstoma LR biudžeto dalis mokslo institucijoms. Taigi, suprantama, kad konkurencija didžiulė.*
54. *Patikrinkit LMT nuostatus. Ten net nėra punkto interesų konflikte apie konkuruojančias institucijas, nurodyta tik, kad ekspertas negali būti iš tos pačios institucijos. Horizon nurodyta prie interesų konflikto, kad ekspertas negali būti iš tos pačios ir iš konkuruojančios institucijos. Kai bandžiau kelti per mokymus šitą klausimą LMT, buvo pasakyta, kad Lietuva per maža ir nėra specialistų. Juk pakankamai tyrėjų ir užsienyje, kurios galima pasitelkti. Nes dabar tai tik savų finansavimas. Kai pateikiau vieną projektą mane pakvietė bendradarbiauti konkuruojanti institucija, o kai atsisakiau, projekto nefinansavo. Projektas tikrai buvo vertas finansuoti, nes niekas nekviestų bendradarbiauti, jei tyrimai beverčiai. Bandžiau rašyti šiuo klausimu etikos kontrolieriui, bet buvau apkaltintas pats.*
55. *Pavyzdys iš FTMC ir VU FF santykių: darbuotojų lygyje dauguma bendrauja ir bendradarbiauja, tačiau vadovybės lygyje jaučiama stipri konkurencija, kartais net nesąžininga.*
56. *Priklauso nuo institucijos. Konkuruoti, o nebendradarbiauti labiau nusiteikusi VU bendruomenė.*
57. *Priklauso nuo kitos institucijos. Su vienomis bendradarbiaujama, o su kitomis konkuruojama.*
58. *Priklausomai nuo institucijos vykdomų tyrimų. Jei institucija vykdo tos pačios krypties ar panašios krypties tyrimus, tuomet daugiau konkurencijos. Jei institucija yra kitos krypties, tada daugiau bendradarbiavimo.*
59. *Skatinama konkurencija ne tik su kitomis organizacijomis bet ir su savais skyriais. Vidinė mokslininkų konkurencija, nes skyriui pinigai priklauso nuo to.*
60. *Skatinama konkurencija, kreivai žiūrima į bendrus projektus ir ypač publikacijas. Visuomet vyksta tarpinstitucinė kova dėl balų už bendras publikacijas. Jei tyrėjas paskelbia straipsnį su dviem prieskyrom, kaip rezultatas užskaitoma tik pusė balų (pusė publikacijos) ir pan.*
61. *Skatinama konkurencija, nes pinigų kiekis ribotas, kuo daugiau balų surinksim mes, tuo didesnis finansavimas mums.*

62. *Skiriasi skirtinguose lygiuose ir padaliniuose, bet daugiau kur jaučiama konkurencija, nei noras bendradarbiauti.*
63. *Su vienom bendradarbiaujama, tačiau iš kitų jaučiama konkurencija.*
64. *Šiaip iš tikro neturiu nuomonės, pati bendradarbiauju, o kaip institucijoje yra – nežinau.*
65. *Šiuo metu priklausome Universitetų aljansui ir tai tik dar labiau sukuria bendradarbiavimo įrankių. Jokios konkurencijos, tik malonus, sveikas bendradarbiavimas.*
66. *Tai priklauso nuo grupės vadovo ir jo santykių su kitomis grupėmis. Palikau grupę, kuri stipriai konkuravo ir buvo draudžiama daryti tam tikrus tyrimus dėl konkurencijos. Dabartinis vadovas realiai vertina situacija ir man nedraudžia kurti savus santykius su kitų institucijų darbuotojais ir, kaip pats vadovas teigia, jo asmeniniai santykiai neturėtų daryti didelės įtakos su kuo bendrauju.*
67. *Vienareikšmio atsakymo nėra, nes sąvoka „Lietuvos institucijos“ yra labai plati. Jei su kitomis AM tai pusiausvyroje bendradarbiavimas ir konkurencija, jei nėra analogiškų studijų programų, tai greičiau bendradarbiavimas. Su kitomis Lietuvos institucijomis – verslo, visuomeninėmis organizacijomis ir kt., taip pat vyrauja bendradarbiavimo santykiai.*
68. *Viešojoje erdvėje daugiau matoma bendradarbiavimo pavyzdžių.*
69. *Visi smaugiasi dėl mokslo finansavimo papildomų lėšų.*
70. *Visos aukštosios konkuruoja dėl studentų.*

11 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar Jūsų institucijoje studentai gali atvirai reikšti savo nuomonę akademiniuose diskusijose be baimės dėl pasekmių?“

1. *Aš reiškiu :) už kitus atsakyti negaliu. Ar sulaukiu pasekmių? Gal? :) galėčiau prisigalvoti įvairių nutikimų scenarijų ir konspiracijos teorijų, bet neturiu noro.*
2. *Bendrai viešojoje erdvėje jei išgirstamos ne „leftistinės“ pozicijos, yra didelė rizika sulaukti viešo pasmerkimo („cancelation culture“). Akademija nebūtinai suteikia nuo šio reiškinio „užuovėją“, nors būtų puiku, jei lyderiautų tokios „užuovėjos“ suteikime.*
3. *Bijo, kad nenukentėtų pažymiai, „reikia gauti diplomą“.*
4. *Dalykas, kurį dėstau, priklauso tiksliesiems mokslams. Diskusijų čia nebūna.*
5. *Dalis vyresniųjų darbuotojų mėgsta parodyti, kad jie yra viršesni, protingesni. Dėl to nesinori reikšti savo nuomonės.*
6. *Daugumą dėstytojų turi savo tvarką ir nėra linkę į kompromisą.*
7. *Džiaugiamės studentų atvirumu, nes tai padeda pamatyti tobulintinas sritis.*
8. *Gaila, bet dažnai į „akis“ deklaruojama viena, o vėliau atsitinka priešinga situacija.*
9. *Institucijoje gali, bet ne padalinyje.*
10. *Yra dėstytojų, kuriems geriau neprieštarauti, bet jų mažėja.*
11. *Yra ir tai reglamentuojantys dokumentai, ir pati praktika rodo, kad tai galima.*
12. *Yra studentų atstovybės, bėda, kad jie patys pasyvūs ir nedalyvauja.*
13. *Jei nemoki gerbti kito, tada baime naudoji kaip įrankį.*
14. *Jeigu studentas moksliniu klausimų argumentuotai išreikš savo nuomonę ir ji sups adekvatus asmenys tai viskas bus gerai. Bet jei jis tą pačią nuomonę paskelbs, diskusijoje su keliais neadekvačiais asmenimis, kurie yra galios pozicijoje, jis gali ir nebaigti studijų arba ieškoti kitos vietos.*
15. *Jie gali reikšti ir neigiamų pasekmių už tai nebus. bet kaip kurie vis tiek bijo, atsineša baimę iš kitų institucijų ar kitų kontekstų, kur buvo baudžiami už savo nuomonę.*
16. *Jie gali siūlyti BD temas.*
17. *Jie ne tik gali reikšti savo nuomonę prie „apvalių“ staly, bet ir anonimiškai dergti dėstytojus pasibaigus moduliui. Į dėstytojų nuomonę net neatsižvelgiama, paaiškinant, kad „studentai yra silpnoji grandis“. Na tik jau ne šita kartą. Per tokius studentus iš mano kolegų atėmė modulį net nepranešę, nes jis pavėlavęs studentą nepriėmė į paskaitą. Tai jis po to tris metus nuteikinėjo jaunesnius srautus, kol galų gale dėstytoją išėdė, nors prieš tai gaudavo daug atsiliėpimų iš studentų, kad „labai šaunus dėstytojas“.*
18. *Kalbant asmeniškai su studentais jie išreiškia nuomonę apie situaciją labai laisvai, ar patys atsiliepia kad gali išreikšti nuomonę laisvai.*
19. *Kiek susidūriau iš šono, tai manau, kad gali, bet pasitaiko gal vienetinių atvejų.*
20. *Leidžiama.*
21. *Manau taip, tik daugiausia tyli.*
22. *Manau, kad gali laisvai, bet visi yra vieno ar kito universiteto produktas, todėl jiems perlipti per jau „įsisavintas“ tradicijas sudėtinga. Universitetuose šiuo klausimu bėda, nes ten studentai priklausomi. Kitose mokslo institucijose akademinė laisvė daug labiau išreikšta.*

23. *Manychiau, kad taip, bet nežinau, ar reiškia.*
24. *Mano dėstomuose dalykuose tikrai gali.*
25. *Mano paskaitose gali, kaip dėl kitų dėstytojų, nežinau.*
26. *Mano paskaitose tikrai gali, nežinau kaip kitur.*
27. *Mūsų institucijoje studentams suteikta laisvė reikšti savo nuomonę neturi jokių ribų. Elgesys ir komunikavimas su dėstytojais peržengia bet kokias akademinės etikos ir kultūros ribas.*
28. *Mūsų studijų programos labai geri studentai ir labai geri santykiai.*
29. *Nelygu kur ir ką bei apie ką. Visokių situacijų ir visokių asmenybių su skirtingomis reakcijomis.*
30. *Nesu girdėjęs istorijų, kurios liudytų priešingai.*
31. *Nesu susidūrusi su atvejais, kad tai būtų neleidžiama ar turėtų kažkokių pasekmių.*
32. *Neteko susidurti, kad kuris būtų nubaustas... o gal ta nuomonė laiku „nutildoma“ ar „užslapstoma“.*
33. *Netgi per daug. Įsiklausoma į kiekvieno studento nuomonę dėl į studentą orientuotų studijų, nors tai būtų ir vaikiška, netikslinga užgaida.*
34. *Niekada nemačiau, kad kuris nors studentas negalėtų pasakyti savo nuomonės. Nebent tada, kai bando išvengti darbo...*
35. *Norėčiau pamatyti, kaip studentas gali reikšti savo nuomonę nesulaukdamas pasekmių. Prašau, laukiau pakvietimo į tokią demonstraciją.*
36. *Nuomonę gali reikšti tiek tiesiogiai studijų vadovams, tiek turi specialius susitikimus su skyriaus ir institucijos vadovais.*
37. *Pas mus įstaigoje yra teorinė akademinės nuomonės reiškimo regimybė, tačiau pasekmės kartais būna skaudžios. Administracijos darbuotojai dirbantys ir mokslinį darbą nevengia nusigraibyti grietinėlę ar pastumti nepatogius kolegas. Sudaryti kliūtis jiems atlikti tam tikrus darbus ir pan.*
38. *Priklauso kokių klausimų diskutuojama. Be to, nuomonę gali išreikšti visi, tačiau dažniausiai institucijos vadovybė į ją neatsižvelgia.*
39. *Priklauso nuo padalinio institucijoje.*
40. *Siaurai imant akademines diskusijas mokslo klausimais, jos tikrai gana atviros ir studentai nejuto baimės jose reikšti nuomonę. Galiu tai teigti dėl savo skyriaus, kuriame vyrauja demokratija, pareigų ir teisių supratimas bei asmeninė pagarba. Kaip kituose skyriuose susiklostęs akademinis bendravimas, negaliu pateikti tvirtos nuomonės.*
41. *Skatinu diskusijas, nors kartais būna keblokų situacijų ir asmeniškai ne viskam pritariu, bet jei tai nėra konkrečios žinios, o tik asmeninė studento nuomonė, tai įtakos įvertinimui neturi.*
42. *Studentai (nuo bakalauro iki doktoranto) yra laikomi labiau kaip vykdančios užduotys, nei savarankiškai gebantys priimti sprendimus. Nors ir pasitaiko atvejų, kai leidžiama studentui atlikti tyrimą, rašyti rašto darbą pagal savo idėją, tai, ką studentas randa literatūroje, jei tokiu atveju kas nepasiseka, vadovai nesikuklina apkaltinti studentą priėmus blogą sprendimą. Esu girdėjęs kaip vadovai pyksta ant vieno studento, kad yra per daug savarankiški, o dėl kitų studentų pyksta, kad per daug negali priimti sprendimų patys ir nuolat trukdo vadovus su klausimais. Susidaro įspūdis, kad nei vienas studentas nėra geras.*

43. *Studentai dažnu atveju net nesulaukia jokios atsakomybės už melagingai pateiktą informaciją apie dėstytoją. Dažnai pamiršta savo pačių pareigas institucijoje.*
44. *Studentai gali reikšti savo nuomonę, bet kartais „prisibijo“ nes pasąmoningai neišdrįsta, kad „gal paskui bus kas negerai“.*
45. *Studentai gali reikšti savo nuomonę, tačiau tai ir lieka nuomone. Pvz., diskutuojant ir iškėlus problemą dėl nevienodo darbo apmokėjimo, niekas nesprensdžia šios problemos.*
46. *Studentai gali viską, dėstytojai ne.*
47. *Studentai laisvesni, jie nelabai galvoja apie pasekmes.*
48. *Studentai turi akademinę laisvę.*
49. *Studentai, kaip pirkėjai, visada teisūs. Deja, jie neturi patirties ir kompetencijos vertinti dėstytojo darbą pagal mūsų institucijos sudarytą klausimyną. Reikia kelti dėstytojo autoritetą, o ne pateikti, kad dėstytojas turi tarnauti studentui. Turgaus pardavėjo juk neklausama NASA teisingai sudarė kosmoso užkariavimo planą.*
50. *Studentams ši laisvė yra užtikrinama.*
51. *Studentų nuomonės pareiškimas dažnai piktai gesinamas, liepiama tylėti, kaip ir dėstytojams.*
52. *Šiaip gali reikšti, bet dažniausiai nereiškia, nes bijo pasirodyti dar kažko nežinantys, o dažnai „vyresnieji“ pašiepia su visokiom replikom... „tik jau nesakykite garsiai jog to dar nežinote“, „pasiskaitykite prieš klausdami“ ir pan.*
53. *Tačiau dėstytojai kenčia nuo studentų laisvės: bijo rašyti neigiamus pažymius, nes bus tuoj pat apkaltinti blogu dėstymu ar nemokėjimu komunikuoti. Studentai į pirmą vietą stato savo darbą, o studijos lieka antroje vietoje. Tik tiek, kiek nemaišo darbui. Dėstytojai, nepabūgę išvesti neigiamo pažymio yra persekiojami, jiems grasinama. Administracijai studentai visada teisūs.*
54. *Tačiau institucijoje nėra studentų, tik doktorantai.*
55. *Tačiau iš mokyklos ateina bijodami diskutuoti..*
56. *Tačiau turi būti apribojimai. Nuomonė neturi būti išreikšta kaip patyčia, įžeidimas ir pan. Manyčiau nepriimtina, kad studentas visiems galėtų laisvai sakyti „tas ... dėstytojas yra durnius / beprotis / psichinis ligonis / sukčius ir kt.“ (nors studentas gali būti ir teisingas).*
57. *Tai Studentų atstovybės teisės ir pareigos.*
58. *Taip mūsų studentai yra akademinės bendruomenės nariai, jie yra labai gerbiami.*
59. *Tiesiog studentai turi visišką laisvę reikšti savo nuomonę, nepasitenkinimą ir pan. Kartais gal net per daug.*
60. *Tikiuosi, kad gali! Jie tikrai gali mano akademinės atsakomybės srityje ir griežtai laikantis etikos principų, tokių kaip pagarbą kitiems, nediskriminavimas ir pan.*
61. *Turėjau tikrą situaciją, kurios metu buvo tiesiogiai pagrasinta, kad neapsiginsiu darbo, jei dar pasiginčysiu.*
62. *Užtikrintas studentų dalyvavimas įvairaus lygio diskusijose (senato, tarybos, dekanato ir t.t.).*
63. *Vėlgi tai priklauso nuo grupės vadovo. Grupėje, kurią palikau, turėjau tylėti nes vadovas pastoviai tyčiodavosi. Dabartinė grupė yra kur kas laisvesnė ir studentai gali atvirai diskutuoti ir kelti klausimus.*
64. *Vyresnioji karta nemėgsta jaunimo nuomonės.*
65. *Vis dar likę seno kirpimo žmonių, kurie įsivaizduoja turį antpečius.*

12 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar Jūs pats galite laisvai ir atvirai reikšti savo asmeninę nuomonę dėstydamas studentams, taip pat akademinėse diskusijose, savo padalinio ar organizacijos susirinkimuose be baimės dėl pasekmių?“

1. *Akademinei diskusijose ir organizacijos susirinkimuose „tikrai taip“, tačiau dėstant studentams – „ne“. Studentų bendruomenė labai marga – vieni atėję rimtai studijuoti, kiti kuo lengviau „praslysti“, o didelė dalis atėję tik diplomo... Todėl iš šimto sėdinčių auditorijoje visada atsiranda vienas ar keli, kurie bėga skųsti, jeigu tik jaučia, kad dėstytojas nors minimaliai reikalauja ir per egzaminą taip paprastai nepraleis.*
2. *Asmeninė nuomonė nesutampanti su įstaigos vadovybės nuomone yra traktuojama kaip nelojalumas įstaigai. Tiesioginės pasekmės kartais baigiasi net atleidimu iš darbo.*
3. *Asmeniškai iš įstaigos direktoriaus visuotinio susirinkimo metu esu gavusi pastabą „gal tu geriau jau patylėk“.*
4. *Aš galiu.*
5. *Aukščiausiam lygmenyje ne visada „galima“ reikšti nuomonę pilnai atvirai.*
6. *Baisu ką nors pasakyti, nes fiksuojami tik blogi dalykai.*
7. *Būsi antrarūšis, turi taikytis su aplinka, nors taip eini prieš save.*
8. *Čia per abstraktus klausimas, kokiais klausimais reikšti nuomonę? Jei darbo klausimais tada „taip“.*
9. *Dabartinėje grupėje galiu laisvai kelti klausimus ir diskutuoti. Institucijoje turiu kreipti dėmesį, kas yra aplinkui ir turiu žinoti, prie kurių profesorių galiu kalbėti ir prie kurių ne.*
10. *Darbe su studentais – tikrai taip. Organizacijos lygmeniu, visada yra rizika tapti „nepatogiu“ dėstytoju, ypač kai „pabada“ į problemines, nesprendžiamas vieteles.*
11. *Dažnai tai būna aptariama už akių, o kai kada kviečiama pasiaiškinti.*
12. *Deja, bet vis dažniau mokslinės diskusijos yra politizuojamos, ideologizuojamos ir visaip bandomos formalizuoti apribojant laisvę.*
13. *Dėl savo nuomonės esu nukentėjusi, pelnusi vadovo ignoravimą, nes, akivaizdu, mano nuomonė nesutapo su jo nuomone. Deja, tai turėjo labai didelės įtakos mano akademinei karjerai.*
14. *Dėstytojai persekiojami.*
15. *Esu tokių metų, kad man jau nebereikia bijoti.*
16. *Etikos kodeksas apriboja tyrėją, dėstytoją, todėl kalbama dalykiškai.*
17. *Gal kažkas dirbta sovietine dvasia, kad toks klausimas kyla?*
18. *Išskyrus šių laikų jautrias sritis.*
19. *Yra bendra nesaugumo atmosfera Lietuvoje, dėl moralinių ar religinių įsitikinimų atskleidimo dėstant.*
20. *Yra galimybė nebent anoniminėje apklausoje.*
21. *Yra klausimas apie asmeninę nuomonę, bet ji gali būti įvairiais klausimais pareikšta, tad ir taip ir ne*

22. *Yra klausimų, kur bijoma klausti, nes kai kurie užimantys aukštesnes pareigas būna glaudžiai susiję su keliamaus klausimais. Taip pat yra temos, kur etiškai negalima kelti klausimų, nes nenorima įžeisti mažumų.*
23. *Jau pasidarė sudėtinga viešai reikšti savo pažiūras, dėl perdėtai kairuoliškų požiūrių dėl lyties, kultūrinių skirtumų ir pan.*
24. *Jaučiuosi laisva reikšti savo nuomonę, kad ir kokia ji gal būti „nepatogi“.*
25. *Jei diskusija neliečia vadovaujančio asmens.*
26. *Jei mano mintys prieštarautų ideologinėms nuostatoms, pvz., feminizmo, genderizmo ar pan. ir vyktų tokio tipo diskusija greičiausiai vengčiau reikšti savo nuomonę.*
27. *Jei nuomonė nesutampa su valdžios nuomone, darbo procesas bus apsunkintas.*
28. *Jei turiu argumentų laisvai reiškiau savo nuomonę, nes pasekmių nebijau. Visada galima pakeisti darbą.*
29. *Kai klausia ir klauso... dažniausiai ji neįdomi, arba klausiama anketavimo būdu.*
30. *Kai kurie pasisakymai, nepatinkantys kolegoms vėliau atsiliepia tolimesniame bendradarbiavime.*
31. *Kiek tai atitinka bendras vertybes, universiteto nuostatas ir vertybes.*
32. *Kiekvienas studentas svarbus ir teisingas, nes jis klientas.*
33. *Laisvę reikšti savo nuomonę baisu ne dėl institucijos, o dėl šiuolaikinių studentų požiūrio. Buvo atvejų, kai studentai apskundė dėstytoją studijų departamentui už savo nuomonės reiškimą per paskaitą, nes nuomonė neįtiko studentams.*
34. *Manau, kad mokslinėse diskusijose nereikia jausti baimės dėl savo įsitikinimų, jeigu jie kelia fundamentalius klausimus. Pasirinkimas būti mokslininku jau savaime determinuoja, kad teks kvestionuoti tam tikras asmenų pažiūras, nuomones ir melagingus aspektus, išmanyti metodologiją ir gebėti argumentuoti faktais.*
35. *Manęs neleidžia dalyvauti jokiose gynimo komisijose ar tarybose, nes pasak dekaną „nuolat ką nors lepteli ne vietoj“. O tiesiog organiškai nepakenčiu veidmainystės.*
36. *Manęs niekas nekontroliuoja.*
37. *Mano asmeninės charakterio savybės yra tokios, kad nemoku skųstis ir laukti.*
38. *Mažas aš žmogus, kad mano nuomonė būtų didelė ar reikšminga.*
39. *Mokslinėse diskusijose labai lengva sumaišyti „mokslinę tiesą“ ir „asmeninę nuomonę“. Blogai iškomunikuota asmeninė nuomonė turės neigiamų pasekmių studentams.*
40. *Mūsų institucijoje kultūra po truputi keičiasi ir žmonės jau įprato, kad nieko tokio, jei balsuojant rezultatai nebus vienbalsiai, kažkas turės atskirą nuomonę. Anksčiau mano pasisakymai buvo priimami neigiamai, dabar jau visi žino ko tikėtis ir tai priima. Bet pastebėjau, kad nauji, ne tiek patyrę bendradarbiai dar vengia sakyti savo nuomonę.*
41. *Ne dėl to, kad turi atsižvelgti į lygybės ir diskriminacijos galimybes.*
42. *Nebijau pasakyti nes esu tikras už savo pasiekimus ir tenkinu reikalavimus. Nepasisako dauguma, nes bijo būti atleisti ir nevisai gerai darbuojasi, daugiau slepiasi ir nori būti nejudinami.*
43. *Nebijau reikšti savo nuomonės.*
44. *Negalima išsakyti savo minčių, nes leftistai nesupras, iškraipys, tenka kalbėti neutraliai.*
45. *Negalima viešai reikšti nuomonės kontroversiškais LGBT ir gender ideologijos klausimais.*

46. *Negaliu. Nes studentai nesupranta asmeninės nuomonės. Ją prilygina šaipymuisi, įžeidinėjimui, nesupranta humoro ir sveiko juoko. Labai jautrūs savo atžvilgiu ir sureikšminę. Kolegų tarpe – viskas gerai. Tik valdžiai nelabai patinka mano nuomonė. Neskanu. (Mano retorika gali būti tikrai švelni ir gera, bet...)*
47. *Nelabai reiškiu.*
48. *Nepatikslinta, kuriais klausimais.*
49. *Norėčiau būti toks įdomus, kad turėčiau tokių nuomonių, kurių reikšti negalėčiau. Dabar jaučiuosi gana pilkas šiuo klausimu.*
50. *O kam dėstant reikia tavo asmeninės nuomonės? Jei fizinių mokslų dalykus dėstai, nelabai ten ta asmeninė nuomonė ką reiškia.*
51. *Padalinio susirinkimuose – taip, organizacijos – ne visai.*
52. *Pakolkas apribojimų nepajaučiau.*
53. *Panašu, kad tik „studentas visuomet teisus“.*
54. *Pasekmės gali būti ilgalaikės, dėl šventos ramybės, geriau patylėti.*
55. *Paskaitos tikrai taip, o susirinkimuose nelabai, nes yra dėstytojų tiesioginė priklausomybė nuo administracijos ir, jei ne taip kalbėsi, bus ir pasekmės-krūvio nedavimas ir pan.*
56. *Praktiškai kiekvienas, pareiškęs priešingą nuomonę būna griežtai sukritikuojamas vadovybės, kartais ir apšaukiamas*
57. *priklauso nuo to, kokių klausimu.*
58. *Reikšti savo asmeninę nuomonę studentams yra nedraudžiama.*
59. *Remiuosi savo patirtimi, aišku, visa tai galiu daryti, laikydamasis atitinkamų etikos (ir bendrosios, ir akademinės) nuostatų.*
60. *Savo nuomonę reiškiu nepaisant to bus ar nebus pasekmių. Kartais būna, kartais ne...*
61. *Savo padalinio diskusijose.*
62. *Sudaromas laisvės įvaizdis diskusijoms, bet sprendimai jau būna iš anksto suplanuoti.*
63. *Susirinkimuose ne visada.*
64. *Šiokia tokia subordinacija jaučiama iš kai kurių mokslininkų.*
65. *Šiuo metu savo nuomonę išsakyti yra labai pavojinga bet kokių klausimu. Pasidarė labai didelė netolerancija ir nepagarba kitokiai nuomonei, ir tai išsigrynino po COVID-19 pandemijos. Dažniausiai stengiuosi mandagiai pratylėti, nebent klausimai liečia darbo saugumą ar gerbuvį.*
66. *Taip savo laboratorijos viduje, viešai – ne.*
67. *Temomis kuriomis nieko negali įžeisti, gali diskutuoti. Svarbu empatija.*
68. *Tenka nutylėti nuomonę kai kuriais šiandien madingais „žmogaus teisių“ klausimais. Pažįstų dėstytojų, susiduriančių su tuo pačiu.*
69. *Tikimybė būti paskųstam, nes kiti studentai nori įtikti vadovams tokiu savo elgesiu.*
70. *Turbūt pagalvojų, kad ko neprišnekęčiau natūraliai, bet dar neteko gauti kokių nors pastabų savo atžvilgiu.*
71. *Turiu baimę kalbėti viešai ir atrodo daugiau tyliu, kad nenusikalbėčiau.*
72. *Turiu tam tikras temas, kuriomis nediskutuojau su studentais ir kolegomis – karas, lytinė identifikacija, rinkimai.*

73. *Visada reiškiau.*
74. *Visada vadovaujuosi etikos principais, viską pasveriu sveiku protu.*
75. *Visada, kai išreiškiu savo nuomonę, sakoma, kad čia „naivus jaunimas“ ir korporacijų darbo principai (atvirumas, komunikacija) mokslo visuomenei netinka.*
76. *Viskas atsisuka prieš žmogų.*
77. *Visur reikšti nuomonę reikia „pamatuotai“ ir vertinti ar ta nuomonė girdima, ar į ją reaguojama.*
78. *Vyrauja akademinis totalitarizmas ir cenzūra. Tikėtina, kad tai susiję su sovietų sąjungoje augusia ir prie savo pozicijos jau gerai pripratusia vadovybe.*
79. *Žiūrint kokiame susirinkime dalyvaujame, bet dauguma renginių yra įrašoma, manau ne.*
80. *Žodis ne žvirblis ir blogas žodis apie blogus administracijos sprendimus blogai atsiliepia ir tam, kas apie tai kalba.*

13 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Kaip manote, ar galimybė apie akademinės etikos pažeidimus pranešti anonimiškai paskatintų daugiau žmonių tai padaryti?“

1. Abejoju anonimiškumu.
2. Akivaizdu.
3. Anoniminiai pranešimai – neaišku kas, neaišku apie ką praneša.
4. Anoniminio įskundimo galimybė tik augintų nepasitikėjimo ir įtarumo, nesveikos konkurencijos atmosferą, kurios ir taip jau per daug.
5. Anonimiškai pateiktus faktus sunku patikrinti, bet padėtų...
6. Anonimiškas „stukinimas“ taip pat nekaip atrodo garbingam žmogui.
7. Anonimų niekas neklauso ir tai yra gerai, nes nukentėtų niekuom nekalti žmonės. Pažeidimas yra rimta ir turi būti įrodytas, kitaip prasidės sąskaitų suvedinėjimas. O tai dar blogiau už tylą.
8. Apie pažeidimus greičiausiai žinotų tik nedidelis ratas žmonių ir dėl to net ir anonimiškai pranešant būtų didelė tikimybė būti atskleistam.
9. Baikit, kodėl tiktės skundų kultūros? Kas čia per klausimynas? Ryškiai pilotinis tyrimas nebuvo darytas.
10. Be abejo. Tačiau ir rizikų papildomų atsirastų.
11. Bet anonimiškumui nepritariu.
12. Bet atsiranda piktnaudžiavimo galimybė.
13. Bet yra rizika, kad tai būtų galimybė ir neteisingai apkaltinti (pvz., nepatinkančius dėstytojus).
14. Bet kartu reiktų atkreipti dėmesį į tai, kad šia galimybe nebūtų spekuliuojama ir manipuliuojama, nebūtų šmeižto, kuris gal ir nepasiteisins, bet gali sustabdyti tyrimus ar kurio nors mokslininko produktyvumą, tobulėjimą ir pan. Tokių atvejų jau yra buvę mano pačio praktikoje.
15. Bet ko tuo bus siekiama? Ar tai nebus panaudota susidoroti su kitu mokslininku?
16. Čia – LIETUVA, maža šalis. Nepasitikiu niekuo. Patirtis.
17. Esu prieš anoniminiuosius skundus.
18. Gaila, kad propaguojama skundų kultūra.
19. Gal ir paskatintų tas anonimiškumas. Bet šiaip, manau visiems giliai dzin. Pranešęs esu kažkada vadovui apie etikos pažeidimą, kad kolega prisirašė prie dviejų rimtų publikacijų. Tai dar bart gavau: „ar tau nuo to rankos nukrito“.
20. Gali būti netiesos, jei anonimiškas pranešimas.
21. Gali būti šmeižimo, susidorojimo atveju. Pranešimai negali būti anoniminiai.
22. Iki šiol nesusidūriau su panašiomis problemomis ir tikiuosi, kad niekada neteks.
23. Institucijoje yra galimybė pranešti anonimiškai, tik šiuo atveju nėra 100 procentų garantijos, kad pranešimas tikrai bus nagrinėjamas.
24. Ir taip man rodos anonimiškai galima pranešti. Bet gal klystu.

25. *Ką reiškia anonimiškumas informacinių technologijų amžiuje?*
26. *Kadangi mažai žmonių ir iš jų lengva atsirinkti, anonimiškumo nelieta.*
27. *Kas yra pseudopilietiškas, tas tai daro demonstratyviai atstatęs krūtinę, jiems anonimiškumas išvis nėra vertybė.*
28. *Labai lengva nustatyti kas pranešė, visai nereikia pasirašyti skundo, kad būtų aišku kieno jis yra.*
29. *Man atrodo, kad intelektualus drąsumas ir laisvas idėjų reiškimas pagarbiais būdais ir be baimės turėtų būti esminiai bet kokio akademinės etikos kodekso, kurį institucijos gali sudaryti, principai. Priešingu atveju rizikuotume tapti dar viena korporacine (o ne akademine) institucija.*
30. *Manau daug kas tai mato, bet turi nenori pakenkti kolegoms ar susigadinti santykius.*
31. *Manau, kad pranešimų padaugėtų, bet galėtų atsirasti piktnaudžiaujančiųjų anonimiškumu.*
32. *Nepasitikima sistemomis, kad nebūtų atskleistas anonimiškumas.*
33. *Nereikia kurti skundimo kultūros.*
34. *Nežinau ar įmanoma užtikrinti anonimiškumą. Esame maža šalis ir iš kelių detalių galima labai lengvai atpažinti kas skundėsi ir kuo skundėsi. Kaip minėjau sekretorės be problemų skleidžia pletkus ir dalinasi informacija.*
35. *Nors anonimiškumas galėtų paskatinti daugiau kreipimusi, tačiau tai gali paskatinti ir šmeižto atvejus. Akademinės etikos kontrolieriai gali nagrinėti ir anoniminius kreipimusis.*
36. *Nuasmeninimas gali padėti išviešinti klaidas, jei norima aiškintis situaciją, o ne iš karto „medžioti“ ar kažkaip bausti pažeidėją – turėtų būti nuosekli sistema.*
37. *O kaip gali nebūti šiuo metu tokios galimybės? Neįmanoma? Neetiškas klausimas, ir jau ne pirmas.*
38. *Paskatintų, bet tada būtų gauta ir daugiau pranešimų ir prasidėtų raganų medžioklė ir susidorojimas su konkurentais... universitetuose yra nusistovėjęs savireguliacijos mechanizmas.*
39. *Prasidėtų kerštingi skundimai.*
40. *Prie vidinio institucijos klimato gerinimo tai neprisidėtų.*
41. *Sakyčiau šioje situacijoje abi pusės turi gerbti vienas kito nuomonę už tai nežeminti, neteisti ar dar imtis kokių „drastiškų priemonių“, o susėsti kartu prie apskrito stalo ir viską išsiaiškinti. Nepasidalinti į dvi „fronto linijas“.*
42. *Siauras žmonių ratas žino apie daromą pažeidimą, toks dalykas kaip anoniminis skundas neegzistuoja ir negali egzistuoti.*
43. *Sunku būtų svarstyti anoniminius pranešimus, nes jų neįmanoma patikrinti ir ištirti, užfiksuoti faktus, patikslinti, paklausti.*
44. *Tačiau akademinės bendruomenės nariai netiki įmanomu anonimiškumu.*
45. *Tačiau būtina viską tikrinti, nes būna atvejų, kad anonimas prirašo tikrai neteisingų dalykų.*
46. *Tačiau ne visada anonimiškumas yra užtikrinamas, net jei tai ir deklaruojama.*
47. *Tačiau tam nepritarčiau, nes atsirastų galimybė piktnaudžiauti tokiais pranešimais.*
48. *Tada, kaip visi lietuviai taptume skundikais.*

49. *Tai gali paskatinti šmeižtus ir paskalas siekiant nesąžiningos konkurencijos.*
50. *Tai mūsų institucijoje galima padaryti, neskatina.*
51. *Taip, bet būtų daugiau ir nepagrįstų pranešimų, nes nebūtų asmeninės atsakomybės bent jau prieš administraciją.*
52. *Taip, nes aktualus vadovo „užsisėdimo“ klausimas prieš studentą.*
53. *Turėtų būti galimybė pranešti į centralizuotą sistemą, kuri nuasmenintų pranešėją.*
54. *Verstų susimąstyti.*

14 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Kiek skaidriai vyksta Jūsų padalinio / institucijos vadovo rinkimai?“

1. *Akivaizdu, kad kandidatų atranką ir pergalę konkurse lemia nevieši sprendimai „iš aukščiau“.*
2. *Aš net nesu informuojamas kai vyksta tiesioginio vadovo rinkimai. Tiesiog ateini rugsėjį ir randi ...*
3. *Aš tokioje veikloje nedalyvauju, esu daugiau gamybininkas ne akademinės bendruomenės atstovas.*
4. *Būdavo, jog balsavimas vykdavo atviras. Balsavimą stebint renkamam vadovui tai nekvepia skaidrumu. Tačiau pastaruoju metu balsavimai slapti.*
5. *Dabar yra paskiriama, todėl „nuleidžiamas“ tam tikras asmuo.*
6. *Dabartinis vadovas kuris kandidatuoja antrai kadencijai bando susidoroti su administracija tik tam, kad kolegos negalėtų dalyvauti rinkimuose.*
7. *Dažniausiai sužinome tik galutinį variantą – niekas neklausia nuomonės ar pasiūlymų.*
8. *Deja, padalinio vadovas nerenkamas visuotiniu darbuotoju balsavimu, o skiriamas.*
9. *Dekanai, prodekanai išrenkami be dėstytojų žinios. Nėra net skelbiama. Skelbiami tik konkursai į kolegijos direktoriaus pareigas, kada pasibaigia kadencija. Niekas net neklausia, ar čia tas dekanas ar prodekanas tinka mūsų fakultetui ar netinka. Jokiam balsavime ar diskusijoje per 25 metus nedalyvavau.*
10. *Dėl to, kad aukštoji mokykla yra privati, vadovo skyrimui taikoma šiek tiek kitokia procedūra.*
11. *Formaliai skaidriai, bet su intrigomis ir užkulisiniais susitarimais.*
12. *Girdėjau, kad ne su visais buvo pasitarta dėl naujų laboratorijos vedėjo pareigų (paskirto asmens).*
13. *Į padalinio vadovus rinkimų nėra, yra skyrimas. Direktoriaus rinkimai gal ir skaidrūs.*
14. *Institucija yra patyrusi atviras ŠMSM valdininkų manipuliacijas sukuriant tokius reikalavimus vadovui, kad konkurse negalėtų dalyvauti tam tikras asmuo, ir tokius, kad galėtų dalyvauti tam tikri asmenys. Konkurso metu komisijos narių – ministerijos atstovų vertinimas buvo tendencingas. Trys iš penkių komisijos narių tai užfiksavo protokole su priedais.*
15. *Institucijos – greičiau skaidriai, padalinio – visiškai neskaidriai, nes vadovas nerenkamas, o paskiriamas.*
16. *Institucijos ir padalinio vadovo rinkimų nebūna. Institucijos vadovą skiria ministerija, o padalinio vadovą skiria įstaigos vadovas. Darbuotojai šiam procesui įtakos visai neturi.*
17. *Institucijos skaidriai, bet padaliniams skiriami vadovai, tad jokio ten pasirinkimo ar skaidrumo nėra.*
18. *Institucijos steigėjai skiria vadovus, jie nėra renkami.*
19. *Institucijos vadovo rinkimai – vieši. Padalinių vadovai nėra renkami, o skiriami institucijos vadovo. Nėra nei diskusijos tuo klausimu, nei kadencijų trukmės / skaičiaus. Dažniausiai skiriama iki kol pats atsisako / išeina į pensiją, arba yra išnešamas horizontalioje padėtyje.*
20. *Institucijos vadovo rinkimai buvo itin skaidrus, net nustebau. Nors jei per pirma turą būtų išrinkę ką nors, tikrai atrodytų kaip sovietų Rusijos statytinis, nes siaubingai tragiškai*

prastai kandidatai pasirodė. Tokio atviro rasizmo tokiuose aukšto posto rinkimuose dar neteko matyti. Padalinio vadovo rinkimuose dar neteko dalyvauti, tačiau išrinktu atstovu negaliu skųstis.

21. *Institucijų vadovai – politinis paskyrimas, o ne rinkimai... aišku, demokratija imituojama kuo plačiau reklamuojant. Kita vertus, vadovų rinkimai – nėra optimalus mokslo institucijų funkcionavimo modelis.*
22. *Įprastai, būna tik vienas kandidatas į vadovus, retsykiais du, tad procedūrinių pažeidimų nefiksuota.*
23. *Iš anksto vadovai būna nuspręsti, todėl kitų kandidatų nelabai būna.*
24. *Jeigu nėra neskaidraus įsikišimo iš aukštesnių institucijų.*
25. *Kai vadovas 40 metų nesikeičia, jis tampa priaugęs prie kėdės ir jaučiasi visagalis.*
26. *Kai vienas kandidatas, sunku vertinti skaidrumą.*
27. *Konkursai nevyksta.*
28. *Konkurso skelbimas skelbiamas vietiniame institucijos laikraštyje, todėl nėra prieinama info plačiai visuomenei. Rinkimai jau 15 metų vyksta 1 kandidatas iš 1.*
29. *Laboratorių vadovų rinkimai yra uždari, nusprendžia direktorius be jokių aiškių kriterijų.*
30. *Laikomasi viešumo principo.*
31. *Mes nerenkame, skelbiamas konkursas.*
32. *Mūsų institucijos vadovas yra skiriamas ir darbuotojai prie rinkimų niekaip neprisideda.*
33. *Nedalyvaujame vadovo rinkimuose.*
34. *Negaliu šito įvertinti, nes reikia rinkimuose dalyvauti.*
35. *Negaliu tiksliai pasakyti, nes nesu įtraukta į rinkimų komisiją*
36. *Negaliu tiksliai pasakyti, nes tokiuose rinkimuose nedalyvauju.*
37. *Neįsigilinęs. Tačiau patenkintas ir procesu, ir rezultatu.*
38. *Nemanau, kad labai skaidriai.*
39. *Nenoriu komentuoti. Tai tiesiog akivaizdu.*
40. *Nepastebėjau konfliktinių situacijų.*
41. *Nėra konkurencijos, nes maža norinčių būti vadovais. Todėl realiai vadovas renkamas iš vieno kandidato. Bet čia ne skaidrumo problema.*
42. *Nėra viešo plačiau paskelbto skelbimo dėl kandidatavimo.*
43. *Nerenkamas, o skiriamas.*
44. *Nes institucijos vadovai nerenkami, bet skiriami Švietimo ministerijos, o padalinio vadovus skiria institucijos vadovas.*
45. *Neseniai dirbu, tai gerai tvarkos nežinau.*
46. *Nesidomėjau, tik spėjau.*
47. *Neteko dar stebėti rinkimų, institucijoje esu per trumpai.*
48. *Neteko susidurti su šia situacija.*
49. *Nevalstybinėse įstaigose vadovas yra nerenkamas, o paskiriamas įsakymu.*
50. *Nežinau faktų, negaliu kategoriškai teigti, bet jaučiu, kad yra taip, kaip pažymėjau.*

51. *Nežinau kaip jie vyksta. Kandidatų debatus žiūrėti buvo įdomu :)*
52. *Nežinau, jokie rinkimai nevyksta, paskelbiamas konkursas pareigoms eiti ir renkasi taryba ar kažkas, ne fakultetas renka, katedrų vedėjai irgi paskiriami iš viršaus. Vyksta rinkimai tik į įvairias tarybas*
53. *Niekada nežinai visų „povandeninių“ srovių bet tiek, kiek tenka stebėti – tai atrodo viskas skaidriai.*
54. *Niekada niekas neskelbia viešai, kad bus renkamas institucijos vadovas. Manau, turi dalyvauti ir institucijos mokslo bendruomenė ir išreikšti savo nuomonę renkant vadovą.*
55. *Niekas nenori, tai visi džiaugiasi, jei atsiranda. Nenori, nes darbo krūvis didelis, atlyginimas neatitinkantis atsakomybės ir reikalavimų labai daug.*
56. *Padalinio – skaidriai. Institucijos – rinkikai išrenkami pagal lojalumo valdžiai kriterijų.*
57. *Padalinio – skiria vienasmeniškai direktorius, institucijos – renka / skiria ministerijos komisija.*
58. *Padalinio ne. Institucijos – visiškai skaidriai.*
59. *Padalinio vadovas nėra renkamas, o skiriamas rektorato.*
60. *Padalinio vadovo visiškai skaidriai, institucijos vadovo ne.*
61. *Padalinių rinkimai vyksta visiškai skaidriai. Institucijos vadovo rinkimuose skaidrumas tikrai abejotinas.*
62. *Padalinių vadovų rinkimai vyksta skaidriai, tačiau naujo institucijos vadovo paskyrimas sukėlė daug abejonių.*
63. *Padalino rinkimai nėra vieši, nėra aptariama ir nėra aiškus kriterijai.*
64. *Parengtas rinkimų reglamentas, kuriuo vadovaujamas.*
65. *Paskiria ir viskas. Niekas nieko nerenka.*
66. *Pirma atrenkamas vadovas viduje ir tik suradus konkretų žmogų pagal jo turimą kompetenciją yra sudaromi specialieji reikalavimai ir skelbiamas viešasis darbo skelbimas. Viskas labai skaidriai.*
67. *Renkant pirmininką, pakeičiami prieš tai galioję nuostatai, kad būtų išrinktas tam tikras asmuo.*
68. *Rinkimai imituojami, nes viskas būna iš anksto nuspręsta.*
69. *Rinkimuose dalyvauti neteko.*
70. *Skaidriai (2).*
71. *Skaidriau nebeįmanoma.*
72. *Skiria ir tiek kalbų.*
73. *Tai kad niekad vadovo prie manęs nerinko.. Kaip atėjau taip ir buvo visą laiką tas pats vadovas.*
74. *Tenka susidurti, kad jau būna aišku iki rinkimų, kas bus vadovas..*
75. *Tik ką įvykę padalinių vadovų rinkimai tikrai įvyko skaidriai, sprendžiu pagal kandidatūras, jautėsi demokratija.*
76. *Tik paskyrimai.*
77. *Turėjome puikų dekaną, tačiau jis nepatiko rektoratui ir jį atleido. Gaila...*
78. *Vadovas buvo paskirtas, rinkimų nebuvo, nes pasisiūlė vienas kandidatas.*

79. *Vadovas skiriamas ministerijos.*
80. *Vadovo rinkimai dar niekada nevyko, vadovas paskiriamas ir tada pasiskiria jam patinkančius administracijos darbuotojus. Jei yra giminaitis, neturintis darbo, jam dirbančio žmogaus sąskaita gali būti sukurta sinekūra. Tokių pozicijų mūsų įstaigoje ne viena ir ne dvi.*
81. *Vyksta skyrimas institucijos vadovo iniciatyva, nederinant su akademinio padalinio darbuotojais, apie vadovo paskyrimą sužinome jau po skyrimo.*
82. *Vyksta susitarimai aukštesniame lygyje ir visada praeina tas, kas turi praeiti per rinkimus.*
83. *Visiškai paslėpta informacija.*
84. *Viskas vyksta pagal tvarką.*

15 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar Jus tenkina esama vadovų rotacijos tvarka Jūsų padalinyje / institucijoje...?“

1. 13 metų iš eilės, 8 metai iš eilės...
2. Institucijų vadovams dvi kadencijos yra priimtina riba. Padalinių vadovams – viskas priklauso nuo padalinio dydžio ir administracinio savarankiškumo statuso. Rotacija turi būti ten, kur dominuoja ne mokslinis, o administracinis vadovavimas. Rotuoti padaliniuose, kurie dirba vadovaujant moksliniam lyderiui, nėra tikslinga.
3. Iš vadovų kalbos dažniausiai suprantu, kalbama tik apie reikalavimus ir kaip juos labiau pakelti.
4. Jaučiasi viršenybių hierarchija.
5. Jei jau gavo vietą, tai visada maksimaliam laikotarpiui – dviem kadencijom.
6. Jos nėra
7. Jos visiškai nėra.
8. Kai kuriuose padaliniuose rotacija galėtų būti dažnesnė, nes jaučiasi, kad „užsisėdėję“ vadovai (po 15–20 metų) nenori leisti iniciatyvoms jaunesnių kolegų. Labai nepritariu tvarkai, kad tik vadovas gali leisti dalyvauti konkurse į aukštesnes pareigas. Kai kurie vadovai, bijodami konkurencijos, to nedaro, nors kolega atitinka pilnai aukštesnės kategorijos reikalavimus. Tai manau demotyvuoja jaunesnius aktyvius mokslininkus.
9. Kinta tik direktorius, skyrių ir laboratorijų vadovai yra „amžini“.
10. Laboratorijos vadovai nerotuojami.
11. Man labai nepatinka, kai rotacija vyksta vien dėl rotacijos.
12. Manau, kad LMTA tarybai yra suteikta per daug galių. Susirenka, tarpusavy nusprendžia ir „apačias“ tik informuoja. Sprendimuose turėtų dalyvauti visi akademijos darbuotojai.
13. Nelabai yra norinčių vadovauti dėl biurokratinio krūvio.
14. Nesuprantamas klausimas.
15. Net jei skaidrumu abejoju, dažnesni rinkimai, ar rotacija to nepakeistų.
16. Netenkina, nes yra galimybė ateiti „amžiams“, vienai komandai kelis kartus rotuojantis tarpusavyje.
17. Nežinau kaip ji vyksta ir ar vyksta išvis.
18. Nežinau, tiesą sakant neturiu nuomonės šiuo klausimu, geriau tuos vadovus rečiau matyti.
19. Niekada dėl to nekvaršinau sau galvos.
20. Niekas rotacijos nevykdo, moka apeiti, perregistruojant į kitą instituciją.
21. Norėtųsi aiškios padalinių vadovų skyrimo tvarkos bei kadencijų įvedimo.
22. Padalinių vadovai nėra rotuojami.
23. Padaliniuose maža rotacijos galimybė.
24. Padalinyje – visiškai netenkina. Institucijoje – greičiau tenkina.
25. Pas mus nėra rotacijos.
26. Paskiriami „naudingi“ žmonės, nors tai vyksta viešo konkurso būdu.

27. *Per 20+ metų karjeros padalinio vadovas nesikeitė nė karto, nėra kaip vertinti rotacijos tvarkos. Institucijos vadovo rinkimai beveik visada vyko už uždarytų durų.*
28. *Po 20/10 metų vienvaldystės, pagaliau demokratija, pokyčiai į gerą pusę.*
29. *Po metinio pokalbio priimamas sprendimas.*
30. *Postas amžiams.*
31. *Rotacija yra vienas iš demokratijos principų, todėl palaikau, bet rotuojamieji paprastai elgiasi pigiai ir nepagarbiai ne tik kitiems bet ir sau.*
32. *Rotacija nevyksta. Vadovas paprastai ministerijos pritarimu įsišaknija. Esant reikalui pakeičiamas institucijos statusas, kad tas pats vadovas galėtų ir toliau vadovauti. Buvo biudžetinė įstaiga, tapo vėj ir kadencijos pradedamos skaičiuoti iš naujo.*
33. *Rotacija taikoma vienoms pareigoms, netaikoma kitoms, priežastys neaiškios.*
34. *Rotacija vyksta tarp institucijos vadovo draugų ir jiems prijaučiančių.*
35. *Rotacijos beveik nėra. Vadovai dažniausiai užima savo pareigas iki pensijos.*
36. *Rotacijos jau 15 metų nėra. Rinkimų nėra. Jokiuose lygmenyse.*
37. *Rotacijos laikomasi.*
38. *Rotacijos nematyti.*
39. *Rotacijos nėra (3).*
40. *Rotacijos nėra ir nenumatoma.*
41. *Šiuo momentu tenkina, tačiau pasikeitus universiteto Statutui procedūroje lieka gerokai mažiau demokratijos – padalinių vadovai bus vienasmeniškai skiriami rektoriams.*
42. *Tai institucijos steigėjų sprendimai, darbuotojai įtakos neturi.*
43. *Tenkina, nes numatyta kaita kas 5 metus ir ne daugiau kaip 2 kadencijos iš eilės.*
44. *Turbūt būtų gerai fakultetuose dekanų rotacija. Ir nebūtinai todėl, kad „blogai“ dirba, tiesiog nauji žmonės turi kitokias vizijas ir matydami, tai galėtų praturtinti pačią instituciją.*
45. *Turėtų būti ribojamos kadencijos iki 2.*
46. *Tvarka – kaip direktorius pasakys.*
47. *Vadovai keičiasi retai, yra daug asmeniškumų, jauniems žmonėms labai sunku įrodyti savo vertę ir užimti aukštas pozicijas, ypač jeigu nuomonė skiriasi nuo dabartinio institucijos vadovo*
48. *Vadovai, tapę vadovais, paprastai būna kol patys nebenori būti vadovais.*
49. *Vadovus aukštojo mokslo institucijose turėtų rinkti patys darbuotojai, bet čia iš fantastikos srities. Niekas su darbuotojais net nesitaria.*
50. *Vienareikšmišką atsakymą sunku pateikti. Jeigu kalbama apie institucijos vadovo rotaciją, atsakymas – tikrai tenkina. Jei klausimas liečia padalinio / laboratorijos vadovo rotaciją – visiškai netenkina, nes jos nėra, nors tokia rotacija turi būti.*
51. *Vienas padalinio vadovas jau 16 metų (dabar pensinio amžiaus) – jaučiamės įstrigę, nėra jokios rotacijos.*
52. *Visur tenkina, net valstybės valdyme. Galėtų išvien keistis.*
53. *Žmonių „mėtymas“ iš vienos institucijos į kitą man nelabai suprantami veiksniai, be to aš nelabai ir gilinuosi į tuos niuansus.*

16 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar pasitikite savo institucijos etikos komisija / atstovais / komitetais?“

1. *Akademinės etikos komisija svarstė duomenų klastojimo atvejį ir nustatė kad viskas gerai, nors duomenys buvo akivaizdžiai suklastoti. Visi įrodymai buvo, tačiau akademinės etikos komisija net nepasivargino tų duomenų / įrodymų peržiūrėti, o išvadas padarė po vieno posėdžio.*
2. *Argi varnas varnui kirs akį?*
3. *Atstovai yra renkami bendruomenės narių, o ateinantys pagal pareigas irgi yra kompetentingi atlikti jiems pavestas funkcijas.*
4. *Bent savo praktikoje neturėjau jokių su niekuo konfliktų, visos problemos sprendžiamos geranoriškai ir savalaikiai.*
5. *Būta visokių situacijų: ir spaudimas, ir slėpimas.*
6. *Buvo atvejis apie galimą duomenų falsifikavimą. Viskas buvo nutildyta ir toliau visi gyvena kaip nieko nebuvo.*
7. *Buvo konfliktas, o etikos komisijos išvada buvo niekinė.*
8. *Daug nuveikta šioje srityje pačios komisijos.*
9. *Dauguma komitetų veikia korektiškai, visgi jungtiniame doktorantūros komitete plinta praktika priimamų doktorantų vadovais paskirti to pačio komiteto narius, nepaisant to, kad potencialus doktorantas parengė projektą su kitu darbo vadovu. Šią korupcinę / pasinaudojimo tarnybine padėtimi riziką būtina naikinti sistemiškai – neleidžiant doktorantūros komitetų nariams būti darbo vadovais arba mažiausiai šiam komitetui apskritai siūlyti darbo vadovą, ypač priėmimo procese.*
10. *Dėl leidimo reikia nueiti biurokratinius kelius, bet, jeigu norėčiau padaryti ką nors ne etiško, vargiai jie galėtų kažką padaryti.*
11. *Dirbu postsovietinės šalies valstybinėje institucijoje...*
12. *Esu buvusi institucijos Akademinės etikos komiteto narė. Etikos komitete dalyvauja nešališki akademinės bendruomenės nariai, jų nesaisto „draugystės“ su aukščiausiais institucijos vadovais, priimami sprendimai nešališki, tačiau jaučiamas bandymas daryti spaudimą iš vadovų pusės.*
13. *Etikos komisija sudaryta iš bendruomenės narių, vadinasi iš kolegų, tad negali būti objektyvi ir nešališka.*
14. *Etikos komisija sudaryta iš sinekūras gavusių žmonių, kurie visiškai lojalūs nerotuojamai administracijai ir jos vadovams*
15. *Etikos komisija visuomet atstovauja ne nukentėjusį asmenį-darbuotoją, bet palaiko labiau institucijos interesus.*
16. *Etikos komisijai didelę įtaką daro administracija.*
17. *Iki galo neaišku ką minėta etikos komisija veikia. Nesu girdėjęs, kad kaip nors būtų sprendžiami, pvz., nukentėjusių dėstytojų klausimai.*
18. *Institucijos etikos komisija pasiduoda institucijos administracijos spaudimui bei nuomonei.*
19. *Ypatingai etikos komisija nepasitikiu, nes jeigu ir patenka koks skundas į ją, viskas yra užglaistoma, nekeliamos jokios bausmės nusižengusiems, nes dažniausiai jie būna*

- aukštesnėse pareigose. Kita vertus, kas daugiausia gali nutikti, rektorius parašyti papeikimą, kuris nugula giliai į stalčių ir tiek iš to naudos.*
20. *Jei jie būtų nepriklausomi, tuomet – taip. Bet kadangi visi dirbamame toje pačioje institucijoje, tai apie kokį pasitikėjimą galima kalbėti. Kaip vadovai pasakys, taip ir bus.*
 21. *Jei visuose komitetuose yra direktorė ir jos pavaduotojai, tai koks gali būti pasitikėjimas.*
 22. *Kadangi mano tiesioginis vadovas yra artimame ryšyje su administracijoje dirbančiais žmonėmis, negaliu pasitikėti, kad kreipęsis dėl etikos pažeidimų darbe, tai nebūtų atskleista mano vadovui, dėl ko bijau nukentėti darbe.*
 23. *Kartais komiteto sprendimai atrodo nelogiški.*
 24. *Kiek teko susidurti, labai jau sudėtinga procedūra, reiktų supaprastinti, kad nenuslopinti išvis daryti tyrimų. Dažnai dėl formalumo prašoma kelis kartus taisyti, laukti, gauti papildomus dokumentus, bet tas esmės nekeičia. Kartais etikos leidimo gavimas užtrunka ilgiau ir reikalauja daugiau jėgų nei pats tyrimas.*
 25. *Kodėl jais turėtume nepasitikėti?*
 26. *Komisija dar nepradėjo savo darbo, ją išrinkome metų pradžioje. Bus matyti. Anksčiau nieko panašaus neturėjome, nebent tik disfunkcinę profsąjungą.*
 27. *Komisijoje esama narių kurie patys yra akademiškai neetiški.*
 28. *Komitetai ir komisijos visai neturi jokios galios. Jų nuomonė dažnai net neišklausoma, juolab jokių atvejų į ją neatsižvelgiama. Paprastai dėl įstaigoje keičiamų tvarkų imituojamas pasiūlymų rinkimas, tačiau į pasiūlymus niekuomet iki šiol dar nebuvo atsižvelgta. Visuomet nusprendžia „valdžia“.*
 29. *Mūsų įstaigoje gan daug nepotizmo, tad negaliu būti tikra etikos komisijos nariai atstovauja viešąjį interesą ir nėra kieno nors draugai ar šeimos nariai.*
 30. *Nebuvo pagrindo jais nepasitikėti.*
 31. *Negaliu daug komentuoti, nes nežinau tokios komisijos veiklos nuostatų.*
 32. *Nėra tekę susidurti.*
 33. *Nes yra protežė.*
 34. *Nes komisijos vengia prieštarauti vadovams.*
 35. *Nesidomėjau, ar tokia yra, o jei ir yra, ji sudaryta iš tų pačių darbuotojų, o viską lemia asmeniniai ryšiai.*
 36. *Nesu tikras, ar pas mus tokia egzistuoja.*
 37. *Neteko susidurti, bet šiuo metu, tai yra aktualu.*
 38. *Neteko susidurti, tad sunku vertinti.*
 39. *Neturi laiko ir galimybių įsigilinti į kiekvieną konkrečią situaciją. Faktiškai neturi įrankių gauti visapusišką informaciją.*
 40. *Nežinau kokius komitetus turim. Esu doktorantas, tai man aktualus doktorantūros komitetas puikus, visada padeda ir pakonsultuoja.*
 41. *Nežinau, ar yra tokių. Kadangi atsidūrus tokioje situacijoje mano interesai nebuvo ginami.*
 42. *Nežinau, ką ji daro.*
 43. *Niekad neteko kreiptis, bet kiek žinau visose institucijose etikos komisijos pučia vieną dūdą su vadovais, todėl niekas pas juos neina.*

44. *Nors net nežinau, ar tokia institucijoje yra.*
45. *Nuspręs kaip reikia administracijai, nes yra nuo jos priklausomi.*
46. *Pasitikėjau, bet asmeniškai susidūriau su verbaliniu studento įžeidinėjimu, ir man buvo patarta nutylėti incidentą, nes per daug „vargo“ dėl tokio mažo dalyko.*
47. *Patys juos renkame.*
48. *Pats esu savo padalinyje akademinės etikos komisijos pirmininkas.*
49. *Savi postus pasiskirstę.*
50. *Spėju (tikrai nežinau) pas mus net nėra etikos komisijos / atstovų / komiteto.*
51. *Subjektyvu.*
52. *Sunku pasakyti ar tokią etikos komisiją institucija iš viso turi.*
53. *Tie patys kelis žmonės yra visose komisijose / komitetuose, dažniausiai suinteresuoti ginti savo draugus.*
54. *Tik formalūs, pavaldūs valdžiai.*
55. *Turėjau tyrimo klausimų reikalų, pasitikiu.*
56. *Viešai žinomi institucijos vadovų / darbuotojų nusižengimai ir viskas kišama po kilimu apsimetant kad viskas gerai.*
57. *Visos komisijos ir komitetai veikia fiktyviai ir yra sudarytos tik todėl, kad privaloma LR įstatymų numatyta tvarka.*
58. *Visos komisijos ir t.t ir kitos organizacijos yra lojalios administracijai.*

17 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar sudėtinga gauti tyrimams atlikti būtinus etikos leidimus (pvz., etikos, bioetikos komiteto)?“

1. *Aukšti reikalavimai, komisija labai atsakingai vertina paraiškas, tas užtrunka ir reikalauja daug išteklių paruošti gerai paraiškas ir ataskaitas. Manau tai yra teisinga, tiesiog sudėtinga.*
2. *Bet kitus leidimus yra labai sunku gauti.*
3. *Bet kokia biurokratija man yra sudėtinga.*
4. *Biurokratija ir tiek.*
5. *Būtina galvoti apie laiko planavimą, nes kiekvieno leidimo gavimas yra biurokratinė procedūra.*
6. *Gal kai kurioms jautrioms tematikoms ir sudėtinga, tačiau bendru atveju nėra problemų.*
7. *Gana sudėtingi dokumentai reikalingi, ypač DVP.*
8. *Humanitarinės ir socialinės krypties tyrimams labai trukdo BDAR ribojimai ir jų retrospektyvus taikymas praeities dokumentams, taikant etikos kriterijus, kurie aptariamam laikui dar negalioja. Pavyzdžiui nėra aiškus laikotarpis (25, 50, 75 ar kiek metų??) kada galima naudoti teismų ir kalėjimų informaciją apie teistus asmenis, nekoduojant vardų ir pavardžių.*
9. *Yra gana aiški tvarka, todėl belieka planuoti ir aprašyti tyrimą pagal reikalavimus.*
10. *Jei bioetikos, tai tikrai sudėtinga, jei kitų sričių – nelabai.*
11. *Jeigu nesutariama su etikos komitetu, bioetikos leidimo paraiška gali būti paskandinta biurokratijoje ir vėlinama be objektyvių priežasčių.*
12. *Kabinėjamas prie neesminių teiginių, vilkinama, pametama esminė idėja jos novatoriškumas. Tai stabdo mokslo progresą.*
13. *Kai žinomos sistemos, tai nesudėtinga.*
14. *Kol etikos komitete yra kunigas, tol šitas komitetas yra labiau bajeris, o ne komitetas.*
15. *Komisija turi per daug laisvės reikšti savo nepagrįsta nuomonę, o ne apsvarstyti paraiškas formaliai ir objektyviai. Daug žmogiškojo faktoriaus, simpatijų / antipatijų sprendimo priėmimui ir greičiui.*
16. *Labai daug biurokratijos.*
17. *Labai ilgina kelią iki tyrimo atlikimo.*
18. *Leidimai gaunami pagal universiteto numatytą procedūrą, kuri nesudėtinga ir skaidri.*
19. *Mes priklausome kitam miestui, o ten yra ilgai laukiama ir dažnai atmetama dėl konkurencijos.*
20. *Neteko atlikti tokių tyrimų, kuriuose reikėtų leidimų. Tačiau paskaitose gauta informacija leidžia suprasti, kad nelengva, bet įmanoma.*
21. *Pirmą kartą girdžiu apie etikos leidimus. Niekada niekas nesupažindino ir neinformavo apie jų reikalingumą.*
22. *Priklauso apie kokius kalbama. Jei apie klininius tyrimus – sunkiau. Jei apie ikiklininius – nesudėtinga.*

23. *Privaloma parengti itin daug dokumentų.*
24. *Procedūros griozdiškos ir biurokратиškos, nelanksčios.*
25. *Rodos, kad žodiniu ir rašytiniu pritarimu.*
26. *Sudėtinga.*
27. *Sunku jei tai liečia žmones ir jų mėginius.*
28. *Tinkamai pateikti Etikos paraišką nėra paprasta, bet būtina.*
29. *Tokie komitetai skirti ne technologijų mokslams, nėra tyrimų nei su gyvūnais, nei su žmonėmis, ir kt.*
30. *Turime visiškai neseną patirtį su vienu studentu, kuris labai sunkiai gavo bioetikos leidimą BMD darbui. Mano nuomone, atmetinėjimais buvo labai sausiai nemotyvuoti. Pirmą kartą susidūriau su tokiu atveju.*
31. *Žuvų tyrimai gamtoje yra labai stipriai biurokratizuoti. Situacijos absurdiškumą apibūdina tai, kad pati Aplinkos apsaugos agentūra skelbia konkursus ir pasirašo taikomųjų tyrimų sutartis, o vėliau ta pati Aplinkos apsaugos agentūra neišduoda reikiamų leidimų tyrimams taip sužlugdydama savo inicijuotus tyrimus.*

18 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar etikos, bioetikos komitetų reikalavimai dėl tyrimų atlikimo yra pertekliniai?“

1. *Be bioetikos esama kitų leidimų, kurie yra nelogiški ir pertekliniai.*
2. *Formalūs reikalavimai leidimo išdavimui yra sudėtingi, tačiau vėliau tyrimų etikos kontrolė yra neegzistuojanti. Todėl svarbu yra tinkamai parengti prašymą, o vėliau gali daryti ką nori.*
3. *Gal ne tiek pertekliniai, nors tikrai reikia susitarti, kokioms tematikoms ar kokiems mokslams ar jų kryptims reikia jų leidimų, nes tikrai nematau, kad tie reikalinga, pvz. visiems socialiniams mokslams. Be to, iš jų norėtusi ir pagalbos, konsultavimo tyrimų ir jų atlikimo etikos klausimais.*
4. *Gamtoje žiaurus žudymas ypač tarprūšiniuose santykiuose yra įprastas ir visuotinis reiškiny. „Žiaurumo“ ribojimai moksliniuose tyrimuose yra iš tiesų ne rūpinimasis eksperimentuose naudojamomis rūšimis (neskaitant retų ir nykstančių rūšių – jų atžvilgiu ribojimai ir draudimai būtini), o nepasitikėjimas mokslininkais ir įtarimas, kad „žiaurumą“, naudotą prieš eksperimentinius gyvūnus jie galimai panaudos prieš kitus žmones.*
5. *Jeigu taisyklės yra aiškiai išdėstomos, nėra logiška jų interpretuoti kaip perteklinių ar neperteklinių.*
6. *Jeigu tyrimas retrospektyvus, manau, išvis nereiktų leidimo. Jeigu tyrimas tarptautinis ir yra vadovaujančios tyrimui institucijos leidimas, jo turėtų užtekti visam tyrimui. Sutartys su kitom institucijom dėl duomenų, nematau, kad reikalingos. Tai yra mokslininkų asmeninėm jėgom, tarptautinių renginių, darbo grupių metu gauti, savarankiškai užmegzti tarptautiniai kontaktai ir dalijimasis klinicine patirtimi. O ne institucijų bendradarbiavimas. Formos turėtų būti supaprastintos iki minimumo arba pateiktos pusiau užpildytos. Nes paprastai daug kur yra spec. reikalavimai, pvz., kiek laiko turi būti ir kaip saugomi duomenys. Kol tyrėjas „neatspėja“ to atsakymo, tol „neprašina“ leidimo.*
7. *Jie yra reikalingi, tačiau turėtų būti lankstesni, atsižvelgti į konkrečius tyrimus ir reikalavimus jiems.*
8. *Kai kuriose srityse ir kai kuriais atvejais pertekliniai. Pvz., kai apklausiami suaugę (nepažeidžiami) asmenys dėl dalyko, kuris didžiajai visuomenės daliai nesvarbus, neaktualus.*
9. *Kairieji veda žmoniją iš doros kelio...*
10. *Kalbant apie neinvazinius į žmogaus kūną tyrimus (nėra imi kraujo, gleivių, raumens ar odos mėginiai).*
11. *Kalbant apie žmonių tyrimus.*
12. *Konkrečiais atvejais pasitaiko tokių dalykų.*
13. *Kultūros tyrimų srityje mokslo rezultatai ir jų išliekamoji vertė sumenkėja dėl reikalavimų sunaikinti pirminius šaltinius (garso įrašų ar fotografijų).*
14. *Ne tiek komitetų, kiek bendros nuostatos didele dalimi perteklinės.*
15. *Nesąžiningas mokslininkas ras būdų sukčiauti, o reikalavimai ir formalumai neretai varžo kūrybiškumą.*
16. *Neteko susidurti, neaktualu, technologijos mokslai.*

17. *Nors pildymo formos galėtų būti paprastesnės, neperteklinės, tiek kiek reikia tyrimui atlikti.*
18. *Paskutiniu metu labai apsunkintas, nenuoseklus, ištęstas procesas; trūksta detalaus reikalavimų išaiškinimo / konkrečių rekomendacijų; trūksta geranoriškos pagalbos.*
19. *Pernelyg daug biurokratinių saugiklių, kai kuriais tyrimų metodais sunku ar neįmanoma pasinaudoti dėl šios priežasties.*
20. *Priklauso nuo komisijos ekspertų kompetencijos. Pagal Reikalavimus, tai jie nėra pertekliniai.*
21. *Svarbi tyrimo specifika. Reikalinga tikslesnė reikalavimų diferenciacija.*
22. *Tikrai pertekliniai jei procedūros būtų gerai reglamentuotos, bet yra visokių apėjimų ir nepagrįstų atmetimų.*
23. *Turiu labai griežtus reikalavimus pats sau, todėl išoriniai nedomina.*
24. *Verslo srityje vykstantiems tyrimams turi būti daugiau savireguliacijos.*

19 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar institucijoje sukurta aiški sistema, kaip pranešti apie galimus akademinės etikos pažeidimus?“

1. *Ant popieriaus yra, bet realiai, tą klausimą sprendžia patys šališkiausi žmonės, kurie situaciją tik paslepia ar pranešėjui sugadiną gyvenimą.*
2. *Apie aukštus postus užimančių darbuotojų nusižengimus reikia tylėti, nes kitaip bus su pranešusiu asmeniu susidorota.*
3. *Apie tokią sistemą nėra akcentuojama.*
4. *Bet nelabai efektyvu tai daryti.*
5. *Bet niekas nepraneša, kai etiką pažeidžia valdovai (paprastai vadinami vadovais iki grabo lentos).*
6. *Daugelis mato ir žino, kad neprisidėję prie darbo žmonės, doktorantūros vadovai, laboratorijų vadovai yra įtraukiami į straipsnius, tačiau neaišku, kaip ir kam apie tai pranešti. Be to yra didelis spaudimas taip elgtis, kai kuriose laboratorijose mokslininkai net laiko tai savaime suprantamu dalyku, kad laboratorijos vadovas turi būti įrašomas į visus straipsnius.*
7. *Dokumentiškai reglamentuota, bet realiai – neveikia. Turiu patirties kitoje institucijoje, kurioje dirbau. Pažeidėjai liko, o man teko išeiti. Daugiau net nebandysiu.*
8. *El. forma ir pateikimas fiziškai galimas, taip pat email. Anoniminiams palikta galimybė taip pat.*
9. *Galimas tiesioginis kreipimasis į etikos komisiją ir / arba skundo pateikimas per pasiūlyimų laiškadėžę.*
10. *Greičiausiai yra, bet reiktų atskirai domėtis.*
11. *Informuojama administracija, o toliau jau jos sprendimai. Apeliuoti į etikos komisiją ar pan. tiesiogiai nėra prasmės, nes ją sudaro administracija.*
12. *Institucija turi etikos komitetą, tačiau etikos komitetas neturi kompetencijos šioje srityje. Ir kreipiantis dėl etikos pažeidimų, atrodo, kad kreipimasis jiems yra problema, kurią vengia išspręsti. O pateikiamas sprendimas yra niekuo nepagrįstas, tiesiog susidaro įspūdis, kad vengiama skandalo ir viešumo, tai problema labiau užglaistoma nei sprendžiama. Institucijoje neviešinama.*
13. *Institucijoje daug skirtingų dokumentų, todėl painu ką daryti, kokiais atvejais.*
14. *Yra akademinės etikos komitetas į kurį kreipiamasi tiesiogiai.*
15. *Yra etikos komisija, bet niekada dar nesikreipiau.*
16. *Yra etikos komisijos kontaktai ir tvarkos.*
17. *Yra tai reglamentuojantys dokumentai.*
18. *Yra žinoma kam reikia pranešti, bet akademinės bendruomenės nariai bijo pranešti, ypač jei tai susiję su aukštesnio lygmens akademinės bendruomenės nariais, kaip pvz., studentai apie dėstytojų netinkamą elgesį, dėstytojai apie vadovų netinkamą elgesį. Pranešimai yra gaunami tik iš aukštesnio lygmens, t. y. dėstytojai apie studentų akademinį nesąžiningumą, vadovai apie dėstytojų galimai neetišką elgesį ir pan.*
19. *Kaip rašiau ankstesniame klausime, mano organizacijoje nėra atsakingo asmens už akademinės etikos pažeidimus, todėl esu klausęs kolegų, pas ką būtų geriausia eiti,*

nukreipia į vieną iš direktoriaus pavaduotojų, tačiau dėl artimų ryšių organizacijoje, bijau kreiptis, kad informacija, kuri norėčiau, kad išliktų anoniminė, būtų nutekinta mano tiesioginiam vadovui.

20. *Kokia bebūtų sistema, konfidencialumo tikrai nesitikėčiau.*
21. *Labai reti atvejai, todėl neturime patirties.*
22. *Manau, ji yra aiški, bet kai retai susiduri, užsimiršta. Jei prireiktų kreiptis, pasitikslinčiau pas savo tiesioginį vadovą arba pas kolegą.*
23. *Manau, kad rasčiau kaip bet jei tai būtų susiję su institucijų vadovais – nežinočiau.*
24. *Nėra reglamento.*
25. *Neteko pačiam tokio pranešimo rašyti. Bet kiek žinau visas su tuo susijusias tvarkas, manau sistema yra aiški*
26. *Nežinau kaip pranešti, bet ir nesidomėjau.*
27. *Nežinau, ar turime akademinės etikos komisiją.*
28. *Nežinočiau, ką daryti, turėčiau specialiai ieškoti ir skaityti nuostatuose.*
29. *Niekada nesusidūriau, tai negaliu komentuoti.*
30. *Niekas apie tai nekalba.*
31. *Organizacijoje nėra atviro kalbėjimo kultūros.*
32. *Paprastai kreipiamės į tiesioginį padalinio vadovą.*
33. *Patvirtintas reglamentas, kuriuo būtina vadovautis.*
34. *Pranešimo sistema yra pranešimas, kaip jis gali būti neaiškus aukštojoje mokykloje, juk tai ne ferma. Nors ir joje nesudėtinga, ko gero, pranešti.*
35. *Sistema yra, tačiau jos veikimas ir skatinimas naudotis, yra varganas.*
36. *Sistema sukurta, bet nereiškia, kad ji veikia.*
37. *Studijų proceso atveju, tvarka aiški, o su neetiškų tyrimų atveju neteko susidurti.*
38. *Sukurta aiški sistema, bet darbuotojai bijo kalbėti.*
39. *Šiaip nesu susidūręs.*
40. *Tačiau visi tyli ir tik sako „nieko čia nepakeisi“, arba „nedegink kalorijų“. Niekas nenori pyktis ir susilaukti kažkokio audito. Tiesiog pagal nutylėjimą „viskas gerai“.*
41. *Teko patirti tokią situaciją, tačiau nežinojau, kur kreiptis, ir negavau vadovo palaikymo.*
42. *Turėjau nusiskundimų dėl seksualinio priekabiavimo ir neetiško duomenų publikavimo, tačiau nėra institucijoje žmogaus kuriam galėčiau pateikti šiuos nusiskundimus. Be to, manau, kad po tokių nusiskundimų mane atleistų, o ne žmogų, kuris darė šiuos grubius pažeidimus, nes tas žmogus užima aukštą poziciją.*
43. *Turiu kitų darbų nei užsiimti sovietiniu skundimu.*
44. *Tvarka kažkokia yra, bet kol nesusidūręs, tai nežinai, ar gali ja pasitikėti, ar ji veikia.*
45. *Veikia akademinės etikos komitetas.*
46. *Vis tiek visi bijo pranešti, nes būsi kaltas.*

20 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Ar Jūs jaustumėtės saugiai pranešdami apie etikos pažeidimus savo institucijoje?“

1. *Aš jų nepranešinėčiau, nes nieko iš to neišeitų.*
2. *Bet ar mes patys galime būti tikri dėl netyčinio nepacitavimo klaidos, klaidų JSIVÉLIMO skaičiavimuose, tinkamo perfrazavimo, autorių eiliškumo sumaišymo, kurie, mano manymu, nėra grubūs pažeidimai, tai žinoma jausčiausi nesaugiai, nes kolegos nesuprastų kam procedūros užsukimas, laiko gaišimas, pakaktų pakalbėti, pastebėjus klaidą patarti kaip ištaisyti. Nekalbu apie akivaizdžius grubius pažeidimus.*
3. *Greičiau taip, bet manau, kad būtų nerimo.*
4. *Institucijoje labai jaučiasi, kaip vyresni užstoja vieni kitus prieš studentą.*
5. *Įsivaizduojant jog reiktų įduoti vyresnį, aukštesnę poziciją užimantį žmogų, tai nebūtų lengva. Galų gale būtų išsiaiškinta, kas paskundė, o aukštesnę poziciją užimantis žmogus, galėtų pridaryti bėdų (jeigu jau ir taip atlieka etikos pažeidimus).*
6. *Yra buvę situacijų, kai asmuo, tik administruojantis situaciją gavęs „buitinį“ paklausimą, ar prašymą spręsti problemą „susinervina“, tai jei būtų didelė problema, manau būtų dar blogiau. Gali būti, kad problema nėra įstaigos vadovybėje, bet „aptarnaujančio“ personalo požiūryje į mokslininką, ir į „tik studentą“. Tai kai tokiam kasdieniame lygmenyje tu išmoksti neklausti, netrukdyti, kažin ar turėtum drąsos ieškoti teisybės susidūrus su galimais pažeidimais. Manau.*
7. *Jaučiu, kad gali būti pasekmių. Kokiai institucijai reikalingas nepatogus darbuotojas?*
8. *Jaučiuosi saugiai jei pateikiu studentų padarytą pažeidimą, tačiau jei praneščiau apie įtartiną kolegų elgesį, užsitraukčiau nemalonę arba kokias nors nepageidaujamas pasekmes. Ypač jei praneščiau apie vadovaujančias pareigas einančių asmenų elgesį.*
9. *Jei galima tai padaryti anonimiškai, tuomet tai skamba saugiai.*
10. *Jei tai liestų administracijos atstovus, nemanau, kad kas išdrįstų.*
11. *Jeigu informuojama administracija, atrodo saugu. Jeigu būtų reikalavimas kreiptis tiesiogiai į skaitlingą komisiją, iškiltų daug problemų.*
12. *Kadangi komitetuose yra tie patys žmonės su interesais, netikiu, kad būtų apgintos paprasto dėstytojo teisės.*
13. *Kadangi niekada neteko kreiptis, tai išlieka abejonė.*
14. *Kadangi padalinių vadovai skiriami iki mirties, bet koks susipykimas su tiesioginiu vadovu gali lemti pasitraukimą iš darbovietės.*
15. *Manau, kad mūsų institucijose anonimiškumo praktiškai nėra. Bent jau vadovai norėdami viską sužinotų.*
16. *Nebandžiau ir nebandysiu.*
17. *Nemanau, kad reikia ką nors pranešinėti. Visą galima išsiaiškinti ir patiems.*
18. *Nes nieko nepasikeistų, savi už savus, tik tu pats gali nukentėti.*
19. *O ko bijoti? Tarybų valdžia juk pasibaigusi, ar ne?*
20. *Paprastai visi viską žino ir anonimiškumo užtikrinti neįmanoma.*
21. *Pas mus įstaigoje su nepatogiais asmenimis susidorojama.*

22. *Pažeidėjai visada turi „stogą“, kam daryti sau blogai.*
23. *Pletkai labai greitai sklinda Lietuvos tyrimų institucijose ir sekretoriai be problemų dalinasi elektroniniais laiškais su jautria informacija. Esu rašęs vieną e. laišką su nusiskundimu ir visi apie tai kalbėjo apie mėnesį laiko, todėl buvau priverstas „išmokti“ tylėti.*
24. *Praneščiau tik tokiu atveju, jei tai liestų mane asmeniškai.*
25. *Pranešti apie dekanų, rektorių ir kitas aukštas pareigas užimančių žmonių įtraukimą į straipsnius, kai jie neprisidėjo prie darbo, būtų tikrai baisu.*
26. *Santykiai su kolegomis būtų baigti.*
27. *Sužinotų manau vis tiek, kas pranešė. Bet tegul ir žino. Realiai saugus niekur negali jaustis.*
28. *Tiesioginiai viršininkui yra pranešama, o šis praneša visiems kitiems. Gaunasi, kad visi žino.*
29. *Tokia organizacinė kultūra.*
30. *Turiu tokios patirties, tačiau negaliu „nematyti“ kolegų ar vadovų etikos normų pažeidimų, kaip buvęs akademinės etikos komiteto narys, dėl to jaučiu ekonominį ir psichologinį vadovų spaudimą.*
31. *Žiūrint kokia problema.*

21 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Kiek mokslo publikacijų optimalu parengti respondento atstovaujamos mokslo krypties mokslininkui per 5 metus?“

1. 1 publikacija įmanoma parengti per 1 metus.
2. Atsakiau formaliai, nes klausimas ne mokslinio, o biurokratinio požiūrio. Leidinio kvartilis su publikacijos kokybe neturi nieko bendro.
3. Aukšto kvartilio publikacijos labai brangios. Be to mokslinių publikacijų rengimas yra papildoma veikla šalia kitos pedagoginės / praktinės veiklos, labai imli laikui. Labai didelė našta publikuoti aukšto kvartilio žurnaluose dažnai.
4. Aukšto lygio publikacijai reikia daugiau laiko, lėšų.
5. Aukšto lygio žurnaluose išspausdinimas užtrunka daugiau nei metus.
6. Aukštosiose mokyklose yra mokslo ir dėstytojų etatai. Apie kuriuos klausiama?
7. Bet Q3 ir Q4 turi būti tik Lietuvoje ar kitų Baltijos šalių. Jei reikalausime spausdintis tik Q1 ir Q2, tai galutinai sužlugdysime Lietuvos ar Baltijos šalių žurnalus.
8. Čia jei mokslininkas tikrai dalyvauja tyrimuose ir pats parengia pagrindinę publikacijos dalį, o ne tais atvejais, kai prirašomas kaip komandos narys ar tiesiog už ačiū, tada galima trigubinti ;)
9. Čia publikacijas traktuojau kaip mokslo straipsnius, ne monografijas ar studijas. Jei publikuojama monografija ar studija, savaime suprantama, skaičius būtų mažesnis.
10. Čia tik nuomonė. Yra kolegų, kurie yra mokslininkai, yra kolegų, kurie dirba pedagoginį darbą, bet vis tiek visi turime rengti publikacijas... Tai nurodyti skaičiai – kolegų, kurių pedagoginė veikla yra pagrindinė, atveju.
11. Dabar skatinama kiekybė, ne kokybė, vykdant lauko tyrimus tik 2–3 publikacijos per metus, tačiau laboratoriniai tyrimai suteikia laisvės 5–7 publikacijoms. skatinama kiekybė, neatsižvelgiant, kad nėra sąlygų greičiau atlikti lauko tyrimus, ar tyrimai reikalauja pakartojimo kelis metus iš eilės.
12. Daug kas priklauso nuo vykdomų tyrimų naujumo ir aktualumo bei skiriamo laiko publikacijų rašymui. Šiuo metu galima būtų parašyti nurodytą kiekį, tačiau kitom aplinkybėm, manau, mažiau.
13. Dauguma aukšto lygio žurnaluose brangiai kainuoja-komerciniai, o pati pinlokacija ne visada yra aukšto lygio. Be to, čia galioja pažinčių tinklas–jei ką nors pažįsti, lengviau, jei ne, nors publikacija ir aukšto lygio, bus atmesta.
14. Dėstytojas dirba kaip mokytojas, o vertinamas kaip tyrėjas.
15. Dirbant aktyvioje mokslininkų grupėje, lygiai dalinantis darbu, tikrai įmanoma parengti po 5 publikacijas per metus ir jas publikuoti Q1–Q4 žurnaluose.
16. Dirbu žemės ūkio srityje, todėl matau, kad nemažai darbų gali būti vertingi vietiniu mastu, bet neįdomūs pasauliui.
17. Ekologijos, taksonomijos ir biologinės įvairovės tyrimuose medžiagos surinkimas Q1 ar Q2 lygio publikacijai trunka nuo 3 iki 5 metų (kartais ilgiau, jei reikia įvertinti pokyčių trendus) bei apdoroti labai didelius kiekius medžiagos. Tai užtrunka gerokai ilgiau nei laboratoriniai bandymai, ypač įskaitant lauko tyrimų sezoniškumą. Į tai nėra atsižvelgiama vertinimo kriterijuose.

18. *Esant tokiems skaičiams sakyčiau, jog mokslininkas gana produktyvus.*
19. *Fiziškai neįmanoma per vienerius metus publikuoti daugiau nei 1 aukštos kokybės publikacijos. Visapateikimo, recenzavimo procedūra dažnai užtrunka net 1,5 metų. pastaruoju metu vis dažniau jaučiamas institucijos spaudimas orientuotas į kiekybinius parametrus (kuo daugiau publikacijų) prieštarauja mokslininko etikai ir teorinėms galimybėms.*
20. *Galėtų užsiskaityti ir vietinės reikšmės publikacijos, kurios mūsų šaliai yra reikšmingesnės negu rašymas į amerikietiškus žurnalus ir mokėjimas nežmoniškas pinigų sumas.*
21. *Galima kokybišką publikaciją parengti 1 į metus.*
22. *Galima pagaminti 5 Q3–Q4 lygio publikacijas, arba visus duomenis sudėjus į vieną publikaciją – 1–2 Q1.*
23. *Galvojant apie aukšto lygio mokslinius žurnalus ir tyrimus, kurių rezultatui pasiekti reikalingi bent 2 metai stebėjimų ir vertinimų.*
24. *Geriau publikuoti mažiau darbų, tačiau į aukštesnio lygio žurnalus.*
25. *Humanitarikoje rengti mokslo publikacijas užtrunka laiko, todėl 5 metai yra pakankamai neilgas laikas parengti ir paskelbti naujus tyrimus.*
26. *Humanitarinių mokslų atstovams šis klausimas nerelevantiškas, todėl surašiau bet ką. Be to, ne publikacijų skaičius lemia tyrimo kokybę.*
27. *Humanitariniuose moksluose itin daug laiko užima pirminio tyrimo atlikimas, tekstai paprastai būna didelės apimties, užtrunka redakciniai darbai.*
28. *Į Q3–Q4 rašyti neapsimoka. Skaičiai (ar+2) – kiek aš, kaip pirmas pagrindinis autorius parašau. Aš daug dirbu su ekologais. Būna geri blogi metai, tad... ne visada gauni tai ko tikiesi. Esi priklausomas nuo kolegų. Gali „lipti sienomis“, bet jei kolega nepadaro savo dalies, publikacija „marinuojama“. Su paskutine jau visus metus vargstu. daryk ką nori...*
29. *Ilgai trunka svarstymai, recenzavimai, eilės. yra, kad daugiau du metus užtruko procesas į Q2 iki išleidimo dėl eilių.*
30. *Įrašiau 0, nes publikacijų skaičius ir jų lygis priklauso nuo mokslo srities (monografiją technologiniuose moksluose parašyti labai sudėtinga).*
31. *Įrašiau skaičius tik todėl, kad negalėjau įrašyti komentaro. Toks vieno ar kito skaičiaus įrašymas nieko nereiškia, nes temos yra labai skirtingos. Per penkis metus galima atspausdinti 3 straipsnius, bet galima ir 15.*
32. *Jei autorius publikacijų turi daug, dažniausi variantai: 1) jis prirašinėjamas prie autorių, nors jo indėlio nėra, 2) „kepamos“ publikacijos iš tų pačių rezultatų, tik truputį pakreipiant kita linkme.*
33. *Jei mokslininkas kokybiškai dalyvauja tyrimuose, tai jis SAVO tyrimų rezultatų pagrindu gali paskelbti originalių straipsnių 1 per metus. Jei dalyvauja keliuose projektuose, kur vyksta komandinis darbas, kai prisidedama prie bendros temos, tačiau publikacijos parengimą koordinuoja kitas mokslininkas, dar gali būti 1–2 straipsniai.*
34. *Jeigu be Chat GPT pagalbos tai mažiau publikacijų, jeigu su tai gali būti ir daugiau. Bet kuriuo atveju svarbiausia, kad tas darbas džiugintų ne tik patį autorių ir kad mokslų bazė nebūtų užkimšta dar vienu statistiniu leidiniu dėl didesnių asmeninių rezultatų. Mažiau – daugiau, paprasčiau – originaliau.*
35. *Jeigu mokslas yra verslas, tai tuomet svarbu skaičiai ir kuo didesni. Ne visi dėstytojai turi būti mokslininkai.*
36. *Jeigu per 5 metus parašoma monografija (ar studija), tuomet bendras publikacijų kiekis, žinoma, bus daug mažesnis.*

37. *Jeigu tai būtų normaliai apmokama (nes rašyti mokslinį straipsnį – tai laikas, pinigai, energija), tai būtų galima publikuoti ir daugiau..*
38. *Kadangi labiausiai vertinami Q1–2, į žemesnių kvartilų žurnalus nesiorientuojam.*
39. *Kadangi mano srities specialistų Lietuvoje yra mažai (trys, įskaitant mane), darbo tempai yra lėti, finansavimo užtikrinti neįmanoma, daug laiko praleidžiama ieškant kaip minimaliomis lėšomis surinkti kuo kokybiškesnius duomenis reikalingus aukšto reitingo publikacijoms.*
40. *Kadangi tuo pačiu metu, rengiamos ne tik publikacijos, bet ir šaltinių sąvadai (kurie yra vienas iš institucijos vykdomų veiklų prioritetų), kurie reikalauja itin kruopštaus darbo ir yra imlūs laikui, neįmanoma parengti daug publikacijų. Taip pat tuo pačiu metu yra rengiamos ir mokslo monografijos.*
41. *Kiekio priklauso nuo publikacijos lygio. 1 monografija per, 5 metus yra optimalu, ar 5 rimti straipsniai – optimalu. Optimalų ne žurnalas, o pats straipsnis, aktualus problemos sprendimu ar naujomis mokslo žiniomis. Rimtas mokslinis tyrimas neturi lygiuotis į žurnalų garbinimą, o perteikti inovatyvias žinias, aktualias visuomenei.*
42. *Kiekis priklauso nuo pareigų.*
43. *Klausimas netikslus, nes vyr. mokslininkui keliami aukštesni reikalavimai negu pradedančiajam.*
44. *Klausime nebuvo nurodytos kitos sąlygos – ar mokslininkas dirba pilnu etatu, koks yra jo dėstytojo krūvis, pareigos ir pan. Kaip optimalų nurodžiau mažesnį kiekį, kuris leistų mokslininkui orientuotis į kokybę, o ne į kiekybę.*
45. *Klausimų grupėje apie akademinę laisvę publikuoti tyrimus yra diskriminacinis skirstymas į aukštą ir žemą lygius. Taigi, iš esmės jokios laisvės nėra.*
46. *Kokybiškom publikacijom (pvz., Q1 arba Q2) parengti ir atspausdinti reikia laiko. Vieneri metai vienai kokybiškai publikacijai yra per mažai. Be to, tai labai dar priklauso nuo dėstytojo lygio. Kai kuriems docentams arba asistentams publikacijų parengimui reikia dar daugiau laiko (t. y., daugiau negu 1 metai), jeigu jie nedirba kartu su profesoriumi, kuris padeda rengti publikaciją.*
47. *Konkurse vertinamas Q1-Q2 skaičius, tai Q3-4 žurnalų neanalizuojam.*
48. *Kuo tai susiję su akademinė laisve, etikos kultūra ir patirtimis? Nuo bakalauro laipsnio profesoriai teigė, kad reikia trijų straipsnių. Galbūt tiek.*
49. *Kur transliuojamas autorių įtraukimas į publikacijas, kur galima stebėti tokius procesus?*
50. *Labai didelę įtaką daro pedagoginio darbo krūvis. Jei dirbu pilnu etatų (o taip buvo visada), viską reikia dalinti iš 3. Ir čia geriausiu atveju.*
51. *Labai nekonkreto – t. y., aš turiu keletą mokslo kryptių ir bendradarbiavimų, todėl galimas ir didesnis publikacijų skaičius, tačiau priklauso, ko Jūs klausiate – t. y., ar parengimas kaip pirmo ar paskutinio autoriaus, ar kaip bendraautorius.*
52. *Labai priklauso nuo mokslinės grupės dydžio ir temos. Ne visuomet greitai galima atlikti tyrimus, ne visada pavyksta, todėl kartais nėra iš ko parašyti publikaciją. Reiktų žiūrėti į bendrą vaizdą, ne tik į publikacijų kiekį, bet ir į jų kokybę bei kitus tyrimus, veiklas ir pan. Kadangi šiuo metu svarbu tik kiekybė, todėl ir prirašomi papildomi autoriai ir pan.*
53. *Labai priklauso nuo tiriamojo objekto. Yra temų, kurios labai svarbios nacionaliniu mastu, bet jos kažkodėl nuvirtinamos mūsų valstybės viduje.*
54. *Manau, kokybė svarbiau už kiekybę.*

55. *Mano atsakymas būtų po 1–2 kokybiškas, tarptautinio lygio publikacijas, per metus. Kvartiliai visiškai neturi reikšmės, nes aukšto kvartilio žurnalų recenzavimas neretai būna atskiras niekur nevedantis, nemoksliškas absurdo ir ego žaidimas, trunkantis metų metus.*
56. *Mano mokslo krypties Clarivate Analytics Web of Science duomenų bazėse indeksuojami žurnalai pasiekiami tik atliekant tarpdisciplininius tyrimus, kurių kiekis labai priklauso nuo gauto finansavimo dydžio.*
57. *Menkas finansavimas.*
58. *Mokslininkui parengti publikaciją reikia daug laiko, ypač jei jis dirba dar ir akademinį darbą. Daryti vienu metu visus dalykus aukštu lygiu – sudėtinga. Taip pat mokslininkų darbo krūvis institucijose yra skirtingas.*
59. *Mūsų institucija neužskaito 3 ir 4 kvartilėse publikuotų darbų.*
60. *Mūsų institucijoje publikacijos labai svarbu ir kasmet turime ir privalome rašyti. Visos publikacijos turi būti aukšto lygio Q1 ir Q2.*
61. *Ne visada galima teigti, kad kuo aukštesni žurnalo lygis, tuo „geresnis“ / „gilesnis“ tyrimas.*
62. *Ne visi konferencijų pranešimai konvertuojami į WOS indeksuojamų žurnalų straipsnius.*
63. *Neaišku, kas turima omenyje 43 klausime... ar asmeniškai vienam žmogui, nuo idėjos, tyrimo atlikimo ir straipsnio rašymui; ar kelių žmonių komandai?*
64. *Neaiškus klausimas: mokslo publikacija – ir straipsnis, ir monografija.*
65. *Neatsakysiu į šį klausimą, negalima taip skaičiuoti, nes mokslininkai rengia ne vien straipsnius, be to, daug kas priklauso nuo straipsnių kokybės. Vienas parengia mažiau straipsnių, nes rengia monografiją, dalyvauja konferencijose, viešuose renginiuose ir kitaip pristato savo tyrimus.*
66. *Neatsispindi mokslininko lygis šiame klausime, nes vyriausiasis ir jaunesnysis mokslo darbuotojai tikrai negebėtų vienodai efektyviai dirbti.*
67. *Nekonkretūs klausimai, tai priklauso nuo mokslo krypties.*
68. *Nelabai tikiu kuomet mokslininkas parašo keliolika ar dar daugiau publikacijų. Tai panašiau į kažkokios garsesnės pavardės prirašinėjimą. Manau trys publikacijos būtų toks aukso viduriukas siekiant, kad bent mažiausiai viena būtų publikuota aukštesnio lygio žurnaluose.*
69. *Nemanau kad visai turi būti griežtas publikacijų skaičiaus kartelė.*
70. *Nemanau, kad apsimoka rengti publikacijas žemesnių kvartilių žurnaluose, o straipsnių skaičius turėtų priklausyti nuo mokslinio laipsnio.*
71. *Nesuprantamas klausimas, nes publikacijos mūsų srityje dažniausiai ruošiamos grupėmis ir didžiausias krūvis tenka pirmajam autoriui, kuris rašo straipsnį, o kiti tik padaro savo dalis. Tai kas čia turima omenyje – straipsnis pirmu autoriumi?*
72. *Nesvarbu yra kokio lygio žurnalas svarbiau koks tyrimas yra atliktas. Jeigu bus iširta kažkas naujo tada cituos straipsnį vis tiek kad ir jis bus blogesniame žurnale.*
73. *Nežinau, kokiais kriterijais remiantis yra nustatomas publikacijų skaičius per 5 metus. Moksliniai tyrimai yra labai skirtingi laiko atžvilgiu. Pvz., tyrimas imlus laikui, bet reikšmingas. Vadinasi bus viena publikacija...*
74. *Norint surinkti medžiaga gali trukti ne vienus metus, ir jei pagal reikalavimus ją neskaidytume gali gautis ir tik 1 straipsnis per 5 metus. Tačiau kartais ir žurnaluose būna puslapių apribojimai, kas irgi verčia turimą medžiagą skaldyti.*

75. *Optimalu, bet reikalaujama daugiau. Dirbant ne pilnu etatu, turi atitikti reikalavimus pilno etato. Žemo lygio žurnaluose publikacijos skaitomos niekinėmis.*
76. *Pagal dabartinius reikalavimus savo pareigybei privalau parengti 7 publikacijas, Q1–Q2 lygio žurnaluose per 5 metus. Tai verčia publikuoti MDPI lygio mokamuose žurnaluose. Šis „konvejerio“ principas stipriai menkina publikuojamų mokslo rezultatų kokybę.*
77. *Pagal galimybes, atliktų tyrimų svarumą, finansines galimybes sumokėti žurnalo mokesť.*
78. *Paprastai rimti darbai trunka ilgai, rezultatai greitai nesigamina!*
79. *Parengti gerą publikaciją reikia laiko, kuri atitiktų Q1–2.*
80. *Parengti yra vieną, bet sulaukti išspausdinimo yra visai kas kita.*
81. *Paskutinių metų patirtis ir susidūrimas su mokamais žurnalais parodė, kad žurnalų lygis (ypač Q1, Q2) dažnai neatspindi straipsnių kokybės.*
82. *Per metus parengti vieną aukšto lygio publikaciją kaip pagrindiniam autoriui yra normalu. Kai vaikomasi skaičiaus, publikacijų kokybė tampa labai žema, ir tuomet perteklinis publikavimas atneša daug daugiau neigiamos vertės nei išvis jų nebūtų.*
83. *Per penkis metus visiškai realistiška pateikti dvi Q1 publikacijas, bet nieks to nedaro, nes mokslo darbuotojo įdarbinimui gauti reikia 5 publikacijas ir niekam neįdomi jų kokybė. Sistema, kur publikacijų skaičius, o ne kokybė yra vertinama yra šūdina sistema.*
84. *Po truputį Q3 ir Q4 tampa nelaukiami.*
85. *Priklauso labai nuo komandos ir turimų projektų. Neturint projektų publikacijas rengti labai sunku. Taip pat labai aktualus publikavimo finansavimas, dauguma žurnalų turi labai aukštas kainas už publikavimą, tuo tarpu mokslininkui turėti tokį finansavimą labai sudėtinga. Šiuo metu labai daug kalbama apie MDPI leidyklos žurnalus kaip neigiamus, tačiau jų recenzavimo procesas greitas, pakankamai griežtas, tikrai bet ko neišpublikuosi, bei jie suteikia galimybes užsidirbti vadinamų „vaučerų“, kuriais mokslininkas vėliau gali apmokėti savo publikaciją, todėl tai tampa išties gera galimybe mokslininkui plėsti žinias recenzuojant, taip tuo pačiu susipažįstama ir su naujais kolegų tyrimais, mokomasi tinkamai rengti publikacijas matant kitų klaidas bei susikaupti finansavimą savo paties publikacijai. Taigi per metus galima susikaupti finansų publikacijai, ją parengti ir publikuoti net ir neturint papildomo finansavimo.*
86. *Priklauso nuo mokslininko kategorijos. Jei ne mokami žurnalai – q1-q2 publikacijų būtų spausdinama mažiau.*
87. *Priklauso nuo mokslininko, jo pedagoginio krūvio ir kitų faktorių.*
88. *Priklauso nuo mokslo srities ir nuo aukšto lygio žurnalų prieinamumo.*
89. *Priklauso nuo pareigybės. JMD užtektų ir 1–2, Vyriaus. m. d. - 10+*
90. *Priklauso nuo sėkmės.*
91. *Priklauso nuo to, ar mokslininkas yra taip pat ir dėstytojas, turintis pilną krūvį, ar ne.*
92. *Priklauso nuo to, kas tiriama, kokia apimtimi ir sudėtimi.*
93. *Priklauso nuo to, koku krūviu dirba mokslininkas.*
94. *Priklauso nuo to, su kuo dirbama komandoje.*
95. *Priklausomai nuo mokslininko užimamų pareigų (pedagoginių ar mokslinių darbuotojų) gali būti parengiamas skirtingas publikacijų skaičius.*

96. *Publikacija laikau ne 100 ir ne 500 autorių parašytą tekstuką, kuriame vardai ir pavardės užima tiek, kiek visas straipsnio tekstas. Normali publikacija yra tada, kai 1-2-5-8 autoriai, kartais iki 15–20. Visa kita yra akių dūmimas ir akademinės etikos žagininimas.*
97. *Publikacijos ekstremaliai brangios. Mokslas, kaip paaiškėjo įstojus į doktorantūrą, be galo brangus ir tik išrinktiesiems (bei turtingiesiems) prieinamas. Rašome apie socialinę įtrauktį, bet socialiai pažeidžiamos asmenų grupės, apie kurias rašome, neturi galimybių nei rasti, nei gauti mokslinių duomenų. Nei, žinoma, jų suprasti.*
98. *Publikacijos negali būti vertinamos tik skaičiais, juk tyrimai gali būti longitudinaliniai, gali būti svarbūs Lietuvai, žurnalų lygis keičiasi, kol parengti žurnalas gali prarasti statusą, viskas, kas spaudžia apie kiekybę, sukuria ne kokybę. Turėtų būti pasitikima aukštojo mokslo įstaigomis, jos pačios geriau žino, kas kokią vertę kuria, o ne išorės kontrolė.*
99. *Publikacijos neturi būti privalomos, jos turi būti rašomos iš pašaukimo, kitaip tariant kada autoriui ateina mūza.*
100. *Publikacijos Q3 ir Q4 lygio žurnaluose pagal institucijos kriterijus yra bevertės.*
101. *Publikacijos turi būti rengiamos tik aukščiausio lygio žurnalams.*
102. *Publikacijų rengimas dėl skaičiaus yra nevertas. Tuomet nukenčia kokybė, stengiamasi ką nors parašyti, nesvarbu ką. Dėl to gali kartais atsirasti ir autorių „prirašymai“, dirbtinio intelekto naudojimas ar duomenų falsifikavimas. Ieškant informacijos matom, kad yra be galo daug publikacijų viena tema. Svarbu ne tik aukščiausio lygio žurnalai, bet ir vietinio lygio naudinga informacija.*
103. *Publikacijų skaičiai pateikti labai suvidurkintai pagal vyresniojo mokslo darbuotojo kvalifikacinius reikalavimus, kai lygiagrečiai su straipsniais rašomi stambūs darbai (monografijos (per 5 metus kartu imant su 5 straipsniais: monografija + studija + žodyno dalis).*
104. *Publikacijų skaičius galėtų būti didesnis, nors viskas priklauso nuo publikacijos laiko, t. y. kiek laiko užtrunka visas procesas.*
105. *Publikacijų skaičius ir kvartilė labai priklauso nuo mokslininko lygio – ar tai pradedantysis ar pažengęs tyrėjas. Tačiau vidutiniškai, manau, kiekvienas mokslininkas turėtų parengti 1–2 publikacijas per metus.*
106. *Publikacijų skaičius labai priklauso nuo temos: jei tematika nauja, reikia laiko įsisavinti kitų mokslo sričių žinias ir pradėti taikyti, todėl parengti vertingą publikaciją trunka daug ilgiau, jei tematika jau žinoma, tada daug lengviau „kepti“ publikacijas.*
107. *Publikacijų skaičius priklauso nuo pareigų. Kuriai pareigybei prašoma nurodyti publikacijų skaičių? Sunku atsakyti.*
108. *Publikacijų skaičius turi būti skirtingas mokslo darbuotojui ir pedagoginiam darbuotojui. Čia pateikiau skaičius pedagoginiam darbuotojui, nes dirbant pilnu pedagoginiu etatu, daug ir vertingos produkcijos nesukursi.*
109. *Publikacijų skaičius, savaime suprantama, priklauso nuo jų kokybės – tyrimo originalumo ir naujumo.*
110. *Q1 ar Q2 lygio žurnalui tyrimai gali užimti kelis metus, todėl publikacijų skaičius mažesnis (dar priklauso kiek yra tyrimo bendraautorių).*
111. *Q3 ir Q4 lygis per žemas atestacijai.*
112. *Q3, Q4 – galima publikuoti tik nesant galimybių paskelbti rezultatus aukštesnio lygio žurnaluose.*

113. *Reikalavimas spausdintis vieno ar kito reitingo žurnaluose yra mokslininko darbo žeminimas ir jo įtraukimas į žurnalų komercinius reikalus. Sutinku, kad biurokratams taip lengviausia suskaičiuoti mokslininko nuopelnus, bet kodėl dėl jų patogumo turi būti žeminamas mokslininkas. Esame daug apie tai tarpusavy kalbėję ir nuomonė visų panaši. Mūsų srity tyrimai užtrunka ilgai, nes dirbame ne vien bibliotekose ar laboratorijose, – esame priklausomi nuo įvairių sąlygų, metų laikų ir pan. Todėl parengti 3 straipsnius per 5 m. yra didelis pasiekimas.*
114. *Reikia palaikyti ir ne WOS žurnalus bei paprastesnių rezultatų publikavimo galimybes, kitaip neatsiras nauju WOS su IF žurnalu, jeigu niekas nepublikuos kitokiose žurnaluose.*
115. *Reikia stengtis rašyti kuo geresnes publikacijas.*
116. *Reikia suprasti, kad atlikti eksperimentinius darbus užima daug laiko, bent 2,5 iš 5 metų. Parašius straipsnį ir įteikus redakcijai, pirminio sprendimo laikas neprognozuojamas. Nesvarbu, kad žurnalas teigia 30 d., atsakymas dažnai gaunamas net po 3 mėn. Tai irgi yra laiko resursai.*
117. *Reitinguojami žurnalai yra brangūs ir publikavimo procesas sudėtingas bei ilgas. Norint padaryti Q1 straipsnį, reikia turėti ir gerus empirinius duomenis. Socialiniuose moksluose empirinius duomenis surinkti ypač sudėtinga, nes apklausose dalyvauja mažai žmonių.*
118. *Reliatyvumo teorijos nesukuriame.*
119. *Siekiant kurti aukšto lygio publikacijas yra svarbu atlikti išsamias analizes, kurios reikalauja labai daug laiko ir resursų. Duomenų apdorojimas ir sisteminimas taip pat užtrunka. Ypač naujose mokslui srityse, kur gausu nesėkmių, ar siekiant įsitikinti atliekama labai daug pakartojimų. Išpūstas publikacijų skaičiaus reikalavimas dirbtinai kuria įvaizdį, nors tų straipsnių turinys gali būti menkavertis. Turėtų būti skatinama atsižvelgti į tyrimų turinį ir aktualumą, išpildymą, o ne vien tik kiek publikacijų mokslininkas per 5 metus išleido.*
120. *Skaičiai „iš lubų“. Didelio skaičiaus reikalavimas ir veda prie anksčiau aptartų prirašinėjimų, manipuliacijų rezultatais, žemos rezultatų kokybės – gniuždo laisvę KURTI.*
121. *Skaičiai pateikti pirmam autoriui. Būnant bendraautoriumi, skaičiai galėtų būti dvigubai didesni.*
122. *Skaičius labai priklauso nuo individualių gebėjimų ir aplinkybių. Gali būti 2, gali būti 5. Ypač, jei asmuo labiau patyręs ir nėra didelių nesklandumų.*
123. *Skaičius priklauso nuo tyrėjo užimamų pareigų, pvz. ar dėstytojas ar mokslo darbuotojas.*
124. *Straipsniu kiekis labai priklauso nuo norimos kokybės pristatymo, bei tyrimu srities ir metu patirties. Vienareikšmiško kiekio neįmanoma įvardinti. Pirmajam klausimui 1–2 straipsniai, antrajam klausimui įmanoma publikuoti iki 10.*
125. *Straipsnių prirašoma per daug ir 99 proc. jų geriau niekada nebūtų išvydę dienos šviesos, dabartiniai reikalavimai veda tik prie „šlamšto“ tiražavimo.*
126. *Straipsnių skaičius priklauso nuo pareigų, mokslo darbuotojui turbūt normalu parengti 2–4 straipsnius per 5 metus, vyresniajam – apie 4–6, o vyriausiajam apie 8–12.*
127. *Sunku pasakyti. Be to yra skirtumas, ar mokslininkai gauna finansavimą savo darbams. Sunku publikuoti research article, jeigu nėra iš ko daryti research, be to, kai kurie darbai, ypač su ląstelių kultūromis, etikos leidimais ar tarptautiniu bendradarbiavimu užtrunka. Gali būti keli metai be publikacijų, o po to išeina kelios iš karto. Visgi, galima bent jau review tipo publikacijas rašyti.*
128. *Sunku pasakyti. Yra visokių tyrimų ir kartas atsiranda įvairių situacijų, kai tyrimo laikas užtrunka.*

129. Šie pasiekimai galimi jei jau dirbi su šiokiu tokiu įdirbiu ir su nedidele grupe.
130. Šis klausimas yra labai platus. Apie tai galima rengti atskiras apklausas ir diskusijas.
131. Šiuo metu susidursime su tuo, kad universitetuose profesoriaus pareigas einantys asmenys turi kelias tik publikacijas. Tačiau, dėl to, kad niekas nenori eiti dėstyti, tokie dalykai yra pražiūrimi. Kitas reikalas yra, publikacijų rašymas daugeliu atveju nėra niekaip įvertinamas. Tai daug laiko atimantis procesas, kuriuo džiaugiasi tik akademinės institucijos administratoriai ir profesoriai (kurie nerašo, bet yra prirašomi). Pats autorius yra tiesiog durnelis, kuris stengiasi, bet lieka ant ledo visomis prasmėmis.
132. Tačiau publikacijų skaičius labai priklauso nuo papildomų mokslininko veiklų ir įsipareigojimų, t. y., administracinio darbo krūvio, užsakomųjų darbų, projektų paraiškų rengimo ir pan.
133. Tai labai priklauso nuo konkrečios tematikos arba tyrimo masto, sudėtingumo, apimtys ir pan. Taip pat kartais tenka stebėti ilgokus recenzavimo procesus (kas savo ruožtu, ilgina publikavimo terminus) ar, kaip jau minėjau, neigiamą ar rezervuotą nusistatymą tam tikro sektoriaus atžvilgiu (pvz., kolegijos).
134. Tai priklauso nuo tyrimų, bandymų, vertinimų laikotarpių. Yra tokių, kur reikia laukti, kol gausi rezultatus 3 metus ir daugiau. Pvz., genetika, paveldėjimo savybės, biologinės, ūkinės gyvūno savybės, jos formuojasi kelis metus, reikia, kad gyvūnas lytiškai subręstų.
135. Tai priklauso tik nuo mokslo krypties. Jei tai ne „kosmopolitiniai“ (globalios tematikos) darbai, o regioniniai (skirti kraštui, didesniai regionui) – turėtų pakakti publikacijų Q4 ir Q3 lygio žurnaluose. Absurdas, kai teigiama, kad per publikacijas Q2 ir Q1 žurnaluose didinama mokslinio darbo kokybė. Tai tikrasis akademinės laisvės ribojimas.
136. Tai turi įtakos instituto finansavimui.
137. Tas pats komentaras kaip anksčiau. Mano nuomone, tai netinkami matavimai. Taip pat trūksta konteksto. Vienas fundamentinis mokslinis tyrimas gali būti viskas, ko reikia bet kuriam mokslininkui, jei jo poveikis, apimtis ir tema yra pakankamai fundamentali. Nustatyti pageidaujamą ar privalomą mokslinių publikacijų skaičių yra siauraprotiška ir pavojainga tiek universitetui, tiek visuomenei apskritai.
138. Tik Q1–Q2 užskaitoma.
139. Tik universitetams taikoma.
140. Tyrimai ilgai trunka.
141. Tyrimų atlikimui ir publikavimui reikia ne vienerių metų. Juolab kad didžiąją dalį darbo valandų yra skiriama dėstyti ir darbui su studentais. Mokslas dažnai lieka kaip laisvalaikis, arba laikas po paskaitų. Turint tokį darbo krūvį sunku metodiškai ir nuosekliai vykdyti mokslinę veiklą ir vykdyti aukšto lygio mokslinius tyrimus.
142. Tokie turėtų būti reikalavimai vyr. m. d. pareigybei.
143. Trūksta finansavimo, jei neturi pinigų reagentams tai iš ko padarysi Q1?
144. Trunka ilgokai, kol vyksta recenzavimo procesas. Ypač jei žurnalas nemokamas, tai nesivargina net redaktoriai informuoti, kada bus publikuotas, net ir po teigiamų recenzijų. Tai yra geriausias verslas koks tik yra sukurtas. Deklaruojama, kad linkstama link kokybės ir kokybinio vertinimo, tačiau iš tiesų visi vertina tik kvartiles aukštesnes, ar tai studijų procesas vertinamas, ar mokslo kryptis, atitikimas doktorantūros procesui. Tyrėjų atžvilgiu labai neteisinga.
145. Vien temos, metodikos sugalvojimas / suformulavimas / padarymas užtrunka labai daug laiko. Tada eksperimento atlikimas, duomenų analizė, rankraščio paruošimas,

publikacijos recenzavimas –priėmimas. Dažniausiai dirba ne visi į publikaciją įtraukti asmenys – procesas užtrunka gerokai ilgiau.

146. *Vykdant lauko tyrimus, monitoringus vienam straipsniui parengti renkama medžiaga nuo 3 iki 5 metų, skirtingais sezonais, skirtinguose taškuose, tai ne 96 h trunkantys eksperimentai, tad kaip gali spausdinti kas pusmetį...*
147. *Visa mokslo politika susijusi su publikacijų rengimu ir iš to sekančiu MSI vertinimu yra itin ydinga. Tai veda į publikacijų „kepimą“ aukojant kokybę dėl kiekybės. Didžioji dalis publikacijų yra tik „baltas triukšmas“. Didelė dalis publikacijų net ir Q1 žurnaluose neturi realios mokslinės vertės, o juose tik aprašyti eksperimento rezultatai, kurio pagrindinis tikslas buvo gauti rezultatų publikacijai. Tam, kad paruošti publikaciją su nuodugnia ir daugelio eksperimentų rezultatus apibendrinančia analize reikia bent 2 metų, o gal ir daugiau (tai priklauso nuo tyrimo pobūdžio). Šiuo metu gausu atvejų, kai mokslininkas paruošia 10–20 publikacijų per metus, bet tai vyksta konvejerio principu ir tokie darbai realios naudos neatneša.*
148. *Viskas atsiremia į dėstyto ir tyrimų intensyvumo santykį.*
149. *Viskas priklauso nuo mokslininkų tyrimų grupės. Jeigu ji yra didesnė tai galima vykdyti platesnius tyrimus ir paskelbti iki 2–3 publikacijų per metus, bet ne daugiau.*
150. *Viskas priklauso nuo užimamos pareigybės.*
151. *Viso 3, iš jų 1 bet kokiam Q kvartilyje.*

22 priedas.

Autentiški respondentų komentarai, susiję su klausimu „Galbūt kažko svarbaus nepaminėjome ar pamiršome paklausti, tai galite padaryti čia“

1. :)
2. *Ačiū Jums, kad paklausėte išties aktualia tema.*
3. *Ačiū jums.*
4. *Ačiū už galimybę dalyvauti atsakant į klausimyno klausimus. Klausimynui atsakyti, atviro kodo dirbtinio intelekto sprendimų supratimui pildyti svarbios sąvokos. Pavyzdžiui nėra aišku ką laikote dirbtiniu intelektu?*
5. *Ačiū už įdomius klausimus.*
6. *Ačiū, buvo įdomu pamąstyti prieš atsakant į klausimus.*
7. *Ačiū, kad tai darote.*
8. *Ačiū.*
9. *Apie darbų dalį, kuri yra perpublikuojama kituose publikacijose – kiek galima keisti / nekeisti; arba kai perpublikuojamas tekstas pakeičiant kalbą (pvz., buvo angliškai, o lietuviškame tekste – autorius nieko nekeičia, bet ir nenurodo angliško varianto: ar tai autoplagiavimas).*
10. *Ar jūs tikrai tikite, kad tokios apklausos naudingos? Jei taip, pasisamdykite specialistą, kuris jums sudarytų profesionalią anketą. Tikrai neaišku, kas tiksliai tirama, dėl ko tokie klausimai užduodami. Patys klausimai nelogiški, neetiški. Manau, kad bakalauro laipsnį turintis ar net tebestudijuojantis žmogus sudarytų geresnį klausimyną.*
11. *Asmeninė patirtis užsienio universitetuose labai skiriasi nuo patirties Lietuvos mokslo įstaigose. Užsienio lietuviai.*
12. *Atsakydama į anketos klausimus, susidūriau su klausimais, pritaikytais dėstančiam personalui. Neatsižvelgta į institutų specifiką, nenumatyta dvejojo darbo – ir institute, ir universitete – vertinimo galimybė.*
13. *Atsakymai yra su paklaida, nes esama daug niuansų kone kiekviename klausime.*
14. *Būtų labai gerai, kad vyktų esminiai pokyčiai, ne vien apklausos. Sprendimų reikia jau dabar.*
15. *Buvo klausimas apie ChatGPT naudojimą rengiant straipsnius. Manau reikalingas papildomas klausimas aiškinantis, o kaip jį naudoja mokslininkai. Nes galima ir naudoti ir ne visai leistiniais būdais, bet galima panaudoti ir taip, kaip moksliniai žurnalai straipsnių autoriams leidžia.*
16. *Dėkoju už aktualius klausimus. Kur bus galima pamatyti rezultatus? Mano patarimas siunčiant anketą – prašyti atsakymų kaip galima per trumpesnį laiką.*
17. *Dėkui už puikią anketą.*
18. *Dirbtinis intelektas mano profesinėje srityje visiškai nemokša. Žalio supratimo neturėjo apie mano norimus patikrinti duomenis. 0 balų.*
19. *Džiugu, kad akademinės etikos klausimai apskritai užduodami, apie tai kalbama, šviečiama.*
20. *Frazė „pasitikėti mokslu“ neturi prasmės. Mokslas nekaltas, kad mokslininkai būna nesąžiningi / neetiški.*

21. *J kai kuriuos klausimus sunku atsakyti dėl per mažai pateiktų detalių.*
22. *Jdomi, gerai apgalvota apklausa.*
23. *Jei būtų klausiama apie mokslo sritį/kryptį anketos pradžioje, atsakymai apie tai kiek straipsnių parašyti mokslininkui per 5 metus, būtų tiksliau pateikti.*
24. *Jūs klausiate apie DI naudojimą publikacijų ir studentų darbų rengime, bet tai nėra vienalytis dalykas. Labai skirtingi atsakymai būtų, jei klaustumėte atskirai, pavyzdžiui, DI naudojimas informacijos paieškai po to ją patikrinant, kaip pradinis žingsnis norint susiorientuoti naujoje tyrimų veikloje, gali būti labai priimtinas, tuo tarpu DI pasitelkimas parašyti už tavę tekstą – visiškai nepriimtinas. Dėl to mano atsakymai tuose klausymuose nei šiokie nei tokie, nes neaišku koks DI panaudojimą Jūs turėjote omenyje.*
25. *Kadangi aukštoji mokykla tapo didelė, kažkoks koncertas ar agropromas su daug darbuotojų. Mes nepažįstame vieni kitų. Susvetimėjimas. Darbas – namai, namai – darbas. Baimė, ar susidarys kitais metais etatas? Ar surinks studentų? Jautiesi kaltas dėl studentų trūkumo. Kiek studentų – tokia ir pagalba, finansavimas. Verskis per galvą. Kokie dar tyrimai ir straipsniai? Šie klausimai apriboja visą laisvę. Įspraudžia į nelaisvę ir varžo, nes per didelę patirtis duoda pagrindo susivaržymui. Priverčia visai kitaip matyti ir vertinti savo darbą. BAIMĖ. Ar tai laisvė?*
26. *Kai kurie klausimai neturi atsakymų ir kt. arba nežinau... (pvz., „ar studentai laikos kodeksų“) ir tik taip arba ne, ir tai iš dalies iškreipia apklausą, nes turi pažymėti kažkurį atsakymą, nors gal nežinai atsakymo. Tai dėl to pažymėjau 9 prie ar sąžiningai atsakinėjau.. nes vat čia tai rinkausi kaip man atrodo gal labiau, bet vos ne kad paspausti, kad paspausti išeina.*
27. *Kai kuriuose klausimuose nebuvo atsakymo „Neaktualu“, todėl teko rinktis netikslų atsakymą.*
28. *Kaip bus galima susipažinti su apklausos rezultatais?*
29. *Kalbant apie akademinę etiką. Ginantis savo daktaro disertaciją vienas iš komisijos narių atstovavo įmonę konkuruojančia ir turinčią komplikuotus santykius su mano vadovo įmone. Kelios savaitės prieš gynimą ir gynimo metu šis narys bandė daryti įtaką kitiems komisijos nariams, kad disertacijos aš neapginčiau. Disertaciją po 4 valandų vis tik apgyniau kadangi kiti nariai balsavo „už“. Tokius dalykus sunku patikrinti, bet įtariu kad tapau įmonių vidinių santykių auka ir galbūt disertacija ir jos gynimas buvo vertinamas nevisai objektyviai.*
30. *Kartais pasigedau atsakymo „esu per vidurį“, nes tikrai buvo klausimų, kur neturėjau tvirtos nuomonės.*
31. *Klausimai apie DI neturi langelio kur galėtum paaiškinti kodėl vienokį ar kitokį atsakymą pasirinkai. DI yra tikrai gera pagalba mokslininkui, svarbu kokiais įrankiais ir kaip etiškai naudojiesi. Esu dalyvausi specialiai tam organizuotame kurse, todėl, manau, labai svarbu daugiau ir plačiau skleisti etiško DI naudojimo žinią tarp mokslininkų. Jei DI uždrausime ir nenaudosime Lietuvoje – atotrūkis nuo išsivysčiusių šalių mokslininkų sėkmingoje projektinėje veikloje ir straipsnių atspausdinime tik didės.*
32. *Klausimai apie pažeidimus itin kategoriški, neteko su taip arba ne tiesiogiai susidurti, situacijos pateiktos kritinės, ne visuomet atspindi realią situaciją, pavyzdžiui, na netikiu, kad darbo vadovas, tiesioginis, neprisideda prie doktoranto darbo, tyrimų ir negalėtų būti bendraautorius, ir kad kategoriškai reikalautų būti pirmu numeriu, tarptautinėse programose labiau net vertina, kad pirmi autoriai būna studentai ir pabaigoje tiesioginis vadovas, tai rodo darnią tyrimų grupę, gal tiesiog vienetiniai atvejai likę. Taip pat jautėsi kategoriškumas dėl autorių, kurie neprisidėjo, įtraukimo, aš manau, kad galbūt gali būti prisidėjo, bet nepakankamai savo indėlių, bet mes visi skirtingai indėlių matuojam.*

Etika labai slidus laiptelis, kartais sunku išmatuoti kiek gerai, kiek jau pažeidimas, ar negalvoja etikos tarnyba apie visuotinį akademinės etikos kodeksą, mažiau liktų vietos interpretacijai, institucijos savaip vertinti gali pažeidimus. Bet reiktų nepamiršti, kad turint per griežtą kodeksą, pvz., įtrauktas šiek tiek prisidėjęs autorius, ar tai jau gresia atleidimų iš DARBO, durų uždarymas ilgam gali stabdyti mokslo pažangą? Kur tos ribos, kiek ilgai jos turi galioti, manau nacionalinio lygmens akademinės etikos kodeksas (nekalbu apie darbo etiką) reikalingas, kad už tą patį, būtų vertinama taip pat.

33. *Klausimas apie amžių manau diskriminacinio pobūdžio, ar tikrai atsakymai priklausys nuo amžiaus?*
34. *Klausimuose apie DI įrankių, tokių kaip „ChatGPT“, naudojimą nieko nebuvo klausiama kokiems tikslams jie naudojami. Situacijos, kada dėstytojai generuoja pilnai ataskaitas yra viena, o kada tiesiog koreguoja kalbą ar ieško idėjų – visai kas kita. Tai galioja visiems, ir studentams. Aš kaip dėstytoja kartais liepiu studentams naudoti DI įrankius ir tada jų gautus rezultatus vertinti, adaptuoti ir pan. Tad net klausimas, ar aš pasitikiu DI kūrėjais – taip, nes žinau kaip DI veikia ir gebu atskirti kada pasitikėti tų įrankių sugeneruojamais atsakymais, o ne akiai sekti ir taikyti. Tad paskutinė jūsų apklausos dalis turėtų būti tikslinama, giliau analizuojama, nei vien tik pagal anketoje galimus pasirinkimus.*
35. *Klausimuose apie dirbtinį intelektą anketoje nebuvo laukelių komentarams. Juose būčiau įrašęs, kad pats ištyriau, jog DI atsakymai gana dažnai būna melas ar haliucinacijos it todėl nelabai galima juo pasitikėti. Be to ištyriau, kad jei DI klausiamo Lietuviškai, tai jis atsakinėja naudodamasis tik lietuviškais šaltiniais.*
36. *Klausimynas labai tendencingas, galvojant, kad aplinkui visi blogi, kad reikia kuo daugiau reglamentuoti, bausti. visai nepasitikima mokslininkais ir tuo, ką jie dirba.*
37. *Kur bus galima pamatyti apklausos / tyrimo rezultatus? Būtų gerai, jei atsiųstumėte tais pačiais kontaktais, kuriais siuntėte prašymą dalyvauti apklausoje. Ačiū!*
38. *Labai didelis spaudimas iš redaktorių pusės. Net renginys neseniai buvo FORUM PALACE šia tema.*
39. *Labai smagu būtų pamatyti šios apklausos rezultatus kur nors. Parašykit LRT straipsnį ar pan., bus mokslo populiarinimas irgi :D*
40. *Lau siu tyrimo rezultatų :)*
41. *Linkiu Jums nudirbti „tokius darbus“ dėl kurių būtų visiems gera gyventi Lietuvoje.*
42. *Liūdina, kad vertinamų publikacijų tarpe dinga monografijos, išleistos Lietuvoje (ir lietuvių kalba) už institucijų ar privačias lėšas. Jos reikalingos vietiniam skaitytojui, kitų krypties specialistams, studentams.*
43. *Mokslinius tyrimus turėtų atlikti mokslininkai (profesorai, daktarai), o ne lektoriai ir ypač technologijų srityje, kai nesi susijęs su tos technikos ir instrukcijų kūrimu, o tik atlieki darbus su jomis. Tuo labiau, kad nematai pagamintos produkcijos pritaikymo rezultatų.*
44. *Myliu LSD <3*
45. *Ne visoms studijų programoms yra galimybės atlikti mokslinius tyrimus. Aplamai, tyrimus turi atlikti daktaro ar profesoriaus laipsnį turintys asmenys, o dabar verčiami tai daryti visi darbuotojai ir visos institucijos. Lietuvoje dar nėra tokių galimybių, kad tyrimus galėtų atlikti bet kurios krypties studijų programos atstovai. Nėra tam skirtų laboratorijų, tinkamo finansavimo. Įstatymai priimami neatsižvelgiant į visas galimybes. Iš mūsų visų nori padaryti tyrėjus, bet logikos kai kuriuose sprendimuose yra 0. Ar ne laikas būtų pradėti priiminėti logiškus sprendimus, o ne iš „piršto laužtus ar susapnuotus“. Dabar viskas pas mus parodomojo lygio ir su pastoviu spaudimu – „Jūs privalot“. Darbe*

pastoviai jaučiamas spaudimas ir įtampa, nes nežinai ar bus įmanoma kažką padaryti. Etato valandos apskaičiuotos neadekvačiai, turėti pilną etatą yra misija neįmanoma. Su tokiu atlyginimu kokį dabar gauna dėstytojai, reikia aplamai džiaugtis, kad dar yra kam dirbti, o ne pastoviai kelti nesąmoningus reikalavimus ir užkrauti „popieriniais darbais“. Dėstytojai, ir taip dirba viršvalandžius, juk jie turi pasiruošti ir paskaitoms, kelti savo kvalifikaciją ir tikrai ne iš darbdavio lėšų tai vyksta, o jo paties. O gaunant tokius atlyginimus tai finansiškai atsiliepia ir šeimos gerbūviui. Tad vargu ar tai aplamai yra geros darbo sąlygos, kad žmogus jaustųsi saugiai ir oriai dirbdamas savo darbą. Paprieštarauti kai kuriems priimamiems sprendimams nėra galimybės, nes gali aplamai prarasti darbą. Valdžios požiūris tam tikrais atvejais tikrai nėra etiškas. Nemanau, kad Lietuvoje mokslininkai, susidūrę su etikos pažeidimais, pavyzdžiui, mobingu, turi galimybę apginti savo teises etikos institucijose. Greičiau, priešingai, teko patirti tai savo kailiu, o mobingas, trukdant vystyti karjerą, tebetęsiamas.

46. *Neetiškai suformuluoti kai kurie klausimai.*
47. *Neturiu jokio pasitikėjimo LMT etika ir mokslo finansavimo skyrimo procesu. Mokslo finansavimas priklauso nuo nepotizmo, o korupcija yra plačiai paplitusi Lietuvos akademinėje bendruomenėje. Jei LMT rimtai siektų sustabdyti nepotizmą, jie pereitų prie tarptautinių recenzentų naudojimo. Tačiau tai sustabdytų pinigų srautą jų draugams.*
48. *Pagrindinė anonimiškumo problema skaitmeninėje visuomenėje yra abejotinas jo užtikrinimas iš ko ir kyla nepasitikėjimas įvairiomis galimybėmis anonimiškai pranešti apie pažeidimus.*
49. *Paskutiniai klausimai leidžia identifikuoti respondentą, tad nežymėjau atsakymų, nes tokiu atveju apklausa pasidaro nebe anoniminė.*
50. *Prašant užpildyti tokį rimtą klausimyną reikia nurodyti, kad tai truks tikrai ne 20 minučių, nes labai daug atvirų klausimų. Į juos tenka atsakinėti plačiai ir išsamiai. O tyrimo etikos požiūriu, neteisingas laiko nurodymas, jau ir yra etikos pažeidimas. Be to būtina motyvuoti šios apklausos dalyvius, koks šio klausimyno tikslas, kaip bus „palengvintas jų gyvenimas“. Be to klausimų yra ne 50, kaip rodoma indikatoriuje, o 69, kaip rodo klausimų numeravimas, – tai vėl neetiškas tyrimo dalyvių informavimas.*
51. *Prašom, kad tik padėtų. Nustebino demografinių duomenų rinkimas. Pagal visus kriterijus nesunku būtų identifikuoti asmenis. Tai pažadas pradžioje apie konfidencialumą yra toks nelabai tikras... Visai nenorėjau rašyti amžiaus, bet parašiau. Nemanau, kad amžius turi reikšmės. Manau individualiosios žmogaus savybės ir branda nusveria svertus...*
52. *Puikus klausimynas – pildžiau su susidomėjimu.*
53. *Reikalingi pokyčiai studentų mokymosi etikoje. Joje trūksta ribų, ribos brėžiamos tik dėstytojams (studentai, nelankę paskaitų, pildo dėstytojų ir jų dalykų vertinimo anketas etc.), o tai studijų kokybei daro didžiulę žalą. Apie tai buvo rašoma ir spaudoje.*
54. *Reikia ypatingai skubaus vieningo susitarimo dėl DI naudojimo aukštosiose studijose. Kalbu apie atsiskaitomuosius darbus ar egzaminus, kai dėstytojas nerekomenduoja tokios pagalbos studentams. Taipogi dėl egzaminų organizavimo SEB (Safe Exam Browser) aplinkoje. Antraip, visi žinių ir suvokimo patikrinimai tuoj taps niekiniais. Deja, mano institucija čia kol kas neįvelgia problemos Nr. 1.*
55. *Sėkmės!*
56. *Sėkmės, lauksim pokyčių.*
57. *Sėkmės.*
58. *Šiandien labai trūksta dialogo tarp kūrėjų ir galutinių naudotojų. Daug jau yra prikurta naudingo ir nenaudingo, nepaskandinkime vieni kitų reikalavimuose kurių yra tiek daug,*

kad juos beskaitant pradingsta per daug mūsų brangaus gyvenimo laiko ir nespėjame kartais juo pasidžiaugti.

59. *Tikiuosi, atsakymai prisidės kuriant mielesnę akademinę aplinką.*
60. *Tokiais klausimais turi vykti atviros viešos diskusijos, įtraukiant įvairias suinteresuotas šalis.*
61. *Vertinant instituciją etikos požiūriu nelabai korektiškai suformuluotas klausimas. Institucijoje jokie pažeidimai formaliai neskatinami. veiksmas vyksta laboratorijose, skyriuose. Žmonės bendrauja nedidelėmis grupėmis.*
62. *Vietoje to, kad kovotume su vėjo malūnais, kurdami visokias etikos komisijas ir reguliavimus, geriau keisti studentų atsiskaitymo tvarką, rašto darbai, bakalaurniai, kursiniai ir pan. turėtų nueiti į praeitį kaip praeito amžiaus atgyvena. Dirbtinis intelektas kuria geresnį tekstą nei 99 proc. mano studentų, tai kokia prasme žmogų mokyti rašyti tekstą? Reikia mokyti dirbti su DI, juk nereikalaujame iš žmogaus, kad jis karvę pats pasimelžtų ir dar rankomis... Aš asmeniškai jaučiuosi, kad mano darbas tampa beprasmiškas, aš visada žinau, kada DI buvo naudotas, bet jokių teisinių to įrodymų nėra ir tikriausiai niekada nebus, tad dar kartą kartoju, nesukišime džino atgal į butelį, bet atsiskaitymus pakeisti tikrai galime – mano laikais pvz., 80 proc. egzaminų vykdavo žodžiu, vietoje baigiamojo darbo galėtų irgi būti gyvas pokalbis su komisija.*

LIETUVOS RESPUBLIKOS
**AKADEMINĖS ETIKOS
IR PROCEDŪRŲ**
KONTROLIERIAUS TARNYBA

Švitrigailos g. 7, 03110 Vilnius
Tel. +370 694 43 992, el.p. info@etikostarnyba.lt

<https://etikostarnyba.lt/>